George Călinescu

Cartea nunții

roman

Editura Eminescu

GEORGE CĂLINESCU

Cartea nunţii

45

Coperta colecţiei: Val Munteanu
Ilustraţia copertei: Constantin Guluţă

EDITURA EMINESCU
1972

Cuprins

O SĂRUTARE ÎN TREN_____4
CASA CU MOLII_____19
MASA CELOR ZECE_____33
LORA, DORA ŞI MEDY_____47
„ORACOLUL” LUI BOBBY_____63
PLANETĂ DE TÂNĂR_____79
O PARTIDĂ DE NATAŢIE_____92
PITIA MODERNĂ ŞI CĂILE SOARTEI_____103
CE ARE VERA NOASTRĂ?_____116
EROS ASIATIC_____123
M-ME POLICRAT ET C-NIA_____139
MARELE DIVAN_____151
NELINIŞTI PRENUPŢIALE_____162
O GALĂ DE BOX_____173
VINO DIN LIVAN, MIREASĂ!_____186
OGLINDA CONSTELATĂ_____202
ÎN PATUL MEU NOAPTEA AM CĂUTAT PRE CEL CE IUBEŞTE SUFLETUL MEU_____215
ÎNGERUL DIN CASA CU MOLII_____228
MOARTEA LUI SILIVESTRU_____240
FACEREA LUMII_____247

O SĂRUTARE ÎN TREN

CÂND SALCÂMII STAŢIEI ÎNCEPURĂ să alunece pe dinaintea trenului, lovind uşor cu frunzişul streaşină vagonului, Jim trase uşa compartimentului şi merse să se aşeze la locul său de lângă fereastră. Mirosul de piei încinse şi de unsori îl făcu să privească cu mai multă repulsie pluşurile groase ale fotoliilor de culoarea tutunului uscat. Pe spetezele şi pe braţele lor, eroziunile se prefăcuseră în ulceraţii negre, lipicioase, adevărată lepră a stofelor bătrâne. Jim acoperi cu batista plaga rezemătorii sale, apoi se lăsă pe spate, într-o poziţie calmă, rece şi meditativă.

Destul de lucid pentru ca să-şi dea seama de mişcările sale sufleteşti şi să înăbuşe la vreme impulsiunile de vanitate vulgară, el nu putu să nu recunoască invazia unui sentiment de atracţie personală, caracteristic în clipele în care se bănuia observat. În aceste împrejurări el simţea nevoia să-şi compună o mască severă şi abstractă şi să se ilustreze printr-o contemplaţie de neuitat, rănind lumea cu altitudinea sa morală. Încercă dar sa se smulgă contingenţelor, examinând tavanul alburiu al compartimentului, recenzând fără familiaritate pe tovarăşii de călătorie, rezemându-se când într-o mână, când într-alta, dar aceste sforţări de a-şi găsi o ţinuta firească îi vădiră şi mai mult stângăcia. În cele din urmă, se ridică şi trase cristalul gros al ferestrei. Aerul uscat, nisipos îi plesni în obraji, iar compartimentul se umplu cu aburi de cocs şi de fân incendiat. Perdelele fâlfâiră ca nişte flamuri, părul domnişoarei din faţă se umflă

spulberat şi gazeta vecinului de bancă explodă în mâini.

Jim scoase capul afară şi privi. Locomotiva alerga adulmecând traversele, sforăind la podeţe, ţipând prelung la ivirea capetelor albe de pod, iar pistoanele zvârleau ritmic lucioasele articulaţii de-a lungul înaltelor şi multiplelor roţi. Hurducarea monotonă, ciocănitul ascuns de lanţuri şi tampoane care bătea neostenit măsurile se prefăceau la poduri în prăbuşiri asurzitoare de mari plăci de fier, după care urma iluzia unei linişti curgătoare, de izvor. Terasamentul luneca pe dedesubt, smulgând după sine stâlpii de telegraf şi pomii, şi Jim se trudea zadarnic să pună un punct fix în prundişul anonim, părăsind cu regret o grindă înnegrită de catran, o tufă pipernicită sau o cremene lăptoasă cu care ochiul se familiarizase din goană. Aerul îi usca faţa, împroşcându-l cu un nisip fin de zgură, dar senzaţia vântului sfâşiat şi a spaţiului devorat cu fiece stâlp aruncat în urmă îi făcea plăcere. În cele din urmă, temându-se ca şederea sa la fereastră să nu producă vreo supărare celorlalţr pasageri, se aşează din nou la loc, continuând să urmărească goana câmpurilor cu privirea.

Pe retina îngustă a ferestrei, stâlpii de telegraf alergau, înălţând şi coborând fasciculul de fire, urcându-le pe un mal înalt şi prăbuşindu-le în râpe lutoase, în vreme ce peisajul se învârtea încet în jurul unui punct imperceptibil mişcător. Câmpurile se întindeau linse cu un verde arhaic, ca în picturile primitivilor italieni, pierzându-se în depărtări oceanice, şi nesfârşita lor perspectivă ar fi părut pierdută într-o ceaţă aurie dacă turme de tufe n-ar fi alergat circular pe dinaintea ochilor, trădând rotaţia planurilor. Veneau în cirezi mici, fumurii, aproape sau în marginea zării, ori cădeau în stoluri numeroase, înnegrind solul neted, infinit. Câţiva copaci răsucindu-se pe loc, în depărtare, alcătuiau o măsură a imensităţii acesteia, de-o pustietate aşa de idilică, încât apariţia unei cornute placide pe orizont ducea gândul la epoci străvechi geologice. Deodată în superficia câmpurilor se ivea o

cavalcadă de valuri, care se rostogoleau încetul cu încetul în degradări spirale, coborându-se apoi vertiginos într-o mare pâlnie, plină cu cirezi de arbuşti şi tufe. Solul se rupea acum în gropi, în ruine, în surpături neregulate, mişcându-se ca undele în sus şi în jos, acoperind brusc orizontul şi descoperind deodată prăvăliri lungi de terenuri spre văi pierdute în genune, iar trenul cădea între maluri de lut, sub firele de telegraf, sau ieşea pe marginea unor râpe prăpăstioase, stăpânind parcă o mare secată.

Jim întoarse în treacăt capul spre fotoliul dimpotrivă. Domnişoara stătea rezemată într-un cot, cu fruntea lipită de geam, asemeni unui copil, pierdută în peisaj ca într-un vis. Locomotiva scoase un ţipăt prelung de spaimă, şi aproape în acelaşi timp aripile înalte şi albe ale unui pod fâlfâiră în sus şi în jos în tunete surde, metalice, căzând apoi fulgerate. Înaintea ochilor se şănţuia pe sub tren o albie lată de râu, de nămoluri împietrite şi crăpate, în mijlocul căreia şerpuia încet un fir de apă tulbure, roşietică. Lângă linia de sălcii, vite înfipte cu copitele în nămol mişcau placid cozile, adăpându-se.

Jim aruncă din nou ochii înspre domnişoară şi putu să observe că îngenunchease cu un picior pe fotoliu, îndoindu-l sub sine, în aşa fel încât rotula mică, graţioasă se contura sidefie sub transparenţa ciorapului. Pantofii mici *trotteur,* aproape băieţeşti, rochia plisată, ce-i cădea până la concavitatea încheieturii gambei, bluza alba, prin care se străvedeau umerii nedezvoltaţi încă şi panglicile cămăşii, gulerul circular, ondulat, în jurul unui gât metalic, subţire, oxidat de vânt, îi dădeau aerul unei adolescente, crudă încă, elevă de şcoală poate, deghizată în „domnişoară”. Ascunsă între palme, faţa contemplativă îi rămânea nedefinită în liniile ei morale. Băgă de seamă însă că fata, distrată de privelişte, îşi turtise nasul mic pe geam, încercând răceala cristalului.

În configuraţia peisajului stăpânea acum o caldă geometrie vegetală. Solul circula mereu în jurul trenului,

lungind sau apropiind orizonturile. Şesuri fără sfârşit, netede şi verzi, roteau în perspective imense o vegetaţie uniformă de copaci rotunzi, pierzându-se dincolo de zări cu o claritate de miniatură. Întinderile rămâneau multă vreme într-o singurătate ascetică de ierburi scurte, roşcate, apoi câmpul se încreţea în smârcuri mişcătoare de buruieni, şi tufele ţâşneau cenuşii din toate părţile, în stoluri răzleţe sau în turme continue, pentru ca să se risipească în zbor planat spre zare, sau invadate de unanimitatea furtunatică a pădurilor, prevestite prin copaci care veneau în goană, aci şuierători şi sălbatici, fugărindu-se şi culcându-şi coamele la pământ, aci diafani şi idilici, lunecând singuratici într-o rouă luminoasă. Planurile se înclinau oscilatorii, când într-o parte, când într-alta, dând o impresie de plutire, şi lungile lanuri, tunse, de august, prin regularitatea geometrică a petelor, păreau mari chilimuri aruncate peste holde. Asfinţise, şi în urma soarelui stins nu mai rămăsese decât un fum de aur pulverizat, pe fundul unor solitudini imense, iar cerul fără unde stagna ca o apă veştedă.

Domnişoara dormita îngândurată în bătaia apelor eterice, explorând nemişcată spre linia orizontului regiuni îndepărtate, ca şi cum ochii i-ar fi rămas într-un port vag, în aşteptarea unui transatlantic imens de neguri albastre. O întoarcere involuntară a feţei îi dezvălui deodată fizionomia până atunci negată. Casca netedă, lucioasă a părului încercuia simetric ovalul neverosimil şi graţios de geometric, şi în vreme ce bretonul cădea dintr-o singură lamă până deasupra ochilor, asemeni unei viziere de lac negru, triunghiul în care sfârşea părul tuns la spate lăsa gol grumazul băieţesc, al cărui imperceptibil şanţ se pierdea în candoarea circulară a gulerului. Profilul de smalţ, măsliniu, ce servea de sprijin greului coif de păr, umplu pe Jim de mirare şi de uşoara voluptate pe care ţi-o provoacă desfoierea pe nas a unui trandafir matur căzut de sus. Ochii rotunzi, speriaţi, verzi ca bobul de strugure, dar părând în răstimpuri întunecaţi, aşa de rotunzi sub

liniile drepte, mongolice ale sprâncenelor, încât pe punctul lor cel mai proeminent strălucea mereu câte un focar argintiu, nasul drept în profil, puţin protuberant din faţă, cu nervoase evazări ale subţirilor nări, gura fără carnalitate, trasă cu fineţe într-un contur minim, compuneau o fizionomie blândă şi impertinentă totodată, gata să-şi aureoleze în lacrimi bilele uimite ale ochilor şi să sfideze cu mânie pe privitor printr-o tremurătură a nărilor şi o subţiere a buzelor. Nu era desigur un copil, ci o adevărată domnişoară de vreo optsprezece ani, însă masculinitatea stilului punea mai multă cruditate şi inocenţă pe un chip cu unda iritabilă la cele mai uşoare emoţii. Surprinzându-se observată, ea trase repede în jos piciorul subţire, silindu-se să acopere cu marginea rochiei scurte umerii genunchilor, şi-şi lipi din nou nasul cu putere de geam.

În lividitatea amurgului cete continue de sălcii se târau în şanţurile mari de lângă linia ferată. Terenul inundabil era plin de mlaştini cu ape coclite, putrede, în a căror spumă verde trunchiurile copacilor înfipseseră picioarele lor răsucite. O ultimă licărire a orizontului bronza suprafaţa cangrenată a smârcurilor, scoţând la iveala, din muşiţa lor verde, monstruozitatea câte unei rădăcini exhumate din nămol şi rămase în aer ca o gheară crispată. Balta se lăţea pe alocuri prin porumbiştile pălite, culcate la pământ, strâbătând prin lungile garduri de nuiele împletite ce hotărniceau lanurile în fugă. Apoi apele se zvântară, şi câmpurile fumurii, alternate de dealuri, reapărură eliberate, învârtind uşor în depărtare cuburi albe de sate, stăpânite de turnurile gotice ale bisericilor. Un băiat desculţ şi îndesat mâna cu o nuia, din urmă, trei vaci greoaie, înlăcrimate, şi un pâlc de cai şedeau pe coama unui dâmb, aruncând neosteniţi capetele încomate în bătaia vântului. Sforăitul locomotivei împroşca solul cu rotocoale grele de fum, în vreme ce tălpile trenului băteau în tact, pe dedesubt: zdup-zdup, zdup-zdup, zdup-zdup, zdup-zdup.

Vecinul făcu deodată o mişcare şi se ridică greoi, întinzând mâinile scurte spre plasa de bagaje. Trase de sus o geantă de piele groasă, o desfăcu pe genunchi şi scoase din ea felurite pachete de hârtie, pe care le înşiră pe un jurnal. Jim auzi pârâitul hârtiilor desfăcute, clefăitul surd al fălcilor, şi o curiozitate irezistibilă îi întoarse ochii către călătorul masiv şi stâncos, care, răsuflând greu, rumega încet şi muşca din când în când dintr-o felie mare de mortadelă cărămizie, privind visător cu ochi albaştri, contemplativi. Fălcile uleioase îi căzeau rupte sub nivelul gurii unse, dându-i un rictus autoritar în ciuda placidităţii întregii sale figuri. Spre a nu vedea, Jim se întoarse energic spre fereastră, obsedat de gândul că paşnicul rumegător ar fi putut să întindă cu mâna sa grasă câte-o felie rotundă de mortadelă la toată lumea, pentru ca în ritmul neostenit al tampoanelor, zdup-zdup, zdup-zdup, toată lumea să mestece încet şi visător. Şuierul locomotivei se prefăcu într-un muget prelung de bou răzleţ, iar pământul tremură de copite. Veneau cirezile de la păşune, mânate cu băţul de ciurdari. Pline de nămol uscat până sub pântec, vitele se legănau rumegând ultimele fragmente de iarbă rămase între dinţi, speriind cu cornul şi cu coada muştele acute lipite pe sub coapse. Înotau lent în pulberea drumurilor, stârnind scurte ciclonuri de colb, îndesându-se şi răzleţindu-se şi dispărând încetul cu încetul în fumul cenuşiu al marginilor de sat. Câte o vaca cu nări roşcate întorcea ochi uzi întrebători, chemând cu răget prelung, mai mult ghicit, un viţel pierdut pe lângă cocenii unei porumbişti, în vreme ce altele, împunse cu bâta de văcar, se încăpăţânau să aspire cu nasul apa scursă printre crăpăturile unei lungi troace de lemn. Cu liniştea marilor bestii lacustre, un bou cu bust de zimbru şi cu coarne lungi în semilună, pe pântecele căruia marele tendon al sexului său se lăsa într-un ţurţur de noroi, privi sângeros şi nemişcat terenul, şi din pântecele său curse ca dintr-un jgheab, inundând raza picioarelor, o apă de puţuri stătute. Clefăitul placid al

omului cu ochi albaştri, coborârea de pe dâmburile cu păşuni a vitelor, mugetele presimţite în drumul satelor, continua izbitură de cazmale a roţilor se amestecau într-un singur cutremur surd, prelung, de punţi de lemn zguduite de trecerea neîntreruptă a mii de vite vesperale.

Sufocată de duhoarea de piele rânceda, domnişoara vru să coboare mai jos geamul, dar mâna prea mică nu izbuti să urnească placa groasă de sticlă. Era aproape să renunţe, ruşinată, când Jim, ridicându-se, apucă cu o mână inelul de sus şi cu alta cordonul de pânză şi dădu voie deplină înăuntru mirosului de pulbere udă şi răcorilor de prund. În timpul mişcării, atinse fără să vrea degetele subţiri ale fetei, întârziate pe marginea pervazului. Amândoi se reaşezară la loc, domnişoara – cu un surâs timid de recunoştinţă în umbra pleoapelor plecate, Jim – cu o uşoară febră tactilă. Concupiscenţe vagi îl încercau când arunca ochii spre chipul din faţa lui şi-i dădeau o ascunsă ebrietate a pulsului. S-ar fi simţit toropit ca de o succesiune de valuri calde dacă, putând să-şi apropie obrazul de acela al fetei, ar fi fost lovit de ploaia de fire moi a părului tuns şi adiat de răsufletul micilor nări nervoase. L-ar fi tentat de asemenea să încerce cu podul palmei netezimea părului pe locul rotund al vârtejuluî din creştet, a umerilor sau a genunchilor. Simţindu-şi mâinile vinovate, el le ascunse în dosul perdelei şi-şi purifică ochii în spectacolul poienilor aprinse pe margini de vârfurile celor din urma raze.

Locomotiva ţipa în faţa unor prăpăstii nevăzute şi sufla din greu fum cu scântei. Trecea acum printre diguri înalte de bolovani roşcaţi, prăfoşi, cu bărbi de buruieni ţepoase şi plăgi mari de păcură şi funingine sclipitoare, în vreme ce roţile băteau surd cadenţa drumurilor încălcate cu plesnituri de pânze ude în vânt şi zornăit de fierărie, Jim se lăsa dus de gânduri pe alte peisaje interioare. Peste câteva ore se vedea oprindu-se în faţa unei portiţe oloage de zăbrele roşii şi intrând într-o curte lungă, răcoroasă de prea multe zorele, întinse până peste streşinile

carbonizate ale casei. Întâmpinat de glasurile ascuţite şi mirate, răsunând din diferite ascunzişuri, avea să doarmă în odaia cu miros de *patchouli* de lângă grădină, la geamul căreia suspina toată noaptea cişmeaua şi tresăreau din somn găinile în coteţe, speriate de paşii mărunţi ai şobolanilor. Amintirea locului putred în care îşi petrecuse copilăria nu-i deşteptă decât imagini de umiditate: hume tăiate cu un cuţit, în inima galbenă a cărora se zvârcolesc două fragmente dintr-o lungă şi proaspătă rimă, bureţi vineţi de ziduri şi urechelniţe cu zeci de picioare, fugind pe o tencuială friabilă. Se vedea înconjurat de şapte feţe scrutătoare de bătrâne, examinat din cap până în picioare, lătrat pe deosebite glasuri, tras de haine pentru demonstraţii estetice. Îndeosebi *trench-coat*-ul avea să întâmpine un rictus dispreţuitor din partea tantei Agepsina, ale cărei concepţii în materie de croitorie ţinteau la o eleganţă matură şi o nobilă austeritate.

„Nu ştii să te-mbraci – era să-i zică desigur. Parcă eşti un şofer!” La gândul acestui conflict acut între generaţii, Jim se propti tare cu picioarele în podeaua vagonului, ca spre a-l opri şi a-l deraia de la destinaţie, dar trenul măcina drumul, cântând inexorabil: te-duc, te-duc, te-duc, te-duc…

Se întunecase de-a binelea, iar pe geam nu se mai vedea decât un fum des de nuanţe efemere. Dungi scânteietoare de tăciune învârtit în aer, ploi mărunte de cenuşă vişinie se topeau în luminişuri de bălţi opace, sau se îngrămădeau în cirezi şi vegetaţii de umbre tremurătoare. Un ţârâit prelung de greier învingea îndărătnic măcinatul trudnic al osiilor, mereu altul şi mereu acelaşi, din lanuri a căror mireasmă de pai pârlit venea la răstimp pe fereastră.

În grădina tantei Ghenca înfloriseră, nici vorbă, daliile, legate la mijloc cu o sforicică, pentru ca mijlocul lor feciorelnic să nu se frângă, şi străluceau acum în lună de broboanele de apă cu care fuseseră stropite pe înserat. Jim era curios să vadă dacă în aceleaşi ghivece

concentrice şi ceaune găurite îşi duceau mai departe inocenţa vegetală un cactus pitic, un lămâi sterp şi câteva muşcate anemice, apărate de o bombă ruginită, de un obuz plin cu pământ şi alte câteva resturi de instrumente metalice preistorice, păstrând o nuanţă aproximativă între pământ şi rugină.

Roţile trenului tunau surd pe dedesubt, ca mii de copite uriaşe. Jim închisese ochii, pierzând în întuneric sentimentul lămurit al lucrurilor. Tunuri, chesoane, cavalerii nesfârşite alergau pe drumuri fără funduri, prin noroaie, dune de nisip sau pânze late de apă. O grindină albă bătea în acoperişul subţire al vagoanelor, apoi osii grele de care scârţâiau pe un drum bolovănos, ciocane mari cădeau pe nicovală, şi totul se topea într-un ţârâit inumerabil şi strident de greieri pierduţi într-un câmp sălbăticit cu scaieţi. Credea uneori că liniile ruginite şi cantoanele ruinate lăsaseră trenul să alunece pe traverse înfrunzite, spre mâluri fără ape, prin tufe încâlcite, cu trosnet de rădăcini smulse şi plescăit de papuri călcate. Ghicea în minte, între cele două roţi, pietrişul năpădit de bălării, şinele acoperite cu muşchi, suspinul tulpinelor groase, rupte de lanţurile grele ale trenului, care alerga nebuneşte ca o reptilă rece, fluierând prin nuiele. În hopuri, horcăieli, trosnituri şi şuierături, vagonul se clătina zdruncinându-se în acelaşi ritm monoton: te-duc, te-duc, te-duc…

„Unde-mă duci, unde mă duci?” pocnea sacadat un glas în urechea lui Jim, care se lungise într-o rână, culcând capul în unghiul dinspre fereastră al sofalei.

Sub lumina albastră a becului, compartimentul se prefăcuse în dormitor. Un ofiţer întinsese picioarele în cizme grele roşii pe fotoliul de peste drum, pe un jurnal, baricadând astfel uşa, şi dormea cu bărbia în piept şi cu braţele încrucişate. Vecinul cel gras se prăbuşise pe spate, cu mâinile pe pântece. Cărnurile obrajilor, devenite livide, gura întredeschisă şi luciul uns al feţei îi dădeau un aspect cadaveric. Horcăia în sugrumări scurte, şi gura

umplută de aer se umfla deasupra dinţilor într-o băşică efemeră, ce plesnea ritmic, descoperind vârful dinţilor. Sforăiturile şuierătoare ale celor adormiţi se amestecau cu toaca necontenită a tampoanelor, încât ţi se părea că zeci de pive de lemn înşirate de-a lungul unui pârâu de munte îşi izbesc de fundul troacei maiurile mucede de lemn, ridicate în învârtirea roţilor de către apa năruită de pe lungi jgheaburi. Când în vreo staţie pustie, vegheată de o lampă cu petrol, trenul îşi încetinea pe neaşteptate goana roţilor, horcăielile adormiţilor măsurau singure liniştea nopţii, salutate dinspre ţarini de ţârâitul greierilor.

Căzut într-o somnolenţă rece din cauza anulării lumii externe, Jim nu dormea. Cu ochii deschişi, privea în penumbra compartimentului, în care reveriile sale îşi confundau contururile cu suprafeţele incerte ale lucrurilor. Domnişoara îşi lipise un obraz de perdeaua ghemuită în chip de pernă şi, puţin aplecată, cu ochii închişi, dormea sau încerca poate să uite oboseala unei nopţi chinuite, simulând somnul. Respiraţia era aproape invizibilă, şi faţa, rămasă vie, îi era numai aburită de o subţire sudoare, ce absorbise pudra şi carminul. Astfel culcată, fata păstrase toată graţia rafaelită, sporită prin copilăreasca dezordine reflexă, ce-i aducea părul scurt peste ochi şi-i trăgea piciorul obosit sub sine, descoperind tivul de sub pulpa străvezie al unui ciorap. Acest serafim fără aripi, amorţit acolo între riturile fierbătoare a două trupuri muncite de grelele agonii ale somnului, nu trezea lui Jim – cel puţin aşa credea el – nicio iritaţie voluptoasă, ci numai o neînţeleasă nevoie de a proteja şi mângâia. Se simţea uşurat deodată şi ridicat ca un fum prin fereastra compartimentului. Plutind deasupra câmpurilor în proiecţia lunii, zărea trenul lunecând ca un licurici pe suprafaţa solului, crescând vertiginos într-un astru uriaş şi răzând apoi cu pereţii vagoanelor trupul său aerian. La o fereastră se vedea pe sine însuşi în faţa unui seraf umil, înconjurat de o pavăză de lumină albastră şi care zâmbea cu ochii închişi, pierdut în propriile visuri. Când însă ieşea

din puţul adânc al reveriei şi se simţea greu şi material pe canapea, asemeni contemplaţii angelice i se păreau fade. Îşi dădea seama că mâinile i-ar fi fost mai mulţumite dacă, vârâte pe sub umerii şi genunchii fetei, ar fi ridicat-o pe jumătate adormită în braţe, aşa încât capul să-şi reverse pletele în jos, iar picioarele-i subţiri să cadă abandonate peste bara muşchiuloasă a braţului său drept. I-ar fi plăcut s-o întindă uşor de-a lungul fotoliului moale, să-i pună sub cap sulul dur, demontabil şi, îndreptându-i părul şi rochia plisată, să alunece cu mâna ocrotitoare peste fluierele picioarelor, spre a elibera degetele mici, infantile, din strânsoarea înguştilor pantofi. Ar fi văzut-o atunci lăsând cu un scurt suspin reflex de alintare capul pe o parte, sub tăietura latului breton, şi îndoind un picior lustruit, delicat ca un arc. Jim încercă să se smulgă din aceste ispite absurde, gândindu-se din nou la casa copilăriei sale, spre care mergea.

În mirajul geamului opac ograda largă se întindea străjuită pe o latură şi pe alta de două rânduri de case scunde, lungi ca un tren de vagoane declasate trase pe linii moarte. Din loc în loc, câte un baldachin de tablă ruginită arăta o intrare, astupată de cascade grele de iederi. Hârdaie verzi cu oleandri se înşirau de-a lungul zidurilor ude, leproase de apa prelinsă prin streşinile ciuruite, în rugina cărora creşteau ciubucuri de buruieni, şi în luciul ferestrelor se zăreau scări de surcele, de care se rezemau cerceluşi şi muşcate. Verdeaţă prea crudă de umbră şi udătură ţâşnea în flăcări violente. Nesmulse de nimeni, troscotul, păpădiile şi scaieţii graşi, albaştri, ieşeau printre bolovani, la temelia zidurilor şi în jurul chepengurilor de tablă ale unor pivniţe în formă de cavou şi înăbuşeau straturile cu flori, îndeosebi dalii şi crăiţe, cultivate în fronturi prea compacte pe sub ferestre. Un zăplaz de lemn cu scândurile orizontale şi în parte căzute închidea în fund curtea, despărţind-o de o alta, înecată de frunza duzilor, pe sub crengile cărora se zărea tabla arsa de ploi a unei căsuţe cu cerdac pe stâlpi îmbrăcaţi în viţă-

de-vie. Totul părea un maidan părăsit şi un han de mult pustiu, uitat cu drugi şi lacăte la uşă, prada ierburilor şi ploilor. Gândul presupunea grinzi căzute înăuntrul odăilor cu tavan mâncat până la coastele putrede ale grătarelor de trestie şi cercevele lunecoase de muşchi asemeni ghizdurilor unui puţ. Transperantele de şipci verzi căzuseră cu sforile rupte peste ochiurile superioare ale ferestrelor crăpate, lipite cu hârtie.

În timp ce canapelele săltau necontenit capetele inerte ale călătorilor scufundaţi în somn, aerul rece, intrat pe geamul încă deschis, vestea apropierea munţilor. Trenul lăsase de mult valea Târnavei şi se îndrepta spre zonele reci ale Braşovului. Aerul se rarefiase, devenind transparent şi palid, iar roşeaţa de focuri îndepărtate pe linia zării prevestea zorile. Din când în când, sclipeau în semicercuri fragmentele ieşite din sălcii ale întortocheatului Olt, rece şi lucios ca o lamă. Învineţite de frig, buzele şi nările fetei, adormită de-a binelea, trădau prin mici convulsiuni penetraţia răcelii. De bună seamă visa că trece printr-o apă curgătoare sau că e surprinsă de zăpezi mari într-o poiană până atunci înflorită. Caritatea şi acel sentiment de prietenie ascunsă l-ar fi îndemnat pe Jim să arunce *trench-coal*-ul său pe umerii ei înfriguraţi, lăsându-i afară numai nasul evazat şi casca ştrengărească a părului, dar discreţia îl opri. O altă primejdie ameninţa pe domnişoară. Ofiţerul, până atunci întins transversal, se sculase deodată cu ochi defuncţi, şi într-un gest instinctiv, fără să se deştepte, se lungise de-a lungul sofalelor, reluându-şi după un scurt grohăit ferăstraiele sforăiturilor. Picioarele cu grele cizme, îndoite cu un ultim rest de convenienţă pe cuprinsul a două locuri, se descordară de încleştarea somnului şi împinseră trupul mic de alături. Adormitul îşi căuta acum, dezmorţit, poziţii comode în somn, şi o întoarcere inconştientă îi aruncă talpa unei cizme în poalele cu genunchi delicaţi ai domnişoarei. Aceasta sări speriată în sus. Gestul trecu neobservat pentru cei doi bărbaţi căzuţi în fundul celor

mai prăpăstioase vise, şi picioarele ofiţerului, lipsite de rezistenţă, alunecară încet pe toată banca.

Jim se trase numaidecât de la fereastră şi zâmbind făcu semn fetei, palide de spaimă, să se aşeze. Ea mulţumi cu o graţioasă înclinare masculină şi se aşeză sfioasă pe locul arătat. Încercă strângând picioarele şi umerii să se subţieze, dar era evident că făcea aceasta nu pentru a evita atingerea vecinului, ci spre a-i răpi cât mai puţin loc. Jim îi simţea de astă dată umărul, linia şoldului şi respiraţia caldă amestecată cu mirosul părului parfumat şi vedea linia şirei spinării lunecând sub gulerul rotund, şi nu o dată fu ispitit să-i strecoare mâna pe sub umeri.

În curând domnişoara închise din nou ochii, în vreme ce astrul roşu, plat ca o tablă de cupru, al zilei ieşea de după dealuri. Terenul accidentat în unde mai blânde de o parte, cu umerii negri, încrustaţi de zăpadă, ai munţilor pe de alta, dezvelea în lumina albă a dimineţii arabescurile lanurilor galbene, cosite, întrerupte de plăgi verzi de rapiţă. Turlele de tablă ale bisericilor din satele risipite în văi luceau din loc în loc. În cele din urmă, la poalele unor creste negre de păduri se văzură ţiglele roşii ale Braşovului.

Cei doi tovarăşi de călătorie, deşteptaţi cu puţin înainte, îşi dreseră figurile văroase şi trupurile, căscând şi trosnind oasele. Apoi îşi luară valizele şi ieşiră pe culoar. Jim călătorea acum cot la cot cu mica tovarăşă, care, înviorată, îşi reluase zâmbetul de ştrengărie şi timiditate. Fără să-şi dea seama de ce, inima lui pocnea cu putere în piept, conştientă de un gând vinovat. Presimţea o sclipire prietenoasă în pleoapele piezişe ale vecinei, care, deşi compartimentul era aproape gol, ezita să se întoarcă la loc. Căuta zadarnic o punte de familiaritate, când fata privi cu coada ochiului clişeele unui număr din *Die Dame,* pe care el îl răsfoia nervos. I-l oferi cu bruscheţe de teama unui refuz. Ea întinse veselă, ca un copil, mâna şi mulţumi cu un „merssi” galeş şi franc. Gheaţa i se păru lui Jim spartă, dar inima îi batea şi mai puternic, căci

ispita, cu forţe noi, îl făcea să tremure în faţa acelor ochi întunecoşi, amuzant încruntaţi, ce urmăreau pozele revistei. Cu cât încerca să alunge din minte imaginea crimei îndrăzneţe ce-i lua contur în subconştient, cu atât sângele, hotărât îi învăluia tâmplele într-o reţea de congestii calde.

Cele două orizonturi ale trenului erau acum acoperite în întregime de povârnişuri înalte, îmblănite cu perii ţepoşi ai molifţilor, printre care se scurgea la răstimpuri câte un şanţ drept, tăiat de apa ploilor. Pereţi mari de stâncă se ridicau vineţi, întrerupând labirintul pădurilor, şi în curând un şuier prelung aduse după sine mai repede decât te-ai fi aşteptat un întuneric rece, aburit şi funinginos. Bezna ţinu un veac, şi când lumina străpunse din nou caldă, dezvăluind blocurile regulate ale tunelului, lui Jim îi trecu un păienjeniş cald peste ochi, iar zvâcnirea aortei nu-l lăsa să-şi înghită saliva. Un fluier şi mai acut sfâşie aerul, vestind al doilea şi cel mai lung tunel. Domnişoara se repezi să închidă fereastra, chemând din ochi ajutorul lui Jim. Când acesta întinse mâinile spre cordonul lat al geamului, întunericul spărsese fulgerător globul zilei, şi el simţi un cap rotund şi umeri debili aşteptând între braţele sale ridicate spre fereastra. Îmbătat de întuneric, Jim trase cu putere la piept trupul cald, ce palpita lângă sine, şi-i căuta faţa. Simţi închizându-se pe obrazul său genele ude ale fetei şi întoarcerea îndărătnică a capului. Sărutarea căzută pe un colţ al gurii i se păru de o voluptate indicibilă. Fără un strigăt, ea îşi întoarse buzele, mângâind cu obrazul şi cu bretonul faţa atentatorului, care simţi urechea mică în faţa gurii sale, şi cu o mână îl depărtă uşor, până ce, alunecându-i dintre braţe, se pierdu în bezna totală. Se auzi un huruit de uşă, şi când lumina răzbătu iarăşi, fata şedea pe culoar, privind, întoarsa cu spatele, pe fereastră.

Câtăva vreme Jim stătu tulburat de satisfacţia îndrăznelii, de ruşine şi de frică. Îi era teamă de vulgaritatea unui scandal, dar privirea blândă, rătăcită a

fugarei, căreia o uşoară îmbujorare îi ştersese aerul îndrăzneţ, îl linişti şi-l înduioşă. Îşi dădea socoteala că trebuie să repare impresia faptei prin scuze prieteneşti şi amabile şi să profite de violenţa consumată, făcând cunoştinţa gingaşei victime. Curajul însă, de prea multă deliberaţie, îl părăsise. După un răstimp, poate jignit de această rezervă mai insultătoare decât agresiunea, capul cu breton mare pieri de pe culoar, şi Jim rămase pironit locului, privind distrat zarea.

Culmile munţilor, aci pleşuve, aci împădurite, se dezumflau încetul cu încetul, coborându-se şi vălurindu-se în spinări de dealuri din ce în ce mai puţin cocoşate, în vreme ce prundişul lat al Prahovei se lărgea secetos. Catargele sondelor negre rămaseră îndărăt şi o câmpie netedă, acoperită cu un porumb crud şi pipernicit, ruptă pe alocuri de pârloage, stârpi cel din urmă pitoresc. În faţa Chitilei, cu înfăţişare de grajd de cazarmă, lumea începu să-şi scoată bagajele pe coridor. Jim îşi luă *trench-coat*-ul pe mână şi uşoara, unica valiză, şi când vagonul intra în umbra şi larma hamalilor albaştri din Gara de Nord, care se repezeau spre scări, chemaţi cu strigăte energice – „Hamal! Hamal !” – sări toate treptele deodată şi se amestecă în mulţime.

CASA CU MOLII

ION MARINESCU, ZIS ŞI JIM, FU lăsat de trăsură în faţa casei preistorice din str. Udricani, pe vremea când lăptarii colindă curţile cu bidoanele, iar împărţitorii de jurnale înfig *Universul* în clanţa uşii. În huruitul roţilor pe caldarâm, o femeie bătrână lăsă din mâini un cotor de mătură, cu care strângea frunzele îngălbenite căzute dintr-un dud rămuros. Era baba Chiva, servitoare bătrână a familiei, păzind de peste treizeci de ani acel Herculanum acoperit de lava anilor. Când Jim împinse poarta scârţâitoare, baba îşi desfăcu masca micenianã într-un râs mut, până la urechi, şi alergă şchiopătând în chip ridicol, din cauza pantofilor bărbăteşti pe care-i purta, să ia din mâinile tânărului valiza şi *trench-coat*-ul.

— Venişi! zise ea prosteşte din buze scuturate de convulsiuni senile.

— Venii! confirmă Jim, ascunzând sub asprimea vorbelor şi gesturilor emoţiile oficiale.

După acest scurt dialog, baba porni cu lucrurile spre fundul curţii, urmată de Jim, care observă în treacăt schimbările. Uşile şi cercevelele caselor erau vopsite proaspăt, dar pentru că crusta cea veche nu fusese arsă, epiderma groasă a lemnului semăna cu coaja pomilor bătrâni. Un nuc mare de lângă gard fusese tăiat, ceea ce explica aerul de goliciune al locului. În dosul nucului, pe un loc viran, plin mai înainte cu troscot şi moloz de la o construcţie dărâmată, văzu straturi regulate de zarzavat şi cozile drepte şi verzi ale cepelor. În sfârşit, pe dâmbul

de pământ dinspre fereastra cu grătar a unei case vecine, pe care odată se târa sălbăticită o viţă-de-vie, zări împletitura de şipci a unei bolţi, pe care atârnau lujeri mari încărcaţi cu ciorchini de struguri.

Aceste reforme i se părură anacronice. Baba Chiva, ghicindu-i gândul, zise din mers:

— Astea dom' Popescu le-a făcut!

Urcară două trepte de lemn elastic sub cel din urmă baldachin de tablă, trecură printr-o sală austeră cu lăzi şi cufere mari de-a lungul pereţilor, apoi intrară într-o odaie semiobscură. Un aer statut, mucegos, amestecat cu adieri de naftalină şi *patelioului,* înţepă nările lui Jim. Baba smulse hârtiile albastre de la geam. Lumina albă a dimineţii ilumină interiorul, descoperind suprafeţele împulberate ale mobilelor. Un păianjen, speriat de vibraţia neaşteptată a aerului, îşi dădu drumul pe un fir în dosul unei perdele de dantelă. Baba dădu să iasă în grabă, spre a vesti pe cei ai casei de neaşteptata sosire, dar Jim o opri. Voia să se liniştească de călcătura metalică a trenului şi să-şi cultive în singurătate sărutarea din tren. De altfel exclamaţiile revederilor, interogatoriul lung al sosirii îl înspăimântau şi dori să-şi găsească mai întâi o formulă sufletească pentru toate acestea. Ceru dar apă proaspătă, cu recomandaţia de a fi lăsat apoi să se odihnească până la prânz. După câteva minute baba aduse pe o tavă o cană de sticlă cu apă, câţiva ciorchini de struguri, trei prune şi un măr, pradă făcută la repezeală în grădină. Un pisoi alb se strecură prin întredeschizatura uşii, frecându-se cu spatele de piciorul babei.

— Ptruţ! făcu aceasta cu falsă autoritate, luând totuşi mâţa în braţe. Apoi, fără să fie întrebată, dădu drumul unui material informativ ce-i tremura de mult pe buze, descoperindu-şi ştirbenia dinţilor. Ăsta-i Pufi, nu-l cunoşti, a venit pe urmă singur şi n-a vrut să mai plece, l-am dus de două ori pe maidan învelit în sac şi s-a întors şi ne-a fost milă să-l gonim, că tocmai a murit Negruţu, călcat de

otomobil, de-am plâns din cauza lui (aci ochii babei se umplură într-adevăr de lacrimi), şi Zizi s-a făcut ca dracu, c-a căzut pe coş şi s-a ars de fum (baba îşi arătă gingiile într-un zâmbet mare), că tocmai voiam să scuturăm prin casă şi să zugrăvim, că ştiam c-o să vii, dar n-am putut, c-a căzut şi şi-a scrântit piciorul coana Lisandrina, şi a stat în pat o săptămână, şi a murit fata lui Dumitrescu din colţ, pe care o ştii (Jim nu ştia de nicio fată), şi mâine se cunună la biserica Udricani băiatu lui Tomescu (!!), care e avucat, şi dacă ştiam că vii aşa devreme, făceau cucoanele dulceaţă, c-au fost poamele ieftine, da' cine a ştiut...

Bodogănind astfel, baba scotocea de zor prin buzunarele şorţului, din care scoase în cele din urmă câteva obiecte pe care le întinse lui Jim. Acesta le luă, obişnuit, şi constată că erau un crâmpei de creion, un condei de piatră pentru plăci de ardezie şi două peniţe ronde... De pe când era mic, baba Chiva aduna cu ochiul ei de uliu fel de fel de nimicuri, dăruindu-le, şi continua să facă aceasta şi acuma, fără consideraţie de vârstă. Jim se prefăcu deci foarte interesat de valoarea obiectelor şi le puse pe masă, spre mulţumirea babei. Când fu să iasă, aceasta dădu semne de sfială şi nelinişte, şi, scoţând din buzunar o hârtiuţă galbenă, o întinse lui Jim cu mici râsete înfundate:

— Uite – zise – asta am tras-o pentru d-ta, fără ştirea cucoanelor.

Când Chiva târî tuşind uşa după sine, Jim privi hârtiuţa şi constată că era o *planetă de tânăr.*

Întinzându-se pe patul de nuc cu ciubucuri mari şi suluri roşii peste macatul cu ciucuri, privi rotativ bătrâna încăpere. Acelaşi „gardirop" masiv de nuc în linii severe, a cărui coajă descheiată pe alocuri se umflase în băşici, scrinul de acelaşi lemn, pe care se aflau mereu cele două sfeşnice de argint aburit, ceasul cu muzică, o pisică de teracotă şi un măgar de pâslă care clatină capul. Oglinda bună, de Veneţia, cu apa ei verzuie lividă, era împănată

în partea de jos a lamei, de culoarea argintului, cu fotografii vechi, spălăcite, pe carton şi reprezentând domni rezemaţi de fotolii de catifea, cu barba stufoasă rotunjită scurt pe sub bărbie, cu ţilindru şi cu redingote şi pantaloni cenuşii căzând plini de încreţituri pe trup, precum şi doamne în malacoafe atenuate, cărora bluze bufante la mâneci le sugrumau talia şi le acopereau tot gâtul, închizându-l în mari agrafe de os sculptat. Un album cu pagini groase, aurite, învelit în catifea roşie şi cu balamale de argint conţinea o altă colecţie de fotografii. La fereastră, între perdele, o masă de nuc, dintr-o placă groasă, ovală, susţinută de patru picioare de leu, era acoperită cu o combinaţie de petice multicolore de tafta şi mătase, legate cu broderie. În sfârşit, lângă uşa cu canaturi prea înalte, dominate de un fronton grec, soba de zidărie văruită, cu coloane ionice şi ornamentaţii bombastice, susţinea mereu pe mensola înnegrită de fire de fum prelinse prin uşa de alamă un mănunchi de pene de păun. Cele câteva fotolii de lemn lăcuit în negru, cu prea multe protuberanţe ornamentale şi îmbrăcate în pluş roşu, se arătau mai atinse de vreme. Arcurile descordate lăsaseră gropi mari în mijlocul lor, părul pluşului chelise pe unele porţiuni şi picioarele se mişcau din încheieturi.

Mirosul caracteristic al odăii deşteptă toate amintirile lui Jim. Era o duhoare închisă de cireşi mucegăite, de butoi băhnit, de salpetru amestecat cu bale de melc fără casă, de lemnărie putredă, de şoareci, de gândaci striviţi, de stofe alterate, peste care plutea adierea parfumului de *patchouli* şi naftalină. Jim coborî din pat spre a pipăi lucrurile mai de aproape. Luă în mâini ceasul de pe scrin, prin sticla căruia se vedea în fund sulul cu ace al muzicii, aşezat în faţa unui pieptene de oţel, întoarse cheia şi răsuci o limbă pe cadran, până ce un fluture auriu începu să fâlfâie sfârâind pe loc. Apoi, clarificate de lemnul uscat al mobilei, sunete mărunte metalice începură să picure în ritmul unui vals de Strauss, provenit dintr-o orchestră liliputană ascunsă undeva, printr-o galerie de cari, şi

compusă din lire cu coarde de sârmă subţire, ciocănaşe de sticlă şi talgere ca fluturii de ie. Dulcele cântec metalic era cu atât mai melancolic cu cât părea învăluit într-o raclă mică de cristal, învelit în scamă şi paralizat în rugini. Cu urechea lipită de lemnul scrinului, Jim ascultă vrăjit arhaica melodie, din ce în ce mai lentă, până ce ultimul clinchet muri într-un scârţâit de greier.

Apoi trase un sertar al scrinului, din curiozitatea ce-o avea întotdeauna de a scotoci colţurile casei. Văzu pachete de rufărie inactuală, păstrată acolo dintr-un spirit de conservare şi de ordine, cutii cu jeuri şi cu dantelă neagră, pene de struţ, nasturi mari de os îngălbenit, mănuşi de dantelă fără degete, totul ars de prea multă şedere, cu tendinţa de a se preface în scrum. Desfăcu uşa grea a şifonierului şi un iz de postav mucegăit îl năvăli în faţă. Hainele aflate acolo n-aveau nicio raţiune de a mai fi conservate decât doar pentru un muzeu familial. Mantelele de stofă deasă, croite în chip de clopot, corsajele de tafta, manşoanele de astrahan, toată hăinăria aceasta vetustă intrase de mult în putrefacţie. Un colb sclipitor ploua mărunt în dunga luminii şi nişte scame mari, cenuşii, zburară deodată. Erau moliile. Jim strivi una în mână, prefăcând-o în polen. De-abia atunci băgă de seamă friabilitatea stofelor, carbonizarea lor săvârşită lent, în întunecimea dulapurilor. Identitatea ţesăturilor cu fluturii era aşa de perfectă, încât el se aştepta ca tot conţinutul şifonierului să zboare afară într-un roi de molii argintii, lăsând goală racla ciuruită de cari a hainelor. Totul părea acolo mâncat de molii, până şi valsul din ceas, şi Jim, simţindu-şi nările uscate de fluturi pulverizaţi, deschise geamurile de perete.

Această îndărătnicie de a cultiva în umbră obiectele decedate era caracterul esenţial al familiei, compusă mai cu seamă din femei bătrâne, mai toate celibatare, dar strânse printr-o solidaritate de speţă sub acelaşi acoperământ. Existenţa lor se scurgea după un ritm secular şi cu nuanţa unui provizorat ce avea în vedere

epoci viitoare de prosperitate, niciodată însă recunoscute. Dacă mutându-se cu lăzi mari de sticlărie şi obiecte casnice şi mobile vaste şi grele, se aşezau în mijlocul noii locuinţe, ele socotind aceasta ca o simplă tranziţie de câteva luni, lăsau lăzile nedesfăcute, mobilele aproape îngrămădite laolaltă. Dar treceau luni, treceau ani şi apoi decenii, şi oamenii şi lucrurile prindeau muşchi pe locul unde căzuseră, şi schimbarea veşnic visată nu se producea decât dacă ruinarea casei silea pe locatari să-şi schimbe domiciliul pentru alţi treizeci de ani, tot aşa de provizorii, în chipul acesta, sălile, pivniţele şi podurile erau ticsite cu lăzi şi cufere pline cu argintărie coclită şi farfurii englezeşti sparte, de acelea împodobite cu graţioase vignete negre în tuş, reprezentând lacuri, porturi şi castele, cu pahare grele de cristal, şlefuite geometric, cu sfeşnice, alămărie şi arămărie. Tingiri şi tablale de aramă rugineau pe sub paturi, şi perne mari de fulgi, stratificate peste cufere, rîncezeau de igrasie. Din cauza umezelii şi a apei de ploaie prelinse prin tavan, obiectele de metal prindeau cocleli verzi cleioase de fierărie arheologică îngropată în lut. Pânzeturile se îngălbeneau şi se destrămau, păstrând intacte îndoiturile, jilave şi mucegăite. Pentru a scăpa de uzură lucrurile destinate acelei ere ce nu venea niciodată, femeile le sustrăgeau pe nesimţite, aşa încât încetul cu încetul dispărură cele mai însemnate efecte casnice, luând drumul mormintelor etrusce din sălile întunecoase, pivniţă şi pod. Hainele erau înghiţite de sertare, nepurtate, dar conservate cu străşnicie ca piese de carnaval, ridicule şi anacronice.

În această casă cu noţiunea timpului alterată, alimentele urmau soarta lucrurilor dure. Familia simte nevoia de a păstra nutriment pentru secolul anonim şi dosea în acest scop ceea ce părea mai de soi, imitând pe egipteni, care puneau alimente în mormintele faraonilor, în intenţia de a-i feri de foamea postumă. Când Jim deschidea din curiozitate uşa unor dulapuri uriaşe

ascunse prin magazii, găsea, îmbălsămate în aroma de chimen, chimion, enibahar şi scorţişoară, diferite piese alimentare, datând din ani greu de precizat. Brânzeturi desicate, de tăria cremenii, fripturi osificate, cozonaci pietrificaţi, asemeni pâinii milenare aflate într-o piramidă, borcane cu miere prefăcută în ciment şi dulceţuri complet carbonizate.

Înecat de pulberea stofelor, Jim închise uşa şifonierului şi strivi două boabe de strugure pe cerul gurii. Sub impresia de răcoreală acidă se simţi întors iarăşi la aerul proaspăt al prezentului.

Luă hârtiuţa babei Chiva şi citi pe ea acest oracol:

„2. PLANETA DE TÂNĂR

Te gândeşti cu stăruinţă la îndeplinirile tale de a face o afacere mai serioasă şi mai bună. Dar ideile tale sunt bune şi vei reuşi, dar trebuie să te stăpâneşti a te lăuda printre prietenii tăi, căci sunt câţiva din ei care nu îţi voiesc binele, şi duşmănia aceasta o au pe tine că le-ai dovedit de multe ori că eşti mai capabil şi mai deştept ca ei şi vei trăi vârsta de 150 ani, şi vei lua pe fata Lenuţa.”

Cu toată conştiinţa şireteniei prezicătorului, care ticluise cazuri sufleteşti universal valabile, Jim se lăsă furat de ispita superstiţiei. Oare nu este cu putinţă – gândea – ca o anume conjuncţiune de astre să determine din leagăn traiectoria vieţii? Oare întâmplarea din tren şi prezenţa neaşteptată a acestei hârtii galbene în mâinile sale nu aveau toată semnificaţia unui oracol? Rechemă în minte ochii rotunzi, speriaţi şi nările tremurătoare, casca neagră de păr cu breton şi-i plăcu s-o ştie – oricât de absurd era lucrul – a sa, prin hotărâri zodiacale. Micii genunchi sidefii ar fi lucit foarte frumos pe patul cu macat roşu, mâinile subţiri ar fi tras febrile de mânerele tuturor sertarelor spre a oferi ochilor miraţi şi veseli priveliştea vechiturilor mâncate de molii, şi el, Jim, ar fi ridicat-o pe

sus, îmbrăţişându-i fluierele picioarelor pentru ca ea, curioasă, să mături cu părul scurt praful de pe dulapuri în căutarea nimicurilor colbăite şi ruginite.

Se pregătea tocmai să plimbe prin odaie povara închipuită, când uşa se dădu de perete şi în cadrul ei apăru, zâmbind prin înlăcrimarea ochilor mici şi speriaţi, mamă-sa, căreia însă, dintr-o răceală protocolară obişnuită familiei, el şi toţi îi ziceau numai tanti Magdalina. Jim o privi cu milă ascunsă repede sub o mască de indiferenţă şi afecţiune respectuoasă, căci trupul scurt şi bombat cu demnitate se împuţinase, iar cărunţeala mai accentuată a părului, abia ascunsă cu fum de lumânare, şi zbârcirea unui colţ de buză vesteau senilitatea. Se lăsă udat de saliva gurii pe amândoi obrajii, deşi aceasta îi displăcea. În măsura în care Jim arăta retenţie faţă de efuziunile materne ale unei bătrâne cu care, prin educaţia rigidă, avea puţină comunicare sufletească, cu atât aceea, dezamăgită în elanurile ei sentimentale; făcea o faţă mai plângăreaţă, frecând cu un deget sfârcul vânăt al nasului. Ea se simţea jignită nu numai în sentimentele materne, dar şi în reputaţia ei oficială de „mamă”, deoarece îi era ruşine – zicea ea – când vedea alte „mame” ieşind mândre „la braţ” cu băieţii lor, în vreme ce ea nu putea sta nici de vorbă cu „al ei”. Fie din pricină că sentimentul filial se sfărâmase între femeile aspre în mijlocul cărora trăise, fie completul dezacord intelectual, Jim se încăpăţâna într-o ursuzenie de care nu se mai putea dezbăra şi cu care erau toţi obişnuiţi ca fiind „sălbăticie”, deşi ei fuseseră pedagogii în spiritul protocolului distant. Consolată cu acest diagnostic, tanti Magdalina suspina uneori, cu frică, pe la uşi sau încerca timid să strecoare, prin aluzii naive, ispita unei vieţi mai puţin ascetice încredinţată că „Jean” era incapabil de a sta de vorbă cu o femeie şi a lega prietenie cu cineva. Când seara, târziu, la lampă, Jim compunea scrisori sentimentale pentru Lola, sau râdea pe înfundate de farsele pe care avea de gând să le pună la cale cu

prietenii săi de universitate, tanti Magdalina trecea clătinând jălalnic din cap pe sub ferestre şi vorbind singură, blestema soarta posacă a acestui băiat, care în loc să colinde oraşul „învăţa” până după miezul nopţii.

— Venişi, mamă! zise tanti Magdalina, ca şi când sosirea lui Jim avea nevoie de vreo confirmare. Dar lucrurile unde le-ai lăsat?

— Le-am dat la bagaje şi sunt la gară. (Jim făcuse aceasta cu gândul de a se muta în oraş, fără aerul unei despărţiri patetice, cu camion şi alai la poartă.)

— Şi te-ai simţit bine printre străini, mamă? continuă tanti Magdalina, care era ferm încredinţată că dincolo de pragul casei sale Jim nu putea trăi decât nemâncat, în frig şi neînvelit noaptea; povesteşte-mi şi mie cum ai petrecut.

Faptul de a fi luată cu violenţă jovială de braţ şi de a i se spune din fir în fir toate nimicurile făcea deliciul bătrânei, dar nu era de loc în firea lui Jim, astfel încât, resemnată, tanti Magdalina se lăsă pe marginea patului şi începu să boscorodească încet:

— Noi am dus-o cum ştii, dar a fost cald zilele astea de credeai că crapă pietrele. Trebuie să plouă, mamă, că mă dor încheieturile şi se ling pisicile de foc. (Apoi, deodată, jeluindu-se.) Că m-au ros reumatismele şi mi s-au ruginit oasele de când stau în casa asta udă, şi toate lucruşoarele mi s-au putrezit. (Visul tantei Magdalina era să se mute într-o locuinţă proprie cu Jim, unde să-şi poată pune în valoare mobilele vechi, pe care în acest scop îndepărtat le ascundea şi proteja cu străşnicie.) (În şoaptă.) Să-ţi ajute Maica Domnului, mă rog zi şi noapte (închinăciune lentă) să mă scoţi dintre femeile astea rele (gest de dispreţ cu mâna înspre uşă), să ne vedem şi noi cu lucruşoarele noastre în casa noastră... (Tanti Magdalina era veşnic nemulţumită de surori şi gata să plece numai cu vorba, în realitate însă nu suferea să se vorbească rău de ele şi nu le părăsea niciodată.) (Brusc înveselită şi tare.) Cât ai lipsit ţi-am scuturat cărţile şi ţi-

am adunat hârtiile, că erau într-un hal fără hal. (Cu mândrie.) Când e o mână harnică la mijloc, nu stau lucrurile trântite în toate ungherele. Ia priveşte!

Şi ridicându-se de pe marginea patului merse la un fel de dulap cu rafturi dintr-un colţ al odăii şi deschise amândouă uşile. Ticsite una peste alta, şedeau acolo o sumedenie de cărţi, aşezate după mărime şi acoperite, spre a fi ferite de praf, cu jurnale. Foile volante şi manuscrisele erau legate cu sfoară într-un singur pachet învelit în hârtie albastră. Lui Jim îi năvăli de necaz sângele în obraji, nu atât pentru proasta aşezare a cărţilor, cât pentru pretenţia bătrânei de a se amesteca în lucrurile sale. Un volum din Shakespeare şedea alături de volumul II, desperecheat, din *Istoria literaturii italiene* a lui De Sanctis, şi un volum din *Scrisorile lui Byron,* traduse în nemţeşte, alături de volumul I al lui *Ion* de L. Rebreanu.

— Asta numeşti dumneata ordine – izbucni necăjit Jim – să-mi încurci toate cărţile? Cine te pune pe dumneata să te amesteci în treburile astea? Ce ştii dumneata de ordine şi de dezordine în materie de cărţi? Aveam socotelile mele, ordinea interioară sub aparenţa dezordinii, estetica culorii şi a formatului, şi-mi pusesem la o parte unele volume cu însemnări înăuntru! De unde să iau eu acum – exageră Jim dezastrul – pe Rebreanu? unde mi-ai pus pe Sterne[1]? mi-ai pierdut ediţia mică din *Cymbalum mundi!* şi cu un gest răsturnă pe jos un raft întreg, umplând casa de praf şi de păianjeni.

— Mamă dragă, mamă dragă, se căina cu mâna la inimă tanti Magdalina, cu ochi mici speriaţi şi înlăcrimaţi. Eu am vrut să-ţi fac bine, mamă dragă, le-am şters de praf şi le-am aşezat cum le-am găsit, şi tu, în loc să-mi mulţumeşti, le trânteşti pe jos. Sunt femeie bătrână – adăugă ea jignită – şi „mă costă”.

Apoi se repezi să acopere cu un jurnal covorul de mult

[1] Laurence Sterne (1713-1768), prozator englez iluminist. Opera sa reprezintă o reacţie sentimentală împotriva clasicismului şi raţionalismului dogmatic al generaţiilor anterioare.

tocit, spre a-l feri de praf.

— Tanti Magdalino – ţipă Jim, râzând cu compătimire – cum te-am lăsat, aşa te găsesc. De ce acoperi cu jurnal zdreanţă asta buboasă? De ce strângi boarfe şi tinichele ca tanti Colivăreasa? Ce este asta? zise el, deschizând şifonierul şi aruncând afară o mantelă ciuruită de molii ca o tunică de gloanţe. Dar asta? şi din sertarul scrinului trase un bolero de postav roşu ars de vechime. Dar buturuga asta la ce-o mai ţii? şi c-o mână frânse crunt piciorul putred al unui fotoliu.

Tanti Magdalina tresărea lividă la fiece gest al lui Jim, sfâşiată de dureri lăuntrice.

— Mamă dragă, mamă dragă – zicea ea culegând de pe jos obiectele aruncate – nu face voia duşmanilor! Păstrez, că orice lucru e bun la ceva, şi sunt bătrână şi altele nu mai pot face, şi să avem şi noi ce pune în casa noastră, că eu ca mâine închid ochii, şi astea toate ţie-ţi rămân.

Ea spuse asta cu atât de convins sentiment al valorii inestimabile a vechiturilor, încât Jim râse îmblânzit de naivitatea ei şi lăsă dulapurile în plata Domnului.

La uşă se auziră paşi şi accese de tuse şi un glas ascuţit zise cu umor:

— A venit nebunu!

O clipă după aceea intrară în odaie două femei în vârstă, urmate de două pisici negre. Cea mai înaltă, tanti Ghenca, îmbrăcată cu îngrijire, cu părul încă negru, foarte frizat, şi agrafă mare de argint la gâtul peste tot acoperit, avea din cauza profilului icteric şi sarcastic mare asemănare cu Dante Alighieri. Cealaltă, mai scundă, tanti Fira, ştirbă şi bonomă, îşi vădea neglijenţa în scâlcierea pantofilor şi răsfirarea părului alb peste ureche, cu toate că rochia scurtă şi bluza decoltată arătau veleităţi de lux.

— Bine-ai venit, tinere! zise în glumă, dar înţepată, tanti Ghenca, sărutând pe Jim pe amândoi obrajii.

Tanti Fira însă îşi izbi palmele în chip admirativ, se retrase doi paşi, pungindu-şi gura, şi apoi, apropiindu-se şi sărutându-l, zise patetic şi preţios:

— Jim, mândru te-ai făcut! Jim, nobil eşti! şi se aşează să contemple pe tânăr din cap până în picioare, spre jena lui.

— Ei! zise documentată tanti Ghenca, nu-i aşa că-i mai bine în bârlogul tău?! (Ca şi când ar fi surprins pe figura lui Jim vreun semn de dezgust.) Nicăieri nu-i mai bine ca-n ţara românească! Cine ştie câte-ai îndurat pe unde ai fost!

— O mai fi îndurat – interveni împăciuitor tanti Fira – *dar însă* a văzut ce noi nu ne-am învrednicit să vedem: a văzut Franţa, Italia... Frumos eşti, Jim! adăugă ea în chip de încheiere.

— A văzut pe dracu! ripostă acru tanti Ghenca. Parcă noi nu ştim ce e în Italia! întreabă pe madam Morandini, să-ţi spună: apă împuţită cu lături în loc de străzi; oamenii dorm ca vitele şi mănâncă pisici şi broaşte. Pe unde trec italienii dispar pisicile; şi nouă ne-au furat două când au lucrat la bina, lângă biserică.

Spunând aceasta, apriga etnografă privi ocrotitor cele două pisici negre ce se învârteau printre scaune.

— Cum văd, eşti bine informată! zise ironic Jim.

— Sunt! sări Ghenca, simţind acul; că sunt mai bătrână şi m-am şters mai demult la nas. Pe vremea noastră lumea, era mai aşezată şi şedea acasă şi era bine... (Cu intenţie.) Nu-i mirosea nimănui urât în casa mă-sii şi tinerii respectau pe bătrâni!...

— Tanti Ghenca, strigă Jim rumegând o răzbunare grozavă; ştii ce-am mâncat eu în Italia?

— Ce? întrebă bătrâna sarcastic.

— Cozi tocate de şoarec, fierte în zeamă de broască (Ghenca, aplecăcioasă din fire, îngălbeni), gândaci în sos tomat, şobolan copt cu macaroane, tocană de păianjeni îndulcită cu râme.

— Îh! făcu Ghenca albă ca varul, îmi vine rău! şi scuipând în batistă, se năpusti pe uşă afară.

— Deştept eşti, Jim! îngână Fira admirativ; lasă-mă să te privesc.

— Am uitat să vă întreb – schimbă vorba Jim – mai

trăieşte Iaca?

— Trăieşte, răspunseră în cor cele două femei rămase, e tot aşa cum o ştii.

— Vreau s-o văd! hotărî tânărul, şi ieşi grăbit din odaie.

Jim merse spre fundul curţii, deschise o portiţă mică legată cu cercuri de butoi şi se află într-o livadă umbroasă, printre copacii căreia raţe, găini şi bibilici ciuguleau o iarbă de mult tocită. Grădina era cu totul părăginită. Ici un morman de bolovani, colo gunoaie grămădite, pământul scormonit de găini, gardurile rupte. O căsuţă şubredă cu cerdac îmbrăcat în viţă-de-vie şedea într-o rână, chiar lângă gard. Pe o latură a casei erau înşiruite coteţe mari de găini, văruite, şi pe un par, un grătar de porumbei.

În săliţa ce despărţea cele două odăi ale căsuţei şedeau unele peste altele lăzi mari, cenuşii, şi pe deasupra scaune împerecheate. În zgomotul de paşi, o uşă laterală se deschise, şi tanti Mali, fata Iachii şi mătuşă mătuşilor lui Jim, apăru surâzătoare. Era o bătrână de vreo 70 de ani, uscată şi dreaptă, cu părul tare, nu de tot alb, înnodat pe vârful capului, peste care, când ieşea, punea un bonet de catifea cu jeuri. Mica pelerină de pe umeri, înverzită de vechime, şi nasul ascuţit, cu neg, o făceau hrăpăreaţă. Nu dădea niciun semn de senilitate, umbla toată ziua pe drumuri, vorbea limpede şi cu căutare şi era totdeauna prudentă şi politicoasă.

— Bine ai venit, zise ea zâmbind cu blândeţe de cardinal lui Jim, care se simţi obligat să-i sărute mâna scorojită, pătată şi vânoasă ca o frunză uscată. Vrei să vezi pe Iaca?

Şi cu o mână împinse cealaltă uşă, aşteptând ca Jim să intre întâi. Acesta călcă cu piciorul cu mult în jos sub nivelul pragului, rămânând o clipă dezorientat din cauza obscurităţii. Când ochii i se obişnuiră cu lumina incertă a odăii, rămase înmărmurit de privelişte. Odaia joasă, cu scândurile duşumelii pe jumătate mâncate de şoareci şi cu tavan de grinzi, era aproape goală. Pe o sobă înaltă de

fier şi pe un dulap mare mieunau înspăimântate vreo opt pisici negre, umflate şi sălbăticite, cu ochi de chihlibar tulbure. Câţiva porumbei ciuguleau pe duşumea. Lăzi braşoveneşti erau întinse de-a lungul peretelui, cu fereastra închisă în drugi de fier, iar pe ele zăceau perne mari sparte de ghearele pisicilor şi murdărite de porumbei. Lângă sobă, într-o ladă lungă, joasă, ce era un fel de bancă cu sertar, slujind şi de pat, şedea întinsă ca într-un sicriu, între ţoale învechite, o mumie vie, descărnată până la ivirea ţestei. Pielea feţei şi a mâinilor, uscată ca un pergament, era străbătută de sfori mari de vine negre, iar ochii păreau scurşi în fundul capului. Liniile scheletului se vedeau aşa de limpede prin pielea scorojită, încât Jim ar fi crezut pe batrână de mult osificată, dacă o mişcare înceată a capului n-ar fi dezminţit asemenea opinie.

— Tu eşti, Amalio? şopti Iaca privind în gol. Cu cine vorbeşti?

— A venit Ion să te vadă, strigă tare în ureche-i tanti Mali.

— A venit Ion? bolborosi rătăcită bătrâna. Care Ion?

— Ion al Magdalinii, lămuri ţipând tanti Mali.

— Da, da, da! clătină din cap, fără convingere, Iaca. Ce faci, Ioane?

— Am venit să te văd, ţipa la rându-i Jim. Cum te simţi?

— Sunt bătrâââână, zise ca-n vis Iaca; sunt tare bătrâână! Mult am trăit, mult am trăit!

— Vrei ceva, Iaca? Îţi lipseşte ceva?

— Vai, ce batrână sunt, vai, ce batrână sunt! cânta mai departe bătrâna, neînţelegând.

— Te îngrijesc mătuşile? repetă din nou Jim.

— Mă îngrijesc, mă îngrijesc, puiu, Dumnezeu să le dea sănătate!

Centenara întinse mâna aspră spre Ion şi-l pipăi încet de-a lungul braţului, apoi scânci şoptind, înfundat:

— S-au copt strugurii, Ioane?

În timp ce din ochii tantei Mali scăpărau mici fulgere de

mânie, Jim se repezi afară, smulse un ciorchine mai copt şi-l aduse Iachii... Aceasta îl luă în mâna tremurătoare şi începu să mestece avid în gingii bob după bob. Ochii i se înviorară şi părea mai puţin adormită.

— Tanti Mali – vorbi aspru Jim către bătrâna cu pelerină – nu daţi de mâncare Iachii!

— Ba-i dăm – răspunse mieros aceasta – da-i lacomă şi se plânge la toţi.

Jim ieşi roşu de mânie afară.

— Nu-i daţi de mâncare Iachii! ţipă el în mijlocul curţii, şi zicând aceasta trânti poarta aşa de tare, încât raţele zburară măcăind speriate şi găinile începură să cotcodăcească.

— A venit nebunu! se auzi atunci glasul înţepat al tantei Ghenca, şi clanţa unei uşi se închise cu putere.

MASA CELOR ZECE

ERAU ORELE DOUĂ ŞI NIMENI NU venea să vestească masa. Jim se plimba nervos prin odaie, cu un cui rece, de foame, în stomac. Se uită, din distracţie, pe şifonier, suindu-se pe un scaun, se culcă pe pântece şi exploră dedesubtul patului, sub care zăceau în fulgi negri de praf suluri de covoare jilave, descoperi în vatra sobei un borcan cu miere invadat de furnici şi în sfârşit învârti din nou maşinăria ceasului şi dezlănţui mica orchestră de sârme de pe scrin. Cuiul din stomac devenea din ce în ce mai lung.

„Mumii ambulante, maţe uscate”, ocărî el în gând pe bătrânele absente şi muşcă dintr-o prună muşchiuloasă, prea acră. Apoi, plictisit de atâta aşteptare, ieşi din odaie, traversă curtea şi intra în ceea ce numea „refectoriu”, cu gândul la azilurile de bătrâni şi la internate.

Într-o odaie mare, văruită, dar cu tavanul zugrăvit în stilul unei vagi Renaşteri, cu casetoane şi rozete, de cârligul căruia atârna o lampă enormă de petrol cu multe stalactite de cristal, era întinsă la mijloc o masă lungă de stejar, cu stinghiile de jos tocite. La marginile ei, pe două feţe de masă înnădite, erau înşiruite zece tacâmuri, câte patru pe laturi şi câte unul în capete. Odaia părea aproape goală din cauza mărimii şi-a lipsei perdelelor, deşi un perete întreg era acoperit cu un şal turcesc, peste care atârnau iatagane şi pistoale, şi un dulap voluminos astupa locul dintre două ferestre. Un pendul octogonal sfârâia într-un perete sub apăsarea greutăţilor de tuci legate cu lanţuri, rupte pe alocuri şi înnodate cu sârmă.

Jim aruncă o privire dispreţuitoare asupra mesei. Ultimele vestigii ale farfuriilor englezeşti şi ale paharelor vechi de cristal dispăruseră înghiţite de lăzi. Feţele de masă prea scurte, tocite de atâta spălătură, erau cârpite în ochiuri, la rândul lor iarăşi cârpite, iar tacâmurile nu semănau de loc unele cu altele. Cuţite şi furculiţe mici cu coadă de lemn sau de os se amestecau cu altele de alamă, mai rar de nichel, farfuriile plesnite de piatră groasă reprezentau diferite grade de evazare, iar paharele erau o adevărată colecţie de recipiente, începând de la blocul greu de sticlă scobit în faţete până la feligeanul subţire poleit pe margini. Chiar şi aceste epave casnice păreau bătrânelor demne de păstrat, deoarece acoperiseră faţa de masă pe sub farfurii cu bucăţi de hârtie albă.

O coardă lăbărţată de ţiteră bătu în pendul o jumătate de ceas peste două, şi în casă nu se mişca nimeni. Toată lumea decedase prin odăi şi stăruia în recluziune şi tăcere. Jim cunoştea bine încăpăţânarea aceasta bizară, care ascundea pe fiecare în vremea prânzului, spre a simula pierderea noţiunii timpului şi a ieşi cât mai târziu cu putinţă din vizuină, dar acum, când sosise după o lungă lipsă, întârzierea i se păru afară din cale ursuză. Ieşi din duhoarea de untdelemn rânced a refectoriului şi se îndreptă spre bucătării, care se aflau în fundul trenului de case, între ultimul peron şi gardul rupt al grădinii. Tanti Agepsina, econoama şi chelăreasa casei, se prefăcu preocupată printre vasele unei bucătării scunde, ceea ce însemna că auzise paşii lui Jim.

— Hei! strigă acesta, aţi adormit, aţi murit? Nu mănâncă nimeni în casa asta de moaşte?

— Ce-i, ce-i? tresări în chip prefăcut o femeie de vreo 50 de ani, cu faţa pătrată, zbârcită şi totuşi lucioasă, cu gura subţire, rea, dar cu ochii căşti şi blânzi ai unei călugăriţe. Era fată bătrână şi i se zicea „domnişoară”.

— Mi-e foame, declară scurt Jim. Ori aduceţi odată la masă, ori plec să mănânc în oraş!

— Bată-te să te bată! zâmbi cu afecţiune rigidă tanti Agepsina. Tot cu iuţeală ai venit, şi zicând aceasta veni către tânăr şi-l sărută uşor pe obraz, în chip de bun venit.

— Se culcă găinile, iese luna şi d-voastră nu vă mişcaţi! se scandaliză Jim.

„Domnişoara” bolborosi câteva imprecaţii la adresa celor ascunşi prin casă şi, speriată de ora înaintată, începu să colinde pe la uşi, ciocănind, zgâlţâind şi ţipând la pensionare.

— Ieşiţi, frate, odată, că s-a făcut noapte!

Cea dintâi care ieşi din odaia ei fu tanti Magdalina. Avea în lacrimozitatea ochilor şi în strângerea buzelor o nemulţumire oprimată. Ea făcu cu mâna semn de dispreţ în direcţia celorlalte camere, voind să notifice lui Jim că aşa îşi ducea ea amarul de ani de zile, răbdând şi plângând în tăcere. Apoi apăru zâmbind cu nobleţe, într-o toaletă schimbată de mătase cu multe cerculeţe, dar foarte şifonată, tanti Fira, care zise lui Jim cu excesivă politeţe, nu însă fără uşoară ironie:

— Vai, Jim, trebuie să ne ierţi! Tu eşti luminat şi umblat şi treci cu vederea tabieturile unor biete femei de modă veche...

Deschise în sfârşit uşa şi tanti Ghenca, mai gătită ca oricând.

— Bine că v-aţi trezit! zise ea înţepat, scoţând din cordonul lat al rochiei un ceas mic de aur, legat pe după gât cu lănţişor. Vai, dar nebune sunteţi – izbucni deodată constatând ora – voi nu vedeţi că e ceasul trei?! Şi punându-se în capul insurecţiei, porni războinic spre refectoriu, după ce făcu un semn autoritar către, Jim: Hai, idomnule!

Nu era decât actul întâi al unei comedii jucate de treizeci de ani. Actorul principal şedea ascuns în una din casele cu baldachin de tablă.

— Caterinoo! strigă tanti Agepsina de afară, bătând cu mâna într-un geam aproape astupat de vârfurile unui smochin, hai să mâncăm, Caterino, că e târziu!

La început nu se auziră decât nişte tunete înfundate ca de bolovani rostogoliţi de pe munte de piciorul unei capre sălbatice, apoi se desluşiră propoziţiuni frânte, bombănite de mânie:

— Ce masă! Ce târziu! Parc-aţi înnebunit! Au venit turcii! Vă treziţi cu noaptea-n cap! De-abia ne-am sculat, şi iar masă! N-aveţi decât să mergeţi la masă!

— Caterino, e trei! insistă „domnişoara”, obişnuită.

— Ce trei?! tună de astă dată vocea în prag, voi nu vedeţi că n-a venit nici Popescu?!

Vorbind astfel, tanti Caterina, zisă şi madam Popescu, fiindcă era măritată şi singura cu bărbatul în viaţă, scoborî treptele încruntată şi autoritară. Când intră în refectoriu, cei patru insurgenţi şedeau ţepeni la masă, privind cu răbdare reprobativă fundurile goale ale farfuriilor. Pisicile miorlăiau agitate, frecându-se de picioarele scaunelor şi arătându-şi roşul cer al gurii. Baba Chiva, îmbufnată, le domolea cu evidente aluzii: „Ptruţ, pisică, ai răbdare, că-n casa asta şi-un dobitoc moare de foame”.

Tanti Caterina făcu un salut mic de recunoaştere faţă de Jim, fără să micşoreze presiunea aburilor ce-i fierbeau în gură.

— Ce vă pripiţi aşa, frate?! E devreme!

— E trei, reteză scurt Dante Alighieri, alias tanti Ghenca.

— Ce vorbiţi?! se înspăimântă atunci tanti Caterina. Şi schimbând repede tonul, îşi însuşi indignarea obştească. Dar ce aşteptarăm până acum? Dar voi n-aveţi ceas să priviţi? Aşteptaţi pe Ţară-lungă (adică pe dom’ Popescu, bărbatul ei)? Cine ştie pe unde-şi bea minţile?! Aduceţi la masă, că ne-apucă noaptea!

„Domnişoara” împreună cu baba Chiva se precipitară spre bucătării, precedate şi urmate de ceata miorlăitoare a pisicilor.

Tanti Caterina se înfipse seniorială pe un scaun. Faţa rotundă, masivă, deşi cu vagi umbre de senilitate, era de

o luciditate cvasiartificială, efect a îndelungi tratamente cu unsori alcătuite în taină din ceară, ulei de migdale şi spermanţet. Beţele dese de vinişoare îi brăzdau umerii obrajilor, astupându-i cu plăgi roşii, ca la păpuşi, dar cu toată această înflorire exterioară, expresia generală, ajutată şi de ochii mici, serioşi, era lipsită de feminitate. Obrazul ei de eunuc semăna cu un măr prea rumen pe dinafară şi prea acru la muşcătură, şi de bună seamă, având în vedere sterilitatea şi lipsa afectivităţii, glandele ei interioare pluteau ca nişte prune uscate într-un vin oţetit.

În curând îşi făcu apariţia în cadrul uşii pelerina măslinie a tantei Mali. Bătrâna păşi uscată şi cu demnitate la locul său, zâmbind neutru la toată lumea şi fără să trădeze nicio nemulţumire. Un miros de lumânare şi de colivă se exala din rochia sa, ce părea de carton gudronat din cauza vechimii, şi ochii ei vineţi ocroteau cu religiozitate tacâmurile.

În clipa în care tanti Agepsina vâra o lingură galbenă de supă în castronul fumegător, spre a face distribuţia primului fel, două persoane intrau tăcute pe uşa refectoriului. Erau Silivestru şi tanti Lisandrina, cei mai tineri dintre bătrâni. Om ca de vreo 50 de ani, Silivestru, bărbat înalt şi viguros, purta părul tuns mărunt ca o perie şi o barbă pătrată, funingios de neagră, şi numai pe ici, pe colo argintată de câteva fire albe. Încruntarea ochilor penetrabili şi încovoierea de plisc a nasului îi dădeau un aer mai degrabă ursuz şi timid. El merse repede către masă, suflând pe nas câteva vorbe, ininteligibile, şi se aşează lângă Jim, căruia îi întinse mâna osoasă, întrebându-l simplu şi mormăit: „Când ai venit?” fără să aştepte însă vreun răspuns.

Tanti Lisandrina i se păru lui Jim suspectă. N-avea încă patruzeci de ani şi era nemăritată, dar în colţul pleoapelor prea lungi tremura o sfială vinovată. Părul negru îi era împletit în coade groase în jurul capului, ca la fete, şi faţa prea fragedă şi roşie îi era de stareţă tânără. Păşi tăcut,

plecându-şi molatic pleoapele şi, ştergându-şi buzele cu limba, asemeni unei pisici care a lins pe furiş lapte, se aşează pe un scaun, salutând cu modestie exagerată pe Jim şi pe toţi ceilalţi, care lăsară capul în jos cu indiferenţă.

Tăcuţi ca nişte călugări în trapeză, toţi comesenii mânuiau lingurile între farfurii şi gură, pe diferite grade de înclinaţie deasupra mesei. Clipoceala tacâmurilor, zgomotul de sorbire se amestecau cu hârâitul pendulei, al cărui lanţ se prăbuşea vizibil la răstimpuri. Silivestru ţinea capul aproape deasupra farfuriei. Şi înghiţea supa în mişcări repezi, dezordonate, privind-o cu duşmănie şi ştergându-şi din când în când barba udată. Tanti Mali îşi păstrase dimpotrivă şi pe scaun perpendicularitatea de plop şi sorbea lent, cu satisfacţie, conţinutul lingurii, frecând apoi de câteva ori falca de sus asupra celei de jos, ca să biruie în dinţii galbeni şi rari duritatea boabelor de orez. Tanti Magdalina şi tanti Fira înghiţeau lacom şi îmbujorate la faţă bucăţile de pâine pe care le lăsaseră să se umfle ca nişte bureţi în zeama din farfurie. Numai Ghenca rămăsese galbenă şi aspră în faţa farfuriei, şi scuturând lingura lua în ea, farmaceutic, cantităţi mici de lichid, pe care îl sorbea fără acustică, încet, obiectiv, protocolar.

Pe Jim clocotul acesta al gurilor îl irita de moarte. De greaţă, văzu noroi în toate farfuriile. Porci mari loveau cu râtul în tinicheaua unor găleţi din care curgeau lături cu coji de pepeni. Un mascul mare şedea îngropat cu pântecul în noroiul unui şanţ, şi râtul lui sforăitor de mulţumire scotea băşici groase deasupra mocirlei. Jim vârî lingura silnic ca-ntr-o troacă în restul răcit al supei, şi sub imperiul asociaţiei de imagini o părăsi definitiv acolo.

— Am impresia – zise iritat şi descărcându-şi nervii în altă direcţie – că nu daţi de mâncare lachii. Am găsit-o uscată ca o mumie şi înfometată.

— De unde ţi-a intrat şi asta în cap – se oţărî Agepsina – că nu-i dăm de mâncare?! Mănâncă toată ziua şi nu se

mai satură!

— Nu cred eu asta, la asemenea vârstă lăcomia are nevoie de prea puţine lucruri. Are o voracitate de găină uitată în coteţ – aţi înţeles? – ar face praznic dintr-un măr!

— Cine ţi-a spus dumitale poveştile astea, domnule? sări înfuriată tanti Caterina, şi vorba îi pulveriză supa din lingură; ştiu eu de unde vine asta!

În acest timp Silivestru privea încruntat fundul farfuriei, iar Lisandrina, umilă, avea un mic râs de satisfacţie în lumina ochilor.

— Ea singură mi-a spus – zise Jim – şi nu e greu de văzut că nu minte.

— Jim – vorbi atunci tanti Fira cu multă distincţie şi calm afectat – cum se poate ca tu, om învăţat şi umblat prin lume, să bănuieşti astfel de lucruri? Iaca e bătrână, uitată de Dumnezeu, a căzut în mintea copiilor. Se plânge la toţi şi ne ferim să o vază lumea, că ne ies vorbe. Nu trebuie să te potriveşti ei şi să dai de bârfit vecinilor.

Tanti Mali, fata septuagenară a Iachii, aproba tocmai din cap, zâmbind cu onctuozitate episcopală, când Silivestru, fără să-şi ridice ochii din farfurie, zise aspru şi fără putinţă de replică:

— Nu daţi de mâncare Iachii!

— Ei! interveni acru Ghenca, dă-i şi dumneata apă la moară! Şi să zicem că e aşa! Iartă-mă, Doamne! Şi-a trăit traiul, şi-a mâncat mălaiul. Decât aşa viaţă, lipsă! mai bine s-ar îndura Dumnezeu şi Maica Domnului s-o ia odată, să se odihnească şi oscioarele ei!... Mâncarea pentru ea e crimă – aşa să ştii dumneata, domnule – că-i lungeşte canonul şi n-o lasă să-nchidă ochii.

— Iaca – vorbi Silivestru cu aceeaşi asprime sentenţioasă şi ironică, spre Jim, fără să privească pe ceilalţi – n-a ştiut să strângă bolovani în ladă după ce şi-a împărţit boarfele urmaşilor, şi de aceea se usucă acum ca Keops în piramidă. Dacă ar fi dat sfoară că în lada cu pietre mai are galbeni şi scule de aur, ea ar sta azi în capul mesei, pe scaun cu roate, şi dumnealor i-ar săruta

mâna pe rând, cum făceau acum treizeci de ani, când laca, crezându-se pe sfârşite, le-a împărţit cu mâinile ei banii, argintăria, care cocleşte acum pe fundul scrinurilor. Dumnezeu o pedepseşte, să se zgârcească de bătrâneţe într-o cutie veche, cu maţele făcute coarde de vioară, ca să vadă cu ochii ei pe fetele fetelor îmbătrânind în sculele ei.

Urmă o tăcere apăsătoare, măsurată de clinchetul furculiţelor, apoi Ghenca, afectată de câte ori venea vorba de vârstă, explodă:

— Bine că eşti tu tânăr!

— Aţi început iar să dezgropaţi morţii, zise supărată tanti Caterina. Întotdeauna scandal la masă!

Magdalina, cu ochii plângăreţi, făcea semne disperate lui Jim să închidă discuţia. Tocmai atunci se auziră ştersături de picioare la uşă, şi dom' Popescu apăru pe uşă cu melonul pe-o ureche.

Având în vedere aprinderea feţei şi tulbureala ochilor şireţi, nu mai încăpea îndoială că era „cu chef". Toate femeile îşi făcură semne repezi de prudenţă, iar Caterina zise în şoaptă:

— Tăceţi din gură, că iar a venit afumat.

— Bine v-am găsit „fetelor"! salută galant dom' Popescu. (Surprins.) Ce, v-aţi şi aşezat la masă?!

Deşi tanti Caterina recomandase prudenţă, fierbând ca de obicei pe loc, răspunse cu umor:

— Doar nu era să aşteptăm pe paşa de la Vidin!

Popescu înghiţi saliva jignit.

— Dă-mi voie! Ce vorbă e asta, paşa de la Vidin? Aşa mă primiţi d-voastră, vasăzică?! Târa vorba nazalizând-o, dar era liniştit şi plin de demnitate.

— Priveşte ceasul, domnule, înainte de a vorbi.

Patru zbârnâituri scurte căzură una după alta într-un sfârşit precipitat.

— Nu privesc eu râşniţa d-voastră ruginită. V-am spus să vă luaţi un ceas ca lumea. Scoase din buzunar ceasul său, spre a demonstra că nu era târziu, dar, observând

ora, îl lăsă să cadă la loc, decretând: E devreme! Când dădu să se aşeze în capul mesei, observă pe Jim. Hei, lume nouă, îmi pare bine, mă bucur! Dar când venişi, nene? Aduceţi, frate, o sticlă de vin, să beau în cinstea noului-venit.

Caterina, Magdalina şi Agepsina făcură semne repezi babei Chiva, care se pregătea să se repeadă la pivniţă, de a nu se mişca.

— Nu mai este vin, domnule, s-a isprăvit! Pe unde ai fost tot vin ai băut...

— Cum nu mai este vin?! N-am pus eu alaltăieri cinci sticle pe lada cu nisip? şi dom' Popescu se sculă să meargă singur în pivniţă.

— Nu se poate, domnule – ordonă imperios Caterina – noi nu bem vin.

— Aşaaa! nu beţi vin! foarte bine! beau eu şi cu Jim! vreau să mă bucur de sosirea lui!

Ca să curme conflictul, Jim declară că nu bea alcooluri, şi Popescu se reaşeză cu greu la masă. Apropiindu-se mult de tânăr, lângă care şedea, îi zise confidenţial şi didactic:

— În fond, ele au dreptate. Alcoolul vatămă organismul. Dacă vrei sa ai putere de muncă, ascultă-mă pe mine, să bei apă. Apa e cel mai bun aliment şi medicament. Doctorul Kneipp vindecă cu apă toate boalele.

Gura îi mirosea a vin ca o vrană de butoi. Lui Jim nu i se păru de loc îmbătrânit, poate şi din cauza părului roşcat. Obrazul îi era rumen şi sănătos, mustaţa adusă caligrafic peste buză. Era acelaşi om paşnic până şi în viţiul capital, cicălitor, didactic şi în fond pasiv şi răbdător. După o săptămână de regularitate casnică dispărea deodată timp de douăzeci şi patru de ore. Când reapărea, ziua sau noaptea, „dezgropa morţii". Făcea teorii medicale sau politice, dojenea şi sfătuia pe toată lumea şi voia veselie şi tinereţe în casă. Deşteptat din blajina beţie, petrecea zile întregi de pocăire, făcând grădini de zarzavat în toate colţurile ogrăzii, reparând uşile şi ulucile, tăind lemne şi

bineînţeles justificând aceste acţiuni printr-un principiu de muncă igienică, expus îndeosebi la masă. Apoi iar dispărea, iar grădinărea şi aşa mai departe. Acest ritm de viaţă devenise necesar întregii familii, şi un dom' Popescu „neafumat" n-ar fi avut niciun haz. Când asceza era prelungită prea mult, dădea naştere deopotrivă la reproşuri din partea nevesti-si Caterina, care zicea: „Îmi stă toată ziua pe cap! Nu-i d-a bună! Pesemne c-a intrat în anul morţii!" Şi-l gonea pentru ca să-l poată certa la întoarcere.

— Bine, frate – observă indignat dom' Popescu – viu obosit şi flămând acasă şi nu-mi daţi nimic de mâncare? Aduceţi la masă.

— S-a adus şi s-a isprăvit. Cine întârzie, lingura de gât! zise sever Caterina.

— Daţi-mi voie, ce înseamnă asta? Vă aşezaţi la masă înaintea mea? Ce fel de respect aveţi faţă de mine? Nu sunt eu capul familiei, n-am eu răspunderea d-voastră în faţa legilor? Nu semnez eu contractul de închiriere şi toate actele care vă privesc?

— Dacă eşti capul familiei, să vii devreme la masă, avertiză Ghenca.

— N-o să stau toată ziua cu masa întinsă... bombăni Agepsina, cotrobăind prin dulap.

— Mă rog – se miră dom' Popescu – câte neveste am eu? E harem aici, sau ce e? Şapte femei împotriva mea?!

În loc să-i ia apărarea, Caterina îi dădu lovitura de graţie.

— Taci din gură, vulpoi batrân, să te duci să mănânci unde-ai fost până acum.

Fiind învins în lupta dreaptă, dom' Popescu se refugie în filosofie.

— Jim, ascultă vorba mea. Femeia este fiinţa cea mai slabă la minte. N-ai văzut găina? Cocoşul bate mândru din pinteni cu creasta în sus, şi găinile aleargă căpiate, cârcâind cu ouăle în ele. Uite-aşa mă cârcâiesc dumnealor pe mine de treizeci de ani! Bagă de seamă

când te-nsori, Jim, să nu iei cârcâiala în casă. Mai bine rămâi ca Silivestru! Dumnealor nu întreabă: „Unde-ai fost, Popescule, ce-ai lucrat, Popescule!” Numaidecât (imitând răstirea Caterinei): „Acum se vine? Să te duci de unde-ai venit! Vulpoi bătrân! Facu-ţi şi dregu-ţi!” (Persuasiv.) Bărbatul nu trebuie să stea în casă. Trebuie s-alerge, să afle. Tragi cu urechea de ici, prinzi de colo, bei un păhăruţ de vin, te-mprieteneşti cu oameni şi îţi faci treburile. Iniţiativă! Trebuie să ai spirit de iniţiativă!

Deşi nu cam înţelegea ce fel de afaceri făcea dom’ Popescu care era pensionar, ca să aibă atâta nevoie de iniţiativă, Jim se prefăcu că-l ascultă cu multă atenţie, ceea ce pricinui retardatarului deosebită plăcere.

Când tanti Agepsina puse înaintea lui dom’ Popescu friptura, sub cuvânt că celelalte mâncări erau reci, acesta protestă:

— Iar carne, frate! Mereu carne! Carne şi iar carne! Nu-mi trebuie otravă. Eu vreau vegetale. D-aia s-a zgârcit pielea pe d-voastră. Vă pândeşte guta.

— Neam de neamul nostru – declară Ghenca solemn – a mâncat carne şi a trăit şi mai trăieşte. Mănâncă dumneata ierburi ca vacile, şi să dea Dumnezeu să ai câte zile a avut laca.

Popescu nu se dădu învins.

— Vegetalele crude au vitamine, scrie şi-n *Universul,* demonstra el. Dă-mi o ceapă, fiindcă-i radioactivă, un usturoi, că are arsenic, un măr cu coajă, fiindcă conţine valeriană. Astea vreau eu, cucoană, nu hoit!

— Ei bine, na iarbă şi adă încoace carnea! şi zicând aceasta tanti Caterina aruncă în faţa lui dom’ Popescu două cepe mari, crude şi-i trase de dinainte farfuria cu friptură.

Dom’ Popescu rămase deconcertat, dar sfărâmând ceapa cu mâna, încercă totuşi s-o mănânce în silă. În curând însă, începu să devasteze cu furculiţa porţiile vecinilor, aşa încât i se înapoie friptura cu concluzia:

— Ei vezi, domnule, că nu te mulţumeşti cu iarbă?

— Fiindcă m-aţi obişnuit rău d-voastră – se scuză Popescu – şi nu vreţi să-mi faceţi alt regim.

— Domnule – schimbă el deodată vorba, adresându-se lui Jim în om curios – ai fost în Italia, vasăzică! Ia spune-mi, domnule, şi mie: Ce-i cu Mussolini?

Luat repede, Jim rămase încurcat.

— Vezi – îi impută celălalt – cum sunteţi d-voastră, ăştia tineri, generaţie nouă, de! Păi dumneata n-ai spirit de iniţiativă? N-ai putut să tragi cu urechea, să vezi ce şi cum?

— Lasă omul în pace! interveni grav Silivestru.

— Ce să las în pace? izbucni atunci dom' Popescu indignat. Ce să las în pace? Parcă pe d-voastră, care vă pretindeţi intelectuali, vă doare inima de ţara asta cum mă doare pe mine? un Mussolini ne trebuie nouă, m-aţi înţeles? şi zicând astfel, plesni dictatorial cealaltă ceapă.

Moara pornise. De acum toată lumea se aştepta la o lungă disertaţie politico-sociologică, în care orice moment istoric era determinat prin raportul a patru factori constanţi: englezu, americanu, neamţu şi rusu. Ceea ce se şi întâmplă.

— Americanu, domnule, are iniţiativă şi-o să ne distrugă. De mic copil el porneşte la lupta pentru existenţă şi se căleşte în viaţă. Vinde jurnale, face, drege şi ajunge ca Ford. Da' dumneata ce faci, cucoană? se adresă dom' Popescu către tanti Ghenca, al cărei zâmbet sarcastic îl supăra mai cu seamă – cu ce-ţi justifici dumneata existenţa pe pământ?

— Da' dumneata ai vândut jurnale când erai copil, domnule? îl provocă Ghenca.

— N-am vândut că n-am avut părinţi luminaţi să mă ia de mână şi să-mi zică: „te-am făcut, te-am crescut, acum du-te şi agoniseşte-ţi pâinea!" Vorba este, ce faceţi d-voastră ca să aveţi dreptul să vă aşezaţi la masă şi să-mi cereţi socoteală mie, care muncesc? Eu înţeleg aşa: munceşti, mănânci, nu munceşti, rabzi!

— Eşti bolşevic, domnule! îl denunţă atunci tanti Fira,

ca să-l aţâţe.

— Sunt bolşevic, cucoană, când e vorba de muncă, sunt bolşevic! Când stai toată ziua ca o cloşcă, cum faci dumneata, nu-ţi dau voie să te aşezi la sfânta masă şi să pui mâna pe sfânta pâine. Şi zicând aceasta, dom' Popescu puse într-adevăr mâna pe bucata de pâine de dinainte, dar rămânând nesatisfăcut de ea, întrebă intrigat: Dar de unde luaţi voi pâinea asta de e aşa îndesată?

— Eşti sătul şi nu-ţi place nici pâinea! îi tăie apa de la moară Agepsina. De la Gagel, de unde vrei s-o luăm?!

Acum intră în joc şi factorul neamţ.

— De la Gagel? Luaţi pâine de la neamţ, vasăzică! Bravo, cucoană, daţi-i înainte, daţi-o de râpă, mama ei de ţară, că atâta aşteaptă neamţu şi cu americanu! Nu-mi trebuie pâine frământată de mâini străine, cucoanelor, m-aţi înţeles?! Trebuie să învăţăm o dată să trăim prin noi înşine, cum a zis Brătianu. De mâine încolo să-mi faceţi numai mămăligă.

Dom' Popescu continuă să deplângă astfel destinele patriei, asmuţit de cele şapte femei, dar Jim, simţindu-se obosit, se ridică de la masă şi ieşi. După el veniră Silivestru şi Lisandrina, apoi tanti Mali, care se strecură pe portiţa din fund, aşa încât dom' Popescu rămase numai între câteva femei, pe care căută să le câştige la doctrina sa.

În cei câţiva paşi pe care îi făcură împreună prin curte, Silivestru întrebă posomorât pe Jim:

— Şi acum ce-ai de gând să faci? Ai venit să te îngropi aci sau ce?

Şi, cum Jim nu ştia ce să răspundă, încheie ironic:

— Fereşte-te de molii şi de igrasie cât mai eşti tânăr! Pentru mine e prea târziu.

Şi cu aceste vorbe puse mâna pe clanţa uşii sale.

Jim se închise în odaie şi frunzări cărţile până ce se-ntunecă. Oboseala călătoriei se lăsase acum în oase şi se gândi cu silă la ideea de a se mai duce la masă cine ştie

când. Întoarse cheia în uşă şi se dezbrăcă în lumina lunii. Nicio lampă nu era aprinsă pe nicăieri, şi curtea părea pustie. Numai un miros suav de regina-nopţii adia dinspre straturile de flori, udate de curând.

Jim se întinse pe pat, cu mâinile sub cap. În liniştea părăginită a curţii nu se auzeau decât greierii. Scârţâiau pretutindeni ca într-o mirişte, tăind sârme subţiri cu fierăstraie minuscule. Ţârâituri limpezi şi scurte răsăreau aci în sobă, aci în scrin şi chiar în peretele de lângă pat. „Gri-gri-gri-gri”, se auzea printre scândurile duşumelelor, şi de departe, din curţi, alte fierăstraie răspundeau: „gri-gri-gri-gri”. Ţârâiturile erau aşa de numeroase şi subţiri, încât lui Jim i se păru că stelele scârţâiau astfel tremurând pe firmament. Câmpurile străbătute cu trenul pe înserat îi fugeau pe dinainte. Nu-i trecuse încă hurducătura, şi în prima somnolenţă simţi bătându-i în tâmple zdupăitura ritmică a roţilor. Imaginile se amestecau în nebuloasa ochilor. Domnişoara cu breton purta pelerina măslinie a tantei Mali, dom’ Popescu, cu melonul pe cap, dormea în tren, cu capul în braţele ei, laca era pusă în reţea la bagaje, iar văcarii mânau spre sate turme de pisici negre. Sfeşnice mari de argint purtau procesiuni de lumini fumegătoare de-a lungul unei alei incomensurabile de abis, şi Jim putu să citească, în ultima cădere sub aripile negre ale somnului, în scriere de flăcări: „Vei trăi vârsta de 150 de ani şi vei lua pe fata Lenuţa”.

LORA, DORA ŞI MEDY

A DOUA ZI JIM SĂRI ÎN SUS, DEŞteptat de cotcodăcitul alarmat al găinilor, speriate cine ştie de ce. Ceasornicul de pe scrin, uitat cu limba muzicii la ora nouă, cânta mărunt din ţiteră prăfuitul vals.

Jim se simţi sănătos şi tânăr ca un arc. De bucuria pe care soarele i-o aprindea în artere, făcu o săritură atletică peste tăblia de fier a patului şi căzând în faţa oglinzii emise din toată adâncimea gâtlejului, baritonând, primele note ale marşului din *Aida.*

Nu era închipuit şi nu se credea frumos, dar un instinct de conservare fizică îl făcu să-şi umfle bicepşii şi coşul pieptului şi să fandeze plastic cu piciorul drept înainte, pentru a obţine maximul de volum al pulpei. Era îmbrăcat americăneşte într-un combinezon de crep, ceea ce-i dădea aerul unui sportiv. Ca să-şi atenueze puţin trepidaţia sângelui, începu să facă figurile gimnastice din *Mon systeme.* Se răsuci din şale cu mâinile în sus, de jur împrejurul bazinului, se lăsă, îndoind genunchii, pe vârful picioarelor, cu pumnii strânşi, fandă înainte, înapoi, la dreapta şi la stânga. Încheieturile îi trosneau, dându-i o senzaţie de liberare a membrelor. Când vru să se aşeze pe spate, spre a încerca în aer supleţea picioarelor, praful din covoarele vechi ale tantei Magdalina îi înecă răsuflarea. Vru să-şi încerce puterea braţelor rezemându-se cu toată greutatea trupului pe speteaza unui scaun, dar acesta trosni aşa de tare, încât, spre a evita un accident, Jim renunţă şi se mulţumi să boxeze arcurile desfundate ale canapelei şi pernele din pat.

Încălzit de mişcare, Jim se îndreptă spre lavoar să se spele. Îi trebuia apă multă, un lac, un bazin, o baie largă de porţelan cel puţin, să se simtă năvălit de apă până şi-n nări şi-n urechi, să simtă înţepătura deasă a duşului rece. Casa cu molii n-avea însă asemenea instalaţii moderne, pe care tanti Ghenca le dispreţuia, zicând: „Iaca şi bunicul au trăit şi fără baie în casă şi a fost bine! Aţi venit dumneavoastră mai cu moţ!” Ibricul conţinea atâta apă cât să-şi stropească obrazul, adică, în termeni patriarhali, să se spele „pe ochi”. Zărind pe baba Chiva prin curte, Jim îi făcu semn.

— Adu-mi apă, Chivo, îi zise el, când aceasta intră râzând prosteşte de costumul lui.

— Păi n-ai apă? Ce-ţi mai trebuie alta?

— Îmi trebuie apă multă, nu pe fundul ibricului. Apoi, iluminat de o idee genială: Să-mi aduci stropitoarea plină cu apă rece.

— Ce stai de vorbeşti? se scandaliză baba. Cum s-aduc eu stropitoarea în casă?

— Să mi-o aduci, că altfel nu e de trăit cu mine!

Baba ieşi crucindu-se şi mirându-se cu un „Maica ta, Cristoase!” de acest bizar capriciu. Peste câteva minute apăru însă cu apa, intimidată oarecum de a fi complice la o astfel de trăsnaie. Intenţia ei evidentă fu de a aştepta lângă prag consumarea faptei, dar Jim o învârti pe uşă afară şi întoarse cheia în broască. Stătu puţin să se gândească, fiindcă nu vedea încă modul de întrebuinţare. Să atârne stropitoarea de cuiul din tavan şi apoi să-i dea înclinare deasupra capului, n-avea nici cu ce-o lega şi îi era teamă să nu se surpe cumva tavanul. Să toarne apa în lighean, ligheanul era prea mic. Alese soluţia cea mai simplă. Puse ligheanul în mijlocul casei, acolo unde covorul i se părea mai preţios tantei Magdalina, intră cu picioarele în el, se dezbrăcă de combinezon şi, ţinând stropitoarea cu mâinile întinse deasupra capului, lăsă să-i curgă peste faţă, ceafă şi de-a lungul trupului firele reci ale apei.

Jim ieşi din baie înviorat ca un armăsar tânăr tăvălit prin iarbă, dar odaia tantei Magdalina nu era pregătită pentru instalaţii de genul acesta. Apa căzută mai toată pe jos se îndrepta în râuri repezi pe sub pat şi scrin, şi din cauza udăturii duşumeaua mirosea a colb plouat.

Ca să-şi salveze tălpile din mlaştină, Jim se urcă în pat, şi acolo, în picioare, fredonând aria din *Jeannine*, îşi continuă toaleta, privind în oglinda ce era atârnată pe peretele dimpotrivă, deasupra scrinului. Îşi linse părul cu peria neted peste cap, îşi înnodă cravata şi puse costumul de stofă *Burberry,* a cărui culoare aspră de frunză uscată îi dădea o siluetă foarte londoneză. Deşi bine aşezate de cu seară pe umărul unui scaun, hainele îl nemulţumeau prin mirosul de naftalină ce-l luaseră din odaie. Când replica din oglindă a persoanei sale i se păru satisfăcătoare, făcu un calcul vizual şi sări cu tălpile drept în pantofi, spre a evita umezeala. Tanti Magdalina s-ar fi îngălbenit ca de priveliştea unei crime dacă l-ar fi văzut cum îşi cufundă piciorul în inima fotoliului dezacordat ca să-şi lege şireturile de la pantofi. Din fericire, însă, Jim avu vremea să părăsească locul crimei înainte de venirea cuiva şi să se refugieze în refectoriu. Acolo pahare cu resturi de lapte, ceşti de cafea, fărâmături de cornuri şi pâine prăjită risipite pe masă trădau reuniunea matinală a celor din casă.

Acelaşi simţ de igienă corporală, care îl făcuse pe Jim să transforme odaia de dormit în sală de duş, îl dezgustă aici la vederea mesei cu resturi de mâncare, deşi şalul turcesc de pe perete, iataganele şi un dulap de nuc dădeau încăperii oarecare eleganţă arhaică. Voia pereţi netezi, luminaţi din colţuri de sub plăci ascunse de sticlă, fotolii confortabile de nichel, foarte înclinate pe spate, ca scaunele de clinică, mobile joase, masive, geometrice. Aştepta dejunul adus pe o *table à roulettes* din planuri de cristal gros, în boluri şi recipiente masive şi cu tacâmuri neprevăzute şi decorative ca nişte instrumente chirurgicale. Voia, fireşte, o subretă în stilul mobilei: tunsă

mărunt, cu faţa ovală de porţelan de Saxa, în uniformă de satin fin negru şi cu ciorapi negri aşa de metalici, încât mâna să alunece cu gândul pe ei ca pe rezemătoarea de nichel a fotoliului. Aprins de asemenea deziderate de lux igienico-estetice, nu putu decât să deteste apariţia babei Chiva cu un pahar de lapte cu cafea, pe care scria: „Suvenir din Călimăneşti”, pus pe o tavă de tablă ruginită.

— Ţi-am adus şi nişte ouă – zise baba Chiva – că ştiu că n-ai mâncat aseară.

— *Oeufs à la coque*[2]*?* declamă Jim glumind.

— Cum le coc? Le fierb, nu le coc! rămase nedumerită baba.

— Ah, babă Chivo – continuă el mai mult pentru sine decât pentru babă – când o să fiu eu servit cu mare ceremonial pe platouri de argint: *sandwich*-uri savant combinate de barmani în smoching şi subrete în lame, după reţete de laborator, bunăoară:

Chargez la tartelette avec du jambon en morceaux; remplissez avec de la fondue, cayenéez; gratinez à la salamandre, Laitance de hareng salé, hachée avec des noix et de la pomme reinette?[3]

Vreau nişte *tartelette* inedite, pricepi, nişte *canapes*[4] absurde!

— Vorbeşti de canapea? zise aiurită baba Chiva. A scos-o cucoanele, că era plină de ploşniţe.

Jim sorbi laptele dintr-o înghiţitură, râzând, şi trimise pe babă să-i aducă cheia lacătului de la magazie. Când avu cheia, o luă spre fundul curţii, unde lângă coteţele de păsări se aflau trei şoproane închise cu porţi late, prevăzute cu mari răsuflători. Unul din ele servea drept hangar maşinii sale. Trase cu zgomot uşa grea şi privi din prag înăuntru, unde între mormane de lemne de fag pentru foc staţiona un minuscul Peugeot prăfuit. Abia

[2] Ouă fierte moi (fr.)

[3] Umpleţi tarta cu bucăţi de jambon; puneţi peste ea jumări cu brânză; coaceţi-o à la salamandre. Lapţi de scrumbie săraţi, tocaţi cu nuci şi mere creţeşti (fr.).

[4] Aperitiv specific franţuzesc.

apucă să pună mâna pe clanţa cupeului, şi o cloşcă năpârlită ţâşni de pe fotoliul de piele, umplând curtea de vaiete şi cotcodăceli. Jim aruncă cu un lemn după ea şi scoase din inima caldă încă a pernei trei ouă gălbicioase şi mânjite.

„Maşina” lui Jim era, în fond, o hodorogitură lovită şi zgâriată, cumpărată pe nimic şi în rate de la un prieten. Dar scundă şi solidă, rezista în chip uimitor la toate experienţele, mergea mărunt ca o broască-ţestoasă, ieşea nevătămată din hopuri şi se hrănea cu benzină puţină. Deşi ruşinat de înfăţişarea ei mizerabilă, Jim o bătu cu familiaritate pe pneuri şi o ciupi amical de claxon. Timp de o jumătate de ceas o supuse unui minuţios examen medical. Ridică un capac să vadă cilindrii, inspectă bateriile şi radiatorul, vârî capul sub şasiu şi puse la încercare trăinicia caroseriei, se sui la volan şi pilotă roţile pe loc, cu picioarele înfipte în pedale. Convingându-se că măruntaiele maşinii erau intacte, îşi scoase haina de pe el şi procedă la lubrificare, trimiţând în acelaşi timp pe baba Chiva cu un bidon, să-i aducă benzină de la un depozit din apropiere.

Un ceas mai târziu, cei şase cilindri pocneau repede în magazia de lemn, spre îngrijorarea regală a cocoşului. Jim porni cu jucăria lui spre poarta deschisă de babă, săltând în sus din cauza bolovanilor. În mers dărâmă un leandru înfipt într-un hârdău la uşa tantei Caterina.

— Fi-ţi-ar maşina afurisită! blestemă aceasta din dosul perdelei, dar Jim ieşise în stradă..

Trecu claxonând pe lângă prispa bisericii, ocoli rondul fără iarbă din piaţă şi se îndreptă spre Lucaci cu intenţia de a merge în centru...

„Ah, gândea Jim, de-aş avea un «Sport» elegant, un Renault măcar, un Mercedes Benz tip «Stuttgart 260», un Stoewer 8 cilindri tip kabriolett, ori un Graham-Paige, galben, enorm şi turtit ca o şalupă, alergând silenţios pe asfalt, *sans bruit et sans heurt*[5].”

[5] Fără zgomot şi fără izbituri (fr.).

Şi se vedea înfundat aproape cu totul în moalele capitonaj, monoclat sub pălăria de fetru gri şi manevrând neglijent volanul, cu o mână vârâtă pe jumătate într-o mănuşă „Nicoleta. La pârâitul surd al pneurilor, fetele ar fi întors capul cu invidie, dar el le-ar fi privit flegmatic, ca prinţul de Walles. Tocmai oând îi era visul mai dulce şi maşina Graham-Paige se transformase într-un Sumbeam de curse, verde şi lung ca o torpilă, un stop îi tăie calea şi un agent de circulaţie imită cu emfază înaintea sa nişte semnalizări savante de poliţist german. Frână scurt şi rămase între celelalte automobile, ca un cărucior de copil printre locomotive Maffei.

După trei ani de lipsă din ţară, Bucureştii i se părură uimitor de modernizaţi. Numeroase construcţii moderniste presărau oraşul cu punţi de vapor şi cuburi albe. Palatul Asigurării Generale se ridica în chipul unui masiv de sare babilonică spre cer, transformând bulevardul, împreuna cu palatele Ciclop şi Lido, în arteră de mare metropolă. În josul peretelui drept şi ameţitor al enormului turn, scundele clădiri vecine păreau barăci de scânduri. Micul zgârie-nori în fier şi blocuri de piatră al Palatului Societăţii de telefoane aruncase pe porţiunea strâmtă a Căii Victoriei o umbră de Broadway. Ferestrele scunde şi late de cabină de vapor, planurile suprapuse, cu acoperiş plat, barele de fier alb, suprafeţele colorate în terrasit cafeniu sau albastru, vitrinele enorme înconjurate cu plăci de sticlă colorată, barurile automate, toate acestea erau elementele unei lumi noi iubind spaţiul alb, igienic, interiorul marmorean al unor terme simplificate, sticla, nichelul, lemnul neted, neornamentat, lumina prelingându-se pe pereţi. În acest decor de monumente geometrice, mijlocul de locomoţie cerut de ochi era Lincolnul spaţios, corespunzând în severitatea lui mecanică vechiului landou.

Mai mult din curiozitate decât din nevoie, Jim stopă în faţa automatului „Presto”. Luciditatea gheţoasă a interiorului îi dădu fiorul intrării într-un bazin translucid.

Coloanele de aluminiu, decoraţiile pe sticlă, mesele de cristal, scaunele de nichel păreau piesele unui laborator luxos. Îndărătul unor sicrie mari de sticlă, aburite de intestinele unui frigider, graţioase infirmiere în uniforme verzi împărţeau în boluri groase felurite licori. Jim se opri în faţa unei etuve de porţelan şi metal emailat în care se conservau câteva varietăţi de îngheţată. Prezentă graţioasei subrete fişa, şi aceasta, luând între degetele ei subţiri, cu unghii lăcuite, un instrument de metal semănând a lingură sferică şi a forceps, îl introduse într-o urnă congelată, închisă ermetic, ca un safe. Bolidul de gheaţă nu i se păru însă lui Jim la înălţimea recipientelor ce-l conţinuse, dar spre a privi cât mai mult în ochii albaştri ai subretei, îl consumă încet, rezemat de aripa de sticlă a contoarului.

Zărind uşa unei cabine de telefon, Jim se instală curând după aceea înaintea aparatului şi căută adresa Dorei, singura cu telefon dintre cele trei prietene pe care dorea să le vadă. Când ajunse cu degetul în dreptul numelui Schulz (tatăl Dorei era medic, austriac de origine), ridică receptorul de pe furcă, combină numărul şi aşteptă.

— Aloo! se auzi un glas piţigăiat, pierdut în depărtare.

— Alo! Mă rog, domnişoara Schulz? Inima îi bătea cu emoţie.

— Chiar dânsa!

— Aşa? Aci sunt chiar eu!

— Chiar cine? Alo! Mă rog, cu cine doriţi să vorbiţi?

— Chiar cu tine!

— Cine eşti? zise înciudată convorbitoarea.

Jim imită glasul spicheriţei de la postul radiofonic:

— A-tenţiune! se transmit salutări de la Jim prin doză electromagnetică!

— Jim! Ce bine-mi pare, ce bine-mi pare! se auzi glasul afectuos al fetei, şi un zgomot surd de tropăituri pe duşumea. Vino la patru la Lola! Neapărat! Vine şi Medy!

— La patru? Bine! Şi Jim anunţă iar rar: A-tenţiune! Emisiunea s-a terminat. Se va reîncepe la orele patru cu

următorul program: Lola, Dora şi Medy!

Apoi ieşi din bar, se urcă în maşină şi porni vesel spre bulevard, încercând să concureze în viteză cu un tramvai electric.

La orele patru şi un sfert academic, Jim sună la uşa marchizei de fier a casei din str. Toamnei, şi, ca să fie mai sigur, butonul părându-i-se înfundat, bătu cu degetul în geam. După câteva clipe o umbră se ivi din dosul sticlei mate şi o cheie se întoarse repede. Medy apăru roşie la faţă în prag.

— Eja, Eja, Eja, alala! strigă Jim, bătând milităreşte călcâiele şi făcând salutul fascist.

Medy repetă salutul şi întrebă ceremonios:

— Come state, ilustrissimo, preziosissimo, pregialissimo, amabilissimo, signor cavaliere?

— Benissimo, giocondissimo e poverissimo!

Amândoi pufniră de râs, reamintindu-şi orele de la cursurile lui Ramiro Ortiz.

— Medy – zise Jim luând pe fată de mână şi expunând-o ca pe o candidată la un concurs de frumuseţe – Medy, de ce nu-ţi tunzi o dată părul? Până când ai de gând să pastişezi pe masa lui Ştefan cel Mare? Când ai să renunţi la comerţul de frânghii?

Într-adevăr, cozi mari, negre, strâns împletite, se învârteau în jurul capului fetei în chip de calotă, spre a scoate cât mai mult cu putinţă goliciunea tâmplelor. Nu-i şedea însă rău. Faţa sănătoasă, cu obraji plini şi ochi în migdală, trupul pietros ascuns în rochia de stofă austeră erau de domniţă tânără, zugrăvită în biserici. Medy – fată de provincial conservativ din Constanţa – îşi lămuri tristă situaţia:

— Nu pot să mă tund, Jim… Nu mă lasă tata.

Din marchiză trecură într-o salică ocupată aproape pe jumătate de un larg divan, pe chilimul căruia zăceau aruncate cursuri litografiate, pantofi, rochii şi caiete. Un zgomot ciudat se auzea din încăperea de alături: lovituri înfundate în duşumea, clinchet de fierărie, şi din când în

când un glas cunoscut de fată strigând *touché,* după care urma o scurtă încetare a oricărui zgomot.

— Dora şi cu Lola – explică Medy lui Jim intrigat – îşi fac lecţia de scrimă. S-au înscris la Educaţia fizică. Poftim de le vezi!

Jim intră într-o odaie largă, fără niciun covor pe jos, în costume sumare şi cu măşti negre de sârmă pe obraz, două fete fandau ritmic cu tălpile pe parchet, retrăgându-se şi înaintând, cu mâna stângă în sus, în vreme ce cu mâna dreaptă încrucişau floretele flexibile, lovindu-le des în garda semisferică.

— Halt! ordonă Jim din prag. Măştile şi frigările jos!

Una din fete puse mâna la inimă în semn de: „Vai, cum m-am speriat!”

Amândouă încetară ostilităţile şi-şi scoaseră măştile. Dora făcu câteva fandări în direcţia lui Jim, înfigându-i ipotetic nasturele floretei în piept, până când, exclamând *touché,* Jim dădu ochii peste cap, simulând decesul.

— Ce e asta pe voi, n-aveţi ruşine? le mustră el, dar apoi, privindu-le mai bine, exclamă sincer: Dar ştiţi că vă şade bine?

Şi pentru ca să aibă perspectivă le făcu semn cu mâna să se dea câţiva paşi înapoi, ceea ce ele executară cu docilitate.

Fetele erau foarte drăguţe. Dora era îmbrăcată într-un fel de pijama scurtă de scrimă, un *Fechtanzug* de *crépe-satin* albastru, încheiat ruseşte la gât, şi cu pantaloni scurţi de boxeur, care lăsau complet goale gambele zvelte, bronzate şi foarte arcuite. Avea sandale romane în picioare. Tunsă mărunt băieţeşte, cu cărare, sclipea ştrengăreşte din ochii negri ca un cărbune ud, şi umflându-şi obrajii tropăia pe loc, asemeni alergătorilor.

Lola era mai înaltă şi mai placidă. Avea părul lung, ondulat rafaelitic până la umeri, şi aşa de blond, încât părea alb. Ochii erau palizi ca ametistul, iar ovalul prelung şi roz al feţei şi ondulozitatea de plop a trupului o făceau vaporoasă. Îmbrăcată cu un pulover de lână albă

şi chiloţi bufanţi de satin negru, strânşi cu şireturi deasupra genunchilor, lăsa să i se vadă subţierea dreaptă a picioarelor de la jaret în jos. Râsul ei era mai rezervat, şi din clătinarea lenevoasă a şoldurilor se putea deduce o mare şi rece mândrie de sine.

— Michey Mouse! o porecli Jim, cu degetul spre chiloţii de satin.

Dora, nemaiputându-şi domina neastâmpărul, începu să frământe parchetul cu picioarele şi să arunce înspre obrazul lui Jim câte o figură de box. Acesta o apucă, în râsetele tuturor, de mijloc, o ridică pe sus, în vreme ce ea agita picioarele ca o muscă picată în apă, şi o aruncă uşurel pe o sofa:

— Eşti nebună ca Dolly Haas!

Dora râdea din toată inima, fără supărare.

Cele două fete goniră apoi pe tânăr în sală, de unde smulseră în grabă rochiile şi se baricadară, chihotind, în odaie, ca să se îmbrace.

Rămas cu Medy, care părea puţin cam indispusă de a nu fi fost şi ea eroină a jocului, Jim răsfoi cursurile risipite pe canapea.

— Dar ce-nvăţaţi voi aci? întrebă el pe Medy (fetele erau studente la Litere).

— Dăm examen la Mihalache Dragomirescu şi nu ne intră în cap de loc Ştiinţa Literaturii.

— Ce spui? Las’ că vă-nvăţ eu ce să faceţi!

Lola şi Dora reintrară, prima în rochie lungă aeriană de voal, ce-i dădea un aer de păpuşă solemnă, a doua în rochie de *jersey* cu bretele. Lola aducea totodată o tavă cu dulceţuri şi pahare.

— Ia să văd – zise Jim pedagogic, mestecând dulceaţa de zarzăre verzi – cum staţi cu tricotomia. Bunăoară, cum este *avântul* din *Somnoroase păsărele* din punct de vedere al intensităţii?

— *Sublim!* se hazardă Lola.

— Ce vorbeşti? interveni silitoare Medy, aia-i la „concepţie”!

— Domol, rectifică Dora.
— Da' *calitativ?*
— E *fantastic!* zise Medy.
— Fugi d-acolo – sări Dora – e scurt.
— Dar din punct de vedere al *tonalităţii*?
— Turmentat, spuse într-o doară Lola.
— Ba e *calm,* protestă Dora.
— Ce ne facem – se văită Medy îngrijorată ca un copil cu părinţi severi – nu le ţin de fel minte. Şi numărând pe degete încep să recite repede ca un crez, continuând în şoaptă: *sublim, umoristic, naiv, patetic, optimist, retoric, primitiv, imaginativ, incisiv, fantastic, exploziv, calm, vibrant, chinuit, stăpânit, viguros, domol...*

Râsul celorlalţi fu aşa de mare, încât Dorei, care era cu paharul la gură, îi intră apă pe nas.

— Ştiţi ce, fetelor? consilie Jim. Faceţi cum am procedat eu la licenţă. Scrieţi-le toate pe o fiţuică şi înfigeţi-o cu un ac în catedră când veniţi să vă aşezaţi pe scaun în faţa lui Mihalache.

Dora dispăru în odaia vecină şi după puţin se auziră măsurile unui tango cântat la patefon.

— Sunt sătulă de atâta filosofie, zise ea deschizând larg uşile şi punând mâna mică pe umărul drept al lui Jim.

Acesta îi ridică cu stânga braţul celălalt, iar cu dreapta îi înconjură talia subţire. Patinară apoi în cadenţă pe parchet, făcând din când în când mici knixuri şi piruete. Ca adevărată studentă la Educaţia fizică, Dora făcea paşi atletici şi ducea dansul prin toate colţurile odăii. Ca să nu fie mai prejos, Jim imită pe Rodolfo Valentino din *Cei patru cavaleri ai apocalipsului* şi execută mexicăneşte câteva figuri fanteziste. Apoi încheie sprijinind pe sub talie pe Dora, care, intuind mişcarea, se lăsă *à la* Lupe Velez pe spate, cu capul în jos, ridicând piciorul drept în sus. Numărul fu viu aplaudat şi dansatorii făcură reverenţe în dreapta şi în stânga.

Medy fugi iute să schimbe placa, ce începuse să hârâie. De data aceasta se nimeri un foxtrot.

Jim petrecu acum mâna pe sub braţul stâng al Lolei şi începu s-o poarte uşor şi ritmic prin odaie, trotând mărunt, cu vârful tălpii lipit de parchet, şi balansându-se puţin în dreapta şi în stânga. Spre deosebire de Dora, Lola aluneca leneş şi vaporos, ameţită de o voluptate rece, care-o făcea să lase în jos pleoapele străvezii şi să întoarcă privirea de la Jim cu seriozitate hieratică. Ea părea pătrunsă de frumuseţea ei, şi zâmbetul puţin dispreţuitor din colţul buzelor roze ca mărgeanul, precum şi langoarea cu care plutea în aburul larg al rochiei de voal revelau veleităţi de vedetă.

Placa fiind cântată şi Medy refuzând să danseze, sub cuvânt că „şi-a pierdut mişcările”, se aşezară toţi turceşte pe sofa, flecărind.

Sufletul lui Jim era plin de contrarietăţi, şi-n vreme ce povestea întâmplări şi anecdote din călătoria sa, însoţindu-le cu demonstraţii mimice şi muzicale, spre hazul în special al Dorei şi al cumintei Medy, mintea lui căuta să prindă datele antinomiei. Cunoştea pe aceste fete de când era student, şi ele erau încă în liceu, şi familiaritatea cu ele mersese aşa de departe şi de frăţeşte, încât închisese aproape orice cale către intimităţi de un ordin mai afectiv. La drept vorbind, nu se gândise nici el, nici ele la nimic, cum nu se gândesc copiii când se sărută, ele fiind vesele, de o tovărăşie plină de animaţiune, el satisfăcut de reputaţia de a fi înconjurat de fete frumoase. Vârsta şi depărtarea îi schimbaseră însă optica interioară. Se gândise adesea cu tulburare la aceste fete, pe care le ţinuse de atâtea ori strânse la braţ, fără umbră de intenţie erotică, şi se socotise neghiob. Se simţise retrospectiv îndrăgostit de umbrele colective ale prietenelor, fără să ştie bine de care mai mult, şi ele îi răsăreau în minte cu atribute feminine răscolitoare, pe care le ignorase atâta vreme. Acum problema şedea în faţa sa. Întâmplarea din tren i-o revelase. Simţea nevoia să iubească, să aibă o fată a lui, pe care s-o ocrotească şi s-o ţină închisă în casa lui, în stăpânirea lui. Vorba babei

Chiva, când îl vedea venind distrat şi fluierând: „Hei, hei, mi se pare că ţi s-a făcut de-nsurătoare!” Vorba era trivială, dar inima i se bucura, şi acum, privind pe Lola şi pe Dora, avu sentimentul că amândouă îndeplineau condiţiile unei viitoare proprietăţi afective, dar întrebarea era: care mai mult decât cealaltă? Răspunsul era greu de dat. Amândouă făceau ca pulsul lui Jim să bată răscolit de vagi sentimentalităţi. Pentru ca una din ele să învingă pe cealaltă, era de ajuns ca întâmplarea să provoace o apropiere faţă de una înaintea alteia, deoarece Jim sta vrăjit şi neutru, ca-n faţa unui corp de balet în care toate picioarele sunt frumoase. Era hotărât să-şi încerce planeta spre a vedea unde va fi mai norocos. Lucrul însă nu era de loc uşor din cauza nuanţei de camaraderie a prieteniei lor, şi ideea unui gest ca acela din tren i se părea aci mai primejdios ca oriunde. Îşi puse în gând să aducă conversaţia pe un teren mai sentimental, ca să-şi noteze reacţiile fetelor, şi, fiindcă ştia din experienţă că mijlocul infailibil de a capta interesul unei femei e de a-i măguli amorul propriu, comparând-o cu altcineva, zise deodată către Lola:

— Lola, să ştii, că te-ai făcut grozav de frumoasă. Semeni cu Joan Crawford. Nu-i aşa? ceru el confirmarea de la ceilalţi.

Ochii Lolei sclipiră repede, şi capul îşi scuturâ odată coama blondă într-o satisfacţie mută şi rece. Lauda nu păru de loc bombastică, şi celelalte fete nu arătară invidie, din cauză că toată lumea avea obiceiul să remarce frumuseţea Lolei.

— Ia vino încoace, Lola, şi Jim trase pe fată, docilă, în dreptul oglinzii. Ca să semeni bine cu Joan Crawford, trebuie să-ţi tai părul aşa, peste ureche. Şi cu mâna trase mătasea creaţă a buclelor şi le dădu peste cap. Apoi gulerul ăsta e prea închis la gât, şi-l desfăcu, descoperindu-i umerii ca-ntr-o rochie de seară. Rochia trebuie să ţi-o faci mai aderentă pe talie, şi Jim, apucându-i-o în dreptul şirei spinării, i-o strânse pe sâni.

Ei, acum, vezi, îţi stă admirabil!

Lola privi cu ochii ei de ametist, luminaţi de recunoştinţă, în ochii lui Jim şi apoi, scuturându-şi din nou părul peste urechi, se reaşează pe sofa. („Să ştii, gândi naiv Jim, că m-am insinuat.”) Dora şi Medy tocmai ieşeau din odaie în chip suspect, râzând pe înfundate şi şoptindu-şi la urechi. („Te pomeneşti – bănui el – că au ieşit dinadins ca să ne lase singuri!”)

Urmă o clipă de tăcere, în care fata păru intimidată ca de aşteptarea unei declaraţii neobişnuite.

— Lola – inventă Jim, cu glas scăzut şi confesional – ai un aer languros de pisică de Angora, o umbră albastră în jurul ochilor. În sfârşit, o prelungire molatecă a feţei. N-oi fi cumva îndrăgostită?

Lola se arătă mândră de această bănuială, dar zise strâmbând uşor din gură:

— Ei, şi ce-ţi pasă ţie?

— Cum să nu-mi pese? auzi vorbă! Nu suntem noi prieteni buni?

— Ei, poate că sunt, ce ştii tu?

— Mai ştii – se sperie Jim – te pomeneşti că e adevărat! Pot să aflu şi eu cine este Lancelotul inimii tale? („Dacă sunt eu – gândi – te citesc în ochi.”)

— Cum o să afli, dacă nu-l ştiu nici eu!?

— Aha! opină Jim, e numai o aspiraţie vagă, o dorinţă de dragoste. E şi firesc. A venit vremea să cunoşti viaţa, iubirea. („Bun, foarte bun!”)

Lola se strânse languros între perne, răsfirându-şi părul cu degetele.

— Şi cum ai vrea tu să fie bărbatul pe care l-ai iubi? continuă Jim interogatoriul.

— Parcă eu ştiu, e destul să-mi placă mie!

— Şi până acum nu ţi-a plăcut nimeni, n-ai tresărit faţă de nimeni? şopti Jim cu glasul cel mai liric al lui Bulandra (iar în gândul lui: „Te-am prins!”).

— Ei – se supără amical Lola, dar cu o ciudată indiferenţă în privire – ce-ţi pasă ţie? Asta ştiu numai eu…

Aşa şi era în fond. Ce-i păsa lui? „Curios – îşi chinui Jim gândurile – poate că nici nu bănuieşte unde vreau eu s-ajung, sau poate că, bănuind, se sfieşte din pudoare să-şi dezvăluiască gândurile. În orice caz, e ciudat cum la ea cuvintele cele mai clare rămân fără înţeles şi familiaritatea e un bazin comun cu sloiuri de gheaţă. E mult mai şireată şi mult mai puţin copil decât îmi închipuiam.”

În sfârşit, celelalte fete dădură buzna pe uşă, gătite de plecare. Medy plecă mai înainte (şedea pe aproape şi-i era frică să se întoarcă târziu acasă). Râse puţin când întinse mâna lui Jim, căruia i se păru schimbată la faţă. Dora se rugă de Jim bătând din palme s-o ducă acasă, în str. Dionisie, cu Peugeotul său. După ce făcură câte o reverenţă largă Lolei, care răspunse printr-o reverenţa tot aşa de reverenţioasă, Jim şi Dora se urcară în micul automobil şi porniră fluturând din mână.

„Fetele astea sunt foarte complexe – îşi mărturisi Jim – nu e cum credeam! Să vedem ce gândeşte această mică atletă cu ochi de cărbune. Bănuiesc că ar putea să-mi devină tare dragă.” Şi când maşina intra în liniştita stradă Dionisie, pilotând încet, Jim vorbi astfel către Dora:

— Dora, ia spune-mi mie, ce-ai făcut tu doi ani de zile în lipsa mea?

— Jim – răspunse ea cu mare afecţiune în glas – m-am gândit mult de tot la tine, tare mult!

Lui Jim începu să-i bată inima mai tare ca motorul. („Să ştii că asta e planeta!”)

— Şi ce-ai gândit tu despre mine, scumpa mea Dora?

— M-am gândit că eşti frumos şi inteligent şi că fără îndoială vei face carieră.

(„Aşa se începe dragostea – recunoscu în sine Jim – prin încredere în viitorul bărbatului.”)

— Exagerezi, Dora. De altfel, şi eu m-am gândit la tine mereu.

— Vreau – zise fata strângându-se lângă tânăr – să fim toată viaţa prieteni ca acum. Nu-i aşa, Jim?

— Fireşte. („Suntem ca şi logodiţi”, tremură de emoţie Jim.)

— Chiar şi când voi fi căsătorită?

— Se înţelege. (În realitate Jim nu pricepu bine, dar din fire optimist, socoti: „Se sfieşte să spună când vom fi căsătoriţi din pudoare, dar vrea să-mi dea a înţelege că trebuie să ne iubim şi după căsătorie, dat fiind că de obicei soţii devin indiferenţi unul altuia. Asta e şi părerea mea.”)

Ajunseră în faţa casei Dorei. Fata zise încă o dată lui Jim, strângându-l de braţ:

— Jim, sunt foarte fericită de ce-mi spui, eşti drăguţ cu mine ca întotdeauna, şi, sărutându-l repede pe obraz, ca o adevărată fiică de vienez, sări jos din maşină.

Jim rămase perplex, ca-n faţa unui oracol al Pitiei de la Delfi. Sărutarea Dorei nu era mai descifrabilă ca zâmbetul enigmatic al Lolei. Întoarse vorbele pe toate feţele, supunându-le unui riguros control logic, dar sufletul îi era iritat şi îndoit.

„Mă iubesc cumva fetele astea şi nu mi-am dat seama până acum? (N-ar fi cu neputinţă.) Şi dacă e aşa, cine dintre ele, Dora sau Lola? Dar eu pe cine aş putea iubi? Pe Lola sau pe Dora?” Muncit de această dilemă, Jim ajunsese în neştire cu Peugeotul său la Arcul de Triumf.

Când, în sfârşit, pe întuneric debarcă în faţa casei din Udricani, tanti Magdalina îl luă de la poartă:

— Aide, frate, că te-aşteaptă Popescu cu masa! Vrea să te-ntrebe de Kemal-paşa.

„ORACOLUL” LUI BOBBY

BOBBY IEŞI DE LA „LIDO” CU părul încă ud de apa bazinului. De prea mare grabă, îşi trăsese hainele ultra-moderniste cu umeri înalţi de-a dreptul peste costumul de baie, a cărui răceală jilavă o simţea pe piept şi pe pântece. „Chiulise” trei ore de şcoală şi se grăbea să prindă recreaţia cea mare, ca să intre neobservat la ora de muzică, în care să poată răsfoi puţin cartea de istorie, deoarece se aştepta ca Silivestru Capitanovici să le dea extemporal. Mergând în jos pe bulevard, cu paşi gimnastici, arunca ochii vicleni spre vitrinele cu furnituri de sport sau de biciclete şi-i întorcea cu dezgust de la cele cu cărţi. Se opri însă în dreptul unui afiş lung, care anunţa pentru duminica următoare, la Arene, un meci între Spakow şi Pavelescu. Ajungând la „Cartea romanească”, examina de aproape vitrina sportivă şi îndeosebi două mănuşi mari de box, ca nişte picioare de elefant. Şi blestemă în gând manualul de *Istoria românilor* pentru uzul şcoalelor secundare, de prof. S. Capitanovici, ce se afla în vitrina cu material didactic. Pentru Bobby, evenimentele istorice pluteau într-o ceaţă deasă ca aceea care cade câteodată iarna, umplând cu bumbac vânăt toate străzile. Confunda războiul de la ‘77 cu campania din Bulgaria, şi credea în doi Mihai, Mihai Bravul şi Mihai Viteazul. Era convins că Grigore Alecsandrescu a scris *Înşir-te mărgărite* şi că Eminescu a murit de curând. De altfel, tot ce data dinainte de 1914, anul naşterii sale, pierdea orice precizie cronologică. Iuliu Cezar devenea contemporan cu Mircea cel Mare, şi

Napoleon I, cu Vlad Ţepeş. Bobby nu era de loc sensibil la ruşinea surprinderii în ignoranţă, şi când un coleg îl făcea atent asupra erorii, el răspundea incredul şi indiferent, cu una din expresiile sale favorite: „Aiurea” sau „Zexe”.

În schimb, erudiţia lui Bobby în materie sportivă era considerabilă, şi, cititor asiduu al *Gazetei sporturilor* şi al *Vremii-sport,* ştia pe degete toate asociaţiile, toate meciurile, pe toţi campionii, *outsider*-ii şi *challenger*-ii. Numele lui Spakow, Axioti, Lucian Popescu, Mielu Doculescu, Fulea, Ciocan îi erau mai familiare ca ale domnilor naţionali, şi gloria ringului i se părea incomparabilă. Când a venit Gardebois a fost, se-nţelege, la gară. L-a condus de asemeni pe Lucian Popescu atunci când a plecat la Paris să se întâlnească cu Huat. Putea da oricând informaţii asupra vieţii lui Genne Tunney şi Georges Carpentier. Acum însă idolatriza pe Max Schmelling, ale cărui fotografii le păstra cu sfinţenie. Deoarece însă Max era logodnicul Annyei Ondra, interesul pentru ring se combina la Bobby cu adoraţia faţă de vedetele ecranului, cărora le colecţiona fotografiile. Visul său era să sosească la Berlin *à la* Harry Piel, pe motocicletă, atunci când prezenţa sa ar fi părut mai puţin probabilă, să facă *knock-out* pe Schmelling, şi apoi, îmbrăţişat cu admiraţie de Lillian, Harvey, Marlene Dietrich şi Anny Ondra, idolele sale, să stea să se gândească pe care s-o aleagă. În speranţa unei asemenea eventualităţi, Bobby contempla gloria altora. Se posta în zorii zilei în piaţa cimitirului „Bellu”, la startul vreunei curse cicliste Bucureşti-Giurgiu-Bucureşti, şi nu lipsea de la niciun meci de fotbal pe arenele „Ciocanul” sau „Obor”. Întrucât priveşte stelele de cinematograf, neputându-le poseda în original, le cultiva sub forma cărţilor poştale ilustrate.

Ajuns în dreptul Cişmigiului, Bobby scoase din buzunar numărul de ordine, brodat cu fir de aur pe o bucată de postav albastru-deschis, şi şi-l prinse în două ace de gămălie pe mânecă. Apoi păşi îndrăzneţ pe uşa cea mare

a Liceului Lazăr, după ce avu grija să-şi vâre pălăria în servietă şi s-o înlocuiască cu o şapcă reglementară. Era recreaţia cea mare de douăzeci de minute, căci curtea interioară a liceului era plină cu băieţi din cursul inferior, care se zbenguiau rumegând resturile câte unui corn. Bobby o luă pe unul din recile coridoare laterale, înconjurând pătratul pe care-l face curtea internă, trecu prin faţa sălii de gimnastică şi intră în amfiteatru. Acolo îl înlăcrimă un miros pătrunzător de amoniac şi gaz aerian, ce venea dinspre tejgheaua de tablă ce ţinea loc de catedră. Colegii erau risipiţi care-ncotro. Unul şedea lungit pe bancă, ascuns cu totul privirilor din cauza pupitrelor îndoite în hemiciclu, altul fredona tumultuos călare pe bancă, doi boxau lângă una din uşile care duceau la laborator, înconjuraţi de un grup de curioşi. Alţii, în fine, şedeau între catedra-tejghea şi cuptorul acoperit pe jumătate cu tabla neagră, interpelând pe cei din susul amfiteatrului sau imitând pe diferiţi profesori la catedră. Unul singur, tuns mărunt, în uniformă completă, citea şopocăind la istorie cu palmele aşezate deasupra cefei. Era de altfel poreclit Tocilescu.

Când Bobby apăru în capul treptelor care duc de la uşa din fund până jos, la catedră, un elev înalt, cu păr furtunos şi mică mustaţă americană îl strigă de jos, de lângă pompa de făcut vid:

— Mă, te-a strigat Constantinescu (profesorul de fizico-chimice).

— Aiurea!

— Pe onoarea mea, întreabă şi pe Dumitrescu!

— Zexe!

Cu toate aceste interjecţiuni dispreţuitoare, Bobby nu-şi putu ascunde o vagă îngrijorare şi presimţirea unei catastrofe, ce avea să-i întunece gloria de viitor Schmelling. Se sui în banca cea mai de sus de lângă peretele de scânduri al intrării pentru elevi, se întinse pe spate îndărătul pupitrului şi începu să răsfoiască manualul de istorie, oprindu-se la *Întemeierea*

principatelor Ţării Româneşti şi Moldovei, lecţia din urmă. Nefiind de loc familiarizat cu elementele istoriei române înainte de evenimentul capital pentru el, al meciului Spakow-Gardebois, străbătea rândurile cu nervozitate, neizbutind să lege într-un tot datele şi numele proprii.

În timp ce Bobby se chinuia astfel sub bancă cu Litovoi-voievod şi cu Tihomir, se auzi odată un tropot surd de trupe în retragere. Toţi şcolarii se repeziră la locurile lor, rămânând în picioare.

— Staţi jos, răsună o voce ascuţită şi sonoră, şi un alt zgomot de trupe culcate la pământ se risipi câteva clipe printre bănci.

Pe uşa joasă a laboratorului intrase un omuleţ de vreo 50 de ani, cu capul ras tătăreşte (din care cauză era numit... Ostrogotu), cu ochii mici, spălăciţi, dar sfredelitori, în haine largi, uzate, ai cărui pantaloni, cocoşaţi la genunchi, acopereau carâmbii ghetelor cu nasturi. Depuse catalogul, prea mare pentru mâna lui, pe tejghea şi aşezându-şi ochelarii pe nas privi pe deasupra lor înspre bănci.

— Nemernicilor, ticăloşilor – strigă el cu o violenţă cu totul profesională, înroşindu-se până în zgârciul nasului – de ce nu intraţi la vreme în clasă? hai? derbedeilor, haimanalelor!

— Am ieşit târziu din ora de chimie, spuse cu glas de bas profund unul de sus, ca să-l provoace.

Omul ras în cap sări ca un câine rău, legat în lanţ şi asmuţit de copii.

— Taci, dom’. Cine te-a-ntrebat? Am să te dau afară! Obraznicule, nemernicule! Să vii cu corespondentul.

Apoi, potolindu-se ca prin farmec, se aşeză în marginea tejghelei, deschise catalogul, privindu-l foarte de aproape, şi strigă, înghiţind cu umor după fiece nume şi zâmbind ironic:

— Paraschivescu, Panaitescu, Pârâianu, Patriciu, Penescu, Petraşincu, Petrescu Gh. I, Petrescu Gh. II, Pişculescu şi Pogonatu. Să poftească la lecţie.

Cei chemaţi coborâră alene, traşi de haine şi pişcaţi de cei din bancă, şi veniră să se înşiruie în faţa maestrului de muzică. Cei mai mulţi dădeau din umeri şi îndoiau buza către cei din bancă, în semn de „nu ştiu nimic”.

Ostrogotu îşi frecă repede-repede mâinile, vesel cu anticipaţie de prăpădul pe care avea să-l facă, şi zise clipind accelerat şi privind peste ochelari:

— Să vedem întâi la partea teoretică. Aşa! Paraschivescu! la să ne spui d-ta cum se numeşte gama majoră cu patru bemoli la cheie?

Paraschivescu gusta aerul cu buzele, făcând ocheade disperate către clasă:

— Aha! se bucură diabolic maestrul, n-ai învăţat la teorie? Spune-mi care sunt bemolii.

Neizbutind să găsească niciun răspuns în mintea sa, Paraschivescu căzu într-un fel de prostraţie. Ostrogotu întrebă pe rând din ochi pe ceilalţi, şi abia Pogonatu răspunse: „Si, mi, la, re,”, fiindcă, mai aproape de bănci, prinsese cu urechea şoapta unui coleg.

— Ei, cum se cheamă gama cu patru bemoli? Paraschivescu? D-ta, Panaitescu! D-ta, d-ta! Ticăloşilor! nemernicilor! nu-nvăţaţi nimic. Nota unu la partea teoretică! Şi, zicând acestea, omul cu cap tătăresc însemnă notele în catalog. Să vedem acum la partea aplicată. Execută d-ta, Paraschivescu, piesa muzicală de la pag. 15.

Paraschivescu deschise cu dezgust cartea şi începu să cânte nesigur şi fals, bătând măsura cu scandaloasă lipsă de sincronitate.

— La-si-do-la-mi. La-si-do-re-do-si.

— Nu este aşa! Bate măsura bine! La-si-do-laa-miii.

Cântând demonstrativ „piesa muzicală”, Ostrogotu apucase mâna dreaptă a lui Paraschivescu şi o purta larg spre apus şi răsărit, nadir şi zenit, pe măsura 4/4 numărând „unu, doi, trei, patru la-si-do-la-mi la-si-do-re-do-si”.

— Cântă, dom’!

— Nu pot, domnule profesor, să cânt, sunt răguşit.

Ostrogotu privi deasupra ochelarilor şi înghiţi satisfăcut, sorbindu-şi amândouă buzele, ca moşii fără dinţi.

— Aha, suntem răguşiţi! juca el comic înaintea amfiteatrului, privindu-l peste ochelari, avem răguşeală la ochi!

Toată sala izbucni în râs caricatural: Hă, hă, hă!

— Taci, dom', obraznicilor, nemernicilor! Citeşte, dom'!

Prin „citit", Ostrogotu înţelegea recitarea numelor notelor în măsură, fără intonare.

După ce lovi nesigur aerul de câteva ori cu palma, Paraschivescu căzu din nou în prostraţie.

— Ticălosule, nota unu la partea aplicată!

După ce puse nota în catalog, Ostrogotu se sculă de la tejghea şi se aşeză în faţa unei mici orgi, căreia îi trase afară registrele, călcându-o totodată viguros pe pedale.

— Veniţi încoace, nemernicilor!

Cei zece băieţi se aşezară în jurul şi la spatele Ostrogotului, care, înfundat cum era în capacul orgii, scotea numai din când în când bila capului afară. Petrescu Gh. I scuipă în două degete şi simula, spre hazul clasei, actul de a lipi un timbru pe ţeasta lucie a Ostrogotului, care, nebănuind nimic, ţipă numai:

— Taci, dom'!

Înfigând degetele în clapele orgii, Ostrogotu începu să execute vocal şi instrumental piesa, acompaniat de cei zece şcolari. La răstimpuri scotea capul afară, dându-l înfiorat de simţuri pe spate, şi, cu ochii închişi, urmărea în gol fumul aerian al sunetelor. Cu măruntaiele răscolite de degete, orga grohăia profund, gemea prelung şi ţipa câteodată sfâşietor, căzând iarăşi în mormăieli şi gemete. Când ultimul deget se ridică de pe clape, alinând ca prin farmec durerile abdominale ale orgii, din fundul clasei se auzi un miorlăit de pisică uitată la uşă. Un clocot de râs umplu toată clasa şi din toate colţurile plesniră clăpăituri de barză.

Ostrogotu sări roşu ca mărgelele curcanului fluierat şi, potrivindu-şi nervos ochelarii pe nas, ameninţă violent spre bănci:

— Taci, dom'! Nemernicilor, ticăloşilor, obraznicilor! Am să vă dau în conferinţă!

Apoi, reluându-şi culoarea normală, se aşează în faţa catalogului şi, cu acelaşi sorbit de satisfacţie al buzelor, începu să strige:

— Policrat Bobby, Popescu Mircea, Popescu Emanoil, Porumbescu Henri. Să poftească la lecţie. (Şi către ceilalţi zece.) Mergeţi la loc, ticăloşilor!

Trei inşi se dădură bocănind pe treptele amfiteatrului şi se aşezară în faţa Ostrogotului cu expresii de oameni sculaţi din somn la miezul nopţii.

— Policrat! Unde e Policrat? strigă Ostrogotu.

Toate privirile se îndreptară spre fundul sălii, unde, în jurul unei porţiuni goale de bancă, toţi pufneau de râs.

— Scoală, mă! se auzi un glas pe înfundate, n-auzi? te cheamă la lecţie.

Ostrogotu pironi diabolic ultima bancă şi apoi, ridicându-se, se îndreptă, ca o pisică, în vârful picioarelor, spre banca cu pricina, în complicitatea mută a întregii clase. Ochii mici, gura, bărbia, chelia, totul îi râdea de bucurie. Când ajunse sus, mogâldeaţa ţâşni urseşte pe sub pupitru şi o zbughi pe una din uşile laterale. Ostrogotu sări iute la cealaltă uşă care dădea în săliţa de intrare şi dispăru pe ea. Fu o clipă de urlete, de chiote grozave, miorlăituri, cucuriguri şi salturi atletice peste bănci, curmate brusc de intrarea pe cealaltă uşă a lui Bobby, care fugea în jos, urmărit cu aere comice de detectiv de către Ostrogotu.

— Nemernicule, derbedeule, ticălosule! ţipă acesta ultraviolet la faţă şi aruncă cu diapazonul înspre tejghea.

Un bâzâit sonor şi prelung de muscă prinsă în pânza unui păianjen ocupă o clipă tăcerea clasei. Îndată însă chiotele izbucniră şi mai tumultuose. Oprit în dreptul cuptorului pentru experienţe, Bobby se revelă clasei într-o

postură hilariantă. Gulerul hainei îi era ridicat, fălcile legate cu batista şi obrajii umflaţi într-un chip nenatural.

— Las' că te-nvăţ eu minte, derbedeule! ameninţa gâfâind Ostrogotu, reaşezându-se pe scaun, să-mi dormi în bancă! Treci la lecţie! Cântă piesa coralã, ticălosule!

Luând loc lângă ceilalţi, Policrăt Bobby învârti de câteva ori mâna în aer, scoţând din gât sunete ininteligibile.

— Sunt răguşit, mă doare măseaua, arătă el cu degetul mai mult decât vorbi.

Ostrogotul se apropie de Bobby şi-l examină de aproape, pe deasupra ochelarilor, comunicând rezultatul întregii clase:

— Aha! eşti răguşit, ai făcut prea mult clapa-clapa (şi cu mâna imită ciocul berzei), să vedem de n-ai cumva răguşeală la ochi! (Toată clasa făcu din fălci clapa-clapa).

Ostrogotul înfipse repede degetul în obrazul lui Bobby, din care ţâşni afară un cocoloş de hârtie. Bobby se dădu iute îndărăt, Ostrogotu puse mâna pe bagheta ce-o avea totdeauna cu sine şi o vibră către capul lui Bobby, acesta se feri mereu, până ce fugi pe una din uşile laboratorului, Ostrogotu se luă după el, îl scoase pe cealaltă uşă, îl urmări pe scara din stânga a amfiteatrului, îl izgoni pe uşa din stânga, îl reintroduse pe cea din dreapta şi-l goni în jos pe scara din dreapta până în dreptul tejghelei, sub care Bobby se ascunse. În timpul acestei urmăriri senzaţionale, clasa striga „cucurigu", „miarlau" „clapa-clapa" şi unul se ridică chiar în mâini cu picioarele în sus.

În sfârşit, ajungând pe delincvent, îl scoase afară şi-l mustră cu umor în faţa clasei:

— Ia priviţi-l pe ticălosul! E răguşit dumnealui! Să faci clapa-clapa nu eşti răguşit.

Ostrogotu făcu din mâini ciocul berzei. Plecat cum era cu teamă simulată, Bobby mişcă fălcile şi clămpăni deodată lemnos şi cu o aparenţă de adevăr uimitoare. Toată clasa fu un moment numai clempănit, şi unii imitau sunetul cu creioanele lovite în pupitre. De data aceasta

Ostrogotu se făcu vânăt.

— Ieşi afară, măgarule! zbieră el scos din fire către Bobby. Ieşi afară! Ieşi afară!

Şi, împingându-l de umeri, îl îmbrânci în sus pe scări cu mare repeziciune, până ce-l dădu pe uşă afară. Apoi se reîntoarse calmat spre orgă, mergând în vârful picioarelor şi cu spinarea încovoiată. Trimise la loc pe elevii strigaţi mai înainte şi, pipăind măruntaiele orgii în vederea unor acorduri, strigă strident către clasă:

— Atenţiune, dom'! Vocile întâi! Vom executa partea sopranului de la *Bubuie tunul!* Hai, dom'!

Înfigând mâinile în claviatura instrumentului, Ostrogotu începu să cânte, acompaniat de toată clasa, umflând obrajii, stropind aerul cu salivă, închizând ochii cu voluptate şi întorcând bila netedă a capului de la orgă spre clasă şi viceversa.

Bubuie tu-nul, tu-nu-ul trăsneeeşee
şi ne cheaaa-mă laa războiii,
Îîn piept azi inima mi se măreşte,
căă-s nepot de mari eroooi.

Bobby aşteptă câtva timp îndărătul uşii, ascultând bubuiturile piesei corale, apoi ieşi pe coridor, trase cu urechea la uşa sălii de gimnastică, de unde se auzeau răbufnituri colective şi ritmice şi comenzi: „un-doi, mâinile înainte, un-doi, fandaa-re"; privi pe gaura cheii într-o clasă de la parter şi apoi se plimbă prin curte, muşcând dintr-un *sandwich* cumpărat de la bufet, până ce soneriile şi clopoţelul zbârnâiră în toate colţurile şcoalei, urmate aproape imediat de chiote şi năvăliri de copii pe săli.

— Mă Bobby – îi zise Tocilescu când îl întâlni – să ştii că ţi-o coace Ostrogotu!

— Aiurea!

— Crezi că nu?

— Zexe!

Bobby şi cu toţi colegii din a şaptea B se urcară la etaj,

sărind câte două trepte de piatră deodată, şi intrară în larga sală de desen. Din cauza aglomeraţiei de clase, erau purtaţi peste tot şi plasaţi mai ales în amfiteatru în sala sus pomenită. Bănci mari de formă tabulară, vopsite în verde şi scrijelite de inscripţii, ocupau prima jumătate a sălii. Cealaltă jumătate era aproape goală, mobilată de jur împrejur de vreo bancă răzleţită, ţintind către centrul secţiunii, unde pe cuiere erau expuse modele de ipsos, nasuri, urechi, braţe muşchiuloase cu oasele de fier ieşite, precum şi vegetale stilizate. Un enorm tablou de pânză zugrăvit în ulei de profesorul Bran îşi arăta cusătura unei reparaţii ce dezvăluia că pânza fusese sfâşiată cu briceagul. Tabloul reprezenta pe Peneş Curcanul povestind acasă isprăvile din război şi era un adevărat muzeu etnografic. Cusături ţărăneşti, scoarţe, ştiuleţi de porumb atârnau de grinzi, şi asistenţa sta vrăjită, de teamă parcă să nu-şi boţească veşmintele drapate cu îngrijire de pictor. Totdeauna un grup de băieţi se strângea înaintea tabloului, comentând:

— Bine, mă – zise Popescu Emanoil, mai tare la desen – toată zestrea satului e întinsă pe grinda bordeiului?

Bobby contemplă cu o strâmbătură din nas enorma pânză, care-l lăsă rece din orice punct de vedere posibil, şi-şi dădu opinia estetică:

— Aiurea!

În fond era îngrijit de extemporalul de care era sigur şi care, de loc improvizat, lua la Silivestru Capitanovici proporţiile unei teze trimestriale. Bobby îşi alese un loc mai izolat între uşă şi fereastră, ca să poată mânui la nevoie cartea, şi atrase cu greutate în faţa lui şi pe Tocilescu, tobă de carte, ca de obicei.

Abia sunase de intrare, şi Silivestru Capitanovici îşi făcu apariţia pe uşă, mai încruntat ca oricând. Ursuzul frate al mătuşilor din casa cu molii părea ieşit dintr-un tablou de Ribera[6]. Redingota neagră de dinainte de război luase

[6] *Giuseppe de Ribera* (1588-1656), pictor şi gravor spaniol, autor al unui mare număr de compoziţii cu teme mitologice şi religioase,

străluciri şi îndoituri geometrice de foi de zinc, şi pe acest fond funebru, de un realism halucinant, barba lui pătrată şi faţa dură şi sidefată ca o lumânare mare de nuntă ieşeau în relief cu atât mai pătrunzătoare cu cât erau mai patinate. Deşi n-avea imaginaţie poetică, de frică Bobby intui just ce lipsea cadrului pentru a contempla impresia de teroare ce se lăsase peste clasă. Un postav negru brodat peste catedră şi patru sfeşnice mari cu lumânări aprinse în jurul lui Silivestru.

După ce puse absenţele, Capitanovici închise catalogul şi anunţă în cuvinte puţine şi aproape bolborosite extemporalul. Scrise el însuşi cu creta pe tablă tema: *Petru şi Asan,* apoi se aşeză pe scaun şi rămase zugrăvit pe umbra metalică a redingotei sale, ca un sfânt sumbru muncit de îndoieli grele.

Bobby scrise în partea de sus a paginii *Extemporal,* îşi desenă numele şi data, apoi aşteptă. Aceste nume proprii nu-i deşteptau nimic în minte, dar absolut nimic. „Petru, Petru – gândea el Petru şi Pavel, nu se poate, ăştia sunt sfinţi... Asan, Asan... moara lui Asan, îşi dădu cu părerea. Ce-are de-a face moara lui Asan cu istoria românilor?” Un gol i se pusese în creştetul capului şi se vedea şovăind în funiile unui ring.

— Mă Tocilescu – şopti el cu precauţie vecinului din faţă – spune-mi, mă, şi mie: pune caietu mai aşa, să văz şi eu!

Tocilescu făcu pe „scârbosu” şi nu se clinti, de frică să nu fie văzut. De-abia mai târziu îi aruncă într-o doară vorbele: „Aromâni, fraţi aromâni, pe care Bobby şi le însemnă pe sugătoare. Privea la vecini, auzea scârţâitul peniţelor şi o sudoare rece i se lăsă pe frunte.

— Ştii ceva? îl întrebă şoptit vecinul din spate.

— Aiurea!

În speranţa dezordinii cu predarea lucrărilor, Bobby se hotărî să atace introducerea.

„Istoria patriei este una din preocupările cele mai de

---

portrete, figuri alegorice. Pictura lui impresionează prin amestecul de lirism plebeian, de naturalism brutal şi de patos.

seamă ale unei naţii. Prin cunoaşterea trecutului noi ne dăm seama de vitejiile poporului românesc şi ne pregătim pentru viitor. Noi trebuie din această pricină să ne cultivăm eroii neamului. Unii dintre cei mai importanţi viteji ai trecutului nostru sunt şi fraţii Petru şi Asan, acei fraţi aromâni care au înscris o pagină de glorie în cartea neamului. Când zicem Petru şi Asan zicem"…

„Ce zicem?" se munci Bobby, epuizat de atâta sforţare şi cu mâna trase repede pe genunchi cartea de istorie.

În vremea aceasta, bătând încet darabana pe scoarţa catalogului, Silivestru observa pe şcolari pe rând şi medita. Se vedea pe sine elev de liceu la Sf. Sava cu treizeci şi cinci de ani în urmă, stând la geam cu *De bello gallico* înainte şi ascultând ciripitul vrăbiilor pe fereastra deschisă. Alături de el, un tânăr palid şi pistruiat sta absorbit în lectura unui manual francez de istorie, cu care înfunda adesea pe profesor. Titi Apostolescu, aşa de dotat la istorie, murise de mult de tifos, şi el, care atunci nu avea nicio tragere de inimă pentru această materie, urmase apoi istoria pe vremea când N. Iorga, tânăr cu barba tunsă mărunt pe sub bărbie, debuta la Universitate. Surorile lui erau atunci domnişoare tinere, sugrumate de corsaje prea strâmte, iar Iaca, deşi foarte bătrână, alerga sprintenă, încoronată peste conciul bine împletit cu o bonetă. Şedeau în aceeaşi casă, cu aceleaşi mobile şi acelaşi refectoriu şi încă de pe atunci surorile îl înăbuşeau cu sfaturi şi epitropisiri. Într-o zi le-a vârât însă în toate spaimele. Ca să experimenteze presiunea aburului, înfundase bine cu un dop un bidon de untdelemn umplut cu apă şi-l pusese pe maşina de gătit. Un tunet grozav se auzi după o jumătate de ceas, şi maşina de gătit se prăbuşi la pământ cu toate oalele. Frica pe care a simţit-o atunci l-a ţinut mut o jumătate de zi. De atunci a rămas însă cu o slăbire a voinţei şi cu o neputinţă morală de a se depărta de familia sa. De câte ori încercase să se smulgă, cădea învins de o rădăcină prea lungă, nebănuit de subterană. Judecata, simţirea, voinţa lui deveniseră

ecouri ale sufletului colectiv. Când fiorii dragostei încolţiră în sufletul său şters, el ceru avizul înaltului consiliu familial.

— Ei – zise acră de nemăritare una – tocmai pe asta ai găsit-o? Pe ofticoasa asta?

— Silivestru, tu nu eşti om să ţii casă – decretă alta – bagă bine de seamă când faci pasul ăsta.

— Judecăţile altora deveneau toate ale lui, se băteau cap în cap şi-l lăsau apoi istovit şi nehotărât. Treizeci de ani Silivestru a judecat şi iubit femeile cu mintea şi cu sufletul uscat al surorilor, a compus scrisori şi a condus tratative încete ca acelea prin Liga Naţiunilor, cu femei din ce în ce mai în vârstă, deci mai „aşezate”. Dar când supunea cazul înaltului for, se izbea de această sentinţă implacabilă, născută din egoismul familial ameninţat cu dezagregarea grupului:

— Silivestru, nu te-ai aşezat tu la casa ta până acuma, slabă nădejde de aci înainte!

Silivestru privi sumbru pe şcolari scriind şi se gândi că ar fi putut avea copii de vârsta lor. O ură cruntă împotriva soartei îi ceruia faţa, şi barba i se umfla fioroasă. Simţea nevoia imperioasă a procreării, a perpetuării familiei sale pe pragul extincţiunii, şi în acelaşi timp avea sentimentul umilit că nu e un om întreg. În mintea lui încolţi din nou ideea de a reîncepe tratative matrimoniale cu o văduvă relativ tânără şi paşnică, de la care primise câteva misive.

La gândul că ar fi putut muri aşa, virgin în toate funcţiunile sufletului viril, inferior multora poate din şcolarii lui, care cunoşteau dragostea, se cutremură. Văzu înaintea ochilor numai cripte de piatră ca acelea de la Biserica Domnească din Curtea-de-Argeş, şi în ele oase îngălbenite – oasele sale – încurcate în firele destrămate ale stofelor, amestecate cu paftale şi nasturi de metal, stând acolo, nerecunoscute de nimeni, necerute de nimeni, pierdute în întunericul nimicniciei. Îşi scutură capul ca să spulbere înfiorarea morţii. Privirea îi căzu asupra lui Bobby, care, cu un ochi sub bancă şi altul spre

caiet, scria de zor.

— Policrat! zise profund şi grav Silivestru.

Bobby încremeni şi se auzi limpede plesnitura unei cărţi căzute pe duşumea sub banca lui. Silivestru porni rigid ca un prelat în procesiune mortuară şi, oprindu-se lângă Bobby, ridică manualul de istorie de jos. Apoi, inspectând cutia pupitrului, trase un caiet cartonat ce i se păru suspect şi-l răsfoi îngheţat. Sufletul lui Bobby se prefăcu în frigider când din caiet zbură pe podea un vraf de fotografii de actriţe de cinematograf. Silivestru le ridică impasibil de jos, făcu o cruce roşie pe foaia lui Bobby şi se reîntoarse la catedră fără să spună o vorbă.

Reaşezat pe scaun, deschise caietul şi răsfoi. Fotografii de femei din vis, cum nu gândise niciodată Silivestru, îl priveau zâmbitoare. *Brigitta Helm, Lillian Harvey, Nathalie Kovanko,* sta scris dedesubt, dar aceste nume îi erau necunoscute, pentru că nu fusese niciodată la cinematograf. Masca sculptată în gheaţă şi încoifată în lame de aur a Brigittei Helm i se părea o apariţie din Nibelungi. Îmbrăcată ca subretă, Lillian Harvey se arăta nebunatică, cu picioare lungi, subţiri ca de paj, iar Nathalie Kovanko avea gura udă de sărutări. Silivestru întoarse repede fotografiile, tulburat şi ruşinat totodată în inima lui inocentă, şi începu să frunzărească suspectul caiet, pe coperta căruia era scris *Oracol.* În pagina întâi citi:

„Atenţiune!

Persoanele care vor scrie în oracol sunt rugate a-l ţine în bunăstare.

D-rele vor scrie la numere cu soţ, iar d-nii la numere fără soţ.

Persoanele care au scris în oracol sunt rugate a scrie şi câteva amintiri, cugetări.

Posesoarea
Mimi Muşatescu,
elevă clasa a VII-a.”

Întoarse pagina şi sub întrebarea „Cum vă numiţi?” desluşi câteva nume ca Milly, Titi, Mimi, Marioara, Vera, aşezate sub diferite numere. Fiecare pagină avea în frunte câte o întrebare: „Unde locuiţi? Ce etate aveţi? Dar ocupaţie? Ce ideal aveţi? Iubiţi? Definiţi iubirea. Idem sărutul. Ce este amorul? Cum vă plac fetele? Dar băieţii? Cum găsiţi fetele acum? Dar băieţii? Ce sunt oamenii? Ce preferaţi: teatrul sau cinematograful? Ce artişti simpatizaţi? Dar artiste? Ce filme va (sic) plăcut mai mult? Ce fel de lectură preferaţi? Ce autori sau scriitori vă plac? Prin ce vă remarcaţi? Ce aţi dori în prezent?” etc.

Întâi Silivestru avu o reacţie de ruşine, apoi, prins de curiozitatea pedagogică de a afla ce-i preocupă pe aceşti tineri de 16–17 ani, citi mai cu atenţie.

La „Ce ideal aveţi?” o fată răspundea: „Să mă fac artistă de cinematograf”. La „Iubiţi?” unul scria „Iubesc pătimaş ca Romeo”. Iubirea era definită de cineva astfel: „Un pişcot mic, ronţăit în treacăt la bufetul voluptăţii”, iar sărutul: „Voluptatea magnetică, corelativă în sufletele atractive”. La „Cum vă plac fetele?” altul răspundea: „Îmi plac fetele să fie... fete”. Toată lumea prefera cinematograful şi simpatiza în chip arbitrar pe Willy Forst sau pe John Gilbert, pe Ramon Novarro şi pe Maurice Chevalier, iar dintre vedete pe Marlene Dietrich, Greta Garbo, Clara Bow şi Billie Dove.

Silivestru rămase şi scârbit de platitudinea cugetărilor, dar şi mirat de o precocitate pe care el n-o cunoscuse. Această haimana simpatică, răspunzând la numele de Policrat Bobby, care nu învăţa niciodată nimic, spre deosebire de galbenul, ambiţiosul Tocilescu, îi inspira admiraţie. Încă de pe acum cunoştea intimitatea fetelor şi era iniţiat în perversităţile vieţii, în vreme ce el învârtea de zece ori condeiul şi fraza în ocolitele şi ceremonioasele tratative matrimoniale.

Privindu-l aproape cu duşmănie, ca pe un rival, mai citi o cugetare:

Omul când se naşte zice: A,
Iar când moare zice: mor,

Aşa că toată viaţa se compune din: A-mor, apoi închise definitiv caietul şi stătu îngândurat până la sunare.

Bobby puse în joc toată puterea sa de seducţie spre a obţine înapoi „oracolul”.

— Domnule profesor – pledă el cu demnitate – este în joc o chestiune de onoare. Înţeleg că am făcut o imprudenţă aducându-l aici, dar vina este numai a mea, domnule profesor, şi e penibil pentru mine să pierd... să n-a...

Silivestru îi tăie vorba aspru:

— Pentru încercarea de fraudă vei fi grav pedepsit. Cât priveşte depozitul d-tale sentimental, el poate fi ridicat de posesoare oricând de la mine personal...

— Ce ziceţi, mă? se consultă Bobby cu colegii săi după plecarea lui Silivestru, o să-mi pună nota unu la extemporal?

— Asta n-ar fi nimic – zise Tocilescu – dar poate să te dea în conferinţă.

— Aiurea!

— Zău! Aşa a păţit-o şi Paraschivescu!

Dar Bobby era un optimist. După câteva clipe sumbre se înseninã la faţă, îşi luă servieta şi şapca şi porni pe uşă regenerat de o „idee genială”, aruncând clasei cobitoare un formidabil „Zexe!”

PLANETĂ DE TÂNĂR

„IDEEA GENIALĂ” A LUI BOBBY consta în a trimite acasă la Silivestru pe sora sa Vera, absolventă proaspătă a Liceului de fete Regina Maria şi pe curând studentă în anul I la Litere, care trebuia să declare că „oracolul” fusese luat de la ea, fapt ce îi producea neplăceri cu foste colege de şcoală. Cu acest prilej avea să atingă şi chestiunea extemporalului, neglijenţa produsă de o deprimare sufletească în urma unui deces în familie etc. Bobby era hotărât să treacă în rândul morţilor pe oricine din familie, şi în acest scop îşi propusese pentru scenele hotărâtoare o bandă de crep negru la mânecă. Ştia că Vera avea întotdeauna succes grozav pe lângă bărbaţi prin aerul de nevinovăţie îndrăzneaţă, prin ochii strălucitori de uzi şi bretonul lat pe frunte, ce o făceau să semene cu Colleen Moore, şi asta îi dădea bune speranţe. Temperamentul politic se dovedea matur la Bobby încă de pe acum prin această convingere că cel mai bun avocat pe lângă cei mari este femeia.

— Femeie, femeie, – declamă Bobby când văzu pe Vera – am nevoie de seducţiile tale. Apoi, conştient de calitatea ieftină a retoricii, o anulă printr-un: Aiurea!

— În acest timp Jim se plimba prin odaia tantei Magdalina răpus de grava problemă: Dora sau Lola? Reîntâlnirea cu cele două studente dezlănţuise în el un instinct de care nu-şi dăduse până atunci socoteală: era nubil. Iubea abstract pe oricine ar fi corespuns satisfăcător simţului său estetic, dar nu era fixat. Era ca fiul de împărat care chemase cele mai frumoase fete din

împărăţie în scopul de a-şi alege o soţie. Îi trebuia o fată frumoasă, o tovarăşă tânără de escapade şi de gânduri serioase, în sfârşit, voia să tragă planeta. Se mira chiar de falsa psihologie a dragostei din romane, care e determinată prin obiect. La el nu era aşa. Dacă tanti Magdalina ar fi venit cu zece fotografii şi i-ar fi zis în stil patriarhal: „Mamă dragă, a venit vremea să te aşezi şi tu la casa ta, cu lucruşoarele tale şi cu femeia ta”, şi l-ar fi pus să aleagă, Jim ar fi ales. Ar fi procedat ca un regizor de filme sau ca un membru în juriul unui concurs de frumuseţe şi ar fi oprit-o pe aceea care i s-ar fi părut mai frumoasă şi mai dulce în privire. Jim visa să fie miliardar, spre a putea învinge orice piedică vastei sale dorinţe de selecţie. Atunci ar fi pornit pe străzi şi prin cartiere într-un „Sport” masiv şi, cu mâna înmănuşată pe volan, ar fi urmărit încet marginea trotuarelor, privind în uşi, în vitrine şi la ferestre, şi când ar fi găsit fata zâmbitoare şi timidă în rochia săracă de *crépe-de-Chine i*eftin şi cu ciorapi remaiaţi la genunchi, care să-i placă, ar fi stopat brusc maşina şi-ar fi întrebat-o, cu satisfacţia de a o speria: „Vrei să fii soţia mea?” Şi, zicând acestea, ar fi suit-o în maşină, sub ochii holbaţi ai celor de pe stradă, ar fi purtat-o pe la toate magazinele, îmbrăcând-o ca pe o păpuşă de mare preţ şi, mirată de neaşteptata somptuozitate ar fi depus-o pe o canapea roşie din sala de ceremonii a ofiţerului de stare civilă din Piaţa Sf. Gheorghe. Din păcate, realitatea era alta, şi Jim nu putea opri pe drum niciun chip frumos din atâtea câte veneau şi se pierdeau în anonimat.

Deşi însă nu putea face o selecţie mai largă, Dora, Lola şi chiar Medy îi plăceau, şi gradul de intimitate ce exista între ele şi el era o poartă deschisă către dragoste. Nu se mai îndoi că iubea nelămurit pe una din ele, judecă fapte vechi în lumina cea nouă şi trase concluzia că se jucase cu vorbele, înşelându-se pe sine. Ideea de prietenie i se păru din ce în ce mai absurdă, dându-şi seama că n-ar fi primit cu bucurie ştirea că una din ele s-a măritat. Nefiind

lămurit pentru niciuna, Jim era provizoriu gelos pe toate şi recunoscu că încercase sub masca prieteniei ei să savureze emoţia intimităţii cu fiecare.

Cu cât contempla în gând siluetele graţioase ale celor două combatante cu floreta, cu atât urgenţa unei îmbrăţişări îl biciuia. Hotărât să taie nodul gordian, recurse la calea laşă a corespondenţei. Lola era fără îndoială foarte frumoasă, dar prea rece şi hieratică. Dora se potrivea mai bine temperamentului său. Gândindu-se la ea, Jim se entuziasmă. Ce nebunii n-ar fi făcut această Doră Schulz cu pijama scurtă în casa lui? Ce scrimă, ce box, ce lupte atletice n-ar fi improvizat cu zveltul şi zvăpăiatul efeb? Cum ar fi lăsat-o la volanul noii maşini pe care ar fi cumpărat-o, pentru ca ea, cu basc în cap şi figură serioasă de sportsman, să-l poarte în viteză pe bulevarde, în vreme ce el ar fi scos melodii din clacson?

„Vreau pe Dora”, se obstina Jim în gând, şi în acelaşi timp concepu de probă pe hârtie o carte de vizită ce ar fi sunat aşa: *Dora şi Jim Marinescu.*

Lucrul era foarte probabil, deoarece Dora arătase totdeauna afecţiune şi intimitate în scris şi în gest, şi apoi sărutarea din maşină era semnificativă. Deşi ciudate presimţiri îi abureau încă optimismul, Jim aşternu pe hârtie următoarele rânduri, care, pline de înţeles pentru cine înţelegea, puteau rărnâne convenţionale în stadiul relaţiilor lor prieteneşti.

„Scumpa mea Dora,

Convorbirea noastră de ieri m-a făcut să-mi dau seama, că simt nevoia să-ţi spun lucruri şi să-ţi destăinuiesc sentimente pe care, cu toată prietenia noastră, n-am avut prilejul să ţi le împărtăşesc. Cine ştie dacă şi tu nu eşti în aceeaşi necesitate sufletească? Dă-mi dar prilejul să stăm amical de vorbă, fără martori şi proces-verbal.

O strângere de mână prietenească,
Jim”

Dădu scrisoarea babei Chiva s-o pună la cutie şi ieşi să-şi inspecteze Peugeotul.

În altă parte a casei, Silivestru era pradă unor gânduri înrudite cu cele ale lui Jim. Viaţa seacă şi fără sens în mijlocul atâtor femei bătrâne se transforma încetul cu încetul într-un urât hidos, ca un mare păianjen împulberat şi cu cruce pe spate. Oricare dintre şcolarii lui din curs superior gustase mai mult din otrăvurile dulci ale vieţii decât el, care ştia pe degete câţi Henrici a avut Anglia şi în ce an s-a încheiat pacea de la Passarovits. Incapabil de altfel de mari perversităţi, Silivestru voia cel puţin să moară cu sentimentul de a fi fost om, de a fi putut să-şi facă o familie a lui în locul celei abuzive şi tiranice a surorilor. Încercările făcute în atâtea rânduri rămăseseră infructuoase. Silivestru îşi recruta „viitoarele" printre femei tomnatice de vârsta lui, fete bătrâne sau văduve, cu care făcea cunoştinţă prin casele prietenilor săi sau în reuniunile „Cercului profesorilor secundari". Se înţelegeau din ochi şi-şi confirmau numai gândurile prin aluziile delicate şi îndepărtate la tristeţea singurătăţii, la curajul de a susţine o familie şi a da buna pildă a îndeplinirii îndatoririlor civice. Apoi urmau lungi tratative prin corespondenţă, în care cuvintele de „dragoste", „căsătorie" nu intrau niciodată, ocolite cu îndemânare, şi în care, cu infinite precauţii şi gingăşii, căutau să se pună în curent asupra averii personale, a greutăţilor familiale, a gusturilor şi infirmităţilor. Prelungeau această corespondenţă ani de zile, savurând-o ca o logodnă paradisiacă. În acest stadiu, întrebate asupra sănătăţii lui Silivestru, surorile aveau obiceiul să răspundă: „Ei bine. E în vorbă cu cineva!" Tratativele mergeau în aluzii până la ultimele consecinţe, până la trusou şi amănuntele ceremoniei de nuntă, a persoanelor de invitat şi de evitat. Apoi încetau brusc, din silă de bârfeala surorilor şi de frica lucrului pe cale de realizare.

Silivestru cunoştea de câţiva ani o profesoară

secundară de geografie (materie înrudită), cu care, pornind de la consideraţii pedagogice şi de la schimburi de cărţi, „trata” îndelung şi pe ocolite eventualitatea unei căsătorii. Colega avea 42 de ani, era timidă şi refractară modernismului, trăia retrasă de rude, care o bârfeau, şi avea deosebită stimă pentru „onoratul coleg şi membru de seamă al corpului didactic”, Silivestru Capitanovici, ale cărui manuale le consulta evlavios.

După o întrerupere de câteva luni sceptice, Silivestru se hotărî să reia tratativele. Luă o foaie mare de hârtie şi aşternu pe ea ortografic, caligrafic următoarele:

„Stimată amică,

Îndrăznesc să-ţi scriu iarăşi în chestiunea ştiută („chestiunea” era la el sinonim cu „dragoste”) cu regretul de a nu mai avea de multă vreme ştiri de la d-ta.

Vremurile se fac din ce în ce mai aprige şi oamenii din generaţia noastră, nepregătiţi pentru noile condiţii de viaţă, pier dacă nu se strâng laolaltă şi nu s-au îngrijit din vreme să-şi facă o stare independentă. Aş putea spune că sunt în afară de grijuri, după ani de chibzuinţă, în ce priveşte partea materială, şi aş fi putut să-mi iau răspunderea altor fiinţe (Silivestru se simţi obligat să facă aluzie şi la „zestrea” sa), doar sufletul meu are nevoie de un tovarăş.

Cu bucurie aştept gândurile d-tale, scumpă şi preţioasă amică.

Al d-tale preadevotat, Silivestru C.

N.B. Nu-mi scrie, te rog, acasă.”

Silivestru deschise fereastra, strigă aspru pe baba Chiva şi-i dădu scrisoarea s-o pună la cutie. Remarcând abundenţa corespondenţei, Chiva zise ironic şi apăsat:

— Azi m-am făcut poştar!

Jim îşi scoase maşina în mijlocul curţii şi, aprinzându-i

motorul, îi asculta bătăile, plecat asupra cilindrilor, când poarta scârţâi şi Vera Policrat păşi în curte, dezorientată de atâtea apartamente şi intrări. Prezenţa unei domnişoare în casa cu molii era un lucru atât de neobişnuit, încât la început Jim nu pricepu cine poate fi domnişoara cu rochie simplă, strânsă lipit de trup, şi cu epoleţi în două petale, la umeri, care îi lăţeau spatele în chip aşa de graţios. Când însă domnişoara înaintă hotărâtă spre el, înlemni şi simţi stingerea bruscă a motorului inimii. Era fata din tren.

„Vine să se plângă”, bănui în grabă el, nu atât de speriat de consecinţele prea puţin grave ale unei asemenea acţiuni, cât mirat de a fi fost descoperit în numele şi adresa sa. Ca să împiedice de la început o scenă neplăcută, ieşi curajos în întâmpinarea fetei. Aceasta se înroşi până sub breton şi rămase încurcată, cu poşeta subsuoară. În sfârşit, recită cu glas sugrumat de emoţie:

— Caut pe domnul… pe domnul profesor Capitanovici… Aş dori să-i vorbesc.

Jim prinse curaj:

— E chiar unchiul meu. E acasă!

Vera se învioră şi ea:

— Da? Atunci poate că mi-aţi fi de ajutor la ceva!

— Cu plăcere, cu cea mai mare plăcere.

Vera îi expuse în câteva cuvinte păţania lui Bobby şi-l rugă să vorbească singur, deoarece ei îi era frică. Jim pofti pe domnişoară să ia loc în maşină, ceea ce ea primi bucuros, iar el intră în casă la Silivestru.

— Ascultă – îi zise acesta după ce îi ascultă pledoaria – ai vreo legătură cu fata, ţi-e prietenă cumva?

— Aş – se dezvinovăţi Jim – nici n-o cunosc.

— Atunci nu fac nimic. Policrat ăsta e o haimana!

— Ba o cunosc – rectifică repede Jim – voiam să spun, n-am cu ea altă legătură de prietenie, de… cum să zic…

— Am înţeles. Pofteşte-o înăuntru.

Când Vera intră în odaia de lucru a lui Silivestru,

rămase speriată de figura aspră şi păroasă a profesorului, cât şi de mulţimea cărţilor şi revistelor ce erau aruncate în dezordine pe lungi rafturi de lemn de tei înşirate de-a lungul pereţilor. Silivestru şedea într-un fotoliu mare de pluş roşu, înfăşurat într-un halat ros de postav cafeniu şi cu picioarele pe un taburel de asemenea de pluş. Ţinea în mâini *Istoria critică a românilor* de Haşdeu şi o răsfoia încă atunci când cei doi tineri intrară.

— Domnişoară – zise el către fată – fratele d-tale e un tânăr norocos, născut sub o stea favorabilă. Numai aceştia au surori duioase ca d-ta care să-şi piardă vremea pentru ei şi favoarea astrală ca sora să fie prietena unui nepot al profesorului respectiv.

Şi privindu-i pe amândoi cu aer de complicitate, întinse Verei „oracolul” cu vorbele:

— Cred, domnişoară, că de-acum încolo ai depăşit vârsta albumelor şi „oracolelor” şi ai intrat în epoca sentimentelor trăite.

Spunând aceasta, îl privi iarăşi cu complicitate şi cu un zâmbet cu atât mai fioros cu cât se silea să fie amabil şi galant.

Vera mulţumi din ochi, ca un copil iertat după admonestare, şi ridică spre Jim ochi recunoscători, nu se ştie dacă pentru favoarea obţinută sau pentru că fusese presupusă prietenă a lui. Acesta, profitând de situaţie, o prinse de braţ, o împinse încet pe uşă şi o conduse până la mica maşină, în care îi făcu semn să se urce. Apoi se sui şi el alături şi, aprinzând motorul, porni pe poartă afară, spre panica tovarăşei.

— Unde să te duc? întrebă Jim, stăpân de acum pe sine şi cu sentimentul unei autorităţi indiscutabile, dedusă din însăşi lipsa de reacţie a fetei. Unde stai?

— Nu e nevoie! Mă duc pe jos, protestă Vera. Stau pe str. Polonă.

Jim păru preocupat numai de pilotarea maşinii şi nu scoase câtăva vreme nicio vorbă. Trecu prin Piaţa Sf. Gheorghe, pe la Universitate, o luă pe lângă Lido şi intră

în Dorobanţi. Vera şedea ghemuită, cu genunchii dezgoliţi aproape de bărbie din cauza îngustimii locului, şi arunca din când în când o privire furişă către Jim, scuturându-şi pletele lucii şi bretonul şi umflându-şi subţirile nări.

— Ia spune-mi – întrebă Jim când intrară pe Romană – ce-ai zis de mine atunci în tren?

Vera lăsă capul în jos, aproape ruşinată.

— Aţi fost foarte îndrăzneţ şi am plâns în urmă de necaz. Dar fiindcă aveaţi ceva distins în purtare, mi-am închipuit că nu sunteţi un... răufăcător de rând şi v-am... iertat.

— Eu răufăcător?! se indignă Jim. Îmi pare rău! Ce-ai zice dacă te-aş săruta din nou?

— M-aş supăra! zise Vera cu totul moale. Ce drept ai dumneata să mă... săruţi pe mine?

— Dreptul pe care ţi-l dă emoţia de a strânge în braţe o fată drăguţă.

Vera scutură pletele, roşie la faţă, şi lăsă capul în jos. Jim vorbea aşa nu din tactică sau sensibilitate, ci cu indiferenţa pe care i-o dădea sentimentul că fata nu mai însemna nimic faţă de el, fiind cu totul învinsă din momentul îndrăznelii lui din tren. Dacă Vera s-ar fi arătat mândră şi rece, ar fi fost bineînţeles intimidat, dar aşa îşi dădea seama de slăbiciunea ei, ba mai mult, de plăcerea de a se lăsa învinsă. Fata i se părea şi acum foarte frumoasă, mai frumoasă ca în tren, dar faţă de convingerea de dată recentă a irezistibilităţii sale, nu mai credea că este un prilej pentru victorii. Îi vorbea în neştire, spunându-i toate enormităţile şi impertinenţele posibile, din curiozitate şi voluptate psihologică, spre a vedea cum reacţionează, dar convins că o fată aşa de naivă nu e în stare să se supere după ce a acceptat familiaritatea cu agresorul ei. Într-un cuvânt, Jim credea că face cu ea numai exerciţii de dialog erotic îndrăzneţ şi, în măsura în care jocul reuşea, interesul lui intrinsec pentru victimă scădea.

Vera asculta totul roşind, zâmbind, clipind din ochi, aci

ştrengăreşte, aci intimidată, şi mai ales aruncându-şi mereu dintr-o mişcare a capului pletele de pe ochi şi umflându-şi nările.

Deodată, Vera zise: „aci”, şi Jim opri maşina în faţa unei case fără etaj, dar înaltă din cauza unui demisol, cu aparenţă de decenţă şi confort.

— Vreau să stau cu dumneata mai îndelung de vorbă. Vin să te iau diseară la şase în colţul străzii, să mergem la Şosea.

Jim spuse aceste vorbe fără sfială şi aproape autoritar. Fiindcă fata se codea, întrebă:

— Ţi-e frică să mergi cu mine? Nu-ţi face plăcere?

— Nu mi-e frică... dar oare nu e ruşine ca o „fată” să iasă singură cu un „băiat”?!

— Aş, ruşine! Prejudecăţi! Stăm de vorbă ca doi prieteni!

— Mi-e frică de mama, obiectă, convinsă, Vera.

— Îi spui că te întâlneşti cu o prietenă.

— Îmi dai cuvântul de onoare că nu e nicio ruşine să merg singură cu dumneata?

— Jur!

— Să văd, adăugă Vera şi sări jos din maşină.

Intrase pe poartă când Jim şi-aduse aminte că nu ştie cum o cheamă.

— Domnişoară Policrat – strigă el către fata întoarsă şi gândul îi fugi la planeta de tânăr trasă de baba Chiva: „Şi vei lua pe fata Lenuţa şi vei trăi 150 de ani” – nu te cheamă cumva... Lenuţa?

Domnişoara râse amuzată:

— Lenuţa? Ce idee... Mă cheamă Vera, Vera Policrat.

„E un lucru de care îmi dau seama bine de-abia acum – meditä Jim întorcând maşina – am succes la fete. Explicaţia nu este decât una: îndrăzneala. Ăsta e oul lui Columb în materie de iubire.”

Încântat de această descoperire, intră cu roţile într-o băltoacă, pe care o transportă integral pe rochia unei doamne bătrâne ce trecea pe trotuar.

— Imbecilule! strigă oţetită cucoana. Uită-te pe unde mergi!

Dar Jim nu vedea. Sufletul său era tulburat de discordii, şi termenii problemei sporiseră cu unul: Dora, Lola sau Vera… Lola, Vera sau Dora.

Cu un sfert de ceas înainte de şase, Jim aştepta în maşină în colţul străzii Polone cu şoseaua Ştefan cel Mare. Privea mereu în susul străzii şi tresărea la orice siluetă feminină ce se contura în depărtare printre coloanele copacilor. Interesul lui pentru Vera era destul de mediocru, şi singurul lucru care îl preocupa până la anxietate era răspunsul Dorei Schulz. Cu toate acestea, nevenirea Verei l-ar fi jignit ca o dovadă de independenţă pe care n-o mai admitea, atât era de convins de naivitatea ei şi puterea lui de seducţie.

Deodată, în fundul trotuarului apăru o siluetă zveltă şi puţin dansantă în mers, ce nu putea fi decât a unei tinere fete. Pe măsură ce se apropia, Jim căpăta confirmarea unui adevăr ce-i da o căldură interioară şi o mulţumire de sine pe care nu se încerca să le explice. Era Vera. Îşi schimbase toaleta şi părea alta, mai puţin băieţoasă, mai vaporoasă în rochia lungă de voal roz, strânsă pe sub sânii mici şi cu larga *pleureuse* de pai alb în jurul pletelor scurte. Zâmbi vădit încurcată când se află în faţa lui Jim şi spuse încet, cu îmbufnare, ştergându-şi buzele cu limba:

— Mi se pare c-am făcut rău venind! Mi-a spus cineva că nu e frumos!

Jim o trase amical de mână şi o făcu să se aşeze lângă el. Candoarea acestei fete începea să-i placă şi un început de simpatie frăţească încolţi în sufletul lui.

— Ai fraţi, nu-i aşa? constată el afectuos.

— Da!

— Atunci presupune că eu sunt fratele d-tale! Vrei?

— Vreau!

Porniră apoi înspre Piaţa Victoriei, lăsară Monumentul Corpului Didactic, în care trei indivizi duc în spate un om

copt pe tavă, şi lunecară fără acustică pe banda lungă a Şoselei, netedă ca un linoleum şi deşartă. Copacii alergau de o parte şi de alta în faţa botului maşinii şi se prăbuşeau apoi îndărăt. Jim nu opri decât în faţa vilei lui Minovici, ai cărei clopoţei de sticlă izbiţi de vânt umpleau aerul rural de clinchete.

— Îţi place beţia vitezei? întrebă Jim.

— Îmi place. Dar vreau un automobil mare. Aşa mă dor genunchii!

Se dădură amândoi jos râzând şi se plimbară pe marginea păduricii din faţa vilei. Ca să alunge tăcerea şi spre a face o mică anchetă asupra spiritului fetei, Jim întrebă de una, de alta şi apoi veni la literatură.

— Ce poet român îţi place mai mult? întrebă el.

Vera se roşi de tot şi spuse ca la examen:

— Eminescu, Vlahuţă... (îşi închipuia desigur că ar fi fost ruşine să afirme că nu-i plac clasicii din manualul de şcoală.)

— Bine, ăştia sunt mai vechi, dar din cei actuali? Ce zici de Arghezi?

Vera îşi linse buzele cu limba, şi ochii îi sclipeau de fraudă.

— Arghezi? Îmi place foarte mult.

— Ce anume, în special?

— Nu ştiu – zise ea încurcată – nu mai mi-aduc aminte bine, şi la şcoală ne pedepsea când auzea că citim pe Arghezi. (Apoi repede.) Am citit *La Medeleni* de Ionel Teodoreanu.

Jim înţelese că fata nu era familiarizată cu literele române moderne şi schimbă vorba. Omul cult din el, incapabil să se transpună în sufletul fraged al unei absolvente de liceu pe pragul universităţii, era stăpânit de oarecare dispreţ, mai accentuat la gândul sprinteniei intelectuale a Dorei sau Lolei.

Se urcară din nou în maşină, să se odihnească. Ca să savureze intimitatea fetei, Jim recursese la o mulţime de mici trucuri. Găsind că părul îi cade prea pe ochi, îl dădu

cu mâna peste urechi. Îi îndreptă gulerul. Îi aşeză rochia ghemuită peste genunchi cu aerul de a o apăra de ochii indiscreţi spre glezne. Îi spuse că are profil frumos şi-i întoarse faţa, prinzând-o delicat de bărbie. Vera se lăsa contemplată fără vanitate şi fără revolte, clipind numai şi râzând copilăreşte. Ochii ei rotunzi şi mari până la uimire, umbriţi de breton, ameninţau ştrengăreşte, se umezeau de o bruscă timiditate, îşi schimbau necontenit apele, în vreme ce delicateţea de cântar fin a emoţiilor oscila pe faţă în tremurări ale nărilor, îmbufnări ale buzelor şi lăsări ale capului pe piept. Nu avea de loc aerul de a fi înşelată de vorbe, şi asta se vedea din micile ironii ale ochilor, dar avea fără îndoială sentimentul unei siguranţe depline lângă Jim, pe care i-l arăta trăgându-l distrată de un nasture al hainei.

Jim găsi că e momentul de a începe dulcele joc al intimităţii. Îl încercă fără nicio sfială, sigur de lipsa primejdiei şi a consecinţelor, deşi exerciţiul sentimentelor nu era fără voluptate.

— Spune-mi drept – îi zise Jim încet, dar judecătoreşte, luând-o de mână şi sărutându-i vârful degetului mic – mă iubeşti?

Vera deschise ochi speriaţi – gen Collen Moore – şi-şi umflă nările războinică:

— Să te... (de ruşine, evită expresia „iubesc”) aşa de repede? De-abia ne cunoaştem! Ce pot să ştiu eu?

— Fireşte. Aşa e. Dar eu te întreb: M-ai iubi cu vremea, când m-ai cunoaşte mai bine?

Vera lăsă capul în jos şi, devenită deodată serioasă, zise cu glas tremurat:

— Ce întrebare? Dar altfel aş fi avut eu curajul să vin?...

Emoţionat, Jim îi petrecu mâna pe sub umeri şi o strânse spre el până ce îi simţi parfumul pletelor şi suflul nărilor pe obrazul său. Gestul din tren nu îndrăzni să-l mai repete.

Vera nu protestă, ci zise numai cu mai multă confidenţă:

— Fii cuminte. Ne vede lumea. Hai să plecăm.

„Instinct etern al apărării”, gândi Jim, şi fu de părere să nu meargă prea departe. Intuise sinceritatea inocentă a fetei şi-şi dădea seama că jocul lui tulburător era o perversitate câtă vreme nu era spontan.

— Să fim prieteni până la noi dispoziţii, decretă el. Dar prietenie cu formule ceremonioase nu se poate. De ce să nu ne spunem pe nume? Ce zici, vrei?

Vera făcu din cap că vrea.

— Atunci, zi-mi *tu.*

— Tu.

— Jim.

— Jim.

— Bravo, Vera! *Tu* eşti o fată foarte cuminte.

— Dacă zici *tu!*

Amândoi râseră fericiţi de eliberare, şi Jim începu să simtă că nu se mai juca. De bucurie, urni brusc din loc, dând maximul de viteză maşinii, care alerga pe sub copacii seculari ai Şoselei iute ca un şoricel.

Ajunsă acasă, Vera goni repede pe Bobby să-i aducă poeziile lui Arghezi, şi acesta, răspunzând cu punctualitate serviciilor aduse de ea în conflictul cu Silivestru, îi strecură înainte de culcare prin întredeschizătura uşii mica ediţie a *Cuvintelor potrivite.*

Vera aprinse becul electric de pe măsuţa de noapte şi începu să se dezbrace, aruncându-şi lucrurile în toate colţurile odăii. Apoi se urcă în patul îngust de bronz tapisat cu opal roz şi stătu câtăva vreme întinsă ca pe un fotoliu, fără să se învelească. Îşi strânse genunchii goi cu mâna lângă bărbie şi se întoarse cu gândul pe şosea, în odaia lui Silivestru, în tren. Un fior îi străbătea toate oasele şi pulsul îi bătea mai tare. Simţea o nelinişte în trup, o bucurie de a alerga, de a sta goală în vânt, de a încleşta mâinile în ceva. Îmbrăţişă perna, îşi încordă picioarele în baghetele patului, apoi, înfiorată de bustul moale al pieptului, pe care îl simţea pe obraz, puse buzele pe sinuozitatea umărului şi, fără să ştie de ce, îl

sărută şi-l muşcă totodată.

O PARTIDĂ DE NATAŢIE

ACASĂ JIM GĂSI URMĂTOAREA scrisoare de la Dora:

„Dragă Jim,

Şi eu am să-ţi spun atâtea lucruri, pe care numai ţie pot să ţi le încredinţez. Medy te invită prin mine pentru duminică la Constanţa. Vine şi Lola. La ora 8 precis să fii la Gara de Nord. Nu uita costumul de baie.

Prietena ta, Dora”

Cu toată sobrietatea stilului, Jim deduse din ea că Dora consimţea la interpretarea pe care el o dăduse în chip acoperit gestului ei. Era sigur că sprintena duelistă îl iubeşte. De aceea gândurile lui alergară ca pilitura de fier către ea, părăsind pe Vera. Se gândi cu bătaie de inimă la eventualitatea unei căsătorii cu Dora şi găsi că pentru o fată aşa de nebunatică şi sportivă ca ea trebuie un interior ultramodernist: o casă de cărămidă roşie, cubică şi sumbră, proiectată pe o peluză semănată cu gazon. Ferestrele mari şi scurte şi uşile largi cât peretele şi acoperite cu plăci de sticlă în chenare albe de metal ar fi dat casei un aer de sanatoriu. Pentru nebunia ei trebuiau mobile simple, grele, parchete şi linoleuri vaste, spre a da spaţiu picioarelor ei goale la săritul din pat, în sfârşit, o sală de gimnastică, pentru ca dimineaţa, în ritmul plăcii de patefon, să poată să se mişte ritmic şi să-şi vibreze picioarele în aer, sprijinită cu şalele în mâini. Jim vedea în

mijlocul peluzei un pătrat de bazin verde, în care ar fi înotat amândoi vara. Ar fi cerut Dora aceste lucruri, sau erau visurile lui de estetică interioară? Erau mai mult completarea imaginii fetei într-un cadru fictiv, dar adecvat. Dora, cu capul tuns, şezând calmă în fotoliul lui Silivestru printre cărţi, sau alături de Iaca, i se părea o imposibilitate, o piatră preţioasă încadrată în plumb. Medita prin urmare o căsnicie cu totul americană, evitând ceremoniile şi contactul cu putreziciunea: o plimbare la Oficiul de stare civilă, o gustare la bar, o şedinţă de înot la Lido sau la ştrand şi două ore la cinematograf. Apoi ar fi luat trenul la întâmplare şi s-ar fi oprit în cel dintâi oraş, să doarmă la un hotel în acelaşi pat.

Toată noaptea Jim visă pe cele trei fete. Dora, Lola şi Vera şedeau în peplumuri greceşti înaintea sa şi cu picioarele goale în sandale, iar el, nou Paris în costum de baie Iantzen, cu o minge de tenis în mână, sta la îndoială pe cine să lovească.

A doua zi de dimineaţă, cu *trench-coal*-ul pe braţ şi cu basc bleumarin pe cap, îşi făcu apariţia în sala caselor de bilete a Gării de Nord, primit cu ovaţii de Lola, Dora şi Medy. Privi cu înţeles pe Dora şi-i arătă o atenţie deosebită, ostentativă, pe care ea părea a o accepta ca pe ceva firesc. Se urcară într-un vagon Pullman al rapidului Fulger, şi peste câteva minute mahalalele bucureştene defilau înaintea marilor vitrine. Râseră cu toţii de aerul internaţional al impiegatului vagonului, care, cu o înclinare de mare protocol, le ceru în franţuzeşte tichetele, şi sorbiră apoi prin pai limonadă, servită cu mare aparat în lungi pahare grele, dar care nu era decât apă zaharată, acidulată excesiv cu sare de lămâie. Tulburat de apropierea confidenţei decisive, Jim nu mai vedea ca altădată pe unde trecea. Saharele de praf alb ale Bărăganului cu tristele lor turme de bordeie africane, lagunele verzi din apropierea Dunării, unde abundă raţele sălbatice şi alte păsări acvatice cu picior lung şi roşu, podul de la Cernavoda, minaretele Medgidiei, toate

lunecară şterse la marginea din urmă a ochilor absenţi.

Abia când peste trei ore aspiră în plămâni aerul sărat al Constanţei, Jim îşi regăsi stăpânirea de sine. Medy îi lăsă să se plimbe puţin prin oraş şi se duse să le pregătească primirea acasă. Dădură o raită prin faţa lui Ovidiu, care îi privea pierdut în gânduri ca pe nişte delfini în valuri, se opriră în faţa sarcofagului grezios din faţa Palatului Comunal, se învârtiră în jurul moscheii, şi apoi, luându-se după o trăsură al cărei clopot de tramvai îi distra grozav, ieşiră pe digul promenadă din faţa Cazinoului. Marea era liniştită şi albastră, şi numai sulurile lungi de pânze spumoase ce se desfăceau pe stâncile digului cu plesnituri surde acuzau oscilaţia apei.

Adierea amară şi salină a aerului gros şi apăsător nelinişti membrele lui Jim. Îşi simţea hainele murdare şi grele pe el, şi, de nu l-ar fi oprit convenienţele, şi-ar fi smuls cu chiot cârpele de pe sine şi ar fi intrat în apă, agitându-şi picioarele sub valuri ca un centaur tânăr. Pe ţărmul acela presărat cu clădiri albe şi unele chiar cubice, se simţea aerul grec antic al Sciţiei minor. Din fiece val luminat de fulgi sidefii i se părea că un Ulise jegos de sare scoate braţele păroase într-un înot clocotitor, sau o turmă de centauri năvăleşte deodată peste spuma apei. Îi venea să se tăvălească gol pe nisipul aprins al plajei ce se zărea în apropiere, să destindă îngenunchind arcuri lungi în talgerul soarelui, să alerge cu tălpile goale din pulberea drumului până în sâmburele de sticlă al valului. Clădirile şi lumea îi apăreau anacronice. Trebuiau ziduri greceşti de piatră, coloane albe, oameni înfăşuraţi în pânze albe, o civilizaţie în sfârşit de stâncă albă, pe margine de apă. Numai când un grup zgomotos de domnişoare în costume de baie şi încă ude de apă trecură pe lângă el dinspre plajă recunoscu populaţia firească a străvechii Tomis.

Soarele şi aerul liber au efecte panteistice. Jim se gândea fără oroare prefăcut în scrum în unul din marile sarcofage antice de piatră cu capac cu streşini, scufundat în câmpuri de nisipuri, printre buruienile fibroase mirosind

a cimbru, în monotona zbârnâire a greierilor. Încerca în fond voluptatea tuturor orăşenilor anemiaţi de haine de a se lăsa ars de soare, zgâriat de pietre şi udat de apă, spre a recăpăta astfel pe epidermă sentimentul dependenţei sale de lume.

Această beţie fu de scurtă durată, căci un nor stinse soarele plăpând de toamnă. Marea se învineţi deodată, transformându-se într-un lac funebru cu valuri de ţiţei. Digul de piatră verde-închisă părea un monument funerar, şi Jim îşi aduse aminte de Ovidiu şi de Sciţia minor, de bastarni şi de sauromaţi năvălind peste Istrul îngheţat. Zăpezi dese transformau Pontul în Scandinavie, şi crusta de gheţuri pe sub care mugeau valurile mării sclipea în tristeţi de pol.

— Brrr, ce sinistră e Marea Neagră! se înfioră Dora. Hai să mergem la Medy.

După amiază, cei patru tineri ieşiră în port, trecând peste liniile ferate, şi se lăsară lângă un mic bazin între două diguri, în ale cărui ape murdare de huilă se clătinau încet câteva şalupe vechi. Săriră cu toţii în cea mai bună din ele, care aparţinea tatălui Medyei, primiţi cu salut la şapcă de un mecanic bătrân, şi se aşezară de jur împrejurul băncilor căptuşite cu piele scorojită. Mecanicul trase peste botul şalupei o ancoră subţire legată cu funie nouă şi controla sforile baldachinului de pânză albă al bărcii. Apoi dădu drumul motorului, stând în picioare lângă volan. Barca lunecă pe apa murdară şi plină de cangrene vinete de huilă, bubuind încet pe dedesubt, şi începu să ocolească lin baia portului pe sub pântecele leproase ale vapoarelor de comerţ. Apoi, trecând pe lângă far, ieşi în larg. Bubele apei rămăseseră înapoi şi întinderea acvatică era albastră şi numai spre ţărmuri luminată de reflexe verzi. Vântul scutura pânza baldachinului şi sălta şalupa în sus şi în jos cu o oscilaţie lentă de ascensor, supărătoare pentru viscere. Mişcarea bărcii nu era sensibilă decât prin ridicarea planului apei la orizont, care neliniştea pulsul şi amărea saliva. Toţi

deveniseră de bronz, uscaţi de răsufletul salin al apei, şi îşi târau mâinile excitate în lichidul verzui, îmbătaţi de aroma lui de alge. Merseră astfel timp de mai bine de o oră, până ce Constanţa, cu silozurile sale enorme şi promontoriul alb al Cazinoului, rămase în urmă, ca un decor de teatru vopsit pe o singură pânză. Pe ţărmul din dreapta apăruseră pâlcuri de cuburi albe, şi mai în fund un far în chip de sondă. După un sfert de ceas mecanicul încetini motorul îndreptându-l spre ţărm şi trase ancora de pe proră. Înainte ca cei din barcă să fi prins de veste, suit pe botul şalupei, aruncase ancora, aşa încât barca, lipsită de libertate, se ridica în sus şi în jos cu o violenţă aşa de mare, încât lelele se făcură galbene la faţă din cauza răului visceral. Abia acum îşi dădură seama că în apropierea litoralului marea era agitată şi văzură faliile netede ale mareei desfăşurându-se urlător spre ţărm. Mecanicul explică lui Jim că din lipsa unui dig nu putea trage la mal, spre a nu primejdui elicea, şi că trebuiau să aştepte un caic spre a debarca. Această idee nu surâse de loc fetelor învineţite de iminenţa răului de mare, dar din mândrie nu făcură nicio obiecţie. Jim şi mecanicul făcură semne spre ţărm, unde vedeau bărci, şi fluierară până când una începu să-şi mişte labele de muscă pe deasupra spumelor înfuriate. Când luntrea, îndoită ca un papuc turcesc, fu lângă şalupă, Jim transportă cu oarecare greutate pe fetele care ţipau la fiece zvâcnire a valului şi apoi sări şi el în barcă. Aceasta, mai mult împinsă de sulul valurilor decât de vâsle, îşi înfipse prora în nisip, în vreme ce şalupa ancorată se clătina pe suprafaţa apei ca o coajă de nucă. Erau la Eforie. Urcându-se pe scările de descindere la plajă, pe lângă pavilionul de beton, priviră construcţiile albe de pe litoral, cu terase în punţi de comandă, ce dădeau impresia de port cu vapoare, precum şi blocul de zidărie plană al hotelului staţiunii, cu ferestre mici, în serie, de cabină, îndărătul cărora ghiceai confortul modern, umbra şi ventilaţia, *chaise-longue*-ul şi măsuţa portativă cu

lichioruri şi răcoritoare. Era cald şi mirosea a nisip ud şi a scoică, dar toamna dădea o rugină aerului şi o tremurare de pânză de păianjen cerului. Din cauza anotimpului înaintat şi a orei, plaja era goală, şi numai câţiva copii complet nuzi îşi târau picioarele prin floarea de spumă a valului, ţipând şi împroşcându-se cu apă.

Nerăbdători de voluptatea valului, Jim şi cele trei fete alergară spre cabină să se dezbrace şi reapărură peste câteva minute într-o ordine ce arăta gradul de trepidaţie şi de pudoare. Jim şi Dora ieşiră cei dintâi. Fără indiciul hirsuteniei şi al muşchiulozităţii mai anguloase a lui Jim, i-ai fi crezut pe amândoi băieţi. Tunsă rotund la ceafă, în costum viril, ce-i lăsa umerii descoperiţi, lăţindu-i în chip atletic, cu bazinul supt şi cu tălpile mici goale, cu toată acea prelungire a membrelor de copil repede crescut, acoperite însă în sidefuri şlefuite la încheieturi, Dora era un mic Adonis, căruia numai tăciunii uzi ai ochilor şi buzele cu epiderma prea subţire îi dădeau lascivităţi feminine. Ieşiră în sfârşit şi Lola cu Medy, o Veneră şi o amazoană. Deşi zveltă şi ea, Lola era femeie, precum arătau proeminenţele sânilor în costumul prelung, adus peste coapse ca o rochie scurtă, palorile cărnurilor cutremurător de netede şi mai ales sinuozităţile dulci ale liniilor. Răsfirându-şi cu mâna părul lung, serafic, alb-auriu, Lola făcu pe nisip câţiva paşi clătinaţi, privind ruşinos şi mândru, şi apoi se culcă pe spate în nisipul fierbinte, în poziţie de vedetă, sprijinindu-şi capul în mâini şi agitându-şi în aer subţirile şi albele picioare. De departe părea o statuetă de porţelan de Saxa uitată în nisip. În schimb Medy, neagră ca un mulatru de şedinţele de soare de peste vară, era de o vigoare fizică de piatră statuară. Numai proporţia desăvârşită dintre umerii, braţele şi gambele muşchiuloase, acoperite cu un imperceptibil puf de păr asemeni piersicilor, o făcea să nu pară grosolană şi pierdea în întreg masivitatea călcâielor de erou troian.

Intrară cu toţi în spuma apei, Jim şi Medy curajoşi, Dora despicând valul cu muchiile trupului, Lola cu mici ţipete

de fior din cauza răcelii apei. Sulurile subţiri în depărtare se desfăceau în dâmburi mari, mişcătoare, şi apoi se prăbuşeau în clăbuci pe albia joasă a plajei. Chiuind şi sărind lent pe elasticitatea lichidului, Jim, Dora şi Medy aşteptau izbitura valului şi se aruncau pieziş în spuma lui, lăsându-se azvârliţi îndărăt. Jim înainta mereu, sărind pe vârful piciorului dincolo de faliile valurilor, urmat din urmă de Dora, tot aşa de bună înotătoare ca şi el, şi amândoi săreau în sus, ţipând când peretele translucid se prăbuşea peste ei, rămânând liniştiţi dincolo, sau intrau cu capul în sticla lui, ieşind după trecerea sulului cu capetele ude la suprafaţă. Cu toate îndemnurile şi conjurările că nu e primejdie, Lola nu vru să înainteze, simţind cu oroare cum unda puternică îi lovea şi zdruncina gleznele subţiri. Medy rămase cu ea.

Dincolo de zona reţelelor de spume, acolo unde apa atingea înălţimea unui om, suprafaţa era aproape liniştită şi coama valului imperceptibilă. Lichidul era translucid şi Jim îşi vedea trupul tremurător ca umbra unui pilon pe lagună, precum şi fundul de nisip fin, uşor valurat.

— Jim! strigă Dora, să vedem cine merge mai iute pe sub apă.

Şi zicând acestea tăie cu palma dreaptă suprafaţa apei şi făcu un plonjon cu capul la fund, lăsând deasupra o bulboană concentrică. Gâlgâitura începu să circule arătând direcţia înotătoarei, până ce mâna şi apoi capul brumat al fetei ieşiră la câţiva metri depărtare. Dora îşi scutură părul muiat şi scuipă afară amărăciunea ce-i umplea gura.

— Unu, doi, trei! strigă la rândul lui Jim, şi amândoi sparseră cu capul cămaşa sticloasă a apei.

Închizându-şi respiraţia, intrară în elementul acvatic cu ochii deschişi şi în cea mai lentă alunecare. Băteau scurt cu tălpile apa, în vreme ce cu mâinile răscoleau pe sub piept lichidul dens şi salin, care îi respingea. Ca peştii roşcaţi-aurii perforând lin lichidul azuriu al unui glob de sticlă, trupurile se cufundau oblonge, se îndoiau fără

durată şi ieşeau sub suprafaţă cu părul risipit în alge negre.

Jim auzea gâlgâitul amplificat al apei şi vedea limpede ca printr-o lentilă mare atât fundul apei, cât şi trupul său propriu, care bătea ritmic apa cu picioarele. În transluciditatea cristalului elastic zărea din când în când câte un mic şi monstruos crab, ce fugea cu o îndemânare admirabilă şi comică totodată, lunecând lateral şi intrând în fundul nisipului fin atunci când voia să întindă mâna spre el. Un pui de calcan vânăt şi lat rădea ca o torpilă fundul, fugind fulgerător.

Îmbătaţi de vinul salin al mării, Jim şi Dora înaintară câţiva paşi, unde apa era ceva mai adâncă, şi făcură un nou plonjon. De data aceasta se vedeau amândoi prin apă dilataţi şi lucioşi. Dora arunca picioarele ca o batraciană şi aducea palmele sub pântece, sonorizând apa, şi în clipa când voia să se avânte spre fund era îndoită de elasticitatea lichidului şi scoasă prelung spre suprafaţă.

După ce se odihniră câteva minute, Jim şi Dora înaintară din nou până unde apa atingea bărbia şi se lăsară cu mâna pe luciul apei. Lichidul gros şi sărat îi făcea să plutească fără sforţare. Cu mâinile îndoite în chip de echer, despicau amândoi apa, trăgând-o până la şolduri, în vreme ce picioarele însoţeau alternativ mâinile, izbind cu tălpile înclinate spre fund. Pentru ca să poată aluneca mai repede şi respira, se culcau adânc pe urechea stângă, scoţând gura şi ochii spre cer, iar Dora, căreia apa sărată nu-i plăcea, umfla în chip comic obrajii şi arunca lichidul din gură. La răstimpuri, spre a se odihni, se întorceau pe spate, făcând *planche* şi călcând numai apa, regresiv, cu tălpile picioarelor.

Dora vru să se ia la întrecere cu Jim, şi atunci, lungindu-se amândoi pe superficia apei cu capul în lichid, drepţi ca torpilele, bătură mărunt apa cu vârfurile picioarelor, umplând de spume valul, iar cu mâinile înfipte repede şi alternativ dinaintea capului, lunecară accelerat şi

clocotitor, ca o barcă cu motor. În curând însă Dorei îi intră apă pe nas şi fu nevoită să se întoarcă pe spate spre mal.

În acest timp Lola şi cu Medy se jucau sărind pe deasupra clocotului de spume, deşi Lola se ferea cu langori şi ceremonii coregrafice ca apa să nu-i ude părul lung şi creţ. Dora şi Jim săriră în pas alergător spre ele, şi, când fură aproape, se năpustiră în valuri şi le împroşcară cu stropi, lovind apa cu latul palmelor. Fu un chiot general şi toţi fugiră pe plajă, unde se aruncară în nisip. Jim făcu o tumbă peste cap, iar Dora, ridicând un picior până la înălţimea mâinii, căzu brusc pe gambele descordate, ca o nereidă cu două cozi.

Jim era însă neliniştit. Aştepta momentul de a vorbi singur cu Dora, fiind sigur că fata avea să-i destăinuiască ceva de vreme ce-l chemase înadins. Merse de-a lungul plajei, lovind pietricelele şi scoicile cu vârful piciorului şi prefăcându-se a căuta ceva.

— Dora – strigă el când zări un picior enorm de crab – vino să-ţi arăt ceva!

Dora lăsă pe celelalte fete şi alergă spre Jim. Se plecă jos, lăsând să i se umfle în chip graţios pulpele în îngenunchere, şi privi curioasă.

— Ia te uită ce cochilii fantastice! observă ea.

Jim strigă mai de departe, unde plecase intenţionat:

— Vino să vezi altele şi mai frumoase!

Într-adevăr, într-un anume punct al litoralului, smulse probabil de pe stâncile interioare ale mării, mormane mari de scoici sclipitoare făceau din plajă o arenă de sidefuri. Dora vârî veselă mâinile în ele. Unele erau mici, albe-violacee, altele bronzate sau trandafirii, şi unele chiar cu reflexe de aur şi erau aşa de numeroase, încât picioarele intrau în ele ca într-un nisip. Furaţi astfel de sclipirea scoicilor, cei doi înaintau atenţi, călcând cu picioarele în limbile subţiri ale valului, până ce se depărtară mult de-a lungul ţărmului. Malurile erau abrupte şi galbene ca lutul, dar de aproape straturile

rocilor se vedeau a fi alcătuite din mici scoici galbene. În alte împrejurări Jim ar fi meditat asupra imensei străvechimi a acestor relicve antediluviene peste care călca, dar acum erau amândoi prea absorbiţi cu gândul, nelinişţiţi că trebuiau să-şi spună ceva. Din loc în loc, grămezi mari de buruieni acvatice negre murdăreau plaja şi o umpleau de un miros fetid de peşte putred şi lintiţă. Roiuri compacte de muşte lucitoare bâzâiau deasupra gunoaielor marine în care se zărea câte un guvid sau crab veştezi, aşa încât Jim şi Dora o luară înapoi, şi se aşezară pe un bolovan mare ce ieşea din apă.

— Dora – zise Jim către fata care se juca cu picioarele prin apă – ai spus că vrei să-mi destăinuieşti ceva! Inima îi zvâcnea pe loc de emoţie.

— Da – răspunse Dora – deşi îmi vine aşa de greu; mi-e oarecum ruşine să-ţi spun!

— Curaj! îndemnă Jim. Unui prieten ca mine poţi să-i spui!

— Fireşte! Simţeam chiar nevoia să mă destăinuiesc cuiva de aproape, şi tu eşti mai aproape de mine ca oricare.

— Ei bine? insistă nerăbdător Jim.

Dora tăcu multă vreme cu capul în jos.

— Vroiam să-ţi spun – îndrăzni ea târziu – că sunt foarte fericită... aşa de fericită, că nu ştiu pe ce lume mă aflu... Îmi vine să ţip de bucurie şi de nelinişte. Trebuia să mă descarc de bucuria asta cuiva şi de aceea te-am chemat pe tine, fiindcă de colege mi-e frică... Sunt logodită... În sfârşit iubesc pe cineva şi sunt bolnavă de fericire.

Jim rămase înmărmurit în faţa acestei fete care se destăinuia lui cu naivitate, în clipa chiar în care voia să-i smulgă mărturisirea că-l iubeşte. Această lipsă de perspicacitate a lui îl buimăci cu totul. Dora păru a observa o paloare pe faţa lui, şi din instinct feminin adăugă:

— Ştiam că tu n-ai pentru mine decât sentimente de prietenie... de aceea ţi-am spus. Sunt sigură că vei fi

prieten şi cu... el, căruia i-am vorbit despre tine. De altfel, seamănă cu tine, şi, afară de el, tu eşti acela la care ţiu mai mult.

Dora îi povesti apoi ca o nebună că... logodnicul se afla la studii în străinătate, că-l văzuse peste vară în vacanţă şi că-l aştepta să-şi termine în curând studiile spre a se căsători. Îi făcu portretul fizic şi moral, divulgă unele amănunte idilice, şi privind galeş la Jim, cu capul ei tuns băieţeşte, zise râzând şi bătând din palme:

— Seamănă grozav cu tine, când pironeşti privirea aşa mirat, ca acum!

Zicând acestea, intră cu picioarele în apă şi ajungând mai la adânc începu să înoate voiniceşte. Jim porni şi el după ea, spintecând apa cu furie de Neptun, dar făcea astfel ca să-şi spele în apele mării veninurile ce-i veneau din adâncul sufletului, de uimire, de deprimare şi mai ales de mândria virilă jignită de a se fi lăsat până într-atâta înşelat de aparenţe, încât să se creadă iubit de Dora.

Dora, Lola, Medy şi Jim se adunară din nou laolaltă, întinzându-se pe nisip, dar stăteau toţi stingheriţi şi tăcuţi, ca şi când s-ar fi simţit vinovaţi cu ceva. Ca să-şi alunge ciuda, Jim privea mereu spre Lola şi i se păru chiar că fata era mai afectuoasă şi mai puţin hieratică de cum crezuse la început. O întrebă de mici nimicuri, dacă i-e frică de apă, ce sport îi place mai mult, până când Medy, sărind în picioare, zise:

— Haideţi, copii, să mergem, că e târziu şi mă ceartă tata!

Ajunseră cu barca întocmai ca la sosire, pe valul mai potolit, până la şalupa ce aştepta ancorată, şi în bubuitul surd al motorului şi ebuliţia apelor la cârmă se îndreptară spre Constanţa, care se profila ca un decor de fier înroşit pe pânza violacee a amurgului. Un iaht alb trecea încet pe orizont şi cârduri de pescăruşi tăiau cu aripile întinse suprafaţa apei verzi.

„De ce oare mă tulbură atât întâmplarea asta? medita Jim câteva ore mai târziu, plimbându-se singur pe

întuneric de-a lungul digului. Pe Dora, la drept vorbind, nici n-o iubesc! Până acum câteva zile nici nu m-am gândit la ea. A fost un joc încrezut şi o încercare vanitoasă a puterilor mele şi atâta tot. În trei zile nu se naşte o dragoste.”

Cu toate acestea, îi părea rău, fără să-şi dea seama de ce, că pierduse pe Dora, fie dintr-o obişnuinţă care te face să regreţi un lucru abia când nu-l mai ai, fie din ciuda de a fi fost astfel înşelat în prevederile lui. Multă vreme stătu pe o bancă, ascultând mugetul mării şi hârşâirea frunzelor uscate târâte de vânt, apoi, cutremurat de frig, hotărî că mentalitatea germanică a Dorei nu se potrivea cu sufletul său clar latin. Consolat cu această descoperire, se sili să-şi evoce în minte latinitatea sub chipul eterat al Lolei şi porni regenerat spre casă.

PITIA MODERNĂ ŞI CĂILE SOARTEI

— AI SĂ PRIMEŞTI O VESTE PE drum de seară de la un Crai de ghindă. Parcă-ţi cade în aşternut. Ţi-e inima îndoită de nişte vorbe de la o damă de verde. Ai să dai bani.

Zicând acestea, tanti Magdalina pocnea cărţile cu unghiile şi le privea cu o lăsare de circumspecţie savantă a buzelor. Tanti Lisandrina asculta evlavioasă la celălalt capăt al mesei de nuc, credulă ca la un consult medical. De jur împrejurul mesei, aşezate pe fotolii de pluş roşu, tanti Mali, tanti Ghenca, tanti Agepsina, tanti Fira şi tanti Caterina aşteptau grave uscarea drojdiei din ceştile de cafea răsturnate în farfurioare, în vederea consultaţiei viitorului de către tanti Magdalina. În „salonul” pe ai cărui pereţi atârnau portretele în ulei ale familiei, executate la Viena după fotografii, mirosea a spirt denaturat, a cafea şi a gutui.

Fiind duminică, cele şapte femei se strânseră aci după masă, afară lăsându-se pe neaşteptate vânt tăios şi frig. O ploaie măruntă se pulverizase pe geamurile zgâlţâite de vânt, şi prin ceaţă trei ulmi nemăsuraţi şi aproape desfrunziţi se zăreau clătinându-se elastic pe loc.

— Bani? medită o clipă tanti Lisandrina. O să dau chiria de Sfântul Dumitru, asta trebuie să fie.

— A naibii carte, frate – se entuziasmă Magdalina de propria-i artă – cum a ieşit ea tocmai la pont!

Apoi strânse cu amândouă mâinile cărţile de pe masă şi începu să le amestece, descântându-le în şoapta buzelor.

„Voi, 24 de cărţi ca 24 de fraţi, cum zugravul v-a

zugrăvit, aşa să-mi spuneţi cum vă descânt, aşa să-mi arătaţi, să-mi sorociţi de Ioan, de soarta lui, de casa lui, de viitorul lui…”

După aceasta întinse cărţile una după alta, plesnindu-le puţin la aşezare, şi cu glas confidenţial, ca pentru sine, dădu verdictul:

— Îi dă drumuri scurte cu îndoială şi vorbe rele de la o damă de tobă. O să aibă izbândă în dragoste la o damă de cupă. Asta cine-o fi? Plânge cu lacrimi pentru el şi-i trimite o veste pe drum de seară. Are el ceva – comentă tare Magdalina oracolul – de-o vreme încoace vine mereu târziu acasă şi zăpăcit.

— Ei – zise tanti Ghenca cu umor – şi-o fi găsit vreo nebună de astea tunse, care sucesc capul tinerilor şi strică casa oamenilor.

— Tot ce se poate, reflectă Magdalina. Cum este el sălbatic şi fată mare, îl zăpăcesc femeile numaidecât. (Magdalina nu ar fi crezut în ruptul capului că Jim era mai iniţiat în domeniul erotic decât părea.)

Când întinse din nou mâna să strângă cărţile de pe masă, făcu deodată o strâmbătură şi exclamă:

— Vai de mine, umărul!

— Reumatism, diagnosticară celelalte.

— S-a schimbat vremea, zise Magdalina cu suferinţe exagerate şi satisfacţie ştiinţifică. Cum o da un nor sau o ploaie pe undeva, simt ace în os. Umărul meu e ca un barometru. (Strâmbându-se şi mişcând precaut braţul.) Vai de mine!

În acest moment zări una din pisici, care, cuibărită pe un fotoliu, îşi lingea de zor blana cu limba roşie şi aspră.

— Ptruţ, nebuna dracului, nu te mai linge – o izgoni Magdalina – că destul a plouat!

Oricât acţiunea aceasta ar fi mirat pe cineva străin de casa cu molii, ea era o aplicaţie legitimă a unei constatări cu caracter ştiinţific. Tanti Magdalina observase un raport de cauză şi efect între pisică şi temperatură. Ori de câte ori pisica se lingea, ploua sau cădea ceaţă, şi, fireşte,

Magdalinei îi treceau ace-ace prin umăr. Pisica fiind un antecedent, era deci cauza variaţiilor climaterice, şi ca atare, eliminând cauza (în speţă pisica), se înlătura şi efectul (adică reumatismul).

— Cum te ia? întrebă cu interes tanti Ghenca.

— Întâi îmi dă nişte fulgere prin încheieturi, pe urmă îmi trece un ac şi apoi altul şi mă ţine aşa în ace, până ce simt un cui fierbinte care îmi străpunge umărul şi nu mă lasă să-l mişc. (Încercând să se mişte.) Vai de mine!

— Ai răcit! opină tanti Agepsina.

— (Plângăreţ.) M-a tras umezeala din peretele de lângă pat, că suge apa şi au crescut ciuperci pe el. (Închinându-se.) Doamne, Maica Domnului şi sfânta duminică de azi, ajută-mi, Doamne, să mă văd odată în casa mea, cu lucruşoarele mele...

— Ce te plângi tu? se răsti tanti Caterina; parcă eu sunt mai zdravănă? Uite, eu genunchiul drept nu pot să-l mişc de loc, mai ales când plouă. Parcă mi-a intrat o aşchie în el. Am pus salicilat, camfor, muştar şi nimic.

— Ai răcit! diagnostică iarăşi Agepsina.

— Mai e şi vârsta! zise tanti Fira. De-acum încolo nu ne putem aştepta la altceva.

Tanti Ghenca deveni vânătă ca o meduză.

— Bătrână eşti tu dacă vrei! Neamul nostru nu e coşcovit şi putred ca lumea de azi, şi la vârsta noastră. Iaca era cu părul negru şi tânără.

— Eu n-aş avea nimic – se destăinui tanti Fira – dacă n-ar fi înecăciunea asta. Când urc scările sau mă supăr, mi se pune un nod în gât şi mă înăbuş şi toate vinele îmi pocnesc.

— Din supărare vin toate – se căină Magdalina. Când mă necăjesc, toată noaptea îmi tremură inima şi se zguduie patul. Din supărare poate să-ţi vină – Doamne fereşte! – dambla!

— Fugiţi, d-acolo! interveni Agepsina. A răcit; ai răcit la piept.

Tanti Lisandrina găsi cu cale să-şi spună şi ea

suferinţele:

— Eu, când mă sperii de ceva, mă aprind la faţă şi am palpitaţii şi nu pot să mă liniştesc două ceasuri. Noaptea mă ia cu călduri şi cu frig şi mă doare capul.. Am să m-arăt la doctor!

— Să te arăţi la doctor?! sări tanti Caterina. Să-l văd cerşind, şi nu mă duc la doctor! Doctorii îţi născocesc câte n-ai şi te omoară cu zile. Părinţii noştri n-au mai fost la doctori, şi au trăit până la 80 de ani. Când era Iaca tânără, un doctor a găsit-o ofticoasă. A râs femeia şi-a zis: „O să te îngrop pe dumneata şi pe copiii copiilor dumitale, aşa ofticoasă cum mă vezi”. Şi aşa a fost!

În tot acest timp tanti Mali, fata septuagenară a Iachii, stătu dreaptă şi uscată pe fotoliu, zâmbind ironic. Scurta pelerină cardinalescă îi mirosea a colivă şi tămâie, căci fusese de dimineaţă, în calitate de consilieră, la un parastas.

— Eu – zise ea – mulţumesc lui Dumnezeu, până acuma sunt sănătoasă!

Confidenţele medicale urmară câtăva vreme, tanti Agepsina explicând totul prin „răceală”, iar tanti Magdalina temându-se îndeosebi de „dambla”, maladie largă, în care intrau leşinul, zăcerea la pat, paralizia şi imbecilitatea senilă.

După aceea toate înşirară ceştile de cafea în ordine în faţa tantei Magdalina, care, cu extaz de Pitie, începu consultările destinului negru de drojdie, întâi în ceaşca Lisandrinei, cea mai pasionată întrebătoare a misterelor, în cărţi, în plumb topit, în oglindă, în cenuşă, în palmă, în ghioc sau în cafea.

Magdalina ridică ceaşca în dreptul ochilor şi, după o îndelungă contemplaţie, zise edificată:

— Îţi dă foarte bine! Uite, ici e ca un cap de om cu mustăţi mari lângă un brad şi o salcie şi deasupra o floare şi o stea. Ai să faci cunoştinţă cu un bărbat care se gândeşte la tine cu dragoste şi cu temei şi plânge din cauza ta. Şi parcă la urmă o să izbândiţi.

Lisandrina se făcu şi mai piersică decât era, lăsându-şi hoţeşte şi cu ironie interioară pleoapele în jos.

— De unde până unde bărbat?! Fleacuri!

— Nu mai spune aşa! Soarta! Soarta le face şi le desface. Cine ştie de unde sare iepurele! Tânără eşti, frumoasă eşti!

— Ce ţi-e scris... în frunte ţi-e pus! declară solemn tanti Ghenca. Noi, slavă Domnului, frumoase am fost, ceva avere am avut şi nu ne-am măritat, fiindcă nu ne-a sunat ceasul. Altele sunt slute şi neisprăvite şi se mărită cu bărbaţi buni. Soarta!

— Nu e numai soarta – îndrăzni încet şi mieros Lisandrina – mai sunt şi altele. Când stai aşa închisă ca la mânăstire, fugind de lumina zilei ca o cucuvea, cine vreţi să mai îndrăznească să te ceară? Se sperie şi lumea de atâtea călugăriţe.

— Ba e soarta, fato! se oţeti Ghenca. A venit cineva să te ceară şi te-am împiedicat noi? Dacă ţi-era silă de mânăstire, de ce nu te-ai dus în lume?

— Lăsaţi cearta acum! interveni tanti Magdalina conciliant. Vremea ta nu e pierdută. Uite, îţi dă aici un vapor sub nişte ramuri şi păsări pe deasupra. Ai să faci drumuri cu izbândă şi cu fericire.

— Apropo! zise tanti Caterina, să nu uit! Să vedeţi ce vis curios am visat astă-noapte. Se făcea că şedeam lângă o apă tulbure, şi laca, întinsă într-un coşciug, trecea pe râu, făcându-mi semn cu mâna, şi parcă un câine negru, cum era Milord, urla şi lătra de zor. Pe urmă parcă şedeam la măsuţă în grădină şi mâncam cireşi amare, mângâind un cal cenuşiu. (Poate unde m-am gândit că n-am făcut anul ăsta dulceaţă de cireşi amare!)

— Câinele negru e necaz, dar coşciugul arată tămăduire, zise Agepsina. Vise de noapte, fleacuri, cine ştie cum te-ai culcat!

— Bă eu cred în vise! răspunse Magdalina. Când a murit Marinescu – Dumnezeu să-l ierte! – trei nopţi în şir am visat numai nuntă şi scări întinse la pământ şi mi s-a

izbândit. Iaca e femeie bătrână, te poţi aştepta oricând...

Ghenca protestă energic şi cu umor:

— Mai lăsaţi şi voi gândurile negre! mai bine uită-te în ceaşca mea, să vezi dacă mă mărit.

Toate femeile traseră fotoliile şi mai aproape de masă şi ascultară rând pe rând oracolul, comentând.

Pendulul bătu de cinci ori şi cântă apoi o melodie cu orchestraţie difuză şi înăbuşită.

— Cum trece vremea! constată filosofic tanti Fira.

Se auzeau streşinile curgând şi câte un huruit de roţi pe caldarâmul colţuros. Ploaia cădea în fire vizibile, reci, într-o mare şi universală urzeală, lustruind acoperişurile de tablă ruginită ale bisericii din apropiere. Scăpată prin streşinile ciuruite, apa se prelingea pe pereţi, umplându-i de o muşiţă verzuie. Se simţea în aer frigul şi umiditatea toamnei, simbolizate într-un oltean zdrenţuros, care şedea zgribulit cu un sac pe cap, lângă una din coloanele peronului din faţa bisericii.

Jim se învârtea în colivia odăii, nervos că nu putea ieşi. Cu Vera se învoise să vină la Şosea, pe înserat, numai dacă era vreme bună, iar la Lola nu îndrăznea să se ducă, pe ploaie, aşa, fără niciun pretext. Şi-o închipuia pe Vera plimbându-se, ca şi el, agitată în odaia ei, privind pe fereastră de nu cumva ploaia s-a oprit şi chinuindu-se să rezolve problema dacă, oprindu-se ploaia, trebuia sau nu să se ducă, deşi era ceaţă grea şi umezeală. Îi făcea plăcere s-o vadă pe Vera, şi întâlnirea îi devenise chiar o necesitate. O socotea însă o prietenă mică sau un fel de soră a cărei simpatie era indiscutabilă şi obligatorie, şi nu se tulbura prea mult de absenţa ei. Amorul propriu viril al lui Jim fusese jignit şi avea nevoie de o satisfacţie. Căută să se convingă că Dora îi era indiferentă, ba chiar antipatică, şi că nu-i plăcuse în ea decât estetismul pozelor fizice; şi că, în sfârşit, faţă de completa lui neutralitate, gestul fetei însemna o victorie gratuită a lui, o dovadă de marea lui putere de persuasiune. Dar tocmai din cauza aceasta era furios. Fusese în genere atât de

alintat de fete cu intimitatea lor, încât credea că are asupra lor un drept senioral pe care îl putea transmite altora. Fără să le iubească, era gelos pe ele când le vedea familiare şi cu alţii.

Pentru ca întâmplarea cu Dora să fi fost în conformitate cu amorul lui propriu, ea trebuia să se petreacă aşa: Dora ar fi trebuit să-i dea a înţelege că-l iubeşte, dar că ar fi în stare să înveţe a iubi şi pe altcineva, dacă el, Jim, n-ar împărtăşi sentimentele ei. Atunci el, generos, ar fi mângâiat-o şi, dovedindu-i că avea încă de luptat spre a-şi face cariera, i-ar fi îngăduit să iubească pe altcineva, dându-i sfaturile şi binecuvântările sale. Jim izbuti să se consoleze puţin cu aceste naive invenţii ale imaginaţiei, dar nu atât încât să nu sufere la gândul că şi Lola putea să-l respingă. Această presupunere îl îndârji, şi cu toate că îşi dădea seama foarte bine că Lola nu se potrivea de loc temperamentului său, jură în inima lui s-o cucerească, pentru ca apoi să facă... pe indiferentul. Cu aceste idei satanice în minte şi cu o antipatie violentă împotriva învingătorului necunoscut al Dorei, pe care, pe această ploaie de urât dezolant, l-ar fi făcut cu un pumn *knock-out,* la pământ, ieşi din odaie cu gândul de a colinda toată casa pustie. Era o ocupaţie totdeauna distractivă pentru el, fiindcă descoperea mereu vechituri ascunse până atunci, litografii, fotografii şi romane vechi aruncate pe scrinuri sau în pervazul ferestrelor.

Trecu prin câteva săli şi odăi semiobscure. În iatacul tantei Ghenca era o ordine de muzeu. Deasupra patului mare de nuc, cu suluri mari de catifea, privea dintr-o fotografie mărită o femeie cu bonet pe cap, încă tânără totuşi, prelungă şi dulce la faţă. Era Iaca de 70 de ani. Totul era aşezat după principiul simetriei. Unui tablou în dreapta îi corespundea unul din stânga; în cele patru puncte cardinale ale mesei erau patru fotolii; în faţa sobei cleştele contrasta cu un cârlig. De tavan nu atârna o lampă, ci un candelabru cu lumânări vechi de spermanţet, de care vibrau sclipind ciucuri de cristal. Pe

un scrin mic Jim văzu un vraf de cărţi aşezate cu multă chibzuială decorativă. Deschise una legată în piele şi descoperi că era o traducere veche cu litere chirilice a *Reginei Margot* de Al. Dumas. Mai în jos era o colecţie întreagă din revistele *Cimpoiul* şi *Belgia Orientului,* cu foile puţin îngălbenite la margini, de care nu mai auzise. Găsi şi un *Paul el Virginie,* precum şi *La clef des songes par Mademoiselle Lenormand.*[7] în odaia tantei Fira toate erau în neorânduială. Uşile de la şifonier deschise, jupoane de tafta neagră aruncate pe spetezele scaunelor, cutii de cercei în faţa oglinzii, iar pe masa rotundă din mijloc, câteva perechi de jocuri de cărţi.

La tanti Agepsina încăperea era mai vastă şi mai austeră. N-avea fotolii, nici candelabru. În schimb, pereţii erau plini de icoane şi candele aprinse ca într-un paraclis, iar pe o masă lungă şi înaltă de stejar, întinse la un perete, erau aruncate în neorânduială o sumedenie de sfeşnice de argint şi de alamă, de potire de cupru, bizare, şi de chesele de cristal gros, pline cu dulceaţă. Jim luă o linguriţă îngustă de argint cu mânerul răsucit şi o vârî într-un şerbet pietrificat şi zaharisit, făcându-i trei găuri profunde. Printre sfeşnice se aflau fel de fel de cărţi bisericeşti cu scoarţe de piele înnegrită şi cu miros de tămâie şi lumânare. Erau minee, molitvenice, agheasmatare, *Viaţa sfântului Vasile, Visul Maicii Domnului.* Această din urmă cărticică avea paginile slinoase de prea multă lectură, căci tanti Agepsina, fiind mistică, o citea în fiece dimineaţă şi în fiece seară, sperând, după sfatul fostului popă de la Udricani, să forţeze hotărârile soartei. Jim observă că într-una din cărţi două pagini erau mai negre ca celelalte, îndoite la colţuri şi cu o jurubiţă de mătase şi o iconiţă de hârtie ca semn, ceea ce dovedea că paginile în chestiune erau des consultate. Descifrând cu dificultate slova chirilică, desluşi următoarele:

„Pentru robii lui Dumnezeu (cutarii), care acum se

[7] Cheile visurilor de Domnişoara de Lenormand (fr.)

logodesc unul cu altul, şi pentru mântuirea lor, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să se dea lor fii spre moştenire neamului şi toate cererile cele către mântuire, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să li se trimeată lor dragoste desăvârşit paşnică şi ajutor, Domnului să ne rugăm.

Pentru ca să se păzească şi să se binecuvânteze ei într-un gând şi credinţă tare, Domnului să ne rugăm.”

Vasăzică asta citea de ani de zile domnişoara de aproape 60 de ani Agepsina! Jim căută în zadar să şi le închipuiască în posturi sentimentale. Fantasme groteşti din Albrecht Dürer îi răneau imaginaţia. Încălţate în ciorapi lungi şi dubli de lână, aceste trupuri învineţite şi pergamentoase, cu încheieturile oaselor bulbucate şi cărnurile căzute, cu pântecele umflat asemeni unei tumori, trebuiau să fie lipsite de orice fior tactil şi îmbrăcate într-o epidermă îndurată şi rece ca o unghie. Singura voluptate posibilă era aceea de a expune o parte a trupului la temperatură înaltă, de a-l unge cu uleiuri camforate, cu salicilat sau cu Franzbranntwein, încălzindu-l o clipă şi toropindu-l. Dacă se mai gândeau încă la existenţa căsătoriei, vedeau în ea un raport cu totul abstract, îndeplinirea unui comandament moral la care nu le învrednicise soarta. Toate aveau pentru bărbat o opinie foarte favorabilă şi vedeau în el un stăpân al casei şi al lumii, faţă de care o femeie nu avea niciodată dreptate. Un bărbat frumos însemna pentru ele un ins „impozant”, cu mustăţi mari şi eventual cu barbă, voinic şi mai ales matur, ceilalţi fiind nişte „neisprăviţi”.

Jim vru să vadă şi pe Silivestru şi întâmplător să-i ceară vreo carte. Când, după câteva bătăi în uşă, intră în odaia lui plină cu cărţi, găsi pe singuraticul unchi la masă, cu mâinile deasupra unor hârtii luminate de circonferinţa abajurului unei lămpi. Silivestru părea speriat şi bolborosi câteva cuvinte ininteligibile, încercând să ascundă cu mâna hârtia de dinainte-i. Era în obişnuitul halat, părul şi barba îi erau zburlite de trecerea degetelor prin ele şi

ochii nu izbuteau să-şi găsească un punct fix. Mirat de această timiditate, Jim zise repede, neîndrăznind să se mai aşeze ca de obicei spre a sta de vorbă:

— Ştiu că ai pe Saint-Simon, dă-mi primele două volume să mă uit astă-seară prin ele.

Silivestru se sculă zăpăcit şi începu să cotrobăiască plecat în genunchi spre rafturile de jos, deşi Jim zărea volumele, care erau legate în piele, într-un raft mijlociu. Cum Silivestru era întors la el cu spatele, Jim aruncă o privire spre hârtia de pe masă, ce nu putuse fi ascunsă, şi constată că cuprindea versuri, transcrise caligrafic în chip de epistolă:

„Stimată prietenă,
Inima mea e tristă ca salcia pe maluri,
Ce prinsă-n rădăcină se scutură pe loc,
Şi neagră, despletită, se oglindeşte-n valuri
Şi se-mpleteşte c-umbra de apă-n tainic joc.
Şi-n timp ce apa trece rotindu-se-n bulboane
Pe funduri mai înguste sau albie mai lată,
Stropită cu a brumei sau ploilor broboane,
Ea vara ca şi iarna stă sumbră, dezolată

„Vasăzică făcea poezii de dragoste”, gândi Jim, şi, ruşinat de a-l fi surprins asupra faptului, scoase repede cele două volume din raft, zicând:

— Lasă, că le-am găsit, în vreme ce Silivestru scotocea inutil în toate părţile..

De aci trecu în salon, unde auzise vorbă.

— Uite şi pe boier Furtună, zise tanti Ghenca. Plânge, domnule, dama de cupă pentru dumneata şi-ţi trimite veste pe drum de seară!

Jim făcu un semn cu mâna prin aer că nu-l interesează femeile, iar tanti Magdalina, printr-un semn asemănător către celelalte, confirmă sălbăticia lui. De fapt, el venise să vadă dacă tanti Mali era aci, spre a putea merge în odăile ei de la stradă, pe care nu le mai văzuse de mult şi

în care se aflau multe curiozităţi. Ieşi deci din salon şi, trecând printr-un geamlâc lung, intră în apartamentele „Moliei”, zisă şi Colivăreasa. O duhoare de şoarec şi de gândac strivit îi gâdilă nările şi-l făcu să strănute când intră în una din odăi, care era plină de o sumedenie de mobile şi obiecte: fotolii desfundate, taburele, scaune cu spetează mare ca de tron, scrinuri, cărţi şi cutii numeroase, iar pe pereţi fotografii mari înrămate şi o mulţime de pânze pictate, neîncadrate, şi unele neterminate chiar. Pe o măsuţă se afla un fonograf cu sul de ceară, iar în colţuri, pene de păun. Jim vru să stea pe un fotoliu mare, îmbrăcat în pânză până jos, dar se prăbuşi într-o rână. Ridicând înspăimântat acoperământul spre a repara neajunsul, constată că fotoliul poseda numai trei picioare, al patrulea fiind înlocuit prin câteva cărămizi suprapuse. Privi sub pat şi văzu că era plin cu lemne de foc. Într-una din cutiile mari de pe masă găsi mii de beţe de chibrituri, unele de mult ieşite din uz. Într-alta se aflau cuie. Într-o ladă de lângă sobă descoperi, în fine, o cantitate apreciabilă de mangal. Toate acestea îl făcură să râdă, nu însă să se mire, deoarece cunoştea viţiile bătrânei.

Tanti Mali închiria pe vremuri aceste încăperi în care locuia ca odăi mobilate şi-şi supunea chiriaşii, de obicei studenţi sau impiegaţi, la un control şi o vămuire riguroase.

De câte ori intra în cameră, sustrăgea un lemn din lada de lângă sobă şi-l ascundea sub o canapea din sală. Nu se liniştea până ce nu scotea măcar două chibrituri din cutie. Tăia cu un briceag o parte din lumânare şi smulgea, dacă putea, o foaie de hârtie. Încetul cu încetul, scotea din încăpere toată mobila, înlocuind-o cu mese şchioape, oglinzi sparte şi petice de covor, lucruri pe care le cerea de la alţii sau le dibuia prin gunoaie. Avariţia ei atingea forme fabuloase, şi lumea o numea Colivăreasa. Cărbunii din ladă fuseseră strânşi de pe drum, bucată cu bucată, în sute de rânduri. Tot aşa şi cuiele. Tanti Mali şi-ar fi

construit o casă cu cărămizile pe care le-ar fi cerut ani de zile de pe la binale. Într-un raft al scrinului avea câteva kilograme de crâmpeie de lumânări. Cu desăvârşire nesimţitoare la frig, făcea focul numai cu jurnale, iar lemnele adunate din vămuiri datau din epoci îndepărtate. Asiduă martoră la botezuri, nunţi, înmormântări şi parastase, ea păstra drajeuri de la festivităţi imemoriale, precum şi un număr înfricoşător de farfurii şi pahare, adică „vase” de la diferitele pomeni la care asista. Politicoasă şi chiar distinsă, tanti Mali cerea, pe oriunde se afla, bomboane, prăjituri, nimicuri, ca să ducă la nişte „nepoţi mici”, şi în felul acesta se explica prezenţa în dulapurile ei a fragmente de cozonac pietrificat, praline şi chiar jucării. Tablourile din perete le avea de la un chiriaş, elev la Bele-arte, căruia i le sustrăsese în parte şi în parte i le ceruse. Tanti Mali, atât de sobră în toate, devenea de o lăcomie nemaipomenită când mânca la alţii, ca şi când ar fi voit să-şi facă o rezervă de alimente în viscere. Nu fusese bolnavă niciodată de nimic şi nu şedea mai de loc în pat, şi odată, scrântindu-şi piciorul, a mers mereu din odaie în odaie ca o barză şontoroagă, de teama zăcerii. Decesele n-o întristau de loc, ba dimpotrivă, vorbea cu voluptate şi cu admiraţie de luxul şi ceremonialul mortuar, ca de ceva important numai din punct de vedere administrativ. Această răceală profesională o făcea se vede utilă, căci era foarte des chemată să prezideze cu bonetul şi pelerina ei scurtă cu miros de colivă evenimentele triste. Jim rămase înmărmurit când zări într-un colţ al odăii, într-un morman mare de jurnale, câteva reviste pe care le căutase în zadar. Tanti Mali colecta cele mai mici hârtii şi jurnale spre a le vinde apoi cu kilogramul ca maculatură.

Se întunecase de-a binelea, când Jim tresări de o bătaie uşoară în geamul dinspre stradă. În acelaşi timp auzi paşi uşori afară şi învârtirea clanţei. Fugi repede în cealaltă odaie, cu gândul de a ieşi pe o a doua uşă, ce dădea într-o săliţă, dacă ar fi fost tanti Mali. Era însă Lisandrina, a

cărei faţă rotundă şi lucioasă o recunoscu în întuneric. Aceasta deschise încet geamul şi începu să vorbească repede şi în şoaptă cu cineva de afară.

Jim nu putu desluşi bine convorbirea. Un glas profund dinafară argumenta în surdină:

— Trebuie să te hotărăşti odată... m-am gândit la toate... am casa mea... până când ai să stai aici? (Mai în şoaptă.) Ce-ţi pasă de lume... vreau să te am cu mine...

Lisandrina răspundea cu glas sugrumat:

— Vorbeşte încet, să nu ne-audă... mi-e frică să fac pasul ăsta... să mă mai gândesc... Îmi scrii la persoana ştiută... Dacă te gândeşti cinstit la cununie...

„Hei – gândi Jim – casa asta e mai dramatică decât îmi închipuiam!” şi fugi repede pe uşă, ca să evite o întâlnire penibilă. Nici nu intrase bine în salonul acum iluminat, şi unde toate bătrânele, afară de Agepsina şi de Lisandrina, absente, jucau loto, astupând numerele, din lipsă de fise, cu boabe de porumb, când Agepsina intră senzaţională pe uşă şi zise ascuţit din prag:

— Fetelor, nu ştiţi una: a murit Iaca!

— Nu mă-n nebuni! spuse calm Ghenca, ridicând capul din cartelă.

— Nu minte visul! declară aproape satisfăcută de coincidenţă Magdalina. Când visezi nuntă ori cal negru nu e de-a bună!

Jim se repezi pe uşă, străbătu în goană curtea şi intră în căsuţa din fund a bătrânei. În lumina tremurătoare a unei lumânări groase de ceară înfiptă într-un sfeşnic, Iaca şedea întinsă în sicriul ei, ca întotdeauna. Părea complet osificată, şi epiderma îi era lucioasă ca un sidef îngălbenit. Buzele subţiri îi căzuseră peste dinţi în aşa fel, încât ţeasta capului se contura în toate concavităţile. Moartă încet de treizeci de ani, această mumie în vârstă de un secol intrase în sfârşit în lumea nemişcată a rocilor, cu care semăna atât de mult. Lungindu-se şi coborându-se, flacăra lumânării ridica şi dobora umbrele de pe pereţi, descoperind prin colţuri pisicile înspăimântate de

lumină: şi când Jim vru să înainteze în mijlocul odăii, un cotoi negru începu să miorlăie gros pe fereastra în geamul căreia băteau, prelungindu-se în lacrimi, firele ploii reci de toamnă.

CE ARE VERA NOASTRĂ?

DE CÂTĂVA VREME VERA PĂREA cu totul schimbată. Slăbise, şi pe faţa prelungă de paloarea crinilor, ochii mari, umezi intraseră în eclipse violacee. Impertinenţa graţioasă din privire îi dispăruse şi tremurătura nărilor şi a buzelor subţiri trăda o excitabilitate infinitezimală de lac tulburat concentric de rare picături de ploaie. Vera se prefăcuse în madonă lividă botticelliană şi cădea în contemplaţiuni somnolente şi febrile sub intoxicaţia a mii de tuberoze cu cărnuri de sidef. Mersul ei se clătina plutit pe deasupra solului, şi-i mai lipseau aripile şi aureola ca să poată fi angelizată pe un tron brodat în aur, cu un mare lujer de crin în mâna subţire şi prelungă.

La masă Vera venea totdeauna târziu şi cu aer de vinovăţie. Privea pe sub sprâncenele devenite lungi şi languroase şi n-auzea întrebările ce i se puneau, tresărind ca dintr-o toropeală malarică. Lua mâncarea în cantităţi pentru păpuşi, pe vârful furculiţei sau al lingurii, şi din pâine ciupea două mici fărâmituri. Clinchetul tacâmurilor o durea în urechi şi în inimă cu sonorităţi amplificate până la o explozie imensă, şi chiar gâlgâitul apei din carafă în pahar o supăra ca un torent cu spume. Micile răutăţi sau observaţiile îi aduceau sângele în obraz, şi nu rareori se ridica repede de la masă şi mergea să plângă singură în odaie.

Lui Bobby, care, conjurat să nu se atingă, îi scosese dintr-o carte un semn de mătase pe care era brodat cuvântul „Jim”, îi trase o palmă, după care izbucni pe dată

în plâns.

Se închidea de obicei toată ziua în casă şi se încăpăţâna într-un gând ca după un fluture. Se suia pe patul ei mic şi, îmbrăţişând perna în mâini, căuta să evoce scena din tren. În tremurarea fantasmei apărea chipul tânăr al lui Jim, dar în momentul când gura lui se apropia de a ei, lumina zilei îi rănea ochii şi ea rămânea cu buzele înfierbântate şi cu o cunună de metal greu, apăsător, pe tâmple. Cu cât strângea pleoapele mai tare, cu atât nebulozele negre din ochi se învârteau în forma florilor de veninuri şi catifele, de bronzuri şi metale incandescente şi refuzau să ivească în sâmburele lor de explozii luminoase figura zâmbitoare a tânărului. Acest steril efort de a visa îi vărsa în membre oboseli grele şi fierbinţeli, şi uneori somnul o surprindea astfel, încleştând-o într-o catalepsie generală, din care visa că vrea să se smulgă şi nu putea. O deştepta o uşă trântită sau hurducatul unui camion, şi atunci inima îi pocnea cu putere în piept şi-şi simţea timpanele ţiuind de agitaţia arterelor. Un gândac ce s-ar fi târât printre hârtii, un fluture gras de polenuri izbit în geam o înfiorau şi o făceau să sară la uşă.

În sala goală a sufletului ei orice vibraţie se propaga în fioruri dureroase. O garoafă ţinută lângă nări îi dădea mici leşinuri voluptoase cu sentimentul de a se preface în fum şi de a se ridica asupra propriei imagini. Vera simţea des o slăbiciune în tot trupul şi senzaţii oscilatorii de răcire a membrelor şi îmbujorare a obrajilor, precum şi o scădere a simţului de gravitaţie. Stând cu ochii închişi, aştepta, astfel îmbătată de parfumuri, ca ceva să fâlfâie în aer şi asupra obrajilor săi să se aşeze o răsuflare străină şi caldă. Aerul îi mirosea a vin de cuminecătură, şi urechea vibra de orgi îndepărtate.

Se aşeza din când în când în faţa pianului, căruia îi plăcea să-i mişte clapele din gamele joase, larg vibratoare, sau pe cele de sus, bătute de ciocănele de sticlă. Nu o mulţumea nicio muzică prestabilită, nicio

compoziţie, ci numai variaţiuneă monotonă dezvoltată în acorduri circulare dintr-o singură temă obsedantă. O repeta mereu până ce un val de fioruri se ridica din piept în lacrimile ochilor, dându-i voluptatea de a se evapora în sunete. Un nod îi apăsa respiraţia şi-i făcea râsul şi plânsul convulsive, volubile. Sunetele prelungi ale coardelor o dureau şi o sfâşiau, făcând-o să dorească leşinul ca o beţie.

— Ce are Vera noastră? întrebă într-o zi m-me Policrat pe fetele ei mai mari, stând pe canapea cu o ţigară în gură şi cu părul în *papillote.* Mi se pare schimbată!

Acest interes neobişnuit pentru Vera provenea la m-me Policrat din rezervele unui sentimentalism neutilizat. De câteva zile pisica ei favorită de Angora, anume Puffi, dispăruse din cuibul de delicii al canapelei. După strigăte de tragedie şi imprecaţiuni la adresa probabililor răpitori, m-me Policrat dădu la *Mica publicitate* următorul anunţ patetic:

„Dispărut joi dimineaţa pisică de Angora albă. Are un ochi albastru şi altul verde. Răspunde la numele Puffi». Pisicii născuţi au rămas fără mamă. Ofer recompensă mare denunţătorului sau aducătorului. Str. Polonă, 13 bis, primul apartament.”

Prin expresia „denunţător” credea că va speria pe căpitanul de alături, pe care îl socotea autor moral. Prin aluzia la orfani spera să înduioşeze sufletul crunt al răpitorului. Lipsită de căldura de blană a pisicii, mâna d-nei Policrat căută pentru prima oară o satisfacţie în pletele Verei, pe care o atrase într-o după-masă pe canapea.

— Ce-i cu tine, fato? De ce-ai slăbit aşa?

Neputând şti singură de ce slăbise, Vera rămase îmbufnată şi mută şi, după o şedere de câteva clipe dictate de decenţă, fugi în odaia ei.

Câtă vreme nu cunoscuse pe Jim, Vera trăise cu ruşinea propriului trup, fără să-l privească şi fără să-şi dea seama că-l are. Ea se dezbrăca pe întuneric şi se îmbrăca fără să

se uite în oglindă, şi niciodată nu rămânea atât de goală încât să nu poată fi surprinsă de cineva. Cămaşa lungă de noapte o ferea de privelişte a coapselor şi de indiscreţiile oglinzilor, şi când se urca în patul ei, senzaţia de curat a pânzeturilor o făcea să creadă că omul e alcătuit din suflet şi rufărie. Îşi aducea aminte cu spaimă cum, atunci când era mai mică, un doctor cu mustăţi mari albe îi înfipsese degetele în micul ei pântece şi-şi lipise urechea enormă şi păroasă sub sânii ei tremurători. Vera dormea în pat ca într-un morman de petale reci de trandafir, şi dimineaţa sărea iute jos, înainte de a fi biruită de căldura moleşitoare a plapumei.

Acum însă fioruri şi voluptăţi neînţelese o cutremurau şi-i dădeau sentimentul vinovăţiei. Şedea multă vreme înaintea oglinzii, lipită cu umărul gol şi cu obrazul de cristalul rece, tulburată de cealaltă soră, lipită de trupul său. Sânii mici o dureau, cu corespondenţe dulci de-a lungul coapselor. Când îşi trăgea ciorapii, prelungea cât mai mult alunecarea mâinii de-a lungul pulpelor şi-i plăcea să meargă cu piciorul gol pe parchet. Se ducea cu febrilitate la baie, pentru voluptatea dezbrăcării şi a lipirii trupului de porţelanul rece, găsind în această inocentă libidine o taină înrudită cu mărul şarpelui din Eden. Seara se culca mai devreme şi adesea se urca în pat fără cămaşă, spre a se cuprinde singură în braţe şi a se culca cu bărbia pe propriul umăr gol. Dar în această autoîmbrăţişare suferea de o nelinişte, de ceva neatins şi steril, de chinul lui Tantal, căruia îi fuge apa de la gură. Mâinile, gura o dureau de a nu putea îmbrăţişa şi săruta *altceva,* ce nu putea însă determina şi care o făcea să suspine adânc de dorinţă şi aşteptare fără răspuns. Se scula târziu, şezând în căldura patului şi aşteptând parcă o aripă străină de-a lungul trupului. Inocentă ca un copil mai înainte şi deci inconştient impudică, acum ţipă cu groază când Bobby năvăli în odaie fără să bată şi o găsi pe jumătate dezbrăcată în pat. Nu se linişti decât când îl văzu ieşit, şi în ziua aceea nu-i vorbi de loc. Îi era ruşine

de tot ce o privea corporal: îşi ascundea rufele, batistele şi trăgea de două ori cheia când intra în odaie sau în sala de baie, punând ca ultimă rezistenţă un scaun în dreptul uşii.

Vera suferea alternativ de două stări contradictorii: de o toropeală ce o făcea să caute patul sau canapeaua şi să stea aşa în semiinconştienţă, în vagi reverii; sau de o nelinişte de a umbla până la istovire. Atunci colinda locurile pe unde se plimbase cu Jim, tresărind la orice pălărie de fetru gri, şi spera în chip absurd să-l întâlnească fără să se fi învoit de mai înainte, după ce va fi numărat rar până la zece. În aceste împrejurări, întâlnirea cu vreo colegă îi era grozav de neplăcută, fiindcă i se părea că a surprins-o asupra faptului sau că-i strică probabilitatea unei întâlniri miraculoase. Ca niciodată, începu să meargă la biserică, să se înfioare de coruri şi să sărute cu tresăriri ale inimii fiinţa de aur şi lumină a icoanei sfintei Fecioare. Când ieşea din ceaţa de tămâie a bisericii, se simţea sprintenă şi era încredinţată că ceva neobişnuit, de mare şi divină spaimă, avea să se petreacă cu ea.

Vera suferea că n-o mângâia nimeni, că nicio mână nu-i netezea părul şi nu-i strângea umerii. Se voia ridicată în braţe şi legănată, certată şi alintată, îmbrăcată şi dezbrăcată, în sfârşit, sub stăpânirea unei puteri mari, posesive şi ocrotitoare, în sânul căreia să poată plânge. Şi faptul că, fiind tristă, nimeni n-o întreba ce are spre a putea să suspine şi să-şi atragă mângâieri, o întrista şi mai tare şi o făcea încruntată şi solitară.

Somnul Verei, atât de asemănător cu al florilor altădată, era acum agitat şi intermitent. Visa că vrea să alerge şi plumburi grele îi apăsau picioarele; plângea şi ofta în somn. Alteori, dimpotrivă, visa că zboară peste ape şi căzând era pătrunsă de răceli. Se deştepta atunci şi se găsea dezvelită şi rece de o subţire sudoare. Călărea băieţeşte de-a lungul unei şosele interminabile, pe un imens cal normand, care întorcea din când în când capul,

ce semăna cu al doctorului cu mustăţi albe, cu Puffi, pisica pierdută, confundându-se cu un copil gol cu aripi, şedea încolăcită şi caldă în unghiul dintre pulpe al bazinului.

Uneori însă rămânea trează timp îndelungat, privind din pat pe fereastră nufărul lunar, şi atunci se îmbăta de gândul unor beţii sentimentale indicibile, ca plutiri în valuri, suspine pe pieptul cuiva şi îmbrăţişări înăbuşitoare. Se cuprindea singură în braţe şi aştepta pentru buze o sărutare anonimă din aer. După asemenea veghe se scula dimineaţa mai obosită şi cu cearcăne mari la ochi.

Vera se întâlnea acum aproape în fiecare zi cu Jim. Orice întârziere o umplea de nelinişte şi de bănuieli mari şi nu mai avea stăpânirea de sine care o făcea îndrăzneaţă şi ironică. Privea la Jim pe sub gene lungi, zâmbind cu supunere, şi analiza în toate consecinţele orice cuvânt spus de el. Ceea ce o contraria şi-i îngheţa inima de tristeţe era rezerva ciudată a lui Jim. Acesta, îndrăgostit abstract, şi nehotărât, obsedat încă de problema Dora-Lola, venea să se întâlnească cu ea din nevoia unui exerciţiu sufletesc, din vanitatea de a putea dispune oricând ar fi voit de o fată. Deşi Vera îi plăcea, nu se înspăimânta la ideea de a nu o mai vedea, şi asta îl făcea indiferent, superficial.

Vera simţea că întâlnirile ei cu Jim trebuiau să aibă o raţiune, şi aştepta ca pe zi ce trecea să se întâmple acel eveniment de spaimă pe care îl visa şi-l credea normal în aceste împrejurări. Jim ar fi trebuit să-i spună o vorbă care s-o tulbure şi să decidă de soarta ei, să facă un gest care s-o supere şi s-o fericească totodată. În mintea ei cu totul inocentă nu se afla imaginea clară a ceea ce avea să facă Jim, dar bănuia că ceva înrudit cu gestul din tren trebuia să se repete. Jim însă nu făcea şi nu spunea nimic neobişnuit între doi cunoscuţi şi arăta o tendinţă nesuferită către discuţii de principii. În chipul acesta, faptul de a-i zice şi a i se zice *tu* nu mai avea nicio

semnificaţie şi din sfială îl ocolea mereu. *Tu* îi zicea şi lui Bobby şi mergea cu el la braţ, dar de la Jim aştepta intimităţi inedite şi nemaiîngăduite ei până în acel ceas, ceva care să-i aline suspinul repetat ce-i tresălta adâncul pieptului şi-i dogorea obrajii. Pe Bobby îl socotea inferior sieşi şi-l bătea la nevoie, dar de Jim îi era teamă şi voluptate ca de un stăpân şi-i plăcea să gândească suferinţa pentru şi din cauza lui. Rezerva lui Jim îi stârnea deci mari mâhniri şi încercă într-o zi să se smulgă incertitudinii, provocând în acelaşi timp şi sinceritatea acestuia. Când el îi fixă ora pentru a doua zi, ea zise cu glas murind:

— Nu pot mâine... N-am să mai pot veni de acum înainte. Mă ceartă de acasă... Şi ştiu şi eu că nu e frumos să merg aşa cu... tine.

— Fii serioasă, cine ţi-a mai vârât în cap asemenea idei?

— Şi de ce să ne mai vedem? zise Vera în toată sinceritatea, mărind ochii uimiţi şi scuturându-şi nervos pletele, ce avem noi să ne vorbim şi ce nevoie ai... tu... să-ţi pierzi vremea cu mine?

Ochii i se udară de un email fin de lacrimi şi aştepta cu durere în gât ca Jim să-i spună: „Într-adevăr, la ce să ne mai întâlnim?”

Dar acesta o prinse strâns de braţ şi, cu aerul lui autoritar şi optimist, îi zise:

— Nu fi copil, Vera! Ne întâlnim fiindcă ne pare bine la amândoi să stăm de vorbă, fiindcă e ceva care ne atrage unul către altul! Ţie nu-ţi face plăcere să te plimbi cu mine?

— Ba da, dar...

— Atunci, niciun dar. Să faci bine să vii mâine la orele şase foarte precis, căci altfel te trag de urechi.

Vera simţi un val binefăcător de fericire care îi eliberă respiraţia şi un proces de transfiguraţie ce schimbă toată faţa pământului. Abia atunci începu să vadă pe unde mergea. Începură amândoi să târască picioarele în

troienele de frunze uscate, care dădeau şoselei aspectul crepuscular al unui interior de catedrală gotică cu vitrouri galbene, şi să râdă de toate nimicurile şi mai ales de o englezoaică înaltă ca un plop, în costum-*tailleur* de stofă ruginie foarte elegant şi cu pantofi aproape bărbăteşti, care păşea severă şi roşie în obraji ca o piersică răscoaptă, între doi ogari mari subţiri, animale decorative fictive, ce păreau înrudite deopotrivă cu urşii albi şi cu căprioarele.

În seara aceea dormi liniştită şi visă că mângâia şi săruta pe rând o ceată de copii mici, bucălaţi şi rumeni, ce ieşeau neîncetat dintr-un lan mare de garoafe.

EROS ASIATIC

CU CÂT PLOILE DE TOAMNĂ SE FĂceau mai dese şi mai monotone, cu atât hotărârea lui Jim de a cuceri pe hieratica Lola devenea mai dârză. Pentru el, toamna era un anotimp de luptă şi bucurie, şi căderea frunzelor pe asfaltul sclipitor de apă era semnul reînceperii vieţii active orăşeneşti: teatrul şi universitatea, *dancing*-ul şi cinematograful. Îi plăcea să iasă în oraş pe ploaie, când se întuneca, fiindcă lampioanele electrice şi reclamele luminoase răsfrânte în trotuare ca într-un asfalt de sticlă dădeau străzilor un aspect feeric de palat de artificii, iar tunetele guturale ale difuzoarelor de radio erau ca un ecou îndepărtat al marilor învălmăşeli cosmice. Pe ploaie Jim putea să urmărească pe marginea trotuarului, din micul său Peugeot, pe câte o domnişoară fără umbrelă, călcând cu pantofii mici şi cu ciorapii transparenţi într-un ochi de apă şi să izbutească adesea s-o convingă să se suie sus spre a o conduce acasă cu mari ocoluri pe străzi lăturalnice.

Se ducea acum în fiece după-amiază la Lola, care îl aştepta în chipul cel mai firesc, invitându-l întotdeauna şi pentru a doua zi. Pentru ce anume îl primea Lola şi dacă înţelegea sensul asiduităţii lui, iată o problemă pe care n-o putuse încă rezolva. Jim începu să vadă în Lola un exemplar încă nedezvoltat de femeie fatală, care cheamă şi respinge şi alunecă pe sub cele mai fine undiţe. Acest sentiment îi făcea asediul mai savuros.

Lola apărea în uşă cu schimbări decorative de fiece zi: aci într-un-chimono lung de mătase neagră, brodată cu

mari crizanteme albe, şi cu părul blond, lung şi ondulat dat peste urechi cu un pieptene mare japonez (în acest caz îşi lăcuia proaspăt unghiile şi făcea în obrajii prea fragezi două rotocoale de carmin); aci în pijama albă de *crepe-satin* cu pantaloni marinăreşti foarte evazaţi care-i scoteau în evidenţă cu ingenuitate platoul bazinului, şi cu bluză acoperită cu o mare pelerină de dantelă. Atunci îşi lăsa părul să curgă în râuri aurii peste umeri şi-şi scotea în evidenţă numai candoarea feţei prelungi, cu slabe contururi ale pleoapelor. Uneori se lăsa ca şi întâmplător surprinsă în rochie de seară, decoltată până la începutul concavităţii dintre sâni şi sprijinită pe bretele delicate de fluturaşi metalici. Rochiile simple îi repugnau. Căuta căderi solemne, străluciri de satin sau de *lamé,* voalul vaporos, iar în urechi îşi atârna cercei lungi din cristale false, fără îndoială, dar decorative. Pe degete strânsese, probabil de la toţi ai casei, atâtea inele, încât degetele ei păreau ale unor sfinte moaşte în raclă de aur. Oricât intenţia de a epata şi a face pe „fatala” era evidentă, Lola era prea din cale afară frumoasă ca să nu placă lui Jim şi să nu-l tulbure. Când el venea, Lola trecea în camera de la stradă, ce servea drept salon, şi se cuibărea în mijlocul unei mari sofale, culcându-şi capul într-un morman de perne-fantezie. Jim făcea acelaşi lucru şi „şedinţa” începea. Ca să micşoreze distanţa materială şi morală, Jim recurgea la trucurile sale infailibile, fără să obţie propriu-zis vreun progres real de intimitate. El lua, de pildă, în mâna sa mâna prelungă şi sidefie a Lolei şi începea s-o observe. Îi remarca cu glas tare subţirimea şi eleganţa degetelor, consilia un lac pentru unghii mai transparent, dădea Lolei lecţii de stil în întinderea mâinii, dar când încerca să sărute vârfurile degetelor, Lola, devenită de zăpadă, îşi luneca uşor mâna, fără niciun reproş, dar cu un zâmbet inexpresiv asiatic, de o glacialitate polară. Jim era convins atunci că această fată nu putea avea niciun fel de afecţiune pentru el, simţea că apărarea de gesturi îndrăzneţe a unei femei care iubeşte

se face cu zâmbete de reproş cald şi cu apeluri volubile la cuminţenie. Cu toată această asprime, Lola asculta cu voluptate şi cu zâmbet serafic comentariile lui Jim asupra piciorului ei, asupra platitudinii pântecelui, asupra cruditătţii sânilor şi toate disertaţiile estetice născocite de acesta spre a-i capta interesul. Jim îi lua uneori mâna şi, privind în palmă, începea să-i citească viitorul. Era o „undiţă" pe care o mânuia cu foarte multă dexteritate, bazat pe o intuiţie sigură a temperamentului şi aspiraţiilor persoanei şi prin care obţinea întotdeauna mari succese.

— Lola – îi spunea el, prefăcându-se că studiază atent liniile palmei – linia inimii e palidă şi subţire, ceea ce înseamnă că eşti rece şi capabilă de perversitate în a face pe alţii să sufere. Eşti înclinată către luxul de mare gală şi eşti născută spre a fi cel puţin soţie de maharadjah. Tu nu iubeşti pe nimeni şi suferi de lipsa ceremonialului, pe care instinctul tău îl vrea. Mă tem că vei avea o existenţă plină de dezamăgiri şi fără afecţiuni.

Lola asculta oracolul aşezându-şi mai bine capul între perne şi părând foarte mulţumită de firea excepţională ce i se recunoştea. De câte ori de altminteri i se reproşa indiferenţa, ea confirma justeţea observaţiei cu mândria stranie de a i se aduce un compliment. Nefiind sensibilă decât în direcţia amorului propriu, Jim o întreţinea mai numai cu privire la frumuseţea ei, cu glas didactic şi sigur:

— Lola, pe zi ce trece mă conving că eşti cea mai frumoasă fată din câte am cunoscut până acum. Pari o statuă antică de marmură colorată şi cu părul aurit. Întoarce-ţi puţin capul! Profilul ţi-e săpat în gheaţă şi ar trebui să-ţi strângi umerii şi gâtul în tunici simple de catifea neagră ca să ai un câmp de proiecţie pentru căderea buclelor. Cum sunt ochii tăi? Nici albaştri, nici verzi, ci de o piatră limpede ca un vin, care lasă sufletul nedezlegat. Toată lumea îşi întoarce pe drum ochii spre tine, şi cunosc atâţia colegi de-ai tăi care s-au zăpăcit din cauza ta. Sunt un om stăpân pe mine şi destul de ironic

ca să nu mă ameţesc de o fetiţă ca tine, pentru care am vechi sentimente prieteneşti, dar îţi mărturisesc că ai ceva care mă tulbură şi mă face să înţeleg îndrăzneala unora. Dacă nu ar fi temerea de a nu periclita o prietenie sigură pentru un sentiment incert, mi-aş pierde cumpătul şi te-aş strânge în braţe.

Cu tot aerul de indiferenţă şi teribilitate glumeaţă, Jim era în fond sincer şi minţea numai presupunându-şi scrupule prieteneşti şi stăpâniri de sine pe care nu le avea. Făcuse în realitate o declaraţie completă cu ieşiri onorabile şi nu găsea fireşti decât două răspunsuri, unul timid, stins, în modul Verei, şi anume: „la-mă în braţe, dacă vrei!”, sau „Exagerezi din prietenie, nu merit atâta interes din partea ta!” – amândouă, în extremitatea lor, răspunsuri clare şi liniştitoare. Lola însă, lăsându-şi hieratic pleoapele în jos şi răsfirându-şi buclele pe umeri, răspundea, ocolind esenţialul:

— Ce sunt de vină de zăpăceala lor dacă nu-mi plac?...

Atunci începea o întreagă trecere în galerie a „tipilor” inoportuni, la evocarea cărora contribuiau amândoi. Fiecare avea o poreclă inventată de obicei de Jim şi adoptată de toţi, bineînţeles fără ştirea pacientului, şi care trezea râsete convulsive.

— Ei, ce mai face *Sonetu?* întreba Jim, ţi-a mai dedicat vreo poezie?

Lola râdea cu dispreţ:

— Vai, toată seara s-a ţinut după mine până acasă şi mi-a recitat sonete pe dinafară, dedicate *Madonei de sidef şi aur.*

— Nu prea e rea imaginea, mărturisi sincer Jim. Poate te iubeşte şi-l faci să sufere. De ce nu-i rupi toate punţile de la început?

Lola făcea un gest de dezgust total:

— Dă-l... dracului!

Râdeau amândoi, iar Jim, îngenunchind comic în faţa Lolei, cu o mână la piept şi una către stele, declama:

Te-ador ca un spumos, şi alb centaur
Ieşit din oceanicele limfe,
Rostogolit în faţa unei nimfe:
Madonă mică de sidef şi aur.

Recitând versurile, Jim era furat de ele şi se gândea la autor. *Sonetu* era într-adevăr ridicol prin privirea plângăreaţă a feţei lui scobite în fălci, osoase şi roşcate, şi printr-un măr al lui Adam proeminent de prea multe emoţii. Dar avea talent şi putea face carieră.

— Lola – observă odată, devenit serios – eşti nedreaptă cu *Sonetu. Sonetu* e un băiat subţire, cu delicateţe şi talent, în sfârşit, un băiat de viitor. E ridicol fiindcă nu-şi poate disimula sentimentele, dar e dintre puţinii, sufleteşte, la înălţimea frumuseţii tale. În definitiv, cum vrei tu să fie cineva ca să-ţi placă, fiindcă gândesc că vrei să fii iubită şi nu intenţionezi să te faci ursulină?

Lola râse amuzată de cuvântul „ursulină”, dar spuse cu indiferenţă:

— Nu ştiu cum trebuie să fie, dar ştiu că nu-mi place şi mă plictiseşte.

— Bine, dar atunci şi eu te plictisesc dacă eşti aşa de pretenţioasă!

Lola protestă cu oarecare prietenie afectuoasă:

— Ei, tu nu... cu tine este altceva!

— Nu... fiindcă nu-ţi fac sonete şi declaraţii de dragoste; dar dacă, bunăoară, ai afla că te iubesc, cum m-ai găsi?

— De vreme ce nu mă iubeşti, nu-mi pun problema asta.

— Ei bine – luă Jim taurul de coarne – te iubesc!

Aşteptă cu o uşoară emoţie arterială să vadă cum va scăpa Lola din nodul strâns al problemei puse de el, dar fata, scuturându-şi capul de păpuşă prelungă, alunecă totuşi în glumă:

— Spui asta... aşa, din interes psihologic... îmi iei un interogatoriu pentru un roman pe care vrei să-l scrii.

— De loc... mă crezi prea infernal... îţi exprim sentimente adevărate.

— Minţi... tu eşti prea ironic... prea intelectual ca să poţi iubi. Dacă ai iubi, poate nu mi-aş schimba opinia favorabilă, dar cum nu e cazul...

— Ştii că-mi place?! se irită Jim. De unde ţi-a intrat în cap că eu nu pot iubi?... Ce sunt eu?... omul paleolitic cu păr pe inimă?

— Ştiu eu?... de altfel, chiar tu ai spus-o!

— Am spus-o în glumă... sau fiindcă îmi repugnă să dau ochii peste cap ca *Sonetu...*

— O ştiu şi alţii mai în măsură să o ştie, zise Lola strâmbând puţin buza cu ambiţie.

— Lola! strigă Jim înciudat, te somez să-mi spui cine e individul care mi-a radiografiat sufletul; de unde nu, te trag de păr!

— Cine? Dora, de pildă!

— Dora? De unde poate şti Dora dacă eu sunt caloric sau glacial? Ce-am avut eu de-a face cu Dora mai mult decât cu tine?

— Tocmai de aceea îţi spun că eşti incapabil de sentiment... Toată lumea ştie că erai îndrăgostit de Dora, numai tu nu... Câtăva vreme Dora era convinsă de asta.

— Ţi-a spus ţie Dora asemenea lucru?

— Da!

— Când?

— Mai demult.

Jim rămase consternat. Somată de el, Lola îi destăinui că Dora credea în această iubire cu doi ani în urmă înainte de a se despărţi şi că o indusese în eroare purtarea familiară şi asiduă a lui Jim.

— Dar bine – protestă acesta – era numai o familiaritate prietenească faţă de nişte surori mai mici, fără nimic ascuns, şi niciodată n-am avut impresia că a înţeles mai mult...

— Când cineva se poartă aşa cum te-ai purtat tu cu ea, lumea e îndreptăţită să creadă că sunt în joc sentimente

mai serioase decât prietenia...

— Atunci şi tu trebuie să crezi când îţi spun că te iubesc.

— Nu te cred, fiindcă tu singur mărturiseşti că familiaritatea ta e numai... prietenească.

Jim aruncă o pernă înspre Lola. Aceasta se feri făcând haz, dar apoi se sculă şi se duse la pianul cu coadă, în clapele căruia începu să picure câteva acorduri incerte. Jim se ridică şi el şi luă o vioară de pe capacul pianului şi începu să o acordeze. Lola îşi puse mâinile la urechi în glumă, în semn că o aşteaptă un atentat la urechile ei. Iar Jim, drept răspuns, vârî capul în perne, ca să nu audă pianul. După aceea se împăcară şi executară amândoi cu mari conflicte de sincronitate *Menuetul* lui Boccherini[8], până ce Lola, enervată de clasicitate, abandonă brusc duetul şi o dădu într-un tango. Cânta mecanic şi fără sensibilitate muzicală, ca un *tapeur,* şi se vedea din agitaţia ritmică a picioarelor că o tenta langoarea dansului. Jim o ridică de pe taburetul pianului şi, şuierând melodia printre dinţi, o purtă în paşi lenţi şi reverenţioşi prin toată odaia, urmat docil, cu ochii aproape închişi de voluptatea ritmului, de către Lola. Jim se gândea că o avea în braţele sale, pregătită dinainte pentru o eventuală agresiune sentimentală, şi că ar fi putut-o strânge, sprijinindu-se cu obrazul de sideful obrajilor săi reci. Cu toate acestea, aşa de îndrăzneţ de obicei, Jim nu îndrăzni, atât de abstractă şi de capabilă de dispreţ i se păru Lola.

— Pot să vin şi mâine? o întrebă el când fu să plece.

— Se înţelege că da! răspunse Lola cu o scurtă fixitate ironică în ochi.

Pe drum Jim întoarse vorbele fetei pe toate feţele, fără să poată trage vreo concluzie. Că Lola îl iubea era deocamdată exclus, dar nici certitudinea contrară n-o avea, de vreme ce ea îl chema mereu şi se abandona

[8] *Luigi Boccherini* (1743-1805), violoncelist şi compozitor italian, unul dintre precursorii clasicismului vienez.

îndrăznelilor lui analitice. Descoperirea că dragostea Dorei nu i se părea verosimilă, Dora fiind o fată de mare sinceritate, capabilă de orice îndrăzneli afective. Totuşi, un element i se înfăţişă ca o adevărată revelaţie în această învinuire. Crezuse că purtându-se prieteneşte va intra cu mai multă uşurinţă în sufletul lor, în scopul de a-şi alege printre ele pe cea mai aproape de sufletul lui, şi în realitate şi le îndepărtase pe toate. „Are dreptate Lola – gândi el – fetele nu vor fraţii şi prietenii, ci adoratori, şi cel mai plat donjuan are mai mulţi sorţi de izbândă decât fadul prieten şi coleg. Jos ipocrizia colegială!”

— Lola – intră el de-a dreptul în chestiune a doua zi – nu mi-ai răspuns ieri la întrebare. Ceea ce ţi-am spus este perfect adevărat. M-am înşelat când am crezut că-ţi pot fi prieten. Te iubesc, fiindcă vreau să sfâşii chiar şi pe inofensivul *Sonetu.*

Lola păli puţin de solemnitatea momentului, înghiţi de două ori saliva şi cu un gest de mare temperament, al capului, zise:

— Dacă mi-ai fi spus asta acum doi ani, ar fi fost altfel. Acum însă mi-e mai greu să am încredere în atitudinea ta nouă. Trebuie să mă laşi să mă obişnuiesc.

— Ca să vrei să te obişnuieşti cu ceva, trebuie să ai o înclinare principială către acel ceva. Vasăzică, nu priveşti cu spaimă ideea de a fi iubită de mine!

Lola se refugie în vagul ironic:

— Nu eşti aşa de fioros încât să mă înspăimânţi!

— Lola, nu fi nebună! apucă să spună Jim, când deodată se auzi soneria.

Lola se repezi la uşă şi dădu drumul în casă vocilor vesele ale Dorei şi Medyei. Dora intră poliţieneşte în odaie şi făcând *bum* strigă:

— V-am prins! Eraţi în intimitate! Spune drept, Lola, nu ţi-a făcut Jim nicio declaraţie de dragoste?

— Nu! răspunse Lola cu un zâmbet glacial.

— Atunci are să ţi-o facă, nu e timpul pierdut.

Zicând aceasta îl chemă pe Jim lângă ea, trase şi pe

Lola cot la cot cu Jim şi-i măsură cu privirea:

— Sunteţi tocmai potriviţi la înălţime. Apoi unul brun şi altul blond... asta contrastează bine. Lola! continuă ea comic de rugătoare, ia-l pe Jim, ca să facem două nunţi deodată!

Lola râse silit, iar Medy se adumbri puţin.

— Dora – strigă Jim, devenit deodată muşcător – ia treci aici la pian şi cântă-ne ceva turcesc, în sfârşit, oriental, caută printre note pe Rimski Korsakov... să vă arăt eu ce visează Lola.

Apoi făcu semn Lolei să se aşeze pe sofa cu picioarele strânse dedesubt turceşte şi-i întinse mâinile hieratic ca unui Brahma. După aceea îi făcu trei temenele, sărutând pământul şi punând mâna la frunte, la inimă şi la gură. Entuziasmate de această demonstraţie orientală, Dora şi Medy căzură şi ele în genunchi şi se prosternară în faţa Lolei, în lungi plecăciuni. Dora trecu din nou la pian şi atacă melodia arabă din *Şeherezada.* Atunci Jim, aşezându-se în faţa Lolei cu mâinile ridicate în sus, începu să se onduleze în spirală trăgând lent mâinile în jos, înspre pântece, pe care îl învârtea pe loc, ca o baiaderă. După câteva ondulaţii locale, porni în paşi ritmaţi la dreapta şi la stânga, împleticindu-se decorativ, până ce, reluându-şi spirala hieratică, se răsuci în sus şi în jos, asemenea unui şarpe stupefiat de şuierul unui fluier, şi căzu jos într-o temenea totală, în vreme ce Dora bătea în pian un final monoton.

Dora, Medy şi chiar şi Lola bătură din palme şi felicitară pe dansatorul improvizat. Jim le făcu semn să tacă şi, executând din nou trei temenele Lolei, care râdea acum cu un aer mai binevoitor, îi ţinu următorul logos:

— Măria-ta Lola, stea a stelelor şi regină a reginelor! Cu capul culcat în pulberea picioarelor tale de fildeş, te rog să arunci asupra mea o mică scânteie din marile ametiste ale ochilor tăi preţioşi!

Spune, regină, ce vrei să fac ca să mă învrednicesc de privirea ta divină?

Să-mi rad jumătate din cap în semn de umilinţă? („Ioc!” răspunse Lola.)

Să-mi scot trei dinţi şi să ţi-i ofer pe o tavă de aur? („Ioc!”)

Vrei să păzesc un an în lanţ la uşa ta? („Ioc!”)

Să tai nasul şi urechile lui *Sonetu?* („Ioc! Ioc!”)

Sau vrei bogăţii? Îţi dăruiesc un palat cu 365 de odăi cu pereţii de oglindă, una pentru fiece zi a anului, ca să te poţi vedea repetată în mii de coloane de regine. (Lola aprobă din cap.)

Îţi dăruiesc o rochie miraculoasă, care la cuvintele „schimbă-te, toaletă!” se preface în orice costum vrei, de la tricoul de baie până la mantoul de astrahan. („Amin!” zise Lola.)

— Asta mi-ar trebui şi mie! adăugă Dora.

— Îţi dăruiesc o piatră preţioasă de ţinut în gură, care îţi suflă în ureche tot ce vrei, inclusiv cursul lui Mihalache.

— Dă-mi piatra, tinere – declară Lola – şi ridică-te!

Profitând de buna dispoziţie generală, Dora propuse un joc. Unul legat la ochi cu o batistă trebuia să ghicească cine bătea în clapele pianului. Dacă nimerea, avea dreptul să sărute pe cel descoperit. Jim pricepu numaidecât că absurdul şi copilărescul joc era o invenţie a Dorei spre a provoca oarecare apropieri de intimitate. Avusese prilejul să constate că printre fete asemenea petreceri erau foarte gustate, bineînţeles când erau de faţă şi băieţi, şi că fetele se abandonau la libidini publice destul de riscate, cu toată rezerva lor în particular.

Cea dintâi legată la ochi fu Dora. Ceilalţi făcură semne lui Jim să se aşeze el la pian. La micul acord al acestuia, Dora strigă: „Lola!” dar i se răspunse cu râsete: „N-ai nimerit!” Jocul se reîncepu, simulându-se schimbarea pianistului, şi după alte dibuiri Dora ghici pe Jim. Acesta se ridică în emoţia vădită a celorlalţi şi se îndreptă către Dora, dar nu îndrăzni să-şi ia răsplata. Atunci Dora, cu un gest franc, cuprinse gâtul lui Jim şi-l sărută pe buze. Medy lăsă capul în jos, iar Lola privi cu un zâmbet ironic,

gheţos. După aceea Dora ghici pe Lola şi o sărută, iar Medy fu descoperită de Jim. Când acesta se apropie de fată, ea, aşa de roşie de obicei, se pârgui şi mai tare şi începu să râdă nervos şi sacadat. Jim o sărută cu gingăşie pe obraz şi putu să observe în ochii ei o lucire de simpatie şi recunoştinţă. După încă două reprize, Jim fu din nou legat la ochi, şi de data aceasta, intuind degetul rece apăsat pe clapă, zise hotărât: „Lola!” Ghicise. Stătu cu oarecare emoţie la îndoială dacă trebuia sau nu să se apropie de ea, dar celelalte două fete, râzând şi strigând, îl capturară de braţe şi-l împinseră către Lola, care aştepta cu răceală şi cu un uşor dispreţ în lividitatea buzelor. Când Jim, mai mult pentru salvarea aparenţelor decât de bună voie, vru să simuleze gestul, Lola întoarse capul şi se feri într-un chip de-a dreptul jignitor. Jim se făcu de purpură şi ridică numai mâna fetei, spre a o săruta cu ceremonie excesivă.

— Nu mai mă joc – declară el adumbrit – de vreme ce nu se respectă regulamentul petrecerii.

Dora luă pe Lola la o parte şi o întrebă destul de tare ca să se poată auzi:

— Spune drept, sunteţi supăraţi?

Lola avu o strâmbătură minimă a gurii. Medy, la rândul ei, se apropie de Jim şi începu să zâmbească naiv la el, fără să ştie ce să-i spună.

Urmară câteva clipe jenante de convorbire indiferentă şi fragmentară, până ce Medy se ridică şi declară că pleacă. Jim făcu şi el acelaşi lucru, şi cei doi plecară, luându-şi rămas bun de la Dora şi Lola, aceasta din urmă excesiv de protocolară.

— Jim – îndrăzni Medy pe drum – de ce eşti trist?

— Nu sunt trist! zâmbi silnic Jim.

— Eşti îndrăgostit de Lola! spuse ca pentru sine şi cu regret Medy.

Jim protestă:

— Nu sunt de loc îndrăgostit! Este o eroare. Mă supăr că vă purtaţi cu mister, aşa ca şi când aş fi.

Medy adăugă încet şi blând:

— Lola nu e pentru tine... ea are alte fumuri în cap... sunt altele care te stimează mai mult... în sfârşit... nu-ţi şade bine să fii trist... La revedere.

Şi-i întinse mâna băieţeşte, râzând încurcat şi lăsând capul în jos.

Mergând pe jos spre casă, Jim îşi răscolea ultimele impresii în prada celei mai acute nervozităţi. Purtarea Lolei era o batjocură cu atât mai mare cu cât nici nu-şi luase în serios rolul de îndrăgostit. Veselă de a fi adorată, fata îşi exercita farmecele de viitoare femeie fatală, luându-l ca jucărie tocmai pe el, care se credea mare psiholog. Şi se preta la asemenea comicării; se lăsa legat la ochi şi ironizat faţă de alţii! Jim simţi tot ridicolul lui, provenit numai din prea mare încredere în sine şi dintr-o vanitate virilă naivă. N-avea nimic comun cu fetele acestea, şi toate căile sufletului îl chemau către pasiune şi intimitate. Îşi dădea foarte bine seama că Lola nu era în linia aspiraţiei lui şi că dacă Lola ar fi răspuns da, l-ar fi pus într-o mare încurcătură. Vanitatea din el era însă prea mare. Declarase într-o doară, fără sinceritate, Lolei, c-o iubeşte, crezând că fata se va tulbura, dar când constatase rezistenţa, se ambiţionase. Nu-i putea ieşi din cap cum o fată ca Lola putea să-l dispreţuiască pe el, care se simţea inteligent şi frumos. Se hotăra deodată să renunţe la prinsoare, dar când se gândea la afront, ciuda îl cuprindea din nou. O logică perfidă veni să-i ruineze hotărârile mândre. Dacă Lola nu-l iubea, de ce-l chema? De ce-i spusese s-o lase să se obişnuiască? Asta se cheamă cochetărie şi este tocmai un indiciu de dragoste. Deodată i se păru că o lumină îi înseninează creierul. Lola îi făcuse aluzii la Dora şi-i spusese că nu credea în sinceritatea lui, fiindcă ar fi indus-o în eroare şi pe aceea. Nu cumva era geloasă pe Dora? Dar desigur. Afrontul din seara asta era cauzat de gelozie, deoarece Dora îl sărutase în chipul ştiut. Această argumentaţie îi dădu înapoi toată mândria de sine şi-l linişti. Devenit prudent,

îşi zise însă că era de ajuns să se mulţumească de a tulbura în acest chip sufletul Lolei, fără să împingă mai departe un joc steril şi primejdios pentru sine.

Din acea zi nu se mai duse la Lola. Se întâlnea acum în fiece zi cu Vera, cu care colinda cinematografele, Şoseaua sau aleele Cişmigiului, şi era încântat de docilitatea religioasă şi infantilă a drăgălaşei lui victime din tren.

La vreo zece zile de la întâmplarea cu sărutul negat, Jim primi un plic lung, parfumat, tapetat cu foiţă aurie, înăuntru găsi acest bilet:

„Lumea este îngrijorată de dispariţia ta şi se întreabă dacă n-ai intrat în Ordinul franciscan. Te aştept luni după amiază la orele 2.

A ta regină, Lola”

Deşi vindecat de veleităţile de Casanova, Jim simţi o bucurie maliţioasă.

„Vasăzică, îi pare rău că nu mai vin! Expresia *A ta regină* e un fel glumeţ şi onorabil de a-mi redeschide uşa intimităţii. Nu mă duc!” se oţărî el victorios.

Dar ideea de a brava pe Lola, alimentată în fond şi de o incontentabilitate a lui faţă de multiplicitatea aspectelor feminine care îl făcea să găsească firesc haremul, îl tentă.

În ziua aceea de noiembrie vremea era rece şi uscată, şi fulgi mărunţi de zăpadă ca o brumă începuseră să cadă. Vera îl aştepta la 6 la Şosea. De o parte vedea pe blânda şi ascultătoarea Vera învârtindu-se pe sub teii desfrunziţi, de alta pe bucălata Lola, întinsă hieratic pe sofa. Convins că Vera nu s-ar fi supărat şi s-ar fi întors acasă, cum mai făcuse, Jim îşi luă paltonul şi porni spre strada Toamnei.

Lola îi ieşi jovială şi aproape seducătoare înainte, lăsându-se strânsă îndelung de mână, dar care nu fu mirarea lui Jim când în „salonul” Lolei găsi un tânăr ofiţer cu mustaţă subţire pe sub nas.

Lola făcu prezentările:

— D. Sublocotenent Popescu, d. Jim Marinescu, doctor în litere de la Paris.

Tânărul ofiţer păru destul de emoţionat de titlurile lui Jim şi, reaşezându-se cu o lovire a pintenilor pe scaun, începu să vorbească foarte volubil şi în stilul „cavaler la peţit”, aşa de plăcut celor mai multe femei.

— Îmi pare bine că vă cunosc, domnule Marinescu! Şi mie – cum spuneam duduiţei Lola – îmi place literatura, dar n-am vreme să citesc. Am cumpărat zilele astea *Cocaina* de ăsta, cum îi zice, Pitigrilli, dar până acum n-am tăiat-o. Cazarma, calul la manej... superiorul te cheamă; trebuie să te duci... *Dienst ist Dienst*...[9] seara cad ca un buştean... de-abia mă scoală dimineaţa ordonanţa!

Jim se uită la Lola, să vadă de zâmbeşte, dar Lola era foarte serioasă şi interesată. Simţi cum îi năvăleşte sângele în obraz. Pentru ce-l chemase Lola? Să ia parte la o sindrofie penibilă în care era ridicol? Să-i facă în ciudă, spre a-i stimula gelozia? Să-i dea a înţelege că-i este indiferent? Lola nu avea nicio expresie în ochii deveniţi deodată burghezi şi se adresa la fiecare cu atenţie, fără nuanţe, de fată de măritat. Simţindu-se ridicol, Jim se frământa nervos şi indispus pe scaun.

Sublocotenentul zări patefonul şi întrebă pe Lola ce plăci noi mai avea. Aceasta aduse un vraf de discuri şi începură amândoi să răscolească, citind cu aprobări şi fredonări titlurile. Lola învârti manivela patefonului şi puse un tango. Sublocotenentul se simţi obligat să lovească pintenii înaintea ei şi s-o invite la dans. Începură să pirueteze în mijlocul odăii, ghemuind covoarele sub ochii sumbri ai lui Jim.

— D-voastră nu dansaţi? se adresă ofiţerul politicos către acesta.

— Nu! zise Jim cu hotărâre.

— Ba dansează – interveni Lola fără nicio ironie – dar

[9] *Slujba-i slujbă* (germ.).

mi se pare că e cam indispus azi.

Neputând pricepe de loc adevăratul sens al lucrurilor şi iritat de a fi ridicol, Jim se sculă de mai multe ori să plece, dar Lola îl rugă cu multe şi galeşe insistenţe să mai stea. După două ore de frământare, se ridică cu energie şi se îmbrăcă.

— Îmi pare rău că plecaţi, regretă ofiţerul, bătând pintenii.

Iar Lola adăugă cu un fel de intimitate rară la ea şi în contrast cu situaţia:

— Ce ai azi? Când mai vii?

Jim se uită încă o dată la fata zveltă şi elegantă, cu ochii de ametist şi plete blonde rafaelitice, care-i zâmbea asiatic, fără nicio expresie, plutind în rochia lungă de voal, şi strângându-i repede mâna ieşi pe uşă.

Ca să-şi potolească nervii şi să-şi consolideze sufletul, porni cu Peugeotul spre Şosea. Era întuneric şi frig şi în pâlnia de raze a becurilor se vedea căderea albă a fulgilor de zăpadă. Când intră pe şosea, în capătul din dreapta al primului rond i se păru că zăreşte o siluetă cunoscută. Clătinarea lampionului electric descoperi un cap mic, cu basc, vârât într-un guler mare de astrahan alb. „Vera, tresări Jim. Ce caută ea aici, la ora asta?” Se dădu jos din maşină şi se îndreptă spre ea.

— Vera, ce faci tu aici noaptea?

Scuturată de un scurt circuit de tremur, cu bascul şi umerii albi de zăpadă, fata izbucni într-un plâns amar, de copil oropsit.

— De ce plângi? ce aşteptai aici?

— Pe tine – suspină ea – n-ai spus tu că vii la 6?

Jim rămase consternat de uitarea lui, şi un fior cald, indicibil de simpatie îi dilată pieptul. O idee bruscă îi străfulgeră ca un far sufletul, inconştient până atunci de dorinţele lui. Luă pe fată de braţ, o urcă în maşină şi-i şterse ochii şi nasul, precum şi promoroaca ce i se aşezase pe gene.

— Vera – întrebă el emoţionat – tu mă iubeşti?

— Da! izbucni ea în plâns, sorbindu-şi micul nas îngheţat.

— Atunci vrei să te iau de nevastă?

Această întrebare banală i se păru solemnă şi mişcătoare în cel mai înalt grad. Vera, vârându-şi bărbia în piept şi suspinând mereu, răspunse:

— Vreau!

— Cui trebuie să te cer? întrebă Jim.

— Mamei! îngână mai potolită, dar incredulă Vera.

— Atunci să mergem.

— Unde?

— La mama!

— Acuma? zise speriată fata.

— Dar când, peste un secol?

Şi-n vreme ce Vera prindea pe Jim de braţ şi-şi mângâia cu recunoştinţă faţa de umărul lui, acesta, înfigând mâinile în volan, strigă victorios: „Avanti!” şi porni cu maşina pe şoseaua albă de zăpadă şi de lumina mişcătoare a becurilor.

M-ME POLICRAT ET C-NIA

POATE CĂ ÎN NINSOAREA SIDERală a haosului fiecare suflet îşi are planeta sa, închegată din limfa genunilor în noaptea dintâi a ivirii sale pe lume, şi care îşi îndeplineşte ursita ascunsă în criptograma fulgilor căzători şi în ţârâitul mărunt al greierilor cereşti. Şi atunci zadarnic alergăm să ne înfăptuim viaţa, căci tot ce gândim şi tot ce trăim e un vis de departe, din gheţurile stelare. Atunci şi Dora şi Lola şi celelalte fete care răniseră o clipă sufletul lui Jim nu erau decât greşeli, căci acolo, în necunoscut, aştepta Vera cea însemnată de raza planetei şi care, poate, de-a lungul anilor, trecuse de atâtea ori sărind într-un picior pe dinaintea lui, în şorţ de şcoală şi cu ghiozdan subsuoară. O oră mai devreme sau mai târziu, şi trenul în care dăduse întâia sărutare acestei noi ivite ar fi fost pierdut, şi acordul ocult între toate punctele lumii s-ar fi spulberat.

Asemenea gânduri platonico-umaniste stăpâneau pe Jim în vreme ce conducea maşina pe străzile pustii şi albe ca nişte cărări de lună. Iar Vera nu se gândea la nimic, uimită de miracolul lumii şi de zvâcnirea dulce a inimii. I se părea că un eveniment nemaiauzit s-a petrecut în univers şi ghicea o alergare febrilă de trenuri şi limuzine fabuloase, meteorice, de mii de facle ude prin noapte, mişcate de mulţimi nevăzute, care toate şuierau, pocneau, şopteau: „Vera e mireasă, Vera e mireasă!”

— Jim – întrebă ea încă o dată cu glas pierit, strângând pe tânăr de braţ – e chiar adevărat? Vrei… să mă iei?

— Se înţelege că da. Nu crezi?

— Vera făcu numai un semn din cap şi mişcă buzele mute: „Ba da!”

Când ajunseră în faţa uşii de la intrare, fata îşi pierdu capul. Lăsă pe Jim în vestibul şi se năpusti înăuntru; smulgându-şi din mers bascul şi mantoul. În curând i se auzi din nou tropotul, urmărit de ecoul unei voci feminine dinăuntru, care reproşa:

— Vera, eşti nebună!... Se poate să laşi pe domnul afară?!...

Condus de fată, Jim intră într-o mare anticameră-salon, luminată *a giorno* de un candelabru rămuros de sticlă. Un miros pătrunzător de parfum şi pudră îi gâdilă nările. Încăperea era decorată cu eleganţă demodată şi chiar cu oarecare frivolitate de salon de mode, cu mobile fragile din lemn şi pai poleit. Pe canapea şi fotolii şi pe o mare sofa, învelită cu o bucată de brocart, erau îngrămădite o mulţime, de perne-fantezie şi de păpuşi de stofă de un gust îndoielnic, pisici, căţei cu funde la gât sau câte un Pierrot prelung cu o Colombină. Pe pereţi, tablouri lungi reprezentau buchete de maci şi de trandafiri şi erau probabil operă de amatori. Pe un perete era întins chiar o imitaţie de goblen, crudă şi cu ţesătura prea colţuroasă.

O uşă-vitrină se deschise, şi pe ea apăru, zâmbind cu distincţie îndărătul unui *face-à-main* de sidef, o doamnă în vârstă, dar îmbrăcată în chip ţipător. Era tunsă şi frizată ca astrahanul, fardată gros şi umbrită cu mastic în jurul ochilor, iar gâtul, urechile şi mâinile îi erau împodobite cu multe şi complicate bijuterii. Trupul îi era strâns crunt în corset şi indicat pe tocurile unor pantofi scandalos de înalţi, pentru ca să dea rochiei de satin căderi plastice. La prezentarea făcută de Vera, ea întinse mâna dreaptă cu unghiile lungi lăcuite, pe care Jim o sărută cu precauţie şi ceremonie.

— Doamna Policrat? se miră Jim, devenit prin instinct şiret şi galant, sunt uimit! Eu am crezut că sunteţi o soră mai mare a domnişoarei Vera!

M-me Policrat clipi voluptos şi zise încântată:

— Sunteţi prea gentil, domnule Marinescu! Luaţi loc!

Jim se lăsă pe marginea unui fotoliu, iar m-me Policrat se tolăni pe sofa şi desfăcu o tabacheră de argint, pe care o întinse tânărului.

— Fumaţi, domnule Marinescu?

— Nu, mulţumesc.

— Oh, ce cuminte!

D-na Policrat înfipse o ţigară într-un portţigaret lung, albastru şi se apropie puţin de Jim, care aprinsese un chibrit. După câteva clipe de tăcere şi rotocoale de fum, Jim, căutând din ochi pe Vera, care dispăruse, intră în chestiune cu calmul marilor momente. De altfel, formalităţile pe care le făcea acum i se păreau neglijabile. Simţea că putea face orice cu Vera, că l-ar fi urmat oricum şi oriunde. Fata era însă minoră, şi aventura putea cauza neplăceri şi scandal.

— Doamnă – începu el, – am cunoscut pe d-ra Vera într-o împrejurare pe care v-a povestit-o poate şi m-am încredinţat după o relativ scurtă prietenie că înţelegerea între noi este atât de perfectă, încât căsătoria merită s-o păstreze mai departe. Poate că aş fi aşteptat să mai treacă oarecare vreme, spre a vă fi dinainte cunoscut, înainte de a mă prezenta în chipul acesta neprevăzut şi americănesc, dar am observat că d-ra Vera suferă şi ascunde adevărul. Cred prin urmare de datoria mea să vă rog să încuviinţaţi şi să înlesniţi hotărârea noastră de a ne căsători cât mai curând.

Jim debită totul cu o siguranţă care nu admite replică.

D-na Policrat dădu fumul pe nas ca să-şi disimuleze emoţia şi-şi scutură scrumul de pe genunchi.

— Domnule, sunt încântată… îmi face plăcere să am un ginere ca d-voastră… Dar desigur…

— Cred – adăugă Jim demn – să vă pot dovedi onorabilitatea şi putinţa de a lua asupra mea grija unei familii.

— Oh, e inutil… mi s-a vorbit de d-ta… eşti, dacă nu mă înşel, nepotul profesorului Capitanovici… mi-a spus

Bobby... Eu sunt o femeie modernă şi iubesc curajul, căci este, evident, un curaj să vrei să te căsătoreşti aşa tânăr... în fine, asta vă priveşte!

— Nu pot decât să mă bucur – zise Jim, sărutându-i vârful degetelor – de a avea *une belle-mère*[10] aşa de tânără şi de originală.

— Oh – chicoti m-me Policrat – eşti un ştrengar! După ce mi-ai sedus fata vrei să mă cucereşti şi pe mine!

Jim râse cu deferenţă apoi adăugă:

— Aş dori să ne căsătorim cât mai curând şi cât mai sportiv cu putinţă. Am oroare de ceremonii... aşa ca un eveniment zilnic neînsemnat... sper că nu ţineţi la asta...

— Oh! de loc... sunt perfect de părerea d-tale... te aprob... dar vezi... Pot interveni unele piedici...

Jim se întunecă puţin.

— Oh, nu de ordin moral, fireşte, însă mă-nţelegi, nu am fost pregătită pentru un asemenea eveniment... mă iei pe neaşteptate... am unele îndatoriri faţă de voi (îmi permiţi, nu-i aşa, să te tutuiesc)... sunt unele greutăţi materiale, care mă pun în încurcătură... Oh, banca asta Blank! Domnule, am avut opt sute de mii de lei în depozit... şi nu mai am nimic... în fine... tu înţelegi... trebuie să-mi dai timp să fac sforţări... să apelez la celelalte fete ale mele pentru a-ţi da pe Vera de-o manieră decentă...

M-me Policrat puse ţigara în gură şi păru cuprinsă de disperare. Jim, în schimb, se înroşi până în vârful urechilor:

— Doamnă, ţiu să vă declar că n-am venit decât să vă cer învoirea de a ne căsători şi de a pleca apoi unde vom crede de cuviinţă. Nu numai că nu trebuie să vă îngrijoraţi, dar vă cer permisiunea de a mă ocupa eu în chip exclusiv de acest eveniment şi favoarea de a nu se mai vorbi de chestiuni materiale.

M-me Policrat se lumină la faţă şi deschise braţele cu entuziasm:

[10] Soacră (fr.).

— Oh, ce gentil eşti!... Tinereţea e generoasă... Vino să te sărut! Şi înainte ca Jim să poată face vreo mişcare, se ridică şi îl sărută tare pe obraz, învăluindu-l în parfumuri. Apoi se duse la uşă şi strigă: Vera, Vera, vino încoace, Vera!

Vera, care poate şedea ascunsă în camera vecină, apăru roşie la faţă şi se aşează lângă canatul uşii, stând într-un picior ca barza. Îşi schimbase rochia şi se pieptănase. Gulerul mare de dantelă şi casca netedă a părului îi făceau ochii mai uzi şi faţa mai copilărească şi mai ovală. Jim se simţi mişcat revăzând-o după cele ce vorbise cu m-me Policrat şi înţelese că de acum înainte ceva solemn se petrecuse în existenţa lui.

— Hei, domnişoară – zise m-me Policrat – uite, domnul Marinescu, în loc să mă prefere pe mine, te cere pe d-ta în căsătorie! Ce ai de spus?

Deşi ştia că consimţământul ei era presupus de la sine, Vera se simţi gâtuită de solemnitate:

— Eu vreau...

— Ah, zăpăcită ce eşti! Cred şi eu că vrei! Şi eu aş vrea să mă mai mărit o dată dacă aş avea 18 ani ca tine! Copii, fiţi fericiţi!

Bătrâna galantă, cuprinsă de o subită sentimentalitate, puse mâinile pe pletele Verei şi începu s-o mângâie:

— Eu o vedeam – informă ea pe Jim – tristă, obosită, cu cearcăne la ochi şi plânsă. Nu mai mânca, nu mai dormea! închisă, supărăcioasă! De unde să bănuiesc eu că era îndrăgostită? *Petite folle*[11] şi, mă rog, unde vă întâlneaţi d-voastră?

— La Şosea! declară Vera, prinzând curaj.

— Oh! tinereţea! Oh! tinereţea!

Vera şopti ceva în urechea mamă-sei, care aprobă tare:

— Dar desigur...

Şi cum Jim, crezând că este inoportun, se ridică să plece, aceasta din urmă protestă:

— Dar rămâi la masă, pentru Dumnezeu! Trebuie să-mi

[11] Nebunatică (fr.)

dai o satisfacţie: am crezut că vii pentru mine, şi când colo îmi iei fata!

Vera făcu din deget lui Jim:

— Mă supăr, stai aci; ori te bate acasă?!...

— Dacă credeţi că nu produc supărare, rămân.

Vera bătu din palme, iar m-me Policrat plecă să dea instrucţiuni.

— Jim – întrebă Vera când fură singuri – spune-mi drept, pentru ce m-ai cerut aşa, deodată, fără să-mi spui nimic înainte? Eu am crezut că tu nu mă iubeşti! Pentru că am plâns?

— Nu, Vera, pentru că te iubesc, dar până acum un ceas, când te-am găsit plângând, nu mi-am dat seama că trebuia să fac ceea ce am făcut acum! Dar ţie îţi pare bine că vei fi nevasta mea?

— Sigur!

— Cum sigur? Ai să mă iubeşti întotdeauna? Ai să fii cuminte?

— Până vom fi bătrâni de tot, Jim! zise Vera cu ochi luminoşi şi, trăgând pe tânăr de un nasture al hainei, îşi puse capul rotund pe pieptul lui.

M-me Policrat veni şi anunţă:

— Să trecem în sufragerie! Trebuie să vie şi Camelia cu Emil. E una din fetele mele cu bărbatul ei.

Vera fugi înainte, iar mamă-sa luă pe Jim de braţ şi-l conduse în odaia învecinată. Pe masa mare din mijloc erau aşezate cu destul aparat şase tacâmuri. Vera puse o crizantemă în farfuria destinată lui Jim şi o pernă-fantezie pe scaunul de piele şi se învârtea în toate părţile, ca să vadă ce ar putea să mai facă pentru a măguli pe Jim. Servitoarea cu şorţ alb şi cu bonet, văzând pe tânăr, râse de simpatie. Vera clipea din ochi, îşi mişca nările, scutura pletele şi se frământa pe loc de fericire, sorbind pe Jim cu privirea.

Peste o clipă uşa se deschise şi apărură un bărbat şi o femeie în preajma vârstei de treizeci de ani. Jim se ridică, şi m-me Policrat făcu prezentările:

— Emilian Protopopescu, ginerele meu, Camelia, fata mea mai mare, şi... d. Jim Marinescu, alt ginere al meu.

Cum ceilalţi zâmbeau nedumeriţi, explică cu umor:

— Domnul mi-a cerut pe Vera şi i-am dat-o!

— Oh – înaintară ceilalţi – felicitările noastre sincere; ce surpriză, noi nu ştiam nimic!

— Nici eu nu ştiam nimic până acum un ceas – zise m-me Policrat – am crezut că junele vine să mă ceară pe mine!

— Dar bine, tu, Vera, să nu-mi spui tu nimic! făcu Camelia cu reproş.

Vera strâmbă puţin din buze şi privi pe Jim pe sub gene, ca spre a-i arăta cât de puţin o interesau ceilalţi.

Odată aşezaţi la masă, Jim putu să observe pe noii sosiţi. Ceea ce-l mira era că nici m-me Policrat, nici Camelia nu semănau cu Vera şi n-aveau blânda sinceritate a ochilor ei. Camelia era înaltă, prelungă, supărător de albă şi rotundă la faţă, fără să fie fardată, şi din cauza părului netăiat, aşezat într-o construcţie savantă deasupra capului, ca la japoneze, avea un aer de guvernantă. D. Emilian era mic, negru-galben, puţin adus din spate, cu nas lung şi obraji scobiţi şi cu doi fluturi negri de mustaţă sub nări. Un guler tare, grozav de înalt, în care cravata şedea spânzurată, îi făcea gâtul nemăsurat de lung.

— Bine faceţi că vă căsătoriţi de tineri – zise el – numai căsnicia îţi conservă forţele şi te face capabil de muncă! Eu, dacă nu mă însuram, eram de mult mort.

D. Emilian privi recunoscător către Camelia, iar aceasta îl mângâie matern pe păr şi-l sărută pe frunte. Vera zâmbi cu înţeles către Jim,

Când servitoarea aduse la masă, Jim observă că d-lui Emilian i se serveau alte alimente. Pe o farfurie cu patru compartimente se aflau ceapă crudă tăiată mărunt, morcovi felii, varză roşie tocată şi salată verde. Camelia turnă deasupra untdelemn dintr-un bidon mic şi transportă apoi în farfuria lui Emilian tocătura în porţiuni

mici, supraveghindu-l continuu. Acesta mesteca bine buruienile, freca fălcile una deasupra alteia şi urmărea cu limba printre dinţi cel mai mic firişor, înghiţind rar şi ştiinţific.

— Mămică – zise apoi către Camelia – pune-mi puţin vin!

Aceasta îi turnă într-un pahar un deget de vin alb, din care gustă să vadă de nu era prea acru şi apoi i-l dădu cu recomandaţie:

— Bea puţin, puiule, să nu-ţi facă rău!

Când celorlalţi li se aduse friptura, d-lui Emilian i se puse înainte un pilaf de orez fiert în apă cu puţin zahăr şi prune.

— Mămică – se îngrijoră el – să nu fi pus lapte înăuntru!

— Nu, îngeraşule, îl asigură soţia-guvernantă.

Camelia începu să-i dea apoi cu linguriţa din pilaf, ca unui copil, deşi d. Emilian părea în deplinătatea forţelor sale fizice şi morale.

— Cine munceşte mult cu creierul ca mine trebuie să nu se obosească inutil. Eu trăiesc şi mă nutresc, în mod raţional, ştiinţific. Nu mănânc carne, lapte, grăsime şi în genere nimic fiert, ca să nu-mi obosesc stomacul. Mă nutresc cu vegetale crude, care cuprind vitamine, şi pentru a înlocui caloriile pe care le pierd din celelalte alimente, beau puţin vin. Astfel, organismul meu face un minimum de travaliu cu maximum de efect nutritiv, păstrându-se intact pentru munca intelectuală. Am ajuns la regimul ăsta după lungi studii şi corespondenţe cu savanţii străini, dar astăzi sunt perfect sănătos. Mămică, mai pune-mi puţin vin!

Jim şi Vera se priviră lung unul pe altul, şi ochii lor râdeau, căci spuneau: „Mulţi nebuni sunt pe lumea asta! Noi n-o să mâncăm vitamine!”

În momentul acela intră fluierând pe uşă şi scoţându-şi repede paltonul Bobby, care, văzând pe Jim, rămase deodată amuţit.

— Nu ţi-e ruşine, Bobby, să intri astfel pe uşă? reproşă

m-me Policrat. Unde-ai fost până acum? (Apoi către Jim.) Îţi prezint pe protejatul şi viitorul tău cumnat, cu care ai fost aşa de bun.

Bobby, care cunoştea pe Jim fiindcă îi înmânase în diferite rânduri mesaje de la Vera, clipi cu şiretenie dintr-un ochi şi întinse cavalereşte mâna. Vera îi privi cu simpatie pe amândoi şi, trăgând de mânecă pe Bobby, îl puse să stea lângă ea.

— Mă iertaţi că vă întreb – se adresă Jim către d. Emilian – ce studii faceţi?

Emilian Protopopescu păru încântat de întrebare şi începu să explice cu toată convingerea, muşcând dintr-un măr rumen, necurăţat:

— Domnule, cercetez de câţiva ani o problemă foarte interesantă, şi anume pervertirea şi distrugerea simţului moral în toate domeniile culturii, dar mai ales în literatură. Am strâns un material extrem de important şi variat şi aştept numai din Germania, un număr de cărţi ca să pot privi chestiunea dintr-un punct de vedere, european. Am lucrat ştiinţific, ţinând seamă de părerile criticilor. Când însă trebuia să spun adevărul, am tăiat în carne vie. Eu cred că aduc o contribuţie frumoasă artei, care trebuie să fie curată şi să nu zdruncine temeliile sănătoase ale societăţii. Am cercetat o mulţime de tratate medicale, am consultat somităţile medicinei şi am ajuns la convingerea că cele mai multe din manifestările acestea nesănătoase sunt de ordin patologic.

— Nu înţeleg bine... aş vrea o pildă, zise Jim.

— Pilde? Câte vrei! replică d. Emilian muşcând din măr. Ascultă:

Pe la trei.
Vin păduchii mititei;
Pe la cinci,
Ploşniţele cu opinci.
Şobolanul te miroase
Pe la şase.

Gâlcile dacă ţi-au copt,
Doctorul vine la opt.

D. Emilian se uită circular, spre a vedea efectul. M-me Policrat ridică ochii spre tustrei.

— *Fi donc,* ce oroare! Cine e ăsta, Emil?

— Unul Arghezi, trebuie să-l ştie dumnealui!

Camelia râse cu hohote servile, apoi se uită cu admiraţie şi devotament la d. Emilian, şi mângâindu-l iarăşi pe păr zise:

— Puiule, prea munceşti mult, să nu te surmenezi! (Către Jim.) Săracul, a avut o tenie lungă de 14 metri!

Jim, temându-se de violenţa discuţiei, se mulţumi să dea din cap cu interes şi să declare de politeţe:

— Studiul d-voastră trebuie să fie foarte interesant. Sunt nerăbdător să-l citesc. De ce nu-l publicaţi?

— A! zise Emilian, trebuie să-l pun la punct întâi şi să mai fac unele cercetări. Când mai vii am să-ţi citesc un capitol.

Jim era nerăbdător să stea de vorbă cu Vera, să privească puţin în ochii ei acum, când erau ca şi logodiţi, dar nu putea. Din când în când, Vera se uita galeş la el scuturându-şi părul, ba o dată îi atinse mâna pe sub masă. Când consumaţia fu pe sfârşite, Vera îşi apropie gura de urechea lui Jim şi-i şopti:

— Vrei să mergem să-ţi arăt ceva? apoi zise tare: Mamă, noi ne ducem dincolo!

— Duceţi-vă, scumpilor... Ah... vă invidiez!...

Vera luă de mână pe Jim şi-l trase afară. Trecură din nou în hol, de acolo într-un coridor şi intrară apoi într-o altă odaie. Un clic-clac al butonului electric dezvălui din neguri o odăiţă mică, simplu mobilată, dar cu aer nevinovat de celulă monacală. Un pat îngust de bronz, cu perdele de opal, un şifonier şi o măsuţă de lac alb, două scaune şi o oglindă deasupra măsuţei – acesta era tot mobilierul, luminat de un bec simplu, acoperit cu un abajur de dantelă.

— Asta e odaia mea! declară Vera, şi, cu mâinile împreunate, se legănă pe loc în chip de alintare.

Jim, care nu intrase niciodată în odaia unei fete, se simţi invadat de un sentiment nou de intimitate şi de mister sentimental. Vera începu să facă ca un ghid ocolul odăii ei.

— Uite, aici am toate cărţile de care mi-ai vorbit tu şi pe Arghezi... tu nu mă întrebai decât de astea... ca la examen... aci e o fotografie de când eram în şcoală... eram în cursul inferior atunci...

Jim privi şi văzu o fetiţă mică în şorţ cadrilat, cu părul lung până la umeri şi cu ciorapi scurţi... o miniatură mai visătoare şi ştearsă a Verei de acum... Într-o altă fotografie se vedeau un ofiţer osos şi mare ca un urs şi o femeie brună, frumoasă, foarte asemănătoare cu Vera, deşi obosită la faţă. „Cine-i?” întrebă el din ochi.

— Este o soră a mea măritată din Arad... de unde mă întorceam atunci când m-am întâlnit cu tine în tren.

Faptul de a cunoaşte alţi oameni de care avea să fie socotit legat în curând plăcea lui Jim ca o călătorie fără destinaţie hotărâtă.

— Uite, vezi desenul ăsta? continuă Vera. Ce zici?

Jim văzu un animal nedesluşit, între pisică, purcel şi câine, cu fundă la gât, dar, prudent, zise:

— E foarte frumos! Îmi place!

— Ăsta eu l-am făcut! declară mândră Vera, scoţând vârful limbii afară şi legănându-se pe loc.

Apoi îi arătă fotografiile de vedete, albumurile de şcoală, inelele, dantelele pe care le lucra, se îmbrăcă cu uniforma de şcoală, care o făcea şi mai dulce, acum, că faţa îi era uşor fardată, şi apoi, dezamăgită, se aşeză pe marginea patului, mărturisind:

— Nu mai am ce să-ţi arăt!

Jim se aşeză şi el lângă ea şi începură să se privească zâmbind unul pe altul. Nu ştiau ce să-şi spună, dar erau amândoi ameţiţi de o beţie suavă de puritate şi confesiune.

— Vera – zise Jim, cuprinzând pe fată pe după umeri şi lăsându-şi capul peste vârtejul părului ei parfumat – de aici încolo vom fi totdeauna împreună, ca acum, şi nu vei mai plânge aşteptându-mă! Zicând acestea, îi răsturnă părul peste cap şi o privi în ochi: Cum sunt ochii tăi, Vera? Verzi ca apa de lac, sau albaştri ca Adriatica? Cum ai putut tu să mă vrăjeşti, serafim de express-orient? Cine şi-ar fi închipuit, fată cu plete negre, atunci când şedeai cu nasul lipit de geamul vagonului, că vei apărea într-o zi pe poarta casei mele, ca Bunavestire, şi vei fi a mea?

Mângâiată de Jim, Vera tăcea fermecată. Apoi, vrând să vadă şi ea culoarea ochilor lui Jim, se apropie de obrazul lui, acoperindu-l cu suflarea ei caldă:

— Vai – strigă ea înveselită – ochii tăi nu sunt la fel! Unul bate în verde şi altul în cafeniu. Şi noi am avut o pisică cu doi ochi deosebiţi, care s-a pierdut.

— Ei bine, a fugit pisica şi am venit eu...

După câteva clipe de tăcere, Vera vorbi din nou cu glas tremurat. Ochii i se făcuseră profunzi şi rotunzi.

— Jim, sunt aşa de fericită, că nu-mi vine să cred că e adevărat că tu eşti aci în odaia mea, unde am plâns de atâtea ori din pricina ta... Parcă sunt beată... Pune mâna să vezi!

Şi, luându-i mâna, i-o duse la inimă. Sub sânul ei mic şi crud un iepure cald se zvâcnea să sară. Apoi puse şi ea mâna pe inima lui Jim, să vadă dacă bate mai tare.

Astfel petrecură câtăva vreme, privindu-se în tăcere sau spunându-şi nimicuri, îndreptându-şi unul altuia gulerul sau cravata, descoperindu-şi semne particulare şi contemplându-se, cuprinşi de o nelinişte nelămurită şi de-o chinuitoare emoţie. În cele din urmă, Jim crezu că e timpul să plece şi, recomandând fetei să fie cuminte, îi făgădui că a doua zi chiar îi va aduce inelul de logodnă, şi în acest scop îi luă măsura degetului cu un fir de aţă roşie. Vera se învârti de bucurie de trei ori pe loc şi cuprinse pe Jim în braţe. Acesta o îmbrăţişă şi lipi numai faţa de obrazul ei de pluş.

— Să nu bem tot vinul dragostei din prima zi, Vera! Să aşteptăm curaţi la gânduri ceasul cel mare!

Toată familia conduse pe Jim până la uşă, inclusiv d. Emilian, căruia Camelia îi ţinea mâna pe cap, să nu răcească. M-me Policrat îl îmbrăţişă o dată cu patos şi-l salută ca dintr-un port, cu mâna plină de inele, când motorul porni şi maşina ieşi pe poartă.

Ningea cu fulgi mari şi felinarele păreau îmbrăcate în vată. Jim îşi simţea sufletul învălmăşit de impresii multiple. Lola şi ofiţerul, şoseaua şi d-na Policrat, d. Emilian, clinchetul de pahare şi parfumul părului Verei se amestecau într-un vis de şampanie. Era aşa de ameţit şi plin de euforie, încât cu încetul pierdu sentimentul existenţei sale terestre şi, pilotându-şi mecanic maşina, visă că trece pe sub meri în floare, printre parcuri imense de crizanteme albe.

MARELE DIVAN

PESTE NOAPTE JIM AVU VISURI feerice. Vera, într-o rochie albă, vaporoasă, ce-i da înfăţişare de fluture, zbura pe deasupra unui nemărginit lac verde, înconjurat de munţi înalţi, înzăpeziţi. Fata se prefăcea în spumă şi se pierdea în apă, care, în gândul visătorului, era Adriatica. Jim, în costum de baie, sări în apă şi începu să se dea afund în lichidul translucid, care îi risipea părul şi-l refracta prelungit. Departe, pe funduri, un candelabru enorm cu braţe multe, ca o sepie de lumini, tremura sclipitor şi creştea vertiginos, pe măsură ce Jim bătea apa cu picioarele. Cu cât se apropia de fund, cu atât apa se rarefia şi becurile candelabrului se îndepărtau. Dintr-un glob mare se desfăcu un şarpe lung din lame de argint şi bijuterii, care începu să se învârtească în spirală şi să se ridice spre înotător. Jim recunoscu în capul reptilei pe m-me Policrat. Apoi toate luminile căzură în abis, rotindu-se în sisteme planetare şi cântând o muzică suavă de orgi şi clopoţei. Când se sculă, ceasul potrivit la orele opt era în plină activitate muzicală.

Jim se întinse în căldura patului şi se lăsă în voia gândurilor. În sobă pocnea focul de curând aprins şi geamurile erau înflorite de zăpadă. Se simţea atât de bine, încât i se părea că îngerii zboară prin aer. Ideea că era logodit cu Vera îl năvăli, îmbătându-l cu vinuri necunoscute până atunci, mirându-l că într-o hotărâre aşa de neprevăzută se poate găsi atâta fericire. Dragostea pentru Vera se strânsese în el picătură cu picătură, şi

acum era uimit să se vadă plin de un lac liniştit şi limpede. Râse la gândul că-şi închipuise posibilă o legătură cu Dora sau Lola, fete independente, căutătoare de stiluri personale, lipsite de ingenuitatea pe care temperamentul lui autoritar o cerea. Dar ceea ce îl făcu să se simtă nou era un sentiment de suavitate şi protecţie pudică, ce-i dădea scrupule de conştiinţă şi-l îndemna să sfărâme orice insinuaţie lascivă a imaginaţiei. Pe Dora şi pe Lola le dezgolise în gând, dorise să le seducă în chip rece, ca să-şi satisfacă o vanitate virilă, şi se simţea tulburat lângă ele de parfumul lor feminin şi de viziunea fugitivă a unui genunchi scăpat de sub rochie. Când în apa mării văzuse încordarea şi descordarea pulpelor albe ale Dorei, înotase cu o voluptate rece, căutând să-şi sincronizeze mişcările cu ale ei şi simţindu-i de departe vibraţia trupului. Dacă însă o mână a închipuirii trăgea ciorapul de pe pulpa Verei, altă mână se grăbea s-o acopere, şi Jim încerca o emoţie nouă, înrudită cu aceea a paternităţii. Uşoarele lascivităţi ale gândului aveau ceva idilic şi auster. Se întreba bunăoară cum erau genunchii Verei, ce siluetă ar fi avut în costum de baie, se minuna că putea avea în curând dreptul să cerceteze toate aceste lucruri, la care nu se gândise şi care erau *ale sale.* Dar deducând-o din capul ei prelung şi vioi şi subţirile glezne şi închipuindu-şi-o zveltă şi încordată, nu era neliniştit de dorinţe tulburi, ci cuprins de o mare afecţiune la ideea că trupul acela fragil era de acum în grija şi în stăpânirea lui. Ca o fată care a căpătat o păpuşă şi se gândeşte cum s-o îmbrace, Jim luă fotografia Verei, o foaie de hârtie şi un creion şi, cuprins de snobism, începu să facă schiţe şi proiecte de toalete. Îi desenă o pijama scurtă ca un tricou, în care ar fi pus-o de dimineaţă să facă exerciţii de supleţe şi coregrafie, în tactul bătut de el; un costum de călărie băieţesc, cu bluză albă, încheiată ruseşte (deşi nu avea cal), căci băgase de seamă că asta cadra bine cu casca ei de păr; un costum *yachting* dintr-o fustă albă plisată şi un veston cu galoane marinăreşti, sau un mare

pulover de lână albă peste pantaloni de schi, în vederea zbenguirii pe zăpadă. Jim îmbrăca şi dezbrăca pe Vera în imaginaţie, o răsucea ca pe un manechin, o socotea un simplu obiect decorativ, fără să presupună o clipă măcar ideea vreunei rezistenţe. Alcătui şi un plan de activitate zilnică, al cărui scop era să facă din Vera o mică Diană modernă. La şapte s-ar fi sculat şi, luându-şi tânăra soţie în braţe, ar fi trecut în sala de baie, unde ar fi stat câteva clipe sub grindina de apă a duşului. În ritmul unei plăci de patefon, ar fi făcut împreună o serie de mişcări ritmice, după care, îmbrăcându-se, ar fi trecut în sufragerie. Acolo s-ar fi întreţinut amândoi, respectându-şi reciproc personalitatea, şi şi-ar fi dat la sfârşit sărutarea de despărţire pentru o jumătate de zi. Vera ar fi fost obligată să citească după un anume program hotărât de el, sau să se plimbe în aer liber şi în bătaia vântului, la volanul unui „Sport”, având alături, pe banchetă, un ogar, pentru ca faţa să i se îmbujoreze în chip firesc şi să ia roşeaţa pieliţei de măr creţesc, să înoate, să tragă cu arcul şi să facă acrobaţii plastice pe un platou de gazon, în faţa unui bazin nemişcat de mercur. După amiază, însă, îmbrăcată în costum simplu de impiegată, ar fi devenit secretara sa în faţa unei mici maşini de scris, al cărei ţăcănit ar fi fost din când în când întrerupt de o îmbrăţişare prelungă. Seara trebuia să iasă, pentru ca prezenţa lor în culoarele teatrelor sau în lume să producă invidie: „Vai, ce tineri, şi căsătoriţi!” „Vai, ce soţie tânără ai!” Imagina pentru Vera costume de seară albe şi foarte decoltate, a căror feminitate ar fi trebuit să contrasteze cu masculinitatea capului, obţinută prin tunderea băieţească a părului, aşa încât rotunditatea feţei şi fruntea bombată să rămână speriată şi graţioasă, cu marii ochi cristalini umbriţi de gene prelungi. Aceste visuri se complicau cu planuri de existenţă generală şi de conduită afectivă, determinate toate de sentimentul că Vera era proprietatea lui, dar o proprietate gingaşă, ce trebuie cultivată, ceva ca o pasăre a paradisului în colivie sau ca un peştişor exotic

într-un glob verzui.

Îmbătat de aceste gânduri, Jim sări jos din pat şi începu să se plimbe în jurul odăii, uitând să se îmbrace. Pe măsură ce adâncea analiza evenimentului, beţia noii stări creştea. Îi venea să râdă de satisfacţie şi să se mire de emoţiile ce le încerca la gândul unor probabilităţi pentru care fusese până atunci orb. Nu ideea de a avea pe Vera (la gândul acesta se mustra de ticăloşie) îl încânta, ci aceea că fata avea să doarmă acolo zgribulită lângă el, să poarte numele său, să pretindă a face parte din viaţa lui. Ciudat şi tulburător! Acum înţelese Jim elementul conjugal din dragostea lui şi se socoti om, pricepând într-o clipă ceea ce miliarde de oameni au încercat, iluminaţi tot într-o clipă. Se simţi „soţ” protector şi părinte, şi ispita sexuală îl năvăli ca un simţ religios de procreaţie. Lola şi Dora erau şarpele şi pasărea din pădure ce nu pot fi domesticite, pe când Vera, porumbiţa care se aşază cu picioarele roşii pe degete şi ciuguleşte din palmă.

În vreme ce se plimba astfel prin odaie, uşa se deschise încet şi în crăpătura ei se arătă capul de piele-roşie al babei Chiva, care n-avea obiceiul să bată înainte de a intra...

— Hei! şopti ea, intenţionând să fie discretă şi pătrunzând în odaie cu miros de zăpadă şi înfăşurată într-un strat gros de haine şi broboade – a venit cu o scrisoare, zice că de la domnişoara Vera.

— Unde este, cine a venit?

— A plecat... a fost o servitoare... ce te mai faci?... Parcă eu n-am întrebat-o? de la logodnica... de!... Baba Chiva râse cu mister până în plăselele dinţilor şi scoase de sub şorţuri un plic lunguieţ şi roz, înlăcrimat puţin de fulgii de zăpadă. Nu le-am spus nimic... la cucoane! apoi se scotoci din nou şi întinse un toc rezervor de culoarea guşterului, ud: Ia vezi, asta ce mai e? L-am găsit pe drum, în zăpadă.

Când baba Chiva ieşi cu iarna afară, Jim puţin neliniştit de ce putea cuprinde scrisoarea se apropie de sobă şi,

lovit în piept de dogoarea jarului stătu multă vreme meditând asupra probabilului conţinut, înainte de a desface plicul. Se hotărî, în sfârşit, şi citi, după ce, aruncându-şi ochii asupra sfârşitului, se convinse că nu aducea nicio veste rea:

„Dragă Jim. N-am dormit toată noaptea cu gândul la «evenimentul» nostru de aseară, dar acum am avut o insomnie feerică, aşa cum trebuie să fie când iei opiu.

Am stat liniştită şi m-am sculat liniştită cum n-am mai fost decât în copilărie. Nu-mi vine nici acum să cred că ceea ce se petrece cu mine este adevărat. Pentru ce? mă întreb. Ce ai putut tu găsi la mine care să te hotărască să faci acest lucru? M-am privit în oglindă mereu, să văd dacă pot să-ţi plac ţie. Dragă Jim, oricum ar fi, sunt fericită, fiindcă te închipui prea bun ca să glumeşti cu mine, şi apoi eu voi fi cuminte, voi citi ce-mi vei spune tu, voi gândi cum gândeşti tu, voi fi, într-un cuvânt, ca o umbră a ta, care va merge cu tine şi se va opri cu tine. Toată noaptea am meditat cum trebuie să mă port ca să-ţi plac ţie şi am aşteptat cu nerăbdare, după cântatul cocoşilor, să se lumineze de ziuă, ca să pot să cânt de bucurie, fără să fiu socotită nebună. Îţi scriu acum ca să nu mă faci să sufăr aşteptându-te prea mult. Vreau să-ţi spun o mulţime de lucruri, o mulţime de lucruri!

A ta, Vera”

„Bravo!” gândi Jim măgulit în amorul propriu la lectura primei scrisori a Verei. Nu-i bănuise de loc adâncimea sufletului şi-şi închipuia că trebuie să scrie frivol şi convenţional ca în „oracolul” pe care i-l confiscase Silivestru Capitanovici. Cât devotament şi ce gingaşă şi naivă sentimentalitate! „Voi fi, într-un cuvânt, ca o umbră a ta, care va merge cu tine şi se va opri cu tine.” Bravo, Vera! Dulce şi necunoscută Vera! Ce fade i se părură scrisorile de altădată ale Dorei şi Lolei, pline de consideraţii generale pretenţioase sau fragmente de idei,

aruncate pe toată hârtia în caractere ţepoase, faţă de această mărturisire plină de sinceritate şi scrisă aproape caligrafic. Această nouă satisfacţie de ordin critic spori euforia lui Jim şi sentimentul abscons că o planetă comună îi scosese ca din întâmplare pe acelaşi drum.

Când Jim intră la prânz în sufragerie cu cele două inele ascunse în buzunarul vestei, găsi asistenţa agitată şi gălăgioasă ca o mare rea. Tanti Ghenca se făcuse pământie şi nasul dantesc îi cădea spre gură, tanti Caterina lătra, tanti Mali zâmbea enigmatic ca un faraon de bazalt, iar Magdalina se căina cu şoapta şi cu ochii. Silivestru, livid, îmbuca nervos şi în neştire, iar dom' Popescu şedea în capul mesei, cu seriozitate de arbitru. Numai Lisandrina tăcea, stacojie şi obstinată.

— Neamul nostru a avut ruşine – declară tanti Ghenca – stricaţi în familie la noi n-au fost!

Tanti Fira confirmă:

— Ei, unde mai sunt vremurile când fetele şedeau închise în casă şi nu ridicau ochii la bărbaţi până la nuntă! …

— D-aia nu v-aţi măritat şi v-aţi uscat fete bătrâne; fiindcă aţi fost rele şi sălbatice! izbucni Lisandra cu o violenţă pe care Jim nu i-o bănuise.

Agepsina se simţi insultată personal şi strigă furioasă şi ameninţător:

— Fată, ştii ce? Noi nu ne-am măritat fiindcă am fost bine crescute şi modeste şi n-am tras lumea de haină ca dezmăţatele de azi. Noi din vorba părinţilor n-am ieşit şi nici de râsul lumii nu ne-am făcut. Ţie, dacă ţi s-a făcut de măritiş, du-te fato, unde te-o lumina Dumnezeu, da' aci bărbaţi noaptea să nu ne-aduci, că nu e tractir!

— Agepsino – imploră Magdalina sperioasă – nu spune şi tu vorbe grele! (Explicativ.) Vezi, d-aia mi se bătea mie pleoapa stângă şi-mi ieşea în cărţi vorbe rele şi necaz de la un crai de tobă! Cartea nu minte niciodată!

— Eu n-am adus niciun bărbat, dar nici fată bătrână nu vreau să mor! Vreau să intru în rândul lumii!

— N-ai decât! A venit şi te-a cerut şi nu te-am lăsat noi?

— Ar fi venit, dar s-a speriat lumea de atâtea pustnice!

— Ba nu ţi-a venit soarta, fato! Când îţi bate ceasul, omul tău îţi pică şi în foc! Nu ne-a fost scris la niciuna să ne măritǎm, şi asta-i!

— Ba soarta nu vine dacă nu-i deschizi uşa! Că au vrut să mă ia atâţia, şi la unul i-aţi râs în faţă, la altul i-aţi întors spatele şi aţi umblat cu vorbe până m-aţi dezgustat. Soarta şi-o croieşte, omul! Eu vreau să intru în rândul lumii!

— Dacă vrei să intri în rândul lumii – predică Ghenca – trebuia să spui dezmăţatului să vină aici ca oamenii, la lumina zilei, să declare aici că are gânduri serioase, nu să te ameţească pe la colţ de stradă şi să-ţi bată noaptea în geam, să se scoale toţi vecinii! Cine ştie ce stricat este, care a simţit că ai ceva bani!...

Toate femeile se uitară circular şi afirmativ una la alta, aşa cum se salută raţele, cu înţelesul:. „Asta este!”

Lisandrina se aprinse şi zise cu lacrimi în ochi:

— Ba nu e dezmăţat, nici stricat; e om aşezat şi cu situaţie şi a venit şi el să întrebe ce fac, că i-a fost frică să dea ochi cu d-voastră. Şi-apoi n-are să dea socoteală nimănui, şi eu la fel! Nu-mi sunteţi nici tată, nici mamă şi nu sunt datoare să cer binecuvântarea nimănui!

— Dacă n-ai părinţi, nu trebuie să-ţi faci de cap, să ne vâri în vorbele lumii! Uite-aici, mătuşi-ta, pe ea s-o întrebi, că ea ţine locul mamii!

Tanti Mali renunţă ironic la tutela ei, scuturându-şi pelerina cardinalescă:

— Nu mai e acum vremea când tinerii întrebau şi pe cei bătrâni, cu experienţă. Acum e lumea nouă!

Domnul Popescu îşi unifică barba cu haina şi crezu că a venit momentul să-şi pună în valoare însuşirile lui de mediator:

— Frate, voi sunteţi prea pripite. În definitiv, fata are dreptate. E încă tânără şi frumoasă şi vrea şi ea să se mărite. Dacă nu v-aţi măritat voi, nu înseamnă că altui

trebuie să vă imite!

Tanti Ghenca sări înţepată:

— N-are decât! Dar o fată cuminte nu primeşte noaptea pe toţi neisprăviţii de pe stradă...

— Dă-mi voie, frate, a venit omul în vizită, să se vadă, ce Dumnezeu, doar n-o să se cunoască de la distanţă! Parcă eu, când am luat-o pe dumneaei, nu veneam fără ştirea d-voastră!

Toată lumea, unită într-un glas, lătră asupra lui dom' Popescu:

— Taci din gură, domnule, nu te-amesteca în lucrurile femeilor! Pe dumneata te ştia lumea cine eşti, te dăduseşi în vorbă prin alţii, cum se obişnuieşte, dar ăsta ştie cineva cine-i? Nu vezi că e nebună?... Dacă o fi însurat? Dacă umblă s-o înşele şi o lasă fără cununie!

Dom' Popescu îşi strică din nou barba şi se adresă Lisandrinei:

— De! aici au şi dumnealor puţină dreptate... dumneata eşti mai tânără şi trebuie să le asculţi, că au mai multă experienţă... ele îţi vor binele, ca surori... O fată trebuie să apere onoarea familiei... temelia ţării... pe urmă ne distruge neamţu şi americanu!

Dom' Popescu, ca să iasă onorabil din afacere, se adresă brusc lui Jim:

— Ia ascultă, domnule, ce zici, o să ne ierte americanu datoriile?

Jim însă nu simţea nicio atracţie pentru problema datoriilor Europei faţă de America şi se gândea numai că „individul" Lisandrinei trebuia să fi fost acela cu care în duminica ploioasă ea vorbise în şoaptă pe geam, din odaia tantei Mali.

În tot acest timp, Silivestru stătuse rigid şi stins în priviri, ca pierdut într-o zonă alpină. În faţa lui, ceaşca de cafea fumega ca un crater de bitumuri, de mucurile de ţigară aruncate în neştire înăuntru. Când tanti Ghenca se pregătea să se repeadă cu masca ei sarcastică şi ceroasă, Silivestru, fără să ridice capul, bolborosi aspru în barbă:

— Lăsaţi pe Lisandrina în pace şi nu-i mai purtaţi de grijă! V-aţi aşezat ca moliile pe sufletul ei şi nu o iertaţi până nu i-l faceţi pulbere. Du-te, Lisandrino, în lume, cu sau fără cununie, şi ieşi din putreziciunea asta! Şi eu am să fac la fel! Vă vestesc că mă însor cu o colegă profesoară şi că am vorbit cu proprietarul să cumpăr casa asta. Trebuie să intru şi eu, ca Lisandrina, în rândul lumii!

Silivestru tăcu şi strivi un alt muc de ţigară în pasta neagră a ceştii. Fu o clipă de tăcere şi uimire... Tanti Mali se aşeză şi mai drept pe scaun şi rămase nemişcată, cu mâinile fibroase aşezate una peste alta.

— N-ai decât să te însori şi tu – rupse tăcerea Agepsina – noi nu te ţinem!

— Nu mă ţineţi? Mă aşteptam să vă bucuraţi, nu să-mi daţi voie!

Tanti Ghenca se învineţi:

— Lasă, domnule, că cunoaştem noi însurătoarea d-tale! De ani de zile te tot logodeşti, şi nu te mai însori niciodată! Nu eşti bun pentru asta, domnule, fuge femeia de cărţile d-tale!

Tanti Agepsina zise cu o jale rea:

— Sigur, acum, când îţi vine bine, te însori, după ce ne-ai ţinut pe noi în loc de nu ne-am măritat, pentru că a trebuit să avem grijă de bătrâni şi de d-ta!

— Lăsaţi-mă în pace! se irită Silivestru. Lăsaţi-mă în pace! Până când o să mă ţineţi legat aci cu lanţuri? Vreau să respir aer curat!

— Ştii ce, domnule? zise Ghenca cu confidenţă sarcastică, ţi-a făcut farmece! Lasă, că ştiu eu pe cine iei dumneata! Pe sfrijita aia fără cămaşă pe ea, care îţi aţine calea de ani de zile fiindcă ştie că ai avere! Profesoară! Mereu pe drumuri! Nu ştie ce e casă, nu ştie ce e masă! Du-te şi te însoară cu ea, ca să te căieşti pe urmă! Eu, una, nu mă bag, nu mă amestec! Fiecare îşi croieşte soarta cum îl taie capul!

Faţa lui Silivestru se făcu de zinc.

— Tăceţi din gură, scorpiilor! strigă el, fioros, şi cu un

pumn sfărâmă ceaşca de cafea şi farfuria de sub ea.

Apoi se ridică repede de la masă şi ieşi izbind uşa de perete aşa de tare, că geamurile şi farfuriile din dulap zbârnâiră, şi lampa cu stalactite de cristal se clătină deasupra mesei, clipocind.

— Vai de mine! se văită galbenă Magdalina, punându-şi mâna la inimă. Frică mi-a fost de scandal şi de oameni pricinoşi! Din supărare – Doamne fereşte! – poate să-ţi vină o dambla…

Dom' Popescu îndrăzni:

— Frate, ce vă amestecaţi d-voastră în treburile omului cu asemenea vorbe jignitoare?!

— Tu să taci din gură! îl certă brutal Caterina. E fratele nostru şi ştim noi ce trebuie să-i spunem!

— Aici cam au dreptate – se adresă dom' Popescu lui Jim – ele au socotelile lor de familie, drepturile lor de surori mai mari, în care noi nu trebuie să ne amestecăm!

Jim îşi pipăi inelele în buzunar şi, satisfăcut de a putea turna gaz peste foc, zise râzând:

— Ce curioasă coincidenţă! Trei evadări deodată! Căci am uitat să vă spun, şi eu mă însor!

Nimeni nu dădu importanţă declaraţiei şi Agepsina spuse:

— Acum te-ai găsit şi tu să glumeşti!

— Cum glumă?! râse mefistofelic Jim. Credeţi că eu glumesc? şi scoase inelele din buzunar, le încercă în dinţi, le aruncă în aer şi le prinse zornăind în farfurie, apoi le puse pe amândouă în degete. Uite-aici: *Ion* şi *Vera,* 1 decembrie 1931. Spre deosebire de unchiul Silivestru şi tanti Lisandrina, eu vă comunic fapte împlinite!

— Felicitările mele! se înveseli sincer dom' Popescu. Bine faci, omul trebuie să-şi facă datoria în viaţă!

Tanti Magdalina însă începu să se căineze şi să se jeluiască:

— Mamă dragă, când ai făcut tu asta, fără să mă întrebi? să fi ştiut şi eu pe cine iei şi cum! Lucrurile astea se fac cu socoteală şi fără pripă!

— Să ştii şi dumneata? Dar pentru ce? se miră cu toată sinceritatea Jim. Ce folos ar fi fost să ştii dinainte ceea ce în niciun caz nu poţi împiedica dacă vreau *eu?* Te informez numai, ca să fii în curent cu starea mea civilă, să nu cumva să uit!

— Mamă dragă – continuă văitatul de găină care a ouat de curând, Magdalina – se poate să-mi faci mie aşa ceva? Eu sunt bătrână şi cu experienţă şi ţi-aş fi deschis ochii! Te-ai întrebat tu dacă are fata zestre ca pentru învăţătura ta, dacă e partidă bună pentru tine? Şi cum te logodeşti aşa, fără s-o văd şi eu?

Jim se supără de-a binelea:

— D-ta crezi că eu am cumpărat-o din târg şi pentru alţii şi că m-am tocmit? Am întrebat-o numai pe ea şi apoi am comunicat hotărârea părinţilor, cum fac şi aci, aşa, ca o curiozitate care poate să vă intereseze! Prin urmare, s-a terminat!

Cu aceste vorbe, Jim se ridică râzând de la masă, aprobat de baba Chiva, care se învârtea pe lângă bufet, şi ieşi liniştit din odaie.

Tanti Ghenca îl apostrofă de la distanţă, în vreme ce Magdalina îşi ştergea ochii în lacrimi.

— Hei, domnule, d-voastră aţi stricat lumea; nu mai e respect de părinţi, nici ruşine în ziua de azi!

Apoi tanti Mali, tanti Ghenca, tanti Caterina şi tanti Agepsina învârtiră drojdia cafelei pe fundul ceştilor, pe care le răsturnară pe farfurioare şi le împinseră în ordine în faţa tantei Magdalina. Aceasta, cu ochii roşii şi întunecată la faţă, luă prima ceaşcă şi, privind în fundul ei cu ramuri negre, începu să consulte drumurile întortocheate ale destinului.

NELINIŞTI PRENUPŢIALE

— VERA – STRIGĂ JIM DUPĂ amiază, intrând în odaia fetei – închide ochii şi întinde mâna stângă!

Fata se apropie râzând şi strânse pleoapele tare de tot. Jim îi luă mâna mică, îi sărută pe rând vârfurile degetelor subţiri şi apoi îi petrecu verigheta rece pe inelar. Vera deschise ochii mari şi se uită speriată la mână. Răsfiră degetele în aer, alergă la fereastră, se privi în oglindă şi, în sfârşit, veni ameţită înspre Jim, lăsând capul în jos.

Jim o puse să stea pe un scaun şi se aşeză şi el în faţa ei, cu genunchii lipiţi de genunchii ei. Apoi îi cuprinse amândouă mâinile şi o privi în ochi. Pupilele Verei sclipeau ca boabele de struguri negri în rouă şi nările îi tremurau de emoţie. Sub casca de lac negru a părului, obrazul naiv, fin ardea îmbujorat.

— Vera – zise Jim cu voce schimbată – îţi dai tu seama ce clipă mare este asta pentru noi? De acum tu nu mai ai nici părinţi, nici fraţi şi copilăria ta s-a sfârşit. De acum tu eşti numai a mea şi soarta mea este şi a ta. Vom dormi unul lângă altul şi vom trece prin viaţă îmbrăţişaţi. Când tu vei fi bolnavă, eu te voi veghea toată noaptea şi tu vei face acelaşi lucru cu mine. Orice bucurie ne va bucura pe amândoi şi tristeţea unuia va fi şi a celuilalt. Eu nu am de acum încolo alt scop în viaţă decât să te ocrotesc pe tine, iar tu trebuie să mă ajuţi şi să-mi fii credincioasă, ca să pot izbuti în viaţă. Uită-te în ochii mei, Vera, şi spune-mi drept: îţi va fi dor de cineva, mai iubeşti pe cineva câtuşi de puţin în afară de mine?

Vera se uită în ochii lui Jim cu o penetraţie indicibilă şi spuse:

— Nu mi-e dor de nimeni, nu-mi pasă de nimeni. Eu numai pe tine te iubesc!

Stătură aşa, în tăcere religioasă, şi prin genunchi îşi presimţeau în trup zvâcnirea întregului sânge. Simţeau ritmul liniştii, şi asta le dădea o beatitudine paradisiacă. Aerul cădea în jurul lor în straturi de mătase, şi lina ninsoare de afară li se părea o desfoiere universală de flori de meri şi caişi. Timpul clipocea lent, stătător, unduindu-se în rotocoale mari, ameţitoare. Jim şi Vera se aşezară pe micul pat, culcându-se unul în faţa altuia, şi Jim vru să tragă pe fată lângă sine şi s-o sărute. Ea însă se feri rugătoare:

— Jim, n-ai spus tu să fim cuminţi până la nuntă? E ruşine să ne sărutăm acum!

Tânărul consimţi la ascetism în privinţa sărutărilor, dar adăugă:

— Sunt cuminte, îţi făgăduiesc, dar de acum încolo trebuie să ne obişnuim cu ideea de a fi împreună. Între noi amândoi apropierea va fi aşa de mare de acum înainte, încât ruşinea va rămâne un cuvânt gol. Tu nu ştii că vom dormi împreună şi că nu vei mai avea nimic să-mi ascunzi? De ce te-ai înroşit aşa la faţă?

Într-adevăr, obrazul fetei ardea, şi în ochi îi sclipeau mici lacrimi.

— Eu nu ştiu ce se petrece cu mine, Jim – zise ea pierită – dar ştiu că te iubesc. Tu poţi să faci de acum încolo cu mine ce vrei!

Cu sângele aprins şi voluptos de inocenţa fetei, Jim spuse mai încet, strângându-i mâinile:

— Când vei fi a mea, ai să vrei să avem copii?

Vera nu ştia lămurit nici ce înseamnă a fi a cuiva, nici cum se fac copiii, dar fiori nemaicunoscuţi ei până atunci îi trecură prin trup. Aprobă numai din cap şi din închiderea pudică a pleoapelor.

— Vera – se rugă Jim – îţi promit că sunt cuminte, mă

laşi să te strâng în braţe?

Buzele, pleoapele, nările, toată faţa îmbujorată a fetei tremurau de emoţie şi ruşine, dar glasul stins spuse cu hotărâre:

— Jim, tu poţi să faci cu mine ce vrei!

Jim o trase cu o mână lângă sine, iar eu cealaltă îi netezi părul. Degetele îi intrau în pletele moi ca în ciucurii unei mari crizanteme lăţoase. Părul Verei avea un parfum stins de cafea crudă sau de castane, care îmbăta. Îşi lipiră vârfurile nasurilor unul de altul, într-o sărutare japoneză şi se priviră în ochi. În micile discuri cu chenar verzui ai ochilor fetei Jim se vedea liliputan. Apoi coborî mâna pe spate. Pipăi umerii mici şi omoplaţii, numără cu degetele coastele şi strânse tare mijlocul, străbătut de un fior nu atât voluptos, cât de proprietate. După aceea trecu repede mâna pe glezne şi o ridică uşor spre genunchi. Ţinu multă vreme în podul palmei rotula rece şi sidefoasă din cauza ciorapului de mătase şi a încordării instinctive a piciorului. Acum arterele îi zvâcneau de o dorinţă mai insidioasă, fiindcă i se părea grozavă ca o coloană de fum divin. Făcuse de atâtea ori lucrul acesta, în silă, cu femei ironice şi generoase, dar de data aceasta, în faţa nevinovatei, tremurătoarei de ruşine şi iubire Vera, se simţi plin de religiozitate, ca în faţa unui mister. Ceea ce dorea în fundul conştiinţei era mai presus de ruşine şi plăcere, şi nu avea să se întâmple decât o singură dată în viaţă, ca naşterea şi moartea. Jim lunecă mâna în sus, peste marginea ciorapului, şi netezi deodată epiderma caldă a pulpei caste, pentru întâia oară atinsă de o mână străină. Vera dădu un mic ţipăt şi-şi ascunse obrazul înfierbântat în pieptul lui Jim, cutremurată de un suspin uşor, asemănător plânsului. Erau amândoi tulburaţi ca de un eveniment mare şi îmbătaţi că deschiseseră poarta înfricoşată a ruşinii, pentru a se apropia în toată goliciunea sufletească unul de altul. Cum Vera îşi ascundea cu îndărătnicie obrazul, Jim o îndepărtă cu energie şi căută să o privească în faţă:

— Vera – zise el mişcat – ţi-e ruşine de mine?

Fata nu ridică ochii, dar răspunse încet şi rugătoare:

— Jim, vreau să mă iei cât mai curând, cât mai curând!

Acum însă erau schimbaţi sufleteşte, căci o perdea grea ce-i despărţise se trăsese la o parte. Se simţeau de pe acum soţi şi se doreau – Jim, nerăbdător de a avea o fiinţă cu desăvârşire inocentă, Vera, neştiutoare încă de adevăr, dar presimţind că trebuia să facă un mare sacrificiu, cu trupul ei tot, cu tot ce fusese până atunci neatins şi nerostit.

Vera îşi trase rochia strâns peste genunchi şi, devenită pe jumătate femeie, începu să zgâlţâie un nasture din haina logodnicului său.

— Jim – zise – spune-mi drept, să nu mă minţi, tu... ai mai sărutat fete... aşa cum ai făcut cu mine?

— Am mai sărutat, Vera, de ce să te mint... dar nu aşa ca pe tine... fără să le iubesc!

— Dar de ce? se miră fata, adumbrindu-se.

Jim nu vru să jignească inocenţa fetei cu consideraţii fiziologice:

— Nu pot să-ţi explic acum pentru ce... mai târziu... dar tu trebuie să mă crezi pe mine... numai pe tine te iubesc!

Şi, cuprinzându-i amândouă mâinile şi sărutându-i-le, le puse în dreptul inimii lui.

— Jim – şopti fata după câteva clipe de meditaţie – şi o să facem şi copii?

— Se înţelege, dacă vrei tu!

— Eu vreau!

Vera se înveseli şi râse cu capul pe spate, copilăreşte.

— Vreau, un băiat, să semene cu tine, să aibă ochii întunecaţi ca ai tăi!

— Şi eu vreau o fetiţă, nebună ca tine şi cu ochi oceanici!

— Atunci să facem şi băiat, şi fată! Să mă joc cu ei!

— Bine, consimţi Jim, dar tu ştii cum se fac copiii?

Vera pufni cu pudoare, arătând că ştie, dar nu poate să spună şi şopti cald în urechea lui Jim:

— Ştiu… ne sărutăm mult!

Tânărul pufni la rându-i în râs de naivitatea fetei şi o strânse cu patimă de mijloc. Apoi o luă în braţe ca pe un copil şi o purtă prin odaie, legănând-o. Vera se lăsa dusă şi se ţinea cu amândouă mâinile de gâtul tânărului, acoperindu-i un obraz cu pletele sale netede. Era uşoară şi delicată, şi suflul ei cald adia pe faţa lui Jim ca un vânt de iunie cu mireasmă de trandafiri. Se lăsară astfel pe un scaun şi rămaseră aşa multă vreme îmbrăţişaţi şi ascultându-şi reciproc bătăile arterelor.

Vera încruntă ochii şi întrebă:

— Jim, e adevărat că o să îmbătrânim şi eu o să mă fac urâtă şi zbârcită? Când n-am să mai fiu tânără, tu n-ai să mă mai iubeşti!

— Ba da, Vera!

— Ba nu, ştiu eu! Nu vreau să trăiesc până când voi îmbătrâni!

Tânărul se înspăimântă de spectrul senilităţii şi astupă gura Verei.

— Să nu mai spui asta! Noi nu vom îmbătrâni *niciodată,* ci vom rămâne tineri şi sprinteni ca şi acum. Numai cine nu poate să iubească îmbătrâneşte şi moare!

Vera păru convinsă şi începu din nou să mediteze cu sprâncenele încruntate.

— Jim – întrebă ea din nou strengăreşte – dar tu ai să-mi faci rochii multe, multe, nu e aşa? Vreau să fiu frumoasă!

— Am să-ţi fac, fireşte, dacă vei fi cuminte!

După o clipă de reflecţie, fata se răzgândi:

— Nu mai vreau rochii, Jim! Să mă iubeşti tu, atâta vreau.

Priviră amândoi pe fereastră, şi Vera îşi lipi nasul mic de geam. Afară ningea liniştit cu fulgi de păpădie şi naftalină, şi toată strada era învelită cu blăni de urs alb. O sanie cu zurgălăi clinchenitori lunecă repede, trasă de doi cai nervoşi, acoperiţi cu reţea. În urma ei, călare pe săniuţe mici remorcate una de alta, o droaie de copii

chiuiau şi fluierau, îmbătaţi de iarnă. Faţa le era roşie ca merele domneşti şi pe sprâncene şi în nări gerul îi pudrase cu cristale. Vera chihoti de bucurie şi tropoti pe loc.

— Jim, nu e aşa că dacă mă mărit cu tine, am voie să mă mai joc cu zăpadă?

— Auzi vorbă! Îţi cumpăr şi o sanie sau un schi şi costum de alpinistă, cu pantaloni, să mergi şi la Polul Nord!

La ideea gheţurilor eterne, ochii Verei se împânziră iarăşi de gânduri noi:

— Jim, aş fi curioasă să ştiu cum e la Polul Nord! Trebuie să ningă mereu şi să sune numai zurgălăi de sănii.

— Închipuie-ţi un pustiu acoperit cu blană moale de hermină şi întrerupt din loc în loc de oglinzi masive de gheaţă, în jurul cărora se mişcă molatic turme de urşi albi. Din când în când, un ren cu coarne rămuroase apare la orizont, ca o tufă desfrunzită, şi câte un stol de pinguini, cu fracuri negre, se îndreaptă către parchetele de cristal ale gheţurilor. Şi peste tot cad neîntrerupt fulgi de naftalină, ca acum!

— Vai, ce mult mi-ar plăcea un pinguin, Jim, să sară prin casă...

După un răstimp, Vera vorbi din nou, în vreme ce cu mâinile potrivea cravata lui Jim:

— De când te iubesc pe tine, Jim, a început să-mi fie frică de moarte! Nu e aşa că n-o să murim curând? Vreau să te iubesc mult de tot, şi apoi nu-mi mai pasă! Fără tine acum mi-e urât şi mi-e frică. Aseară m-am uitat pe fereastră, spre cer, la stele şi m-au cuprins fel de fel de gânduri. Jim, ia spune-mi, sunt departe stelele? În şcoală n-am învăţat.

— Asta-i acum, sunt *departe,* se-nţelege!

— Bine, dar dincolo de ele ce este?

— Probabil o altă pulbere de lumi, pe care n-o zărim.

— Dar dincolo?

— Nimic!

— Cum nimic? Până unde ţine nimicul asta?

— Ia ascultă, Vera, de când ai devenit lunatică? Ce-ţi pasă ţie de stele?

— Nu-mi pasă de stele, dar mă cuprinde o tristeţe, şi un urât când mă gândesc ce mici suntem. Aş vrea să avem o putere mare, să trăim câteva mii de ani!

Jim trecu de câteva ori mâna peste pletele Verei şi zise:

— Ce comedii îţi trec ţie, Vera, prin căpuşorul asta? Să nu te mai gândeşti la stele, nici la moarte, că nu e bine! Oamenii cuminţi nu se gândesc la nimic şi trăiesc numai cu evenimentele mărunte ale orei. Dacă muşuroaiele de furnici ar vedea ochiul enorm al omului ţintit ca un astru roşcat asupra ţărânii, n-ar încremeni toate pe loc? Dacă am avea urechi şi simţuri să auzim mecanica huruitoare a cerurilor, inimile noastre n-ar îngheţa de spaimă? De ce să ne sucim noi mintea cu întrebări inutile când, stând aşa, cu obrajii lipiţi şi îmbrăţişaţi, ne simţim atât de fericiţi?

— Jim, tu ai dreptate, tu nu poţi să ai decât dreptate! Sunt o proastă şi trebuie să mă ierţi!

Se întunecase şi în odaie focul aprins în sobă arunca prin interstiţiile capacului câteva fâşii de lumină. Vera aprinse becul de pe noptieră şi odaia se umplu de o lumină verzuie, blândă ca un duş mărunt. Erau amândoi aşa de vrăjiţi şi pătrunşi de miracolul vieţii lor, încât dacă de sub plapuma roz ar fi ieşit un înger cu aripile înfăşurate, sau Cupidon ar fi intrat gol pe uşă, cu arcul în mână, nu s-ar fi mirat. Examinară din nou inelele, scoţându-le şi punându-le de câteva ori pe degete.

— Vera – întrebă Jim – ia spune-mi tu mie, cum ai început tu să mă iubeşti?

Fata îşi lăsă pleoapele în jos şi-şi dădu cu mâna părul de peste ochi.

— Ceea ce mă întrebi tu e un lucru pe care mi-e greu să-l spun, fiindcă mie mi se pare că te-am cunoscut şi te-am iubit întotdeauna.

— Dar ce-ai gândit tu atunci, în tren, când te-am sărutat?

— Mi-a fost frică... dar apoi mi-a fost drag de tine... te văzusem cu coada ochiului şi-mi plăcuseşi... mi-era şi ruşine de întâmplare şi-mi era şi ciudă că nu vii să-mi vorbeşti.

— Ei, şi apoi?

— Apoi te voiam mereu şi mă rugam lui Dumnezeu să-mi ieşi înainte... nu mai dormeam noaptea şi mi-era dor de tine, şi dacă ai fi venit atunci să mă furi, mergeam cu tine până la capătul lumii...

— Dar dacă nu te întâlneam?

— Ştiu eu ce se întâmpla dacă nu te mai găseam?... Poate mă aruncam undeva într-un râu... poate, cu vremea aş fi uitat... dar ştiu că mi-era silă de toată lumea şi n-aş mai fi ridicat ochii asupra nici unui bărbat... Pentru că tu eşti aşa cum te-am visat eu şi trebuia neapărat să vii ca să nu mor!

Zicând acestea, Vera puse capul pe umărul lui Jim şi oftă uşor, zâmbind înlăcrimat.

— Dar tu cum ai început să mă iubeşti? întrebă ea.

— Eu, Vera, veneam mereu la tine, fără să înţeleg de ce, în vreme ce alergam cu gândul la alte fete, pe care în realitate nu le iubeam. Nu-mi închipuiam că într-o fiinţă aşa de mică şi sfioasă ca tine se poate ascunde atâta dragoste. Dar fără îndoială că în cele din urmă s-ar fi întâmplat ceea ce s-a întâmplat, pentru că simţeam în mine o nemulţumire şi o căinţă ori de câte ori te părăseam. Dar în sfârşit, ce-ţi pasă ţie cum am ajuns să te iubesc dacă eu te iubesc cum te iubesc şi simt că fără tine lumea e ca un univers cu soarele stins?

Cu aceste vorbe, cei doi se îmbrăţişară din nou, se frânseră tare în braţe, se legănară pe loc, îşi lipiră obrajii, îşi sorbiră răsuflarea şi se priviră lung în ochi, chinuiţi de a nu putea să se pătrundă mai tare, nesăturaţi unul de altul. Şi ar fi stat aşa ceasuri întregi şi zile întregi, şi stelele s-ar fi aprins şi s-ar fi stins deasupra lor dacă m-

me Policrat n-ar fi ciocnit tare în uşă şi nu le-ar fi strigat:

— Copii, de ajuns cu dragostea… veniţi la masă!

În sufragerie, Jim şi Vera continuară corespondenţa mută. Uitau pe rând să mănânce şi se pierdeau în contemplarea celuilalt, ori îşi strângeau mâna pe sub masă. Vera zâmbea galeş lui Jim şi sărea la fiece gest al lui să-i dea un şervet, o furculiţă sau ceea ce credea că-i lipseşte.

— Oh, oh! exclamă m-me Policrat, mai pudrată şi încondeiată ca oricând, ce tandreţe! şi făcea din mâna plină de inele un gest comic de gelozie.

Deşi domnul Emilian Protopopescu şi Camelia li se păreau celor doi logodnici foarte ridicoli, îi priveau cu simpatie şi fiindcă ar fi iertat greşelile întregului univers, şi pentru că aprobau solidaritatea lor. De aceea le suportau sfaturile cu îngăduinţă.

— Să vă iubiţi – zicea moral d. Emilian – căci fără iubire nu se face nimic în viaţă! (Arătând înspre Camelia.) Dacă nu era ea, care cu dragostea ei să înţeleagă cu ce om are de a face, de mult mă prăpădeam! Nu e aşa, mămică?

— Aşa e, puiule! Nu vorbi mult să nu te oboseşti!

— Domnule, când eram flăcău ajunsesem numai 45 de kilograme! Nu puteam mânca nimic şi o durere surdă îmi înţepenea ceafa. Stomacul, inima, plămânul, nimic nu mai funcţiona bine. M-am căutat cu doctori mari, am făcut fel de fel de analize, a sângelui, a sputei, a lichidului cefalorahidian, a urinei, şi nimic. Am fost şi la Viena, într-un sanatoriu. Ei bine, n-ai să crezi! Ea mi-a sugerat ideea că am tenie, şi într-adevăr, după câteva încercări infructuoase, căci capul rămânea mereu înăuntru, am dat afară o tenie de vreo 14 metri. De când m-am însurat am viaţă liniştită, mănânc raţional, mă culc devreme, nu sunt agitat de problema sexuală şi pot să lucrez câteva ore pe zi. Am crescut cu 20 de kg. Căsătoria e mare lucru, nu e aşa, mămică?

D. Emilian vorbea despre căsătorie ca despre un sanatoriu şi se uita la Camelia ca la o doică. Jim şi Vera se

strângeau de mâini pe sub masă, hotărâţi să n-aibă tenie şi să trăiască fără raţiune.

În fiecare zi cei doi se închideau în odaie, şi acolo, mână în mână şi umăr la umăr, îşi şopteau fel de fel de nimicuri, răscolindu-şi toate colţurile sufletului, întrebându-se de toate şi gustând dinainte cu închipuirea bucuriile căsniciei. Deveniseră mai puţin sfioşi unul de altul, şi Vera mai concesivă, deşi mereu pudică, şi într-o zi Jim sărută pe faţă deasupra genunchiului, după ce trăsese ciorapul, în vreme ce ea îşi acoperise ochii cu mâna, să nu vadă. Sfiala fetei faţă de Jim dispărea zi cu zi, fără să-i răpească ingenuitatea, transformându-se într-o patimă fanatică capabilă de orice. Într-o zi ea puse capul pe pieptul lui Jim şi aproape plângând şopti:

— Vreau să fiu a ta, cu tot trupul!

Jim o mângâie şi o sărută pe frunte, neştiind bine dacă fata îşi dădea seama de ceea ce dorea şi spunea. Ochii ei erau însă limpezi şi nevinovaţi şi fără umbră de tulburare ascunsă.

De la o vreme, odaia Verei era plină de lenjerie nouă şi cutii. Era zestrea ei, pe care o aşeza vrafuri, o cataloga şi o punea în rafturile şifonierului, stropind-o cu apă de colonie şi presărând-o cu floare de *patchouli.* Jim lua şi el parte la aceste inventării, desfoind petalele spumoase ale cămăşilor, sau desfăcând, spre ruşinea cu lacrimi a Verei, un combinezon îndantelat, fin ca pentru picioare de nimfă. Vera sărea asupra lui, i-l smulgea din mână şi-l ascundea, implorând:

— Nu te uita, Jim, mi-e ruşine!

— Ce ai tu să-mi ascunzi mie? o mustră într-o zi Jim foarte serios. Nu eşti tu de acum a mea? Nu sunt eu tovarăşul tău de viaţă şi de moarte? Mai mult decât aceste dantele voi vedea, Vera! În ziua cea mare te voi vedea goală!

Vera lăsă capul în jos şi zise îmbujorată:

— Atunci tu poţi să faci cu mine ce vrei, dar acuma mi-e ruşine!

Amândoi îşi făceau pe hârtie liste de avutul lor şi simţeau o bucurie nouă la vederea pachetelor lucioase de lenjerie bine călcată şi legată cu panglici, care era a lor. Scoteau de prin sertare tot felul de nimicuri, pe care hotărau să le reţină, spre a-şi spori inventarul. Se simţeau egoişti şi plănuiau fiecare să-şi însuşească ceva din casa celor bătrâni. Vera alerga tiptil prin casă şi venea cu câte un obiect, zicând:

— Asta o luăm noi. Mama nu are ce mai face cu el!

Ar fi devastat toată casa dacă n-ar fi manifestat dispreţ pentru gustul bătrânilor. Voiau lucruri noi, mai frumoase, şi-şi mobilau cu închipuirea odăile. Căci nu numai dorinţa de contopire, ci şi aceea de a reprezenta un cămin îi făcea nerăbdători. Şi într-o zi, Jim surprinse pe Vera exercitând de zor pe o hârtie, ţinând vârful limbii afară, semnătura ei viitoare de femeie: *Vera Marinescu, doamna Vera Marinescu.*

— Am să fiu doamnă, am să fiu doamnă! strigă ea veselă, piruetând prin casă.

— Da, Vera! confirmă Jim. Doamna şi femeia mea! Aşa îşi petreceau zilele neliniştite de aşteptare, până ce ceasul cel mare bătu, şi ziua nunţii se deschise înaintea lor, ca un şir dublu de genii întraripate.

O GALĂ DE BOX

BOBBY SE NĂPUSTI PE UŞĂ, ROŞU de emoţie la faţă şi cu mustaţă americană, şi strigă din prag:

— Şefule, diseară e box la Circ! Stătu astfel o clipă, cu pălăria de fetru (cu care alterna în cursul zilei şapca reglementară) înclinată spre ceafă, aşteptând efectul senzaţionalei ştiri. Văzuse pe gardurile de lângă Lido un afiş mare, lung, pe care scria cu litere de foc *Moţi Spandau – H. Breitkopf,* şi ca la comunicatul mobilizării generale a armatei alergase în pas gimnastic acasă, spre *a tapa* pe Jim sau pe Vera.

Aceştia îl primiră puţin tulburaţi în intimităţile de logodnici, dar transmiţând şi asupra lui zâmbetul fericirii lor. Bobby le era la amândoi simpatic, pentru că era oarecum agentul, destinat de soartă, al reîntâlnirii. Vera, care iubea acum pe toată lumea şi vedea numai paradisuri cu flori şi îngeri păzitori peste tot, îşi amintea cu duioşie cum Bobby sărea în foc pentru ea când era vorba de vreo misiune secretă, ca, de pildă, de a păndi scrisorile ce-i veneau de la Jim şi a i le da fără ştirea celorlalţi. Jim îl simpatiza fiindcă era fratele Verei, cu care semăna de altfel, şi fiindcă orice tânăr independent care îşi bătea joc de curiozităţile celor bătrâni îi plăcea. Intuind acest efluviu de simpatie, Bobby îl comercializase, perceptându-l în bani. La început el numea pe viitorul lui cumnat *domnul Jim,* dar apoi, dându-şi seama de însemnătatea gradului său de rudenie prezumtiv, începu să-i zică de-a dreptul: *şefule,* evitând totdeauna şi

domnule, şi *tu.*

— Bobby, nu ţi-e ruşine!? îl mustrase Vera.

Dar Jim nu era supărat de această inocentă impertinenţă, fiindcă Bobby nu era prea de tot tânăr faţă de el şi în curând avea să fie student, şi apoi spunea asta cu aşa mari agitaţii confidenţiale ale sprâncenelor, încât stârnea râsul. De câte ori dar Bobby îl lua tainic la o parte şi-i spunea clipind comic: „Şefule, e un film straşnic cu Anny Ondra la Capitol!”, Jim înţelegea aluzia şi, părându-i rău că nu poate să meargă, îi dădea bani.

Auzind de box, Vera, care nu fusese niciodată la un meci şi era curioasă de orice aspect al vieţii după ora 9 seara, când i se impunea să fie acasă, zise alintată şi galeş rugătoare:

— Jim, haide să mergem şi noi odată la Circ. Vreau să văd şi eu cum se bat!

— Să mergem! aprobă Jim, satisfăcut şi el de a dispune o seară de logodnica lui, în chip de repetiţie generală a apropiatei căsnicii.

Bobby, în culmea jubilaţiei, ghemui în buzunar banii întinşi de Jim şi alergă, lăsând toate uşile de perete, să cumpere dinainte bilete.

La orele 8 jumătate seara Jim veni să-şi ia logodnica şi pe Bobby. Acesta din urmă se zvârcolea ca un tigru tânăr în cuşcă, pe sală, în faţa uşii Verei, care nu mai ieşea, în vreme ce aceea, în faţa oglinzii, scotea şi îmbrăca rochii peste rochii, nemulţumită de cusururi pe care le observa acum pentru întâia oară. Voia să fie elegantă, să placă lui Jim şi să epateze lumea şi avea impresia că totul e strâmb şi ridicol pe ea. I se păru că vede pete pe obraz şi, acoperindu-le cu pudră, fu supărată de lividitatea văroasă a pulberii de orez, care nu adera. Nasul ei mic i se arăta strâmb şi bulbucat şi-l turti nervos cu mâna, lăcrimând de necaz. O înspăimântă, când sta să iasă, boţirea rochiei la spate, şi tocmai atunci observă că pălăria nu se asorta cu costumul. Toate aceste mici catastrofe produceau cu atât mai multă alarmă cu cât inexorabila limbă a ceasului nu-i

dădea răgaz să repare neajunsurile.

Când Jim, îngrijorat de ora târzie, bătu în uşă, strigând: „Hai mai repede, Vera!” fata ieşi îmbufnată şi cerându-şi iertare din ochii mari şi uzi: „N-am nicio rochie cumsecade!”

— Nu fi copilă – o consolă protector Jim – îţi sade foarte bine! Nu văd ce-ar fi rău!

Într-adevăr, Vera era ca o păpuşă mare îmbrăcată sub indicaţiile vârstei. Micul basc înclinat cu ciucure, lăsând toată casca părului liberă, şi gulerul mare, alb, cu funde înguste de velur, îi făceau un cap de porţelan, cu ochi din inimi de pansele şi cu buze emailate. Jacheta de catifea albastră cu nasturi aurii îi îngusta bustul şi-i dădea aerul unui ofiţer de operetă. Jim o prinse de braţul subţire, ridicând-o uşor în sus, şi porni cu ea în pas gimnastic, urmat de Bobby. Se suiră în tramvai, fiindcă n-aveau unde şi cu cine lăsa Peugeotul în faţa Circului. Vagonul era ticsit de lume, şi Vera trebui să stea în picioare, sprijinită pe sub talie de mâna lui Jim. Domni bătrâni şi tineri şedeau înfipţi cu indiferenţă pe bănci, iar cei tineri priveau în gol sau pe fereastră, prefăcându-se că nu văd pe femeile de lângă ei, care se clătinau spânzurate de curelele tavanului. Jim, galant din fire şi înclinat către misticism sentimental, fierbea în el de indignare, mai ales când văzu cum un individ neras şi cu privirea cinică îşi făcu drum violent cu coatele şi se aşeză repede pe un loc, eliberat chiar atunci lângă el. Pentru Jim, Vera era un arhanghel de candori şi lumini şi se mira, jignit totodată, că lumea din tramvai nu se trăgea înspăimântată de fulgere la o parte, în gest de umilinţă şi adoraţie. Ca o mângâiere pentru insulta turmei, o prinse încet de umăr pe Vera şi o întrebă de nu era obosită. Fata, obişnuită să nu i se dea prea mare atenţie, răspunse alintat că nu, zâmbind cu fericire lui Jim din cauza unei constatări pe care o făcuse în sinea ei. Observase ostentativ pe toţi bărbaţii din tramvai, pe cei de pe drum, de pe platformele de aşteptare şi ajunsese la încheierea că nimeni nu era

aşa de frumos şi inteligent la privire ca logodnicul ei. Gloria, averea, poziţia socială a oricui nu erau în stare să umbrească oricât de puţin sentimentul ei profund că n-ar fi putut iubi pe altcineva afară de Jim, şi dacă cineva i-ar fi vorbit rău de el, ar fi ascultat indignată de intensitatea invidiei omeneşti. Fericită de soarta ei, se uita din când în când adânc în ochii lui Jim şi-l prindea de mână, lăsându-şi la rându-i degetele strânse în mâna puternică a acestuia.

Bobby mişca hoţeşte capul în toate părţile, preocupat de ceva, şi tresărea la fiecare gest de mişcare al pasagerilor. Când o doamnă înaltă dădu să se ridice, Bobby se repezi ca un ogar şi se aşeză pe bancă, întorcându-se apoi spre Jim şi Vera, cu semne comice din coada ochilor: „Şefule, am găsit loc pentru Vera!”

Şi se ridică să dea locul surorii lui, mulţumit în sine de a putea răspunde şi el într-un fel atenţiilor ce i se arătau.

Pe splaiurile Dâmboviţei, pe dreapta apei, coloane întregi de oameni se îndreptau pe sub copaci spre Circ. Erau în majoritate tineri cu uitături vulgare şi bestiale, părând, din cauza bascurilor şi *trench-coat*-urilor murdare ce purtau, o ceată de băieţi de prăvălie. Mulţi dintre ei, în haine *charleston* de postav gri-pulbere şi cu mustaţă subţire cu mult pe deasupra buzelor, trebuiau să fie elevi de liceu, judecând după expresiile *şefule, fraiere, zexe* şi *aiurea,* precum şi după aluziile, la campionatele şcolare. Erau în grupuri şi oameni mai în vârstă, cu fizionomii masive de instalatori, măcelari sau agenţi secreţi, care discutau cu aprindere, pariind moralmente pentru un as sau pentru altul. Erau chiar şi fete cu o înfăţişare ciudat de ambiguă. Ochiul impertinent, buzele groase erau de vânzătoare, bascul, părul tuns erau de sportive, dar în genere nu le puteai gândi decât printre fotbaliştii unei societăţi de tejghetari, ca moderniste ale mahalalei sau ca încurajatoare la startul unei curse de biciclişti.

Gestul, conversaţia tuturor erau aşa de pătimaşe şi ireductibile, încât Jim se gândi numaidecât la plebea

romană rău mirositoare din circuri, urmărind cu aviditate luptele de gladiatori. Această impresie căpătă forma unei uimitoare iluzii când, coborând treptele hemiciclului care înconjura arena închisă, se află în faţa muşuroiului circular de capete. Deşi era frig din cauza iernii, circul mirosea a grajd, a sudoare acră şi a piele cadaverică, şi un murmur surd de mii de glasuri vibra pe deasupra largii pâlnii a amfiteatrului. Jim, Vera şi Bobby se aşezară pe cea mai de jos treaptă a circului, încercând să ocupe cât mai rămăsese neacoperit de picioarele desfăcute şi inerte ale celor de deasupra.

În mijlocul amfiteatrului se afla o estradă pătrată de scânduri, înconjurată de un zăplaz făcut din trei frânghii, iar deasupra, prinse de două cabluri încrucişate, patru becuri electrice se clătinau la cea mai mică mişcare a podiumului, mişcând umbrele frânghiilor. În jurul ringului se vedeau scaune şi public mai „select”. Erau domni care, fiindcă sunt raşi şi îmbrăcaţi bine, par intelectuali, precum şi câteva femei în rochii de *crépe-satin* solemn.

În aşteptarea spectacolului, lumea mânca portocale şi bea limonadă pe care vânzătorii o aruncau de jos cu dexteritate în sticlele groase ce le primeau de asemeni peste capetele spectatorilor. Jim fierbea în el de ciudă, dar ideea unui protest i se păru primejdioasă în prezenţa Verei, deoarece privirile vecinilor erau crunte şi sarcastice. Blestemă numai în sinea lui pe Bobby că nu luase bilete înăuntrul amfiteatrului.

Peste câteva minute ringul se umplu de indivizi cu pieptul abia acoperit de tricouri rare. Şi cu prosoape în jurul grumazilor late de bivoli. Erau *soigneur*-ii. Curând după ei săriră peste frânghii doi băieţi tineri în halate lungi de baie şi cu ghete moi de forma copitei în picioare, care se aşezară pe câte un scaun în două unghiuri opuse ale ringului, înconjuraţi pe data de *soigneur*-i. Combatanţii se dezbrăcară de halate şi, rezemaţi cu mâinile de balustrada de frânghie, ascultau acum sfaturile *soigneur*-ilor, întinzând în acelaşi timp picioarele

spre a fi cât mai odihniţi. Din privirile sfioase pe care le aruncau pe furiş publicului se vedea însă că aveau trac!

Un spicher înalt cu pulover alb şi freza foarte linsă se apropie de marginea ringului şi începu să strige răguşit printr-o pâlnie de tinichea datele luptei. Spectacolul se începea prin trei meciuri de amatori. După ce repetă pe toate laturile numele şi greutatea combatanţilor, spicherul se trase la o parte, iar cei doi luptători, cărora li se legaseră mănuşile între timp, se apropiară în mijlocul ringului urmaţi de droaia de *soigneur*-i şi-şi făcură salutul protocolar, strângându-şi mâinile. Arbitrul, punând mâna pe umerii amândorura, le vorbi ceva confidenţial, dându-le instrucţiuni; apoi se retrase, lăsând pe boxeri faţă în faţă, cu mâinile ridicate defensiv.

Cei doi săriră ca nişte cocoşi, bătând iute duşumeaua cu picioarele şi înfierbântându-se mai repede decât cerea nevoia spectacolului. Unul din ei se repezi cu pumnii mari de piele spre fălcile adversarului, celălalt îl cuprinse cu mâinile pe după mijloc. Urmă o încăierare în toată regula, cu mâini nimerite şi încleştate în cap, cu învălmăşeală corp la corp şi o chelfăneală aritmică de ştrengari care se bat pentru un măr. Lumea urla: „Arde-l, Gorune! Nu te da, Ciocane!” în vreme ce arbitrul sări să-i descurce. După câteva îndesări pe loc, gongul sună, şi combatanţii căzură fiecare în colţul său pe scaun, înconjuraţi de *soigneur*-i. Unul, muind un burete într-un lighean, udă pe luptător pe piept, alţii le vânturau cu tehnică savantă prosoapele pe dinaintea obrajilor, în sfârşit, gongul bătu din nou şi cocoşii ţopăiră iarăşi pe duşumele în urletele amfiteatrului. O bătaie în toată regula se iscă între ei, faţa le era roşie de congestie, şi unul din ei, exaltat, trase în neştire pumni în capul celuilalt, în vreme ce acela îl lovi dosnic în şale. Gongul întrerupse lupta şi arbitrul îi concedie pentru inferioritate. Combatanţii se salutară din nou şi coborâră gâfâind peste frânghii, oarecum ruşinaţi.

— Ei, ce zici? întrebă Jim pe Vera.

— Dar asta e bătaie pur şi simplu! răspunse aceasta

deziluzionată.

Bobby însă fu de părere că arbitrul fusese nedrept şi că combatanţii erau elemente de viitor, capabile de un „bogat palmares”.

Celelalte două meciuri următoare de amatori fură mai animate. Trupuri mai consolidate, epiderme mai viril lucioase, o ritmică mai armonioasă şi mai agilă dădeau senzaţia unei lupte concertate, geometrice ca un dans.

Adevăratul spectacol începea de-abia de acum încolo prin patru întâlniri internaţionale.

După o lungă pauză, în care Jim şi Vera suferiră moralmente de pe urma aruncării pe deasupra lor a sticlelor de limonadă, ringul se umplu de indivizi şi doi boxeri în halat săriră peste frânghii. Unul era blond, roşcat, cam molâu, altul oacheş, suplu şi sprinten. Spicherul prezentă prin pâlnia de tinichea pe Fritz Pfeffer şi pe Mielu Doculescu cu respectivele greutăţi. Apoi se strânseră cu toţii în grup, *soigneur*-ii cu prosoapele la gât, şi la explozia albă a magneziei făcură un instantaneu fotografic. După multe ceremonii, pregătiri şi frecări ale tălpilor pe talc, adversarii se aflară faţă în faţă şi gongul bătu.

La început combatanţii se mulţumiră să danseze unul în faţa altuia, trotând mărunt şi apărându-şi faţa cu pumnii. Blondul însă manifesta o tendinţă vădită de a evita lupta corp la corp şi refuza mereu, spre exasperarea publicului, de a ieşi din dansul defensiv. Mielu, cu mâna stângă întinsă deasupra capului, încercă să fandeze către adversar, apropiindu-se şi retrăgându-se cu mişcări iuţi şi încercând să plaseze o lovitură. Izbutise să schiţeze un crochet spre obrazul drept, când blondul Fritz îl îmbrăţişă împiedicându-l să-şi dezvolte mulineurile. Despărţiţi de arbitru, cei doi alergară din nou unul după altul; dar blondul se eschiva într-una, fugind în frânghii. Lumea începu să fluiere impacientată şi să râdă, şi primul *round* se termină în nemulţumirea generală.

Comedia bătutei pe loc continuă şi în celelalte *round*-

uri, spre indignarea spectatorilor. Când românul aplică un *uppercut* în bărbia germanului, îmbujorându-i faţa, publicul urlă de satisfacţie şi se auziră strigăte:

— Dă-i nainte, dă-i la mir!

Cu toată supleţea calmă, prudentă cu moderaţie şi cu iniţiativă în mişcări, Mielu îşi consuma energiile în vânt, căci Fritz bătea veşnic în retragere, îmbrăţişa pe adversar sau fugea spre frânghii.

În cele din urmă, tactica germanului începu să fie evidentă tuturor şi să arunce ridicolul şi asupra celuilalt combatant. Dur şi rezistent în defensivă, germanul îşi obosea adversarul, constrângându-l să se agite steril pe dinaintea sa. Într-adevăr, lupta dură inconcludentă până la sfârşit, şi Mielu Doculescu se retrase învingător numai la puncte, în vreme ce germanul, roşu la faţă şi asudat, se lăsa înconjurat cu solidaritate patriotică de prietenii şi *soigneur*-ii săi.

Al doilea meci internaţional fu precedat de aceleaşi lungi ceremonii şi fotografieri la lumina magneziei. Spicherul urlă în pâlnie numele combatanţilor, Georg Fising şi Lucian Popescu, şi după ceremoniala strângere de mână se aşezară faţă în faţă, cu pumnii întinşi, un „şmecher” oacheş de Dealul Spirei, cu o zâmbire şireată în coada ochilor, ceva între spaima clasei şi cavalerul de industrie, şi un tânăr neamţ decolorat la faţă, cu nasul întors în sus, cu ceva domol şi naiv de Gretchen cu cozi împletite. Întâiul *round* revelă un calm desăvârşit, ironic, care exaltă arena, din partea românului, şi o industrie de mişcări, repede, complicată de prea multă metodă din partea germanului căruia îi lipsea elanul vital în faţa liniştii brune a adversarului. Fluiere prelungi şi strigăte dezaprobară lâncezeala luptei şi *round*-ul se termină în huiduieli.

Un individ gras, cu vag aer de băcan, declară comoetent:

— Asta e porcărie, nu box!

În al doilea *round* însă Lucian începu să atace, schiţând

accelerat cu toată alonja braţelor lovituri către maxilarele lui Georg, care dansa mărunt şi ştiinţific, eschivându-se mereu. Plictisit de ridicolul tacticii în care era atras, se năpusti deodată asupra adversarului şi cu un pumn în nas îi umplu obrazul de sânge. Un urlet prelung, delirant, de satisfacţie, se ridică din pâlnia amfiteatrului, şi Lucian, încurajat de strigătele de îndemn ce veneau din public, începu să toarne asupra capului celuilalt o grindină de pumni ce scăpa oricărei denominaţiuni tehnice. Ameţit, Georg încercă să-i oprească elanul, cuprinzându-l de şale şi împiedicându-i rotaţia mâinilor, dar sângele imprimat pe mănuşi îl mânji peste tot cu purpură. Când Lucian vru să-l descleşteze de pe sine, germanul se clătină pe picioare şi se prăbuşi însângerat pe podea. Arbitrul numără până la zece, dar cel doborât făcu un semn de dezgust şi de refuz.

Publicul ovaţionă frenetic pe oacheşul învingător, care făcu complimente, clipind şiret din ochi, cu sensul de: „Cu mine se pune neamţu?”

— Bravo, ţigane! strigă cineva de sus în hazul obştesc.

— Vai – zise Vera miloasă, strângând mâna lui Jim – nu-mi place, prea e crud!

Un murmur de curiozitate zbură printre bănci. Pe ring săriseră doi noi combatanţi, G. Zuliotis şi un mulatru cu părul ca piperul, Jack Beverley. Se făcu obligatoria fotografie şi în sfârşit gongul bătu. De data aceasta Jim avu un sentiment nelămurit estetic şi impresia de luptă de gladiatori unşi cu ulei. Zvelt, statuar, cu pântecele supt şi umerii laţi, Zuliotis nu apărea ca o forţă brutală şi masivă din cauza distincţiei şi sclipirii studioase din privire. În faţa negrului dinainte trupul său părea principial osândit. Subţire, drept şi fibros, ca un palmier cu pielea unsuroasă şi netedă de abanos, Jack zâmbea arătându-şi dantura albă de felidă. Zuliotis începu să schiţeze în aer mulineuri şi defensive prudente şi părea înverzit de lumina becurilor electrice şi puţin pregătit să primească lovituri grave. Forma sa de luptă era ştiinţifică

sau „cerebrală”, adică se întrevedea în ea intenţia de a suplini prin inteligenţă ceea ce-i lipsea în vigoare. Lupta însă cu o forţă fermă de natura cangurilor boxeri, care, sprijinindu-se pe coadă, lovesc în om cu patru picioare deodată. Cu o linişte de războinic african, obişnuit să ţină lungul arc în mână, să treacă înot Nilul printre crocodili şi să vâneze lei, săltând lin pe tălpi, Beverley urmărea agitaţia cu sudori a adversarului, zâmbind inocent şi mirat ca de o muscă mare ce bâzâia în jurul pumnului său. O întindere admirabilă a mâinii, o desăvârşită linişte defensivă, lipsa totală a oricărei umbre de oboseală dădeau fiinţei sale eleganţa exotică a unui dansator în faţa unui hamal zdrobit de saci.

Celelalte *round*-uri se desfăşurară în tăcerea tuturor, fără nicio lovitură neprevăzută. Flexibilitatea negrului rămânea virgină, deşi defensivă, în vreme ce adversarul se trudea cu fel de fel de ingeniozităţi stilistice, ce-l umpleau de sudori, să atingă pielea unsuroasă a negrului, care se eschiva miraculos, ca o mare lăcustă. Jim se gândi la dulăul cu ochi oneşti care tremură şi schelălăieşte de ciudă jos în curte că nu poate pune laba sa viguroasă pe pisicuţa catifelată care păşeşte, scuturând labele cu distincţie şi dispreţ pe coama gardului. După o îndelungă şi sterilă luptă, gongul bătu, şi mulatrul fu proclamat învingător la puncte şi ovaţionat de public, pe care el îl salută ridicând mâna în sus, ca un războinic scutul.

În tot timpul acesta Bobby dispăruse nu se ştie unde, spre a se întâlni probabil cu prietenii săi. Acum apăru şi el roşu la faţă, cam răguşit şi cu cravata în neorânduială şi, aşezându-se lângă Jim, zise fanatic:

— Şefule, să-l vezi pe Spandau! Vine acum!

Pe ring se urcă şi se aşeză pe scaunul din colţ, înconjurat de *soigneur*-i, un atlet îndesat fără caricatură, cu cap taurin şi nas subţire turtit, inteligent şi ager în priviri, dar cu ironie semită, părând a fi făcut să apuce cu o mână pe adversar, să-l învârtească cu uşurinţă prin aer şi să-l zdrobească surd pe duşumea. În celălalt unghi se

sui înconjurat nu numai de *soigneur*-i, dar şi de foştii combatanţi germani învinşi, un teuton înalt, rumen şi blond, cu cărnuri pline, moi. Rumoarea din public arăta că acest meci era *clou-ul* serii.

Spandau atacă de la început repede şi cu putere, hotărât să termine cât mai curând, dar germanul, cu aceeaşi gravitate profesională a tuturor, bătu în retragere, ascunzându-se după pumni şi apărându-se meticulos şi savant. O încercare de lovitură în maxilar dădu greş, adversarul eschivându-se, dar în acelaşi timp mâna stângă îl plesni în stomac. Incinta urlă şi fluieră încurajând. Cineva ţipă în spatele lui Jim:

— Jos cu el, lovitură joasă, huoo!

Individul masiv cu înfăţişare de băcan sări ars:

— Ce lovitură joasă, domnule, unde vezi dumneata lovitura joasă?!

Celălalt îi contestă calitatea de a se amesteca; acesta declară că individul nu ştia cu cine vorbeşte, deoarece fusese „profesionist” şi avea idee ce e o lovitură joasă, şi discuţia ar fi degenerat într-un pugilat lateral dacă ofensiva grindinoasă a lui Spandau asupra lui Breitkopf n-ar fi ridicat urlete.

În al doilea *round* Spandau continuă să atace furibund, plesnind din când în când obrazul rumen al germanului, dar acesta, îndârjit în mimica lui defensivă, primea loviturile ca o minge flexibilă fără să se resimtă şi tentând zadarnic să răzbată printre braţele muşchiuloase ale adversarului. Spectacolul ţinea toate piepturile în tensiune şi fluierele se amestecau cu strigătele de îndemn.

De la începutul acestui meci Bobby intrase în delir. Cu părul vâlvoi şi cu glas răguşit, ţipa frenetic, neostenit:

— Bravo, Moţi, dă-i, Moţi, aşa, Moţi, dă-i, Moţi, dă-i, Moţi! şi tot astfel la infinit, ca şi când o dată cu stingerea glasului său boxerul avea să cadă dezumflat jos pe podea.

Jim se uită la el şi observă că nu şedea pe bancă, ci,

agitându-se puţin aplecat deasupra treptei, învârtea mâinile în aer, schiţând mişcările şi lovind ipotetic în trupul lui Breitkopf. Când cu un pumn viguros Spandau zvârli pe german în frânghii, Bobby urlă dezlănţuit:

— Moţi, dă-i, Moţi, arde-l, Moţi, dă-i, Moţi!

— Bobby, taci din gură! îi şopti Vera trăgându-l de mânecă.

Dar Bobby se smulse posedat şi începu să strige cu mai multă vigoare.

Nimeni nu părea de altfel scandalizat de aceste ieşiri, şi de sus de tot se auziră aplauze şi strigăte în cadenţă:

— Bra-vo, Mo-ţi, bra-vo, Mo-ţi, bra-vo, Mo-ţi!

Celelalte *round*-uri răscoliră sala fără să soluţioneze lupta. Iritat de rezistenţa neaşteptată ce i se opunea şi care îl făcea să gâfâie de o uşoară agitaţie a inimii, Spandau se năpusti furios asupra germanului, aplicându-i cu repeziciune toate loviturile profesionale, crochete de dreapta şi de stânga, directe, *swing*-uri şi *uppercut*-uri, urmărindu-l până în frânghii şi făcându-l să-şi acopere faţa cu mănuşile sau să se apuce cu mâinile de adversar, dar cu toate acestea, gâfâind, înroşindu-se, agitându-se, plesnit, ghiontit, lipit, trântit, nu voia să cadă jos *knock-out.* Spectacol exasperant de rezistenţă şi de ridicol dramatic! În cele din urmă, ultimul gong bătu, punând capăt unei lupte inegale şi monotone între un atlet a cărui eleganţă consta în faptul de a culca la pământ dintr-o lovitură şi un individ care refuza totuşi să se întindă pe scândurile ringului.

Bobby ieşi din circ istovit ca după o şedinţă de extaz religios. Vera îi îndreptă părul şi cravata, în vreme ce el îşi strângea pumnii de ciudă inconsolabilă că nu sfărâmase, prin mâna lui Spandau, fălcile roşii ale neamţului.

Pe Vera spectacolul în sine o lăsă indiferentă şi chiar îi era odios. Dar era satisfăcută că asistase la ceva neobişnuit la o oră neîngăduită. Erau orele două, moment al nopţii când dormea de mult în patul ei. Faptul de a veni pe străzile deşerte aşa de târziu, la braţ, cu un om până

mai ieri necunoscut, îi dădea o mândrie echivalentă cu aceea a primei ţigări pentru un băiat. Era fericită şi-şi exprimă acest sentiment strângându-se tare de braţul lui Jim.

Ajunşi în centru, Jim fu de părere să se abată la un bar, ceea ce Vera primi cu entuziasm. Nu fusese niciodată, firește, într-un asemenea local şi la asemenea oră. Scaunele înalte de metal, aspectul de laborator al tejghelei, ceremoniozitatea barmanilor în uniformă albă o amuzară, ca de altfel şi femeile cu decolteuri şi farduri strigătoare ce se uitau mirate la această apariţie lilială. Vera întrebă naiv ce erau „doamnele” fardate, însă Jim, autoritar, devenit de pe acum soţ, îi ordonă să întoarcă privirea. Influenţată de experienţa cinematografică, Vera fu dispusă către desfrâuri mari ca acela de a bea *cocktail,* totuşi Jim refuză să-i facă capriciul şi consimţi să-i dea numai un pahar de vermut, băutură pe care fata n-o mai consumase.

În vreme ce Bobby, punând picior peste picior şi cu pălăria de fetru într-o ureche, degusta grav şi blazat un pahar de malaga, Vera sorbea prin pai, strâmbând nasul mic, vermutul amar, declarând că e „rău”. După câtăva vreme însă, excitată şi de veghea excepţională, începu să clipească din ochi şi să simtă o ameţeală dulce şi o bucurie ce o făcea să râdă de orice nimic. Devenit moralist, Jim hotărî retragerea, spre ciuda fetei, care voia să asculte jazul, şi porni spre strada Polonă. Vera, uimită de aspectul nocturn al oraşului, scotea exclamaţii la tot pasul şi punea pe Jim să-i promită c-o va duce la „Cabaret”, ceea ce acesta promise, hotărât cu egoism să nu facă asta niciodată. Ajunseră în apropierea casei, şi Bobby, inteligent, intuind situaţia, porni înainte şi dispăru înăuntru. Jim şi Vera stătură câteva clipe în faţa uşii, privindu-se în tăcere şi zâmbind, iar Vera trăgând într-una de un nasture al hainei pe Jim. Aşteptau ceva şi nu îndrăzneau să-şi mărturisească ce. În cele din urmă, Vera, aprinsă de cel dintâi alcool, îşi apropie gura caldă de

urechea lui Jim şi-i şopti tremurând de emoţie:

— Acum îţi dau voie să faci… ce-ai făcut… în tren!

Înfioraţi ca de un act solemn, de mari destine, Jim se apropie sfios de Vera şi cuprinzând-o pe sub umăr îi sărută gura cu parfum de virginitate şi vermut. Apoi o mângâie pe păr şi cu un „fii cuminte” o urmări cu privirea până ce uşa se închise îndărătul ei şi lumina electrică aprinse geamul unei odăi de la stradă.

VINO DIN LIVAN, MIREASĂ!

ABIA ÎNCEPUSERĂ SĂ CÂNTE COCOşii, treziţi de zorile albite de zăpadă, şi ferestrele casei cu molii sclipiră una după alta de lămpile şi lumânările aprinse înăuntru. Pisicile miorlăiau pe săli, presimţind mişcările din odăi, şi se frecau de canaturile uşilor. Era ziua nunţii şi toţi săriră din pat de grija acestui eveniment. În curte se auzeau râcâituri surde şi bufnituri de lopată alternate de icnete de tuse. Jim şterse somnoros cristalele de gheaţă de pe geam şi privi în semiîntunericul sidefiu de afară. Baba Chiva, înfăşurată într-un număr incalculabil de broboade, şi dom' Popescu, cu mănuşi mari, fără degete, în mâini, săpau mormanele de zăpadă adunate peste noapte şi-şi tăiau în ele un drum alb, glorios ca o Via Appia. În odaia tantei Ghenca, toate lumânările candelabrului erau aprinse, şi apele ciucurilor de cristal, trecând prin sarea de gheaţă a geamurilor, se prefăceau într-o ploaie fină de scântei albe. Prin fundul curţii trecură două mogâldeţe cu o ladă mare în mâini, pe care cu şoptiri şi semne o vârâră în refectoriu. Jim aprinse un chibrit şi se uită la ceas. Era ora cinci. Neînţelegând bine ce se petrece în casă şi pătruns de frig, se înveli în plapumă şi căută să prindă din nou firul visului ce-l purtase prin munţi de zăpadă, după Vera, care îl striga, îmbrăcată în blăni albe de hermină, de pe piscuri îndepărtate.

Cea dintâi care se trezise era tanti Agepsina. Dându-se jos din pat, aprinse două lumânări şi îndreptă iasca numeroaselor candele din odaia ei paraclis. Apoi începu

să se închine pe rând la fiecare icoană, făcând câte o metanie cu mâna atinsă de duşumea. Deschise o *Viaţă a sfântului Vasile cel nou,* cu slovă chirilică, veche şi slinoasă, şi citi la întâmplare din trecerile Theodorei prin cele douăzeci de vămi ale văzduhului, mai mult şoptind, căci ştia pe dinafară orice rând. Când ajunse la rândurile: „Deci fiind eu aşa, fără de nicio nădejde, iată, văzui doi îngeri luminaţi la chip, carii veniră la mine în chipul a tineri foarte frumoşi, ale cărora frumuseaţea nu iaste cu putinţă a o spune: feţele lor era prea luminate, ochii lor cu multă mângâiare privia, părul capului lor alb ca zăpada, hainele lor ca fulgerul, brâele lor de aur şi era încinşi preste ţâţe în cruciş”, se uită cu mare eres la icoane şi spre uşă, ca şi când în prag ar fi putut să apară o dată cu zorile, dinspre mormanele de zăpezi ale curţii, cei doi îngeri luminoşi, şi se închină larg, cu punctuaţii la fiece umăr şi cu o mică reverenţă. După îndeplinirea acestor ceremonii mistice, îşi mai trase pe picior o pereche de ciorapi de lână aspră, sparse o nucă pe duşumea şi o mâncă şi luă cu o linguriţă dintr-o chisea un bulgăre de dulceaţă zaharisită. În sfârşit, privind pe geam, redactă mental buletinul meteorologic şi compară în amintire ziua prezentă cu cele corespunzătoare din ultimii treizeci de ani. Tanti Agepsina, care nu citea decât cărţi sfinte şi consulta natura nemijlocit, sculându-se cu noaptea în cap, avea o memorie calendaristică neobişnuită şi ştia pe dinafară data sărbătorilor, precum şi a naşterilor şi morţilor din familie, cunoştea toate constelaţiile de pe cer cu mecanica lor, semnele zodiacale şi cele douăsprezece case solare, conjuncţia, cvadratura şi opoziţia planetelor, începutul şi sfârşitul decadelor astrologice. Ţinea minte când căzuse în fiece an prima zăpadă, când dăduseră mugurii şi în ce zodie se născuse fiecare.

Tanti Agepsina deschise un dulap lat, scund, înţesat cu icoane de lemn aşezate una peste alta. Luă două icoane mari, stinse, şi un triptic, reprezentând pe Ioan

Botezătorul, le şterse de praf şi le înfăşură într-o bucată de atlas roşu. Tot din dulap scoase o candelă de argint puţin aburită şi o frecă bine cu cretă pisată. Acestea erau darurile de nuntă destinate pentru Jim şi Vera. Apoi începu să scotocească într-o ladă lungă de sub pat, în căutarea rochiei de gală.

Sub candelabrul cu opt lumânări şi în faţa unei oglinzi livide, în ramă argintată, tanti Ghenca se pieptăna rar şi tacticos, scoţând de pe pieptene fiece fir de păr rupt şi depunându-l într-o cutie. Din când în când, ridicându-se în picioare, trecea fundul unei farfurioare pe deasupra unei lumânări, până ce acesta se înnegrea de fum. Cu o periuţă lua apoi funinginea şi o depunea pe părul abia cărunt pe ici, pe colo. Rochia şi mantelul îi erau cu grijă aşezate pe marginea unui fotoliu, de cu seară, şi se gândea acum numai la dar. După ce termină toaleta şi privi cu grijă pe geam, goni pisicile din odaie, ca martori inoportuni, şi trase de după sobă un fotoliu cam desfundat, din tăriţa căruia, vârând mâna pe dedesubt, scoase un ciorap de lână umflat. Răsturnă conţinutul ciorapului pe masă şi-l orândui după categorii. Erau acolo inele cu broderie complicată, cercei masivi şi lănţuroşi, precum şi mari agrafe, în ierbăria metalică a cărora înfloreau fiori sclipitoare: roşii grenade, albăstrii safire, sau galbene ca zeama de portocale topaze. Tanti Ghenca alese câteva obiecte şi, strângând ciorapul la loc, îl ascunse din nou în inima fotoliului.

Tanti Mali, sculată ca de obicei de la patru dimineaţa, se întorsese tocmai atunci din exploraţie, cu miros de zăpezi în pelerină. Ascunse după sobă un vraf de surcele îngheţate, pe care le culesese din curte, câteva jurnale vechi, iar din buzunar scoase un pumn de chibrituri furate din bucătărie. Se învârti multă vreme pe lângă lăzile şi cutiile din sală, până ce, hotărându-se, scoase dintr-o cutie plină cu petice, dantele şi penajuri, un şal turcesc enorm, cu desene în cozi de păun. Ţesătura era pe alocuri măcinată de molii şi stinsă de umezeală, dar efectul

coloristic, de departe, era cu atât mai somptuos. Tanti Mali o întinse, o strânse, iar o desfăcu, combătută de două porniri adverse, apoi, conciliind extremele, luă un foarfece ruginit şi tăie în două şalul, punând jumătate la loc şi înfăşurând cealaltă jumătate într-un fragment de jurnal.

Într-o sală, tanti Magdalina se silea să descuie, la lumina unei lumânări, o ladă lungă, verde. Neizbutind, scoase balamalele putrede cu cleştele. Când dădu capacul la o parte, o privelişte de mormânt preistoric i se înfăţişă înaintea ochilor. Îngropate într-o mucilagine verzuie de cocleli şi rugini şi acoperite cu o ţărână fină de gândaci, molii, omizi mărunte, negre şi păroase ca scama de catifea, toate uscate, precum şi cu pudra măruntă a lemnului rumegat de cari, se aflau acolo, unele peste altele, tablale de aramă, cupe, sfeşnice, linguri de argint, feligene mici turceşti, farfurii de Birmingham, datate 1828, şi fel de fel de ibrice, piuliţe, talere de alamă şi de aramă. Topite, încleiate, plutind într-o mătase a broaştei, păreau ieşite din mâlul unei bălţi secate, şi nu te-ar fi mirat să găseşti printre ele câteva lipitori, un melc negru şi un mormoloc. Tanti Magdalina le scoase rând pe rând afară, văietându-se şi vorbind singură, blestemându-şi, fireşte, ziua şi ceasul când intrase în casa aceea; le întinse pe duşumeaua tocită, căutând perechile. Câteva vase erau sfărâmate, unele tacâmuri îndoite, dar putu să aleagă şase feligene subţiri, cu mici desene rubinii, două sfeşnice de argint cu flori de stejar, şase pahare de cristal grele ca bulgării de gheaţă şi un vraf de talere de aramă smălţuită de diferite dimensiuni, cu inscripţii otomane. Ca „mamă”, gândea ea, trebuia să dovedească vechimea şi nobleţea neamului ei, dăruind cât mai multe scule. Pe când ieşea în curte cu ele în braţe, ca să treacă în refectoriu, dom’ Popescu îi ieşi înainte cu un iatagan turcesc întors ca un bumerang şi cu un pistol lung şi ruginit într-o altă mână.

— Vai de mine! strigă ea speriată, lăsând să-i cadă un

sfeşnic în zăpadă. Ce glume te-ai apucat să faci şi d-ta! Din spaimă poate să-ţi vină ş-o dambla!

Din zorii zilei şi până după-amiază, femeile se îmbrăcară. Ieşeau atât de rar din casă, încât toaleta de stradă devenise un eveniment. (Ultima dată când călcaseră pragul porţii fusese cu patru ani în urmă, la înmormântarea unei rude colaterale.) În ziua aceea masa fu abolită, şi toată lumea stătu închisă în casă, cotrobăind, încercând şi bombănind. Neieşind în lume, nu prea uzau lucrurile şi nici n-aveau sentimentul evoluţiei modei. Îşi făceau bunăoară o rochie în 1900, pe care n-aveau prilejul s-o poarte decât în 1914, şi-şi cumpărau ciorapi de broderie în 1913, spre a-i purta în 1925. Când, la orele patru, se adunară toate în salon, gata de plecare, dom' Popescu, deşi obişnuit, izbucni în râs. Păreau ieşite dintr-un muzeu de mode retrospectiv. Tanti Mali avea pe cap, în jurul nodului de păr bine consolidat, o bonetă de jeuri negre strălucitoare ca coxul ud. O mantelă lungă, formată din două clopote suprapuse, o acoperea de sus până jos ca un sarcofag de mumie egipteană. Ghenca avea căciuliţă şi manşon de lutru şi gâtul îi era sugrumat într-o zgardă lată de mici mărgele. Tanti Caterina purta ciorapi de broderie neagră, puşi pentru a doua oară în viaţă, iar celelalte purtau un fel de surtuce de astrahan cu mânecile bufante şi tichii mici din aceeaşi blană, de sub care părul cădea în streşini mari, groase. Rochiile le erau la toate lungi până în duşumea şi rotate, şi din obişnuinţă le ridicau într-o parte cu o mână, lăsând să se vadă nişte ghete prelungi, ridicole, cu nasturi mulţi, carâmbi mari, noi şi străvechi totodată. Salonul se umplu de un miros pătrunzător de naftalină şi molii, şi dom' Popescu începu să strănute ostentativ. Silivestru apăru şi el mai deşirat şi încovoiat în lunga redingotă lucioasă ca tuciul lustruit şi cu semijoben pe cap. Mânecile nu-i acopereau îndeajuns lungile şi tarile manşete şi, intimidat, în hainele de mult nepurtate, semăna cu Monsieur de Paris, melancolicul călău.

— Haideţi, frate, odată, că se face târziu! strigă dom' Popescu.

După îndemnuri repetate, asistenţa se urni, aşezându-se de la început într-un pluton ordonat. Dom' Popescu deschise convoiul, călcând bine dispus, cu melonul pe-o ureche, cu iataganul înfipt într-un buzunar şi cu pistoalele la sân. După el, tanti Mali, la distanţă de un metru, ca în marile parade, îşi clătina bonetul şi ducea lin cele două clopote. După altă distanţă de un metru urmau două câte două, monahal, Caterina cu Ghenca, Agepsina cu Magdalina şi Lisandrina cu Fira. Convoiul era, în sfârşit, închis de sumbrul Silivestru. Trecură astfel încet prin faţa bisericii, privite de pe geam de mahalagii curioşi, o luară pe lângă Lucaci şi continuară neostenit drumul pe jos până în strada Polonă, căci pensionarele din casa cu molii ieşeau rar în lume, dar erau în stare să facă de trei ori ocolul oraşului pe jos, ca o demonstraţie de ostilitate împotriva lumii noi „coşcovite", care nu se mai dă jos din tramvai şi automobil.

Convoiul intră cu demnitate şi ostilitate în casa din strada Polonă, privit de m-me Policrat, prin *lorgnon.* Vera însă, intimidată de atâtea femei bătrâne şi încă respectuoasă faţă de cei mai în vârstă, sărută mâna la toate, fapt ce stârni admiraţie. Cele şapte femei o sărutară pe rând pe amândoi obrajii, o mângâiară, o învârtiră şi o contemplară şi, strânse în cerc, îşi dădură în sfârşit verdictul:

— E un copil!

Jim era însă furios. Un moment se gândi de-a binelea să le dea pe uşă afară, în pluton, aşa cum veniseră. Ideea de a se da în spectacol îl îmbolnăvea, şi numai cu multă greutate Vera îl convinsese să facă cununia religioasă, măcar în casă, fără alţi martori decât cei care nu puteau fi evitaţi, aşa, pentru ca să fie liniştită şi să nu li se întâmple ceva rău.

Casa era toată luminată *a giorno* şi uşile date de perete. Spaţiile fuseseră lărgite prin retragerea mobilelor

spre colţuri, iar în salon fotoliile imitaţie Aubusson fuseseră orânduite lângă perete, ca într-o sală de consiliu. Toată lumea se aşează jos de jur împrejur şi aşteptă în tăcere, cu pachetele în mână, ca unul să deschidă vorba. În cele din urmă, tanti Ghenca se ridică în picioare şi zise solemn:

— Să fie într-un ceas bun!

Apoi, scoţând dintr-un săculeţ de mătase şi broderie neagră un pumn de agrafe, cercei şi inele, cele mai multe de argint, în lucrătură veche, dar cu foarte mari pietre galbene, roşii şi sinilii, le puse pe masa Louis XV din mijloc. Toţi se ridicară pe rând şi depusera ofranda lor, aşa încât masa se prefăcu în tarabă de anticărie plină cu icoane, talgere de aramă, sfeşnice de argint, feligene, linguriţe, pahare de cristal, şi, fireşte, cu şalul înjumătăţit al tantei Mali. Dom' Popescu, desfăcând misteriosul corp contondent, depuse iataganul, precum şi pistoalele. Silivestru fu cel din urmă care se ridică. Sfios, rătăcit, puse pe un colţ al mesei o cărticică cu scoarţe scorojite şi se retrase pe scaunul său.

M-me Policrat examina cu *lorgnon*-ul piesele şi exclama entuziasmată la fiece lucru:

— Oh, oh, dar e minunat! Ce de lucruri vechi!

În vreme ce tanti Magdalina, ieşind din odaie, începuse inspecţia casei, strâmbând din nas din când în când, din obligaţia pe care şi-o credea, „ca mamă", să „deschidă ochii" lui Jim, tanti Ghenca făcu, cu ironie, la cererea d-nei Policrat, istoricul obiectelor.

— Asta – declară ea punând mâna pe o pereche de cercei – este de la sora bunichii noastre, Iaca. Aşa se purta pe vremea aia. Lucruri solide, nu ca acum. Sfeşnicele astea sunt de la nunta mamii bunichii. În talerele astea mâncau străbunicii noştri. Neamul nostru – observă cu mândrie Ghenca – a fost de oameni avuţi. Unul era Silivestru, zarafu din Udricani! A venit lumea asta nouă, care umblă tot după ce e străin, şi bătrânii au scăpătat. Hei, hei, la nunta lachii a venit şi vodă! Uite.

Vezi şalul ăsta? Ăsta l-a adus bunicul din Persia!

Ghenca desfăcu demonstrativ şalul, dar rămase mirată de scurtimea lui.

— Da' bine, ţaţă Mali – observă ea —ăsta parcă era mai mare!

Tanti Mali lăsă capul pudic şi zise mieros:

— A căzut tăciuni pe el şi s-a ars, Ghenco!

Jim, trecând prin salon, aruncă un ochi în aparenţă dezinteresat, dar care stabilise intuitiv rostul fiecărei piese în viitorul lui interior, şi se opri deodată la cărticica lui Silivestru. Faţa acestuia se făcu de tablă şi barba i se sălbătici. Jim întoarse coperta de pergament şi văzu că era un tratat de *Geografie universală* al iezuitului Buffier, tipărit la Veneţia în 1752. La tabla de materii găsi şi *Valachia.* Ieşi din salon şi se îndreptă spre odaia Verei, spre a răsfoi în linişte, când deodată din filele cărţii se desprinse o hârtiuţă albastră. O ridică de jos şi constată uimit că era o bancnotă de o mie de lei nouă, împăturită. Vru să se înapoieze în salon ca să dea hârtia rătăcită lui Silivestru, dar alte două hârtii la fel căzură jos. Frunzări filele şi observă că fiecărei pagini îi corespundea câte o bancnotă şi că volumul avea 444 de pagini. Stătu un moment la îndoială dacă trebuia să întrebe pe Silivestru de rostul banilor, sau nu era mai bine să înţeleagă ceea ce era mai firesc: că banii îi fuseseră dăruiţi lui, evitând darea în vileag a gestului faţă de mătuşi, când la uşă se auziră şi tropote şi tuse, şi în hol năpădi un popă masiv, cu barbă mare afumată şi închiciurată şi ochii groşi şireţi, care zise tare şi jovial:

— Bună seara, taică!

Jim strecură cartea în buzunar şi fugi vesel, nu atât de popă, cât de bani, să caute pe Vera.

După o jumătate de ceas ceremonia de care avusese atâta silă Jim începu. În picioare, de jur împrejurul salonului, şedeau cei nouă pensionari ai casei cu molii, m-me Policrat, foarte fardată şi senioralâ, domnul Emilian Protopopescu cu „mămica", Bobby, în smoching

împrumutat şi, în apropierea mesei, gata pentru funcţiunea de naşi, un ofiţer înalt ca un ulan, dar cu faţa copilăroasă şi zâmbitoare, care intrase de curând bătând din pinteni şi salutând milităreşte asistenţa, şi o femeie tânără, elegantă, dar blândă în ochi şi în încovoierea nudă a şirii spinării. Erau cumnatul şi sora Verei.

Jim veni şi el încruntat şi aşteptă, la un semn al popii cu barba afumată, lângă masă. Dacă n-ar fi iubit-o pe Vera, ar fi făcut extravaganţe, ar fi sărit bunăoară pe geam sau s-ar fi agăţat de candelabru, lăsându-i pe toţi cu gura căscată. Atâţia martori la solemnitatea vieţii lui i se păreau odioşi. Supărarea îi trecu însă pe dată ce Vera, intimidată, păşi pragul, în rochie de mireasă, condusă de două tinere fete, pline de importanţa misiunii lor. Un fior de gravitate îi trecu prin inimă şi aşteptă, cu spiritul critic mai potolit, ca evenimentul să se petreacă.

Îmbrăcată în alb şi cu cununa grea de beteală în jurul luciosului breton, Vera era angelică. Ochii îi sclipeau ca panselele ude, şi colţul gurii îi tremura într-un zâmbet continuu de sfială, uimire şi fericire. Veni cu atâta smerenie înspre Jim, încât acesta se gândi s-o ia în braţe şi s-o învârtească prin casă, sub ochii holbaţi ai popii şi ai dascălului galben ca de icter. Barba afumată a popii şi pântecele lui masiv i se părură lui Jim demoniace. În jurul Verei ar fi voit o gardă strălucitoare de douăsprezece genii şi deasupra o ploaie de artificii planetare, căzând lent, languros, ca ninsoarea de afară, nu însă aci, în mijlocul atâtor feţe zbârcite, ci undeva pe plaja mării, sau într-un pat de mic hotel de provincie, ca o binecuvântare înainte de întâia atingere corporală.

Părintele începu să cădelniţeze în jurul mesei pe care erau cununiile, în vreme ce galbenul dascăl îngâna pe nas, cu ochii pe tavan:

„Slavă ţie, Dumnezeul nostru, slavă ţie.”

Slujba porni încolăcită şi cu fum de tămâie, părintele mârâind profund, dascălul învârtind melodia nazală în chip de melc. Din când în când, una din bătrâne se

închina rar şi cucernic, rămânând apoi pironită spre miri. Vera şedea smerită şi urmărea cu ochi ascultători punctele ceremoniei şi Jim îi simţea alături răsuflarea aburoasă şi caldă.

Părintele tuşi tare şi recită apoi cu glas mârâitor:

„Stăpâne, Dumnezeule, cel preacurat şi ziditorule al toată făptura, care pentru iubirea ta de oameni ai prefăcut coasta strămoşului Adam întru femeie şi i-ai binecuvântat şi ai zis „creşteţi şi vă înmulţiţi şi stăpâniţi pământul", şi pre amândoi i-ai arătat un trup prin însoţire, că pentru aceasta va lăsa omul pre tatăl său şi pre muma sa şi se va lipi de femeia sa şi vor fi amândoi un trup şi pre cari i-au însoţit Dumnezeu, omul să nu-i despartă. Cela ce ai binecuvântat pre robul tău Avraam şi ai deschis pântecele Sarrei şi l-ai făcut tată a multor neamuri; carele ai dăruit pre Isaac Rebechei şi ai binecuvântat naşterea ei şi ai însoţit pre Iaeob cu Rahila şi dintr-însul ai arătat doisprezece patriarhi; cela ce ai însoţit lui Iosif pre Asineta şi le-ai dăruit roada naşterii de prunci pre Efrem şi pre Manasi... trimite darul tău cel ceresc preste robii tăi Ioan şi Vera şi dă roabei tale acesteia întru toate să se plece bărbatului său şi robului tău acestuia să fie cap femeii şi să vieţuiască după voia ta.”

Jim făcu uşor cu cotul Verei, iar dom’ Popescu le clipi la amândoi şiret din ochi. Vera asculta tulburată şi ruşinată însoţirile lui Isaac cu Rebeca şi ale lui Moisi cu Semfora, însă era fericită şi avea sentimentul că o misiune mare, înfricoşată i se încredinţa. Ridică pe furiş ochii la Jim şi zâmbi.

„Adu-ţi aminte – continuă cântător părintele – Doamne-Dumnezeul nostru, de robul tău Ioan şi de roaba ta Vera şi-i binecuvântează pre dânşii; dă-le roadă pântecelui, prunci buni, o tocmire în gând sufletelor şi trupurilor, înalţă-i ca chedrii Livanului, ca o vie odrăslită, dă-le sămânţă de spic, ca toată îndestularea având, să sporească spre tot lucrul bun şi bine plăcut ţie şi să vadă pre fiii fiilor lor ca nişte mlădiţe tinere de măslin

împrejurul mesei lor şi bine plăcând înaintea ta să strălucească ca luminătorii pre cer, întru tine, Domnul nostru”.

Tanti Magdalina se închină cu mare evlavie, bolborosind ceva în sine, iar Vera, emoţionată, jură în gândul ei, fără să ştie de ce, că va face copii.

Apoi părintele, făcând cu cununia cruce asupra lui Jim, zise de trei ori:

„Cunună-se robul lui Dumnezeu Ioan cu roaba lui Dumnezeu Vera, în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh.”

Toată asistenţa se închină, afară de Bobby.

Părintele repetă ceremonialul cu Vera:

„Cunună-se roaba lui Dumnezeu Vera cu robul lui Dumnezeu Ioan, în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh.”

„Amin!”, încheie pe nas dascălul.

Jim era emoţionat de gândul că Vera era acum pe deplin a lui, dar ar fi vrut să se termine totul mai iute şi să fugă de acolo, conduşi de garda celor douăsprezece genii nupţiale, pe care le credea, printre lumânări, în juru-i.

Părintele îi sfătui cu solemnitate, după *Epistola către efeseni a sf. Ap. Pavel:*

„Bărbaţilor, iubiţi-vă femeile voastre, precum şi Hristos a iubit biserica, şi pre sine s-a dat pentru dânsa, ca să o sfinţească... Aşa sunt datori bărbaţii să-şi iubească femeile lor, ca şi trupurile lor, cel ce-şi iubeşte pre femeia sa pre sine se iubeşte.”

Jim şi Vera gustară de trei ori dintr-un pahar de vin şi apoi, ţinându-se de mâini, se învârtiră în jurul mesei, împreună cu nunii, care-i purtau, şi cu părintele, care cânta clamoros: „Isaia dănţuieşte”.

Trecând prin faţa oglinzii, Jim se văzu pe sine împărat bizantin şi pe Vera, împărătească cu mari cununi de aur greu pe cap. După ocol, părintele sili pe Jim să se aplece în faţa Evangheliei şi ţinându-i, cu ofiţerul, cununa deasupra capului, zise:

„Mărit să fii, mire, ca Avraam şi binecuvântat să fii ca Isaac şi să te înmulţeşti ca Iacov, umblând în pace şi lucrând întru dreptate poruncile lui Dumnezeu”.

La fel făcu şi cu Vera, căreia îi ură:

„Şi tu, mireasă, măritată să fii ca Sarra şi să te veseleşti ca Reveca şi să te înmulţeşti ca Rahila, veselindu-te cu bărbatul tău şi păzind hotarele legii, că aşa bine a voit Dumnezeu.”

Sfârşind ceremonia, părintele îşi netezi barba afumată, se ciupi de nasul tumefiat şi se adresă familiar către cei doi tineri:

— La mulţi ani! Să trăiţi!

Cele douăsprezece genii ale lui Jim îşi luară zborul. Toţi făcură roată în jurul mirilor şi femeile sărutară iarăşi zgomotos pe Vera. Dom’ Popescu înaintă spre ei şi începu să-i moralizeze:

— Aţi auzit ce-a zis sfinţia-sa... Femeia să se plece bărbatului şi acesta să fie cap femeii... Nu-i aşa, părinte?

— Aşa-i, aşa-i! aprobă acesta.

— Să te înmulţeşti ca Rahila... ai auzit?! vorbi dom’ Popescu Verei, care, roşie ca purpura, ascultând totuşi supusă de prea multă fericire. Să faci copii, să sporeşti neamul, ăsta e rostul femeii, nu să mori călugăriţă bătrână, ca dumnealor!

— Da’ dumneata de ce n-ai făcut copii? zise ironică tanti Ghenca.

Dom’ Popescu se uită fix la bărbaţi, spre a-i chema ca martori ai soartei sale:

— Fiindcă n-am avut nevastă care să mă înţeleagă!

Tanti Caterina, atinsă, interveni cu violenţă:

— Lasă, domnule, mirii în pace şi nu te amesteca în treburi femeieşti!

Profitând de discuţie, Jim şi Vera se strecurară afară din salon şi se închiseră în odaia lor. Jim dădu geamurile de perete, lăsând să intre în odaie aerul rece de zăpadă. Totul părea de zahăr afară, şi stelele sclipeau mărunte ca un muşuroi de furnici luminoase. Jim trase pe Vera lângă

el şi zise încet şi blând:

— Ce gândeşti tu acum, Vera?

Vera ezită o clipă.

— Nu gândesc nimic, Jim! răspunse ea în şoaptă. Vreau... Vreau să fiu nevasta ta!

Se îmbrăţişară prelung şi în tăcere, în fâlfâirea perdelelor, şi stătură aşa până ce frigul îi pătrunse. Apoi Jim închise geamurile, se uită la ceas şi, hotărât deodată, zise:

— Vera, repede, îmbracă-te ca pentru drum!

Strânşi în sufragerie în jurul unei mese lungi, nuntaşii beau şi discutau despre instituţia căsătoriei:

— Pe vremea noastră – declară tanti Ghenca – lumea nu era ca azi. Casa era casă, femeia îşi vedea de treburile ei şi nu umbla pe drumuri vopsită ca acum. Iaca, bunica noastră, s-a măritat la şaisprezece ani şi nu şi-a văzut bărbatul decât înaintea nunţii. Părinţii făceau, părinţii desfăceau.

Se iscă o controversă aprinsă între bătrâne şi ofiţer, căruia m-me Policrat îi zicea, cu nume zăngănitor ca o sabie, Zizi, acesta susţinând liberul arbitru al tinerilor, celelalte datoria supunerii.

— Eu – zise ofiţerul aprins la faţă – n-am întrebat pe nimeni când am luat-o pe Chichi.

Zicând acestea, luă pe nevastă-sa de talie şi cu o mână îi zburli părul. Am întâlnit-o într-o zi la cinematograf şi am intrat de-a dreptul în vorbă. Nu-i aşa, Chichi? M-am ţinut de ea până acasă, am pândit-o trei zile în şir, iar a patra zi am intrat de-a dreptul aci în casă şi am cerut-o. Dacă nu mi-o da, o furam!

Ofiţerul se repezi la Chichi şi o sărută, sub ochii protectori ai d-nei Policrat.

— Zizi – zise aceasta cu dojană galeşă – stai frumos, nu ţi-e ruşine?

Toate mătuşile se încruntară, afară de Lisandrina.

Dom’ Popescu făcu teoria autorităţii:

— Temeiul căsniciei este ordinea, ierarhia... Cocoşul să

cânte şi găina s-asculte. Unde nu e respect de bărbat vine anarhia şi distruge tot. Fiecare bărbat trebuie să fie Kemal-paşa la el în casă.

Zizi fu de acord în principiu, dar emise părerea că metoda de dominaţie trebuie să fie blândeţea şi iluzia libertăţii. Toate acestea le spuse ţinând cu mâna lui uriaşă pe Chichi de talie.

— Eu am avut încredere în ea şi am lăsat-o să facă ce vrea şi să meargă oriunde. De câte ori avea o dorinţă, i-o satisfăceam. Judecata ei singură îi spune ce e cu putinţă şi ce nu. Aşa încât ştiind amândoi că putem face orice, nu mişcăm un deget unul fără ştirea altuia.

— Judecata femeii e slabă! zise dom' Popescu. Nevasta d-tale se vede că e femeie de înţeles, dar cu a mea am avut de furcă. Dumneaei de colo nu pricepe diviziunea muncii: bărbatul cu iniţiativa şi femeia cu gingăşia. Eu alerg în dreapta şi-n stânga, trag cu urechea să aflu ce e prin lume, şi dumneaei, în loc să mă primească cu vorbe bune şi mângâieri, mă ia cu gura de la poartă! Evident că atunci trebuie să recurg la autoritate. Ai văzut – zise dom' Popescu către Caterina – cum se iubesc dumnealor? Aşa aş vrea să te văd şi pe dumneata, cucoană...

Dom' Popescu încercă să îmbrăţişeze pe tanti Caterina, dar aceasta îl lovi cu mare dispreţ peste mână:

— Ptiu, nu ţi-e ruşine!

— Domnule – declară tanti Ghenca în numele familiei şi cu înţeles – în neamul nostru oamenii au obraz. Fac ce fac în casă la ei şi nu se dau în spectacol!

— Cum – sări îndârjit dom' Popescu – aici nu sunt în familie? Nu poate omul să se atingă de d-voastră? şi, făcând cu ochiul către ofiţer, se întoarse spre Magdalina, pe care se prefăcu că o îmbrăţişează.

Aceasta trase repede scaunul îndărăt, ţipând:

— Fugi de-aici!

— Un Kemal-paşa ne trebuie nouă, domnule! încheie profetic dom' Popescu, să îndrepte ţara asta!

Văzând pe domnul Emilian mâncând numai mere crude

şi bând vin, dom’ Popescu se entuziasmă:

— Ei, aţi văzut? Când vă spuneam eu!? Dumnealui e om înţelept şi ştie ce face. Vitamine, asta ne trebuie, nu hoit!

Totuşi dom’ Popescu refuză să mănânce mere, în schimb se compensă copios cu vin.

Femeile şi Silivestru, care stătuseră mereu tăcuţi, se ridicară, şi tanti Lisandrina se scuză chiar că o doare capul şi plecă mai înainte. Cei trei bărbaţi rămaseră la masă, bând şi discutând.

— Domnule – zise dom’ Popescu prinzând limbă şi mutând paharul pe masă la diferite distanţe – omul trebuie să se însoare de tânăr, să-şi întemeieze familia, dar să nu cadă sclavul ei. În casa mea – înţelegeţi d-voastră? – eu cânt, şi-mi place că d-voastră sunteţi de aceeaşi părere cu mine! apoi le turnă la amândoi în pahar: Bărbatul trebuie să bea puţin vin – cum bine spune dumnealui! – să prindă putere şi voie bună, fiindcă el e cârmaciul în viaţă!

Ca să poată cârmi cât mai bine în viaţă, cei trei băură cât mai mult vin. După două ceasuri şedeau foarte apropiaţi unul de altul şi se ascultau cu un interes extrem, deşi ceea ce-şi spuneau era frânt şi disparat. Zizi, în culmea exaltării, făcea mărturisiri complete:

— Eu sunt un om cinstit... şi ca om cinstit te-am ghicit numaidecât ce fel de bărbat eşti... sinceritatea... asta-i slăbiciunea mea... eu ce-am pe suflet spui... eu pe Chichi am luat-o fiindcă e curată la suflet, cum e şi Vera lui Jim... ea-mi spune tot ce gândeşte şi eu îi cer iertare în genunchi când fac vreo escapadă... eu sunt un sentimental... carieră... fleacuri... dacă nu e dragoste, lumea nu face două parale... Chichi a mea doarme toată noaptea cu capul pe pieptul meu... are un picior ca de căprioară... da-mi place că ştie să sărute! (Confidenţial.) Domnule, soacră-mea a fost femeie şi jumătate, a făcut fete cu temperament... când te strânge în braţe îţi taie răsuflarea!

Zizi îşi continuă înflăcărat confidenţele, ascultat şi aprobat de ceilalţi doi, apoi începu să cânte cu mult sentiment. Peste un ceas îşi dezgropa copilăria, povestea suferinţele lui ca să-şi facă carieră, dragostea şi sacrificiile surorilor pentru el şi plângea cu hohote. Peste altă jumătate de ceas, electrizaţi, jucau câteşitrei o sârbă fantezistă în jurul mesei.

Când, spre zori, convoiul diminuat cu un membru se întoarse în Udricani, găsi odaia Lisandrinei luminată.

— Să ştii că a uitat lampa aprinsă! zise Agepsina şi o luă înainte să bată în geam.

Uşa odăii era însă deschisă şi casa în neorânduială. Dulapurile, deschise, fuseseră scotocite în grabă. Agepsina vru să strige „hoţii”, dar pe masă găsi un bilet înfipt în sfeşnic: „Rămâneţi cu bine, surorilor, vreau să intru în rândul lumii”. Ca la ştirea unei catastrofe nemaipomenite, trupul Agepsinei fu cuprins de tremurături şi, ieşind în curte, strigă:

— Fetelor, a fugit Lisandrina, fetelor!

Jim şi Vera dispăruseră de mult de acasă. Cu câte o mică valiză în mână, se plimbară la braţ unde-i ducea pasul. Stătură pe-o bancă la Şosea şi se sărutară, merseră pe Calea Victoriei îmbrăţişându-se în orice colţ umbros, apoi se duseră la gară şi luară bilete pentru cel dintâi tren care pleca şi care se întâmpla să aibă direcţia Braşov. Vera era veselă că pentru întâia oară nu dormea în patul său, fapt ce-i dădea sentimentul libertăţii.

— Jim – întrebă ea – nu e aşa că eu sunt acuma doamnă?

— Da şi nu, Vera – răspunse Jim – nu eşti doamnă cu adevărat decât în clipa în care vei dormi cu mine.

Vera se îmbufnă:

— Atunci vreau să mă culc!

Se urcară în vagonul cu desăvârşire gol şi se cuibăriră într-un compartiment, trăgând perdelele şi stingând lumina. După câteva minute de aşteptare, fără vreo

prealabilă agitaţie, trenul se urni şi începu să macine aerul pe dedesubt, şi cum întunericul construi toată noaptea un lung şi neîntrerupt tunel, Jim comise asupra Verei al doilea şi cel mai suav atentat.

OGLINDA CONSTELATĂ

TREI ZILE DUPĂ NUNTĂ, SILIVESTRU stătu închis în casă. A patra zi, pe înserate, ieşi cu ochii tulburi şi barba răzleţită, şi cu faţa pe jumătate ascunsă în gulerul paltonului, porni pe străzi. Era ger şi ceaţă înţepătoare şi zăpada scârţâia sub picioare. Merse în neştire şi fără popas şi nu se întoarse decât târziu, obosit şi plin de zăpadă murdară până sus. A doua zi făcu acelaşi lucru, luând-o pe aleile pustii ale şoselei Kiseleff şi se întoarse ca niciodată aproape de miezul nopţii. Din ce în ce Silivestru se făcea mai distrat şi mai risipit la vorbă, iar la şcoală întârzia sau nu venea de loc. După două săptămâni de întârzieri sau prezenţe sumbre şi mute, Silivestru îşi luă concediu şi trimise un suplinitor, spre bucuria sălbatică a elevilor.

La început, cele cinci bătrâne rămase se mirară de purtarea lui Silivestru şi emiseră fel de fel de bănuieli. Dar, indiferente de prezent şi trăind numai din trecutul îndepărtat şi dintr-un viitor niciodată realizabil, se obişnuiră şi cu asta, cum se obişnuiseră şi cu lipsa Lisandrinei. Tanti Ghenca explică cu umor cauza rătăcirilor:

— I-a făcut nebuna farmece, fetelor!

În realitate „nebuna” nu-i făcuse niciun farmec, dar Silivestru intrase în vraja unor instincte tulburi, combinate cu raţiuni din ce în ce mai cabalistice. Ca întotdeauna, criticile şi răutăţile surorilor îl tulburaseră, şi simţise că hotărârea lui de a se căsători cu colega profesoară nu putea fi dusă la îndeplinire. Trăit atâta vreme lângă

părinţi şi apoi lângă surori, îi era frică să se depărteze de teritoriul natal, cum i-e teamă şoarecelui să înainteze prea mult dincolo de orificiul dintre zid şi duşumea. Dacă toată familia l-ar fi aprobat şi susţinut şi l-ar fi chemat să-şi întemeieze căminul pe acelaşi loc, ar fi avut curaj. De aceea cumpărase casele. Dar aşa, cu primejdia ostilităţii propriei familii, se temea ca nu cumva, îmbiat să iasă pe uşa mare a obişnuinţelor lui, aceasta să se închidă ermetic, şi el să rămână afară şi în mâinile unei fiinţe necunoscute.

Hărţuit de strigătele instinctelor lui virile, care îl împingeau să se căsătorească, şi de frica de necunoscut, Silivestru, după o luptă de forţe contrare, căzu într-un urât negru şi o silă grea de viaţă şi de sine. Lumea i se părea fără sens şi trecea pe lângă garduri şi case ca pe lângă cavouri pustii de cimitire. Nu mai citea, nu mai plănuia nimic, îi era urât singur, dar nu putea înfrunta nici ochii oamenilor. Un cerc greu de dureri îi apăsa fruntea, şi prin tendoane şi oase îi treceau oboseli de plumb. Fuma ţigară după ţigară şi nu dormea şi, neputând sta locului, bătea drumurile şi Şoseaua.

Trecând astfel printre scheletele groşilor copaci seculari şi văzând în fiece seară fierul înroşit al soarelui stingându-se în apele îngheţate ale aerului, Silivestru se pătrunse de adevărul unei determinaţiuni superioare a faptelor omeneşti şi de care, sub numele de *soartă* surorile lui erau de mult convinse. Ca istoric şi om de cultură ce era, el crezu a descoperi că superstiţiile bătrânelor aveau în fond un substrat de experienţă milenară şi că în forme naive ele exprimau un adevăr etern! Cine îl împiedicase pe el în atâtea rânduri să se însoare? N-ar fi trebuit decât să spună *vreau,* şi acum ar fi avut de mult casă şi copii! Cine ar fi crezut că Lisandrina îşi va găsi la vârsta aceea un bărbat care s-o vrea, când zeci de aşteptări şi încercări în tinereţe dăduseră greş? O ivire întâmplătoare la geam şi o trecere întâmplătoare pe stradă, şi voinţa soartei se făcuse! Meditând la nunta lui

Jim, Silivestru se simţi filosof. A trebuit ca Jim şi Vera să călătorească în acelaşi tren, ca Bobby să fie elevul lui şi să copieze în anume zi, pentru ca totul să se orânduiască după un gând prestabilit! Da! Fără îndoială că soarta e totul, dar ea poate fi întârziată şi poate chiar fi împiedicată, dacă nu mergi, conştient, pe căile ei. Soarta e latentă şi facultativă, şi dacă fără colaborarea ei nu se poate nimic în viaţă, e cu putinţă totuşi să nu te foloseşti de semnele ei. Treci de atâtea ori prin faţa colecturii de loterie şi nu te hotărăşti să intri să-ţi reînnoieşti numărul. Iar când mâine afli că numărul abandonat de tine era câştigător şi te-ar fi îmbogăţit, de vină nu e norocul sau soarta, ci tu, fiindcă n-ai îndeplinit condiţia probabilităţii. Ca să ştii dacă ai noroc la vânat sau la pescuit, trebuie să tragi alice multe şi să arunci năvodul de multe ori. Numai atunci poţi să-ţi dai seama dacă norocul te-a favorizat să întuneci cerul de păsări moarte şi să tragi misterele bălţilor la mal. Aşadar, soarta trebuia consultată, şi Silivestru se hotărî să iasă în calea ei.

Câtăva vreme crezu că ea stă în locurile dosnice şi sălbatice, acolo unde o căutau în genere tinerii. De aceea se postă la Şosea, aci lângă bustul enorm al lui Barbu Delavrancea, aci lângă scorbura unui trunchi gros de copac. Şedea nemişcat şi pândea orice umbră care trecea, presimţind paşii. Becurile electrice, clătinându-se în mijlocul aleii, scurtau şi lungeau pe zăpadă umbrele pomilor şi umpleau noaptea de monstruozităţi antediluviene. Din când în când trecea vreun pieton: un ţigan cu picioarele înfăşurate în cârpe, un biciclist, o femeie bătrână cu broboadă, nu rareori o pereche de îndrăgostiţi. Când se întâmpla să treacă o femeie mai bine îmbrăcată sau vreo fată tânără, Silivestru tresărea şi privea cu insistenţă ca un hipnotizator, spre a întreba soarta. Fata se uita speriată la acea faţă zincoasă cu barba împrăştiată şi iuţea paşii, lăsând pe Silivestru întristat.

Sub globul mişcător ce plutea ca o lună mică deasupra

şoselei înzăpezite, printre crăcile crispate de ger, ceaţa se învârtea în nouri repezi, albi, ieşiţi parcă dintr-un crater de cenuşă plumburie. Se vedea cum fumul se strecoară printre pomi şi se târăşte pe jos şi cum, spart de umbra unui necunoscut pierdut în ninsori, se reconstruia îndărătu-i, în alte suluri dinamice. Silivestru şedea nemişcat şi îngheţat. În acest univers de fumuri, şi un sentiment de zădărnicie şi de sfârşit de lume îl năpădea. I se părea, aşa de puţin legat de viaţă cum era, că se deşteptase numai pentru puţin dintr-un somn fără durată şi că această nebuloză învârtitoare o mai văzuse de mult în vis, poate înainte de a se naşte. Aşa trebuia să fie lumea acolo, în spaţiile interplanetare: suluri mari de fum alb într-un ger alb selenar, învârtindu-se şi rupându-se în fâşii, şi care, – văzute apoi de departe de conştiinţa deşteptată şi localizată, păreau fum cu scântei ieşit din fundurile fără fund ale lumii. N-avea decât să închidă ochii, şi totul s-ar fi prefăcut în ceaţă umedă şi universală, fără margine şi fără durată.

Într-o seară, pe când aştepta soarta lângă un pom, trecu pe lângă el o femeie bine îmbrăcată, deşi cam ţipător şi foarte fardată. Văzându-l insistent în priviri, femeia îi zâmbi imperceptibil, îl măsură cu ochii şi o luă de-a lungul şirului de pomi, încetinindu-şi paşii. Lui Silivestru i se aprinseră obrajii de tulburare, şi picioarele începură să tremure sub el. Nu avusese niciodată legături cu vreo femeie şi nu putea bănui nicio intenţie venală în aceasta de acum. Stătu locului, cu inima pocnitoare, neştiind ce să facă spre a se folosi de soartă, dar când necunoscuta, spre a-i da curaj, se întoarse, fu cuprins de frică şi fugi.

În curând Silivestru se convinse că metoda lui de a consulta destinul era greşită şi putea da naştere la gesturi nechibzuite. Ca să poată să recunoască soarta, îi trebuia o imagine ştiută, un semn, un nume sau cel puţin un moment unic, dinainte hotărât, pentru ca în el să nu poată să se rătăcească elemente accidentale. În loc să se

posteze la Şosea, găsi că e mai nimerit să adopte un vechi obicei al surorilor sale, acela de a ieşi la miezul nopţii în răscrucea străzilor, în noaptea Anului nou. El însă ieşi în fiece noapte timp de o săptămână. De trei ori îl întâmpină sergentul de stradă, o dată un chefliu beat, de două ori pustietatea rece, sonorizată de zgomotul îndepărtat al tramvaielor, şi o singură dată o pisică ce trecea alene drumul de pe un trotuar pe altul.

Miezul nopţii dovedindu-se mut, Silivestru recurse la alte mijloace de divinaţiune. Într-o zi dispărură din casă toate pisicile. Femeile căutară peste tot, prin pod şi prin pivniţă, prin grădină şi prin vecini, dar totul fu în zadar. A doua zi dimineaţa, baba Chiva, trecând prin faţa odăii lui Silivestru, auzi miorlăituri disperate şi văzu în geam două dintre pisicile negre frecându-se de geam, în semn de apel. Deschizând uşa, toate pisicile, în număr de opt, agitate şi cu cozile rigide, zbucniră afară. Femeile se strânseră în odaia lui Silivestru, care era plecat, crucindu-se şi mirându-se.

— Să ştiţi c-a intrat în anul morţii! zise profetic tanti Ghenca.

Erau însă departe de a pricepe cauza prezenţei pisicilor în odaie. Silivestru, pornind de la ideea asemănării dintre feline şi femeie, găsise cu cale să consulte viitorul prin ele. Dându-le un nume la fiecare, le încuie în odaie, ca să vadă care din ele se va lăsa convinsă de căldura patului şi se va încolăci între perne. Numele acesteia avea să fie fatidic şi să-i servească pentru identificarea soartei.

Experienţa cu pisicile eşuând, Silivestru născoci un alt oracol. Închizându-se în casă, puse un morman de cărţi lângă fotoliu şi aşezându-se începu să deschidă fiecare carte la întâmplare. Acolo unde i se părea că propoziţia are un caracter profetic, punea ca semn o şuviţă de hârtie. Oracolele aflate erau cam de acest fel:

„Ménélas retrouve en Egypte son épouse, parfaitement chaste et fidèle.”[12]

[12] Menelaus îşi regăseşte, în Egipt, soţia perfect castă şi fidelă (fr.).

*

„Le mariage fut célébré le 16 décembre 1491”.[13]

*

„În zilele acelea am văzut jidovi, cari ş-au luat femei azotinence, amanitence şi moavitence.”

*

„Dar tu venişi, Mario, unişi jocul cu firea: Şi-o ţară renăscut-ai în pieptul meu: iubirea!...”

*

„Evadne figliuola di Marte e di Thebe, mogliera d’Asopo, fu consorte di Capaneo Capitano.”[14]

Silivestru, om cu simţul realităţilor, nu credea cu tot dinadinsul că din rândul însemnat avea să iasă o schimbare întocmai a vieţii sale, dar timbrul de fatalitate istorică a acestor citate îi făcea bine. Avea sentimentul hotărât că şi soarta sa avea să se îndeplinească pe neaşteptate, când limba va atinge pe cadranul existenţei numărul său, şi asta îi dădea o speranţă şi o încredere în viitor.

Când într-o zi baba Chiva putu în sfârşit să pătrundă în odaie, spre a face curăţenie, găsi duşumeaua plină de mormane de cărţi şi rafturile mâncate de goluri.

Nemulţumit de rezultatele neînsemnate ale improvizaţiilor sale ocultiste, Silivestru îşi procură cărţi de magie, spiritism şi necromancie, ca *Istoria ştiinţelor oculte* de contele de Résie, şi o mulţime de alte opere de Papus, Léon Denis, Eliphas Lévi, Jollivet-Castelot, Gabriel Delanne, De Rochas, Myers, Annie Besant, Barlet, Chouasnard, Pierre Piobb, Iohanny Bricaut, Ely Star,

[13] Căsătoria fu celebrată la 16 decembrie 1491 (fr.).

[14] Evadne, fiica lui Marte şi a Thebei, soţia lui Asopus, a fost nevasta comandantului Capaneu (it.).

Desbarolles, Durville, Rem, Gaslin, Jagot, precum şi *Manualul bibliografic al ştiinţelor psihice şi oculte* de Albert Caillet, cărţi pe care izbuti să le dibuiască intrând în corespondenţă cu un anticar din Paris. Tot prin acesta îşi comandă la un Simeon Biennier, *„bijoutier lapidaire”*[15] din Clermont-Ferrand, rue des Gras 18, un inel de argint cu gemă Atzel, *„pierre vivante taillée et sertie d’après les lois astrologiques... gravée specialement selon la nativité de chaque personne”*[16].

Urmând instrucţiunile cărţilor, Silivestru făcu tot felul de formule, ca să producă şi să stimuleze dragostea în jurul său.

Îşi procură verbină şi parfumul respectiv *(verveine),* stropindu-şi patul, cărţile şi părul, deoarece această plantă numită în magie *pistorion* e una din cele şapte buruieni planetare şi depinde de Venus.

Fură din scrinurile bătrânelor inele, cercei, agrafe cu pietre preţioase, şi aşezându-le seara pe o tablă de aramă, în cerc, în jurul unei lumânări de ceară scurtă, aprinsă, observă întâia piatră prin care treceau sclipiri. Lumina ar fi trebuit să treacă printr-o grenadă, ca să prevestească o căsătorie, dar flacăra, lungindu-se şi pâlpâind la răsuflarea lui, aprinse de scântei şi smaragdele, şi agata roşie, şi safirul, şi topazul. Atunci Silivestru se mulţumi să ţină într-un buzunar al vestei o turcoază şi un rubin, semne de izbândă şi dragoste aprinsă, şi strecură la loc în scrinuri bijuteriile, tocmai când tanti Ghenca se mira unde pusese o agrafă cu onix. Totodată îşi cumpără şi purtă pe degete trei verighete.

Când vremea fu mai bună, ieşi pe câmp la Băneasa, să caute rădăcină de mătrăgună, care inspiră dragoste, dar din cauza zăpezii, pământul fiind glodos şi buruienile uscate, nu putu distinge dintre multele ierburi aduse în batistă care era adevărata mătrăgună. În schimb, veni

[15] Bijutier de pietre scumpe (fr.)

[16] O piatră însufleţită, tăiată şi pusă în inel după legile astrologice... gravată special după felul fiecărei persoane (fr.).

plin de noroaie de sus până jos, şi baba Chiva se cruci când în buzunarul paltonului său găsi un pumn de ţărână şi bărbi puturoase de bulbi şi rădăcini.

Căută în pivniţă, pe sub hârdaiele de leandri, în fundul curţii, pe lângă gardurile putrede, o broască-râioasă. Din păcate, gerul gonise aceste vietăţi leproase. Atunci începu să bată marginile lacului Herăstrău, lung şi vânăt ca o lagună, şi pe margini cu păpuriş des, în inima căruia măcăia din când în când câte-o raţă sălbatică. Lăsându-se pe malurile de humă cleioase, pătate ici cu o bubă verde de iarbă, colo cu o limbă de zăpadă, ţintea marginile apei cangrenate de lintiţă, cu miros pătrunzător de peşte putred. După câteva zile de explorație, descoperi un broscoi mare, supt printr-o gaură roşie de un şarpe de apă, şi care, uscat de soare şi de vânt, i se păru satisfăcător de râios. Învelindu-l într-o bucată de jurnal, îl aduse acasă şi îl coapse în sobă până la carbonizare. Apoi, luând pe furiş din bucătărie o piuliţă largă ca un clopot, îl pisă pe înfundate, până ce îl prefăcu în pulbere. Negăsind în cărţi suficiente instrucţiuni de felul cum trebuia întrebuinţat praful spre a produce efectele erotice, îl strânse într-o tabacheră până la noi instrucţiuni.

În sfârşit, profesă *catoptromancia,* adică divinaţiunea prin oglinzi. În noaptea de Anul nou făcu şi el ceea ce Ghenca, Fira, Agepsina şi Lisandrina făcuseră de ani de zile. Stinse lampa şi închise capacul sobei, şi în faţa oglinzii vinete puse, de-o parte şi de alta câte un sfeşnic cu lumânări aprinse. Apoi se aşeză şi el pe un scaun dinaintea cristalului şi privi nemişcat în el. În tremurarea şi lungirea flăcărilor, chipul său osos şi hirsut răsărea din întunecimi ca faţa unui înecat pe apă. Părul şi barba îi erau fioroase, ochii adânciţi în fundul unor irişi violenţi şi epiderma umflată şi cadaverică, asemeni unei bucăţi de pergament dospite în apă. Privindu-se fix, Silivestru aproape nu se mai vedea. În luciul oglinzii se ridicau la început aburi deşi, plumburii, învârtindu-se vertiginos, şi străbătuţi de fulgere iuţi de lumină. Îndărătul norilor. Se

mişcau incendii mari, ca nişte păduri de flăcări. Limbile se albăstreau, apoi se înverzeau, şi mişcarea lor se prefăcea într-o agitaţie de val marin, presărat cu meduze. Apa se rărea încetul cu încetul, devenea translucidă, şi meduzele rămâneau bătute într-un cer de safir. Din ochii lui Silivestru se desfăceau flori mari negre, care creşteau şi înfăşurau toată goliciunea odăii, amestecându-se cu ceaţa care curgea din barbă şi din păr. Apoi, deodată, mişcarea se opri, şi Silivestru se văzu întins cu ochii închişi şi cu mâinile pe piept, mort, între patru lumânări. Un fior îi zbârli toţi perii şi, îngheţat, se năpusti pe uşă afară...

Sărbătorile Crăciunului fură sumbre. Jim şi Vera lipseau, Lisandrina fugise, iar dom' Popescu, sub pretext de aprovizionare, lipsea zile întregi şi venea plin de concepţii politice, de precepte morale şi de aperitive.

— Frate – zicea el, oprindu-se în pragul sufrageriei cu melonul pe-o ureche – vreau să vă văz şi pe d-voastră mai sociabile, mai primitoare! Nu vă vine nici naiba în casă, nu invitaţi şi voi pe nimeni de sărbători! N-am şi eu cu cine ciocni un pahar de vin!

— Vin? ţipa Caterina. Pe unde-ai fost, ce-ai băut? Nu vezi că miroşi ca un dop de damigeană?

— Nu te pidveşte pe d-ta ce fac eu pe unde mă duc! zicea emancipat dom' Popescu. Eu vreau să ştiu cum păstraţi d-voastră datinele strămoşeşti. Cu cine fac eu Revelionul? Aţi chemat copiii cu Moş Ajunul să vă cânte? Aţi cumpărat ce trebuie?

— Nu mai sunt, domnule, vremurile de altădată, când cu un franc făceai petrecere! declara Agepsina. S-au dus! Acum sunt vremuri grele!

Primit cu ostilitate, dom' Popescu pleca de acasă şi, sociabil din fire, trecea pe la mesele tuturor cunoscuţilor. Casa cu molii rămânea tăcută, şi Crăciunul trecu fără niciun semn care să-l distingă de zilele obişnuite, afară de acela că, fiind sărbătoare, femeile se sculau târziu şi

numaidecât după masă se înfundau în odăile lor. Plictiseala, şarpe obişnuit al indivizilor, le era necunoscută, sau mai bine zis provenea la ele din cauze opuse celor clasice. Prezenţa persoanelor străine, vizitele decenale la alţii, lectura, spectacolele (la care, de altfel, nu asistaseră din epoci pierdute din memorie), jocurile, le *plictiseau.* Le plăcea „să şează ca oamenii”, să dormiteze, să doarmă după masă, să vegheze tăcute pe întuneric, să nu se gândească la nimic, să fie – după cum spunea tanti Ghenca – tihnite. Nu făcuseră niciodată nimic, nu visaseră decât să trăiască vegetând, şi cum această viaţă nu era esenţial deosebită de moarte, decesul nu le înspăimânta de loc, şi de altfel îl credeau imposibil. Liniştite ca heleşteiele, ele nu puteau bănui în alţii frământările şi problemele, aşa încât marea tulburare a sufletului lui Silivestru trecu neobservată.

„Datinele strămoşeşti” fură totuşi respectate. În vreme ce Silivestru cocea broasca-râioasă şi colecta mătrăgună, femeile topeau cositor în ibric şi-l turnau în apă, citeau în cafea, dădeau în cărţi şi ieşeau la răspântie la miezul nopţii dinspre Anul nou.

Tocmai se întorceau răcoroase de ger în „refectoriu”, unde Silivestru, speriat de mortul din oglindă, se refugiase, şi dom’ Popescu apăru şi el roşu şi bine dispus.

— Silivestru – zise el – ia hai, frate, să consultăm norocul! Aduceţi lotonul!

Fiind singurul joc, cu caracter oarecum mistic, profesat de casa cu molii, femeile se înşirară în jurul mesei, şi Silivestru nu putu, şi de data asta nici nu vru să se sustragă.

Fiecare îşi alese câte două cartele, însemnate pe dos cu creionul, şi folosite cu fidelitate de zeci de ani, şi tanti Agepsina puse într-o farfurioară un pumn de mărgele mari negre, în chip de fişe.

Dom’ Popescu ţinu să aibă el punga cu numerele, deoarece avea îndoieli în onestitatea celorlalţi, şi mestecând bine, începu să scoată cu prudenţă număr

după număr şi să strige. La început, jocul merse spre satisfacţia tuturor, dar mai apoi dom' Popescu, înainte de orice aşteptare, acoperea cartela şi striga *lot.* Controlul nu scotea la iveală nicio fraudă, şi dom' Popescu râdea mulţumit în barba lui roşcovană.

După câteva şedinţe, însă, tanti Caterina, trăgând cu ochiul, observă cum dom' Popescu, vârând mâna în sac, oprea în pumnul închis toate numerele ce-i trebuiau şi apoi, prefăcându-se că mestecă, scotea din pumn, la momentul oportun, numerele sale.

— Hoţule! se răsti indignată Caterina, şi-i smulse sacul din mână, noi vrem să aflăm norocul fiecăruia, şi tu...

— Ce noroc? se apără dom' Popescu. Norocul e cum şi-l face omul! Dacă eu sunt mai isteţ şi îndemânatic, am şi noroc! Iniţiativa, ăsta-i secretul vieţii! Nu-i aşa? întrebă el cu ochii pe Silivestru.

Acesta rămase mut şi cu faţa obosită. Dom' Popescu îl luă sub oblăduirea sa:

— Domnule, omul e dator să intre în rândul lumii! Nu te lua după dumnealor! Uite, te văd galben şi tras la faţă! Îţi trebuie aer, viaţă! Ţi-a luat Jim înainte şi bine a făcut... Hai şi dumneata prin lume, să vezi ce şi cum... Ştiu eu nişte persoane cumsecade, care ţi-ar conveni.

Apoi deveni confidenţial şi depravat:

— Domnule, a ieşit o modă acum prin Germania... nudism... aşa-i spune... umblă lumea goală ca Adam şi Eva... zice că-i mai igienic... mi-a dat şi mie un cunoscut nişte reviste... ai dracului... om eşti, te ia fiorii! (Şi cu acestea îi strecură în buzunar două numere din *Pelagius.)* Ce ştiu dumnealor?... viaţă... aer... igienă... fără prejudecăţi... ăsta e rostul lumii... Altfel, la ce mai trăieşti?

Întors în odaia lui, Silivestru desfăcu şi răsfoi revistele lui dom' Popescu şi, neprihănit la suflet, rămase tulburat şi ruşinat. Cu un genunchi la pământ, într-un teren cu ierburi ţepoase, o femeie albastră, cu desăvârşire nudă, întindea spre cer un arc mare de alun. O barbă fină

asiriană îi tivea pântecele neted, şi sânii îi erau punctaţi cu două boabe de agrişi. În faţa ei un bărbat nud privea liniştit, rezemat într-o trestie lungă, şi trupul îi părea făcut din sfori lungi împletite. Silivestru se gândi o clipă să arunce revistele pe foc, dar o putere mai mare decât el îl opri. Pe altă pagină, un trup feminin lucios şi întunecos ca de bronz şedea întors cu spatele, cu gestul de-a vârî un picior în spuma mării. O altă femeie despletită scotea într-o aspiraţie largă pieptul gol în afară şi, ridicând un picior în sus, îşi expunea carnea umflată şi netedă a pulpei.

Lui Silivestru i se împânziră ochii şi tâmplele începură să-i pocnească. Ascetic o viaţă întreagă şi virgin, simţi acum, cu nervii slăbiţi şi îmbătrâniţi, o furnicătură prelungă în şira spinării şi nevoia de a rupe ceva cu braţele.

Se învârti ca un leu înfometat prin odaie şi, fără să ştie bine cu ce scop, se năpusti pe uşă afară.

Merse pe străzile pustii, luminate, şi ieşi în bulevard. Multe localuri erau încă populate şi un şir lung de automobile staţiona lângă trotuar, în vederea bandelor matinale. La un colţ de stradă, o fată tânără, simplu şi drăguţ îmbrăcată, ieşi deodată înaintea lui Silivestru şi-l întrebă:

— Ce faci, micule?

Barba lui Silivestru se zbârli toată înfiorată, în vreme ce picioarele înlemniră pe loc. Fata, al cărui nas era învineţit de frig, îl prinse de braţ şi-l târî după sine:

— Haide la mine, să ne dezgheţăm!

Silivestru se lăsă purtat cu un zâmbet grozav de timiditate şi ruşine. Merseră câţiva paşi pe o stradă dosnică, intrară într-o curte pustie. Suiră scările şi se aflară pe un coridor curat, luminat de un bec înnegrit. Fata întoarse o cheie în broasca unei uşi albe şi împinse pe Silivestru în odaia caldă ca un cuptor. La întoarcerea butonului, Silivestru se văzu într-o odaie curată, prea parfumată, cu un pat de bronz jos şi flexibil şi multe fotografii pe pereţi. Pe o măsuţă se afla un patefon de

călătorie. Fata întoarse mecanismul şi dădu drumul unui tango electric, în ritmul căruia se apropie de Silivestru, care rămăsese pironit şi livid în mijlocul odăii. Îi scoase paltonul şi-l împinse uşor pe marginea patului. Apoi, aşezându-se pe genunchii lui, îşi trase rochia şi-şi desfăcu o maşină a jartierei, care o supăra, şi apoi cuprinse pe Silivestru pe după gât şi începu să-i netezească râzând barba. Acesta o privi somnoros de aiurire, ca bufniţa pusă deodată în faţa unui bec electric. Fata uşoară care şedea pe genunchii săi avea ochi albaştri şi păr mărunt, foarte blond, şi râdea cu gropiţe în obraz, cu totul nevinovat. Un miros de carne tânără şi parfumată se exala din trupul său. Părea o fată „onestă" şi nu putea avea mai mult de douăzeci de ani. Cum niciodată o femeie nu se atinsese de trupul lui şi niciodată o mângâiere feminină nu-i trecuse prin păr, Silivestru simţi un cutremur combinat de emoţii virile şi duioşii paterne. Întinse mâna spre capul fetei şi i-o trecu uşor pe obraz. Fata râse copilăreşte şi, cu o mişcare ştrengărească, ţinându-se cu amândouă mâinile de umerii lui şi lăsându-se pe spate, îl întrebă:

— Îţi plac?

Era prea mult pentru Silivestru. Îşi lăsă capul în palme şi stătu aşa, ca să i se oprească puţin huruitul din creier.

Fata sări sprintenă de pe genunchiul său şi se apropie de soba caldă de teracotă. Acolo, în picioare, îşi scoase rochia, pantofii, cămaşa, aruncând toate pe jos, apoi ridicând pe rând picioarele, îşi trase ciorapii lucioşi, şi când rămase, râzând, ca nudistele din *Pelaqius,* întoarse butonul electric.

ÎN PATUL MEU NOAPTEA AM CĂUTAT PRE CEL CE IUBEŞTE SUFLETUL MEU

GEAMURILE SE ALBIRĂ DIN CE ÎN ce, o lumină apoasă făcu să lucească în odaia de hotel colţurile mobilelor şi din piaţă se auzi primul şuier al unui tramvai cu aburi. Jim, care nu putuse aţipi din cauza emoţiilor şi gândurilor ce-l năvăleau, făcu o mişcare precaută să se aşeze mai confortabil în pat, fără să deştepte pe Vera, care dormea cu obrazul lângă pieptul lui. O privi lung şi ocrotitor, trăgându-i uşor cu mâna plapuma peste umărul dezgolit. Vera avea uşoare cearcăne albăstrii în jurul ochilor, şi părul negru, scurt se risipise pe perna albă, doar obrajii, puţin supţi de vis şi de voluptate, erau proaspeţi. Respiraţia îi era aşa de liniştită, încât părea că glumeşte numai, stând cu ochii închişi. Doar degetele mâinii stângi tremurau puţin, voind să se închidă sub mişcarea din vis, asemeni ghearelor mici ale pisoilor care visează că prind şoareci. Somnul acesta îngeresc plăcu lui Jim. Dacă Eros sau un înger feminin dintre aceia care cântă din viole în frescele lui Melozzo da Forli s-ar fi strecurat peste noapte, sub plapumă, alături de Jim, n-ar fi dormit mai uşor şi mai fără chinuri ca Vera. Trandafirul din poveste aruncat în aşternutul ei ar fi rămas proaspăt până în zori. Jim, mare născocitor de „teorii”, avea şi aci teoria lui, şi anume: „Spune-mi cum dormi, ca să-ţi spun cine eşti”. Observase somnul la inşi de temperamente şi vârste deosebite. Oamenii egoişti, comuni dorm pe abdomen, cu pumnii strânşi sau înfipţi

posesiv în pernă. Zguduiţi, dezveliţi sau strânşi într-un spaţiu îngust, ei mârâie în vis, trag perna sub ei, se răsucesc ca o clătită în plapumă, dezvelind pe vecinul eventual şi se lăţesc grohăitor în căldura aşternutului. Fiinţele vulgare capătă înfăţişări bestiale. Capul le cade moale pe spate, o sudoare subţire le învineţeşte faţa, şi gura le rămâne căscată, cu inegalităţi de maxilare, ca la şobolanii morţi. Obezii, batrânii au un somn vecin cu agonia. Membranele nasului fierb necontenit şi gazele care tumefiază obrajii răzbat din când în când prin colţul gurii, într-o plesnitură scurtă de băşică deasupra unui catran în clocote. Femeile sunt mai hidoase. Părul jilav de sudoare li se lipeşte de frunte, faţa, devenită cadaverică, îşi revelă ca sub lupă şanţurile epidermei, şi un picior gol alunecat afară din pat îşi răsfiră degetele pătrate, bătătorite.

Vera era însă pură ca îngerul fraged, născut dintr-o substanţă paradisiacă, înrudită cu carnea crinilor, răcoroasă, parfumată şi fără greutate. Jim suflă încet părul care cădea în ochii tinerei lui soţii şi o contemplă mirat. Ce căuta această fiinţă mică – gândea el – acolo, lângă el? Ce încredere miraculoasă o făcea să doarmă – răpită din patul ei copilăresc – cu capul lângă pieptul lui, cu genunchii strânşi lângă şoldul lui, fericită şi cu simplitate, ca şi când l-ar fi cunoscut de mult? Gândul că această fiinţă mică avea să vină întotdeauna lângă el, să-l urmărească ziua şi noaptea ca o umbră docilă îl făcea să vibreze de muzica solemnă a zeci de viori deşteptate o dată cu zorile. Era fericit de a sta astfel întins ca paznic al somnului Verei, după cum era fericit gândindu-se chiar şi la moarte. Sub ulmi care se plecau lent şi se lungeau, pe margini de lacuri placide, umflându-se şi retrăgându-se, mercuriale, într-o orchestră a tuturor câmpurilor, se vedea purtat în zbor pe spate, cu Vera alături, care îi zâmbea. Sufletul îi vibra de sentimentalitate, asemeni unui piano foarte răsculat deodată în toate măruntaiele de coarde şi prefăcut în cascadă înaltă de sunete minore.

În timp ce medita astfel, privind vârfurile copacilor înzăpeziţi şi firele telefonice din faţa ferestrei, Vera întredeschisese ochii şi-l observa pe furiş. Dormise visându-l şi acum îl avea aievea lângă ea. Ce frumos e – se gândea ea sincer – ce puternic, ce liniştit e şi ce privire ageră are! Oare toţi bărbaţii vor fi având piciorul aşa de muşchiulos şi de subţire ca acela pe care-l simţea lângă ea? La ce se gândeşte el, când priveşte aşa de încruntat? Şi de ce oare îi creşte părul pe obraz aşa de repede, de vreme ce aseară nu-l avea? Vera ar fi întins chiar mâna să pipăie trupul lui Jim, aşa, din curiozitate, dar îi fu ruşine. Făcu un scurt examen al întâmplărilor din ultima seară şi se simţi o altă Vera, desprinsă şi înstrăinată de Vera de până ieri. O nelinişte grozavă, o aprindere a sângelui amestecată cu teamă o cuprinsese în ultimele zile şi dorise ca Jim să fie mai repede al ei, fără să aibă nici cea mai mică bănuială de ce avea să se întâmple. Tot drumul, în tren, s-a lăsat sărutată, dar inima îi era înfrigurată, fără să ştie de ce. A doua zi, la Braşov, au hoinărit toată ziua, ca şi mai înainte, s-au dus la cinematograf, ţinându-se pe întuneric de mâini şi chiar sărutându-se. Era mulţumită, deşi se întreba dacă asta este toată căsnicia. Fiorul continuu din inimă îi spunea că nu. Seara s-a strecurat cu sfială de delincvent în odaia încălzită a hotelului, ruşinată de prezenţa unei cameriste bătrâne ca de un martor al unei escapade. Îi era ruşine să se dezbrace în faţa lui Jim şi totuşi simţea că trebuia neapărat să fie lângă el în toată goliciunea, precum spusese părintele cu barba afumată la cununie: „Va lăsa omul pre tatăl şi pre muma sa şi se va lipi de femeia sa şi vor fi amândoi un trup”. Se aşezase pe marginea patului râzând. Jim se apropiase atunci de ea, şi, scoţându-i pălăria şi pantofii, îi spusese aproape în şoaptă: „Dezbracă-te, Vera!” Apoi stinsese lumina. Se dezbrăcase mai mult sub plapumă, ascunzându-şi lucrurile sub pernă. Apoi aşteptase până ce Jim veni lângă ea şi, cu o îndrăzneală blândă şi afectuoasă, pusese stăpânire aşa de dureros, de

neprevăzut şi voluptuos pe trupul ei. Din clipa aceea ruşinea trupească îi pieri şi îşi dădu seama pentru prima oară, devenită femeie, ce înseamnă a fi a cuiva şi ce voise de la Jim.

— Vera! zise deodată acesta, tu nu dormi? La ce te uiţi aşa?

— Mă uit la obrazul tău! De ce-ţi creşte aşa părul?

— Fiindcă sunt bărbat!

Vera începu atunci să examineze cu atenţie ştiinţifică pe Jim. Îi trecu o dată mâna pe faţă, ca să măsoare duritatea perilor, pipăi cu degetele bicepşii braţelor, se miră că degetele lui erau aşa de fibroase şi de păroase, mai ales se entuziasma de marele volum al pieptului lui Jim, pe care acesta intenţionat îl umfla. Terminând examenul, zise încet şi simplu, în chip de constatare firească:

— Tu eşti frumos!

Jim aruncă brusc plapuma la o parte şi lăsă pe Vera aproape goală, ca un triton rămas inert pe nisip după retragerea apelor:

— Mă priveşti de un ceas ca pe un urs de grădină zoologică! Ia să te vedem şi pe tine!

Vera îşi întoarse faţa în pernă şi strânse instinctiv un picior peste celălalt. Un trup subţire, dar muşchiulos şi alunecos, stătea pe jumătate îngropat în lenjeria patului.

— Vera! se miră foarte serios Jim, dar tu eşti mică de tot!

Şi într-adevăr se gândea mişcat la cruditatea Verei, cu oasele aşa de subţiri şi genunchii rotunzi de păpuşă. N-avea nicio libidine, nu i se părea de loc că se află în faţa unui spectacol lasciv, nu privea cu ochii concupiscenţi ai bărbatului. Jucăria fină dinaintea lui îi plăcea şi-i dădea o satisfacţie lăuntrică de proprietar care îşi priveşte parcul cu statui. Îi era *milă* de ea, deşi nu ar fi putut lămuri bine rostul acelui sentiment absurd. O simţea fragilă şi fără alt mijloc de apărare în viaţă decât devotamentul şi o vedea aşa de încrezătoare în el, aşa de ireductibil fericită de a fi

a lui, încât ideea numai de a putea gândi lângă ea despărţirea i se părea o ameninţare de ochi roşu de balaur asupra unei mici păsări a paradisului.

— Jim, dă-mi drumul – se rugă Vera – mi-e frig!

Jim însă o trase lângă sine şi o acoperi cu mâinile.

Cu urechea pe pieptul ei, făcu auscultaţia inimii, care pocnea lin ca un motor surd. Epiderma îi era moale, iar la umeri sidefoasă, şi Jim îi puse cu gura numeroase sigilii de proprietate, cu toată împotrivirea Verei, care îl prinsese de păr. O netezi cu obrazul pe pieptul îngust şi pe platoul metalic al pântecului cald, ornamentat în centru de melcul ombilical şi pe margini cu astrahanul negru al pubertăţii. Pe umerii goi, capul rotund al Verei, cu ochii mari, uimiţi şi umbriţi de marele breton, părea zugrăvit pe porţelan.

Jim schiţă o mică sărutare în colţul gurii, gustând parcă dintr-un lichior. Vera gustă şi ea din colţul gurii lui Jim. Acesta gustă şi din celălalt colţ, imitat de Vera. Apoi începură să-şi pecetluiască unul altuia cu gura buzele, obrajii, gâtul, umerii, repede, frenetic, cu ochii închişi. Pe măsură ce se gustau cu buzele, setea gurii creştea. Jim cunoscuse, fireşte, voluptatea sărutării, dar sărutarea de până atunci fusese o ventuză sexuală, o iritaţie, o descărcare a nervilor, amestecată foarte adesea cu repulsie. Mirosul damurilor cuiva, oricât de volatil, umiditatea buzelor, căldura trupului, exalaţia plămânilor îi repugna, se ferea să bea din paharul altuia sau să se apropie de raza răsuflării cuiva, oricât de aproape i-ar fi fost. Asistase la autopsii, văzuse viscere desfăcute şi trase afară cu aburi calzi, ca lungi cabluri albe împletite, şi orice om îi deştepta de aproape oroarea animalităţii. Sila era cu atât mai accentuată cu cât omul de aproape era mai obez. Într-o femeie masivă, cu „forme” plastice, aşa cum plac în genere vulgului, ghicea putrezirile fetide din alambicul răsucit al intestinelor şi emanaţiile urice ale epidermei. În fond, această repulsie îi venea lui Jim din faptul că nu iubea, dintr-un dezacord sufletesc ce se

trăda printr-o duşmănie fiziologică.

Pentru întâia oară se apropia de un trup cu bucuria fizică cu care intri într-un pârâu limpede, al cărui prundiş sclipitor îl vezi. Sângele Verei batea în acelaşi tact cu al său, viscerele sale se presimţeau gingaşe, asemeni cărnurilor vegetalelor, şi gura îi era parfumată ca potirul unei flori. Sărutarea era zemoasă şi astringentă, ca un pulp de caisă. Sărutând-o în serii de câte o sută, Jim se îmbăta din ce în ce mai mult de limfa inodoră care uda buzele, dinţii tari şi albi şi petecul roşu şi aspru al limbii. La început inexpertă, Vera se lăsă numai sigilată pe gură, închizând înfiorată ochii. Încetul cu încetul, instinctul feminin se trezi, şi cu apăsări din ce în ce mai energice şi cu strângeri slabe ale mâinilor petrecute după gâtul lui Jim, stabili respiraţii între sărutări, aşteptări, prelungiri şi apăsări care le făceau mai voluptuoase. În cele din urmă, prinzând curaj, Vera refuză să mai primească sărutările, vrând să le dea ea singură, în care scop apucă pe Jim de păr şi de gât.

Se sărutară astfel fără întrerupere şi fără oboseală, cu scurte derivaţii pe umeri şi pe piept, frenetici, nemulţumiţi şi insaţiabili. Când unul din ei voia să se ridice, celălalt îl ţinea strâns în braţe, şi împreunarea buzelor era luată de la capăt, cu căderi pe o parte şi pe alta şi prăbuşiri în moliciunea patului.

O dată cu beţia sărutărilor, Jim şi Vera se văzură cuprinşi de o insatisfacţie de ordin muşchiular. Atletismul uşor al îmbrăţişărilor, care îi apropia şi-i îndepărta în grupuri statuare, în mijlocul odăii, unde săriseră aproape goi, speriaţi de ora târzie, în loc să-i liniştească, le dădea o enervare care nu era de natură sexuală, fiindcă nici gândul, nici trupul nu le era iritat. Această enervare era – cum înţelese îndată Jim – o nevoie de unitate, îşi trebuiau unul altuia, timpurile lor se aşteptaseră multă vreme, voiau să respire alături, să schimbe saliva vinoasă a gurilor, să se apropie până la sentimentul contopirii unul într-altul. Se strânseră în braţe, lipindu-şi piepturile, se

apropiară şi desfăcură cu violenţă de nenumărate ori. Jim observă că strânsoarea cea mâi voluptuoasă este peste mijlocul subţire şi pe sub braţe, în vreme ce Vera prefera să se atârne cu mâinile de grumazul lui Jim şi să se lase îndoită şi înăbuşită în braţe.

Jim îşi dădea foarte bine seama că descoperise America. Milioane de inşi – gândea el – îşi îmbrăţişau la acea oră femeile, şi lucrul era dintre cele mai banale. De câte ori, de altfel, nu se deşteptase el în patul unei femei străine şi nu se abandonase la amplexiuni asemănătoare? Cu toate acestea, se petrecea cu el acum un eveniment inedit, ce n-avea să se mai repete şi care era întâia căutare conjugală. Încerca un orgoliu ascuns că deşteptase la voluptăţile dragostei o fiinţă sigilată, neatinsă, care învăţa pentru întâia dată sărutarea şi îmbrăţişarea şi care mărturisise, privindu-l drept în ochi, că nu mai fusese niciodată sărutată pe gură de cineva şi nu avusese niciodată prilejul să afle de la colege în ce constă cu adevărat dragostea din noaptea nunţii. Din cauza inocenţei ei, Vera nu era acum cochetă, ca toate femeile experimentate, nu căuta să fugă şi să excite, prin zâmbete provocatoare, ci cu graţioasă impudoare de amantă recentă, se lăsa îmbrăţişată şi uza fără măsură de fiorii posesiunii. Îl iubea pe Jim şi era aşa de pătrunsă de ideea că trebuie să i se supună, încât fericirea de a fi violentată căpăta la ea un sens sacru. Cu gura în urechea lui Jim, ea îl întrebă în şoaptă, ascunzându-se apoi într-un umăr al lui:

— Acum sunt femeie, nu e aşa?

Şi Jim era străbătut de acest fior grav, care-i spunea că ceea ce face e cu mult mai mult decât un act de mulţumire fiziologică. Percepea deosebirea dintre impuritatea actului săvârşit în afară şi puritatea îmbrăţişării conjugale. Strânşi în braţe, atât Jim, cât şi Vera, aşa de indiferenţi faţă de problema procreaţiei, acum, când erau îmbătaţi numai de ei înşişi, se simţeau năvăliţi de o nevoie străveche, care îi îndemna să-şi

şoptească unul altuia rugători: „Vreau un copil, Jim!”, „Fă-mi un copil, Vera!”

Câteva bătăi violente în uşă îi făcu să tresară. Vera se ascunse din nou în plapumă, iar Jim întredeschise uşa. Era camerista, care întreba dacă sunt acolo, intrigată că nu ieşiseră din casă până la amiază.

Se repeziră să se îmbrace cu lucrurile aruncate peste tot prin odaie. Jim privi pe Vera şi o ajută la îmbrăcat, încântat la fiecare amănunt nou fizic pe care i-l descoperea. Lenjeria Verei era subţire şi de dimensiuni foarte mici, încât cămaşa ca o spumă străvezie abia îi acoperea bazinul. Astfel ascunsă în fumul mătăsii subţiri, care îi lăsa umerii goi strânşi cu două panglici şi picioarele lungi şi drepte neacoperite, Vera plăcu din nou lui Jim şi fu răsturnată pe braţe, îmbrăţişată şi sufocată în sărutări. După aceea căutară amândoi pe sub pat ciorapii Verei. Când îi aflară, Jim găsi plăcere să-i tragă el însuşi pe piciorul ei, care era neted şi puţin brun şi făcea câte o gropiţă suavă ca de gura-leului la fiece jaret. Ajungând deasupra genunchilor cu tivul ciorapilor, lui Jim îi plăcu puful mărunt al pulpelor şi naiva şi prelunga lor lipire şi, cuprinzându-le cu mâinile, le mângâie cu obrazul, ceea ce îndemnă pe Vera să se aplece asupra lui şi să-l sărute în urechea opusă. Trupul tânăr al Verei mirosea aşa de frumos a floare de câmp, fără parfum, a sălbăticiune! Se petrecea cu Jim un proces comun tuturor bărbaţilor, deşi neanalizat. Vera era a lui, ca un fel de completare a propriului trup, şi voia dacă nu s-o îmbrace singur, cel puţin să asiste la îmbrăcarea ei, s-o contemple şi să-i găsească veşmintele cele mai potrivite pentru membrele ei. De aci încolo nu mai socoti indiscreţie faptul de a umbla cu mâinile pe trupul Verei, de a-i ridica ciorapii, de a-i potrivi rochiile. Gesturile care pentru alţii, privind de departe, ar fi putut fi interpretate ca lascivitate, concupiscenţă, afemeiere pentru el erau mult mai simple şi nevinovate. Trupul Verei era totuna cu trupul lui, şi ei amândoi aveau numai o pudoare colectivă faţă de alţii.

Vera îi era aşa de necesară fiziologiceşte, încât, în lipsă-i, cămăşile, rochiile ei îi ţineau loc cu mirosul lor, sau perna pe care ea dormise îl mângâia ca un adevărat obraz. Vera era foarte pătrunsă de dependenţa ei, şi în beţia senzaţiilor noi ale vieţii conjugale, se dezbrăca şi se oferea privirilor fără sfială, zicând lui Jim:

— Acum, când suntem căsătoriţi, tu singur ai spus că nu e ruşine!

De alţii, însă, Vera se ruşina tot aşa de tare ca şi înainte şi era pudică în gesturi şi în vorbe.

Când Jim şi Vera, după altă serie de sărutări, porniră în sfârşit pe uşă, camerista bătrână le zâmbi cu protecţie şi le zise în faţă:

— Vai, ce tineri sunteţi!

Toată lumea de altfel îi proteja şi-i urmărea cu zâmbetele. Fie că strângerile furtive de mâini şi sărutările chiar pe drum, în acel oraş îngăduitor de provincie, îi trăda ca îndrăgostiţi; fie că lumea intuia după vârstă adevărul, peste tot erau întâmpinaţi cu atenţii deosebite. La restaurant fură obiectul interesului general şi observară că patroana îi fixa râzând cu simpatie şi întrebându-i parcă din ochi cine erau. În cele din urmă, nu mai putu rezista curiozităţii şi, apropiindu-se de masa lor, îi întrebă:

— Să mă iertaţi că vă întreb, sunteţi fraţi sau căsătoriţi?

Aflând adevărul, bătu din palme cu surpriză:

— Căsătoriţi! Vai, ce tineri! O doamnă aşa de tânără şi frumoasă!

Vera se convinse în curând că interesul pentru starea ei mergea până la insinuaţii care dovedeau că lumea ştia cum îşi petrece ea nopţile. Acest lucru o ruşina puţin, era totuşi fericită că e femeie şi deci suporta indiscreţia fără încruntări. Jim află în oraş prieteni de şcoală, căsătoriei şi ei, şi-şi dădură întâlnire seara într-o mare cafenea. Acolo, cele două femei tinere luară la o parte pe Vera şi începură să o supună la felurite întrebări:

— Vai, ce tânără eşti! Cum te-a găsit?

— Spune-ne, e sentimental, îmbrăţişează mult?

Vera intimidată, răspunse ceea ce ştia sigur:

— El mă iubeşte!

— Ce vorbiţi d-voastră acolo? întrebă Jim, intrigat de a vedea pe Vera smulsă de lângă el.

— Ce-ţi pasă d-tale?! răspundeau îndrăzneţ femeile. Avem vorbele noastre... bărbaţii n-au ce căta!

Vera constată că aceste tinere femei erau mult mai lipsite de pudoare decât ar fi putut ea să fie vreodată. Ele îi povestiră cum le iubesc bărbaţii lor, în ce chip le sărută şi le îmbrăţişează, cum le posedă şi ce le şoptesc, ce simt ele în timpul acesta.

— Ah – şopti una – Paul (pronunţă Pol) e aşa de delicat! Mă dezbracă singur şi mă sărută de-a lungul pulpelor până mă înnebuneşte! E ca un copil... mă dor şi acum sânii! (Vera află înmărmurită că Pol, întors în vârsta sugacilor, făcea lucruri îngăduite pruncilor.) Eu trebuie în tot timpul să-l gâdil în ureche cu vârful limbii.

Vera, atinsă în inocenţa ei sufletească şi puţin palidă, făcu gestul de a se elibera din cercul femeilor şi a se aşeza sub protecţia lui Jim; din nefericire, acesta era absorbit cu ceilalţi într-o discuţie mult mai inofensivă: despre „poezia pură”. Ea făcu intuitiv constatarea că bărbaţii erau mai nevinovaţi în gânduri şi se simţi din ce în ce mai stingherită.

— Dumneata ţipi? o întrebă cealaltă tânără femeie, foarte serios.

Vera privi la amândouă rătăcită.

— Cum să ţip?

— Nu ţipi, nu spui nimic, atunci când... înţelegi?

— De ce să ţip? mai spuse Vera în neştire, şi o sudoare i se puse pe frunte.

— Ah – zise tânăra doamnă – Ticu al meu e brutal, mă aruncă şi mă prinde pe neaşteptate... Atunci mă zvârcolesc, muşc, ţip şi spun vorbe în neştire... Nici n-aş putea dormi cu un bărbat care să nu ştie să mă brutalizeze.

Femeile o mai întrebară dacă Jim era hirsut, dacă iniţiativa lui erotică era de lungă durată, dacă era gelos şi alte de aceste, chestiuni la care Vera, fiind vorba de Jim, răspunse mândră:

— El e frumos!

Noile prietene se simţiră obligate să educe pe Vera din punct de vedere sexual. Ele condamnară pasivitatea ei şi recomandară rezistenţa, întoarcerea gurii la sărut, strângerea coapselor în îmbrăţişarea conjugală, iritarea bărbatului prin acoperirea trupului şi descoperirea lui parţială şi metodică. Mai recomandară apoi reînnoirea şi rafinarea stilului erotic: amânarea savantă a actelor, ceremoniile tactile şi alte mijloace „tehnice” speciale, de care Vera roşi până la urechi, fără să le înţeleagă. Ea s-ar fi smuls de mult din bârfeala acestor femei neruşinate pentru ea dacă o vorbă spusă de ele nu i-ar fi dat de gândit.

— El te iubeşte acum fiindcă eşti tânără şi ai fost virgină şi neştiutoare... Aşa-s toţi bărbaţii... vor naivitate... dar pe urmă are să se plictisească şi are să umble după femei mai rafinate!

Deşi i se păruseră odioase, lecţiile celor două femei cinice nu fură fără efect inconştient pentru Vera. Chiar în noaptea aceea Jim constată cu surprindere, dar şi cu o plăcută iritaţie, că tânăra lui soţie uza nişte cochetării subtile de care n-o crezuse în stare. Aşa, de pildă, în loc de a se dezbrăca de-a dreptul şi în dezordine, cum avea obiceiul, cu gândul de a se ascunde mai repede în pat, zăbovi câtăva vreme în faţa oglinzii, observându-se şi aşezându-şi părul. Apoi deodată, ca şi când o jartieră i s-ar fi slăbit, ridică rochia până deasupra pulpei drepte, descoperindu-şi un picior de paj, de jos până sus. Deşi Jim îi cunoştea tot trupul cu familiaritate, viziunea acelei coloane lucioase şi a porţiunii de carne albă dintre tivul ciorapului şi marginea roză a *culottei* îi dădu o senzaţie inedită. Un picior unic, numai pe jumătate gol, proiectat pe stofa rochiei şi lăsând într-o perfecţiune teoretică

bănuiala restului, era mult mai voluptuos decât nuditatea completă. Întinse mâna spre el, Vera însă dădu numaidecât drumul rochiei, râzând, şi cu mâinile pe un umăr îşi desfăcu bluza. Când ea rămase numai în cămaşă şi ciorapi, ca într-un costum de mare gală, Jim simţi cu mult mai multă atracţie pentru umerii, gâtul şi obrajii calzi, mărginiţi între bretonul drept şi broderia cămăşii, Jim o trase cu violenţă de mijloc şi vru s-o sărute, ea îşi feri gura, întorcând obrazul, aşa încât capul lui Jim alunecă între umăr şi gât, în umbra parfumată a părului. Vera, gâdilată, îşi dădu în panică bustul pe spate, şi Jim, pentru a o putea avea aproape, o luă în braţe, strecurându-i repede mâna pe sub pulpele picioarelor. În braţe, Vera, strângându-şi picioarele încordat şi ţinându-se de gâtul lui Jim, se păstra vicleană la o depărtare iritantă, care îl împiedica pe acesta să-i aibă gura sub toată apăsarea. Jim o aruncă atunci pe pat şi luptă cu îndărătnicia atletică a mâinilor şi a picioarelor care se încordau, se împleticeau, acoperind suprafeţele sărutabile. Această rezistenţă zvârcolitoare şi ironică îndârji într-atât pe Jim, încât fu nevoit să-i întoarcă faţa cu o înfigere a mâinii în plete şi să-i descleşteze picioarele, vârând cu brutalitate palma viguroasă între cele două pulpe. Atunci Vera se făcu lividă, închise ochii, îşi descordă tot trupul ridicând un genunchi şi murmură pentru prima oară două vorbe îngrozitoare, femeieşti, de o încântătoare expresie a compenetraţiunii:

— Tu... te vreau...

Când, mai târziu, Jim vru să se desfacă din îmbrăţişare, Vera îl opri strâns cu o mână. Avea ochii mereu închişi. Şopti o vorbă de o incorectitudine gramaticală de neevitat, având în vedere exactitatea sentimentului:

— Vreau un copil *din* tine!

— Pentru ce – întrebă Jim – doreşti mereu copii când te îmbrăţişez?

— Nu ştiu, aşa-mi vine..: Atunci ai să fii mai legat de mine şi ai să mă iubeşti mai mult!

— Ce gând! Te iubesc oricum.

Vera se gândi puţin şi apoi zise cu simplitate:

— Jim, dar atunci pentru ce ne iubim? Aşa a lăsat firea... Fără asta, e ruşine ceea ce facem...

„Într-adevăr – gândi în sinea lui Jim – câtă dreptate are instinctul Verei! Toată neliniştea noastră nu are decât un scop: procreaţia, şi fericirea sexuală nu e deplină decât în atingerea finalităţii sexuale. Pentru mine, actul devenise fornicaţie, libidine disociată de scopul ei. De aceea eram aşa de tulburat şi doream o femeie pură, a mea. Instinctul mă făcea să caut un pântece curat, în care să depun sucurile mele creatoare. Aceasta este în fond dragostea şi într-asta stă toată puritatea ei!”

Jim dădu la o parte cămaşa de pe pântecele supt şi neted al Verei şi-şi aşează urechea caldă pe el.

„Tot misterul vieţii – gândi el mai departe – aci este, în acest pântece. Acolo, sub astrahanul negru al părului puberal, în viscere, este un mic potir fierbinte, numit barbar *uter,* şi care este leagănul omenirii, tot aşa după cum nucleul solar este leagănul luminilor siderale. Acolo am stat eu însumi încolăcit, când lumea se făcea pentru mine, şi de acolo se vor desface în miriade de foi generaţiile viitoare. Eu cred cu vanitate puerilă că-mi satisfac nevoile fiziologice şi că-mi dovedesc puterea mea de insinuaţie asupra femeii. În realitate, misterul vieţii mă împinge atât pe mine, cât şi pe această tânără şi drăgălaşă neruşinată să rodim uterul avid de sămânţă. Dacă n-am fi decât noi doi pe acest pământ, roadele lui ar fi totuşi miraculoase. Din noi ar ieşi zece trupuri, din cele zece, o sută, din cele o sută, o mie şi aşa mai departe, şi peste câteva mii de ani pământul ar fi din nou un furnicar de oameni, ieşiţi toţi din noi doi. Fiecare bărbat este, prin urmare, un Adam, şi fiecare femeie o Evă, şi cea mai mare durere este de a fornica în sterilitate, ceea ce se numeşte prostituţie, şi cea mai mare voluptate de a gândi la *facere* în clipa împreunării.”

— Ai dreptate, Vera mea! zise Jim, sărutându-i ombilicul

şi mângâindu-i vintrele. Vreau şi eu ca în micul tău uter să se mişte un copil!

— Vino! şopti Vera, întinzând cu îndrăzneaţă nevinovăţie mâna spre el.

Şi, ca un animal de câmp răsculat de foşnetul excitant al ierburilor, Jim cuprinse din nou pe Vera şi făcu ceea ce de incalculabile milenii bărbat şi femeie fac spre a se înmulţi.

ÎNGERUL DIN CASA CU MOLII

SILIVESTRU SE ÎNTOARSE DIN prima lui aventură erotică obosit şi deprimat. Un urât ciudat, un sentiment de a fi străin de viaţă îi întunecau sufletul. Organismul lui îmbătrânit fără exerciţiul viril se dovedise inert şi incapabil de voluptate. Privise încruntat cum acea fată de o răbdare modestă de infirmieră, numai cu o uşoară ironie în ochi, încerca să trezească în el nişte simţuri stinse şi ruginite. Moliile îi mâncaseră şi lui pe nesimţite virilitatea, şi bărbatul din el fu cuprins de ruşine. La început îl scârbi ideea de a se fi „murdărit”, pierzând puritatea de care credea că are absolută nevoie spre a întemeia o familie. Mai apoi însă îl copleşi cu totul gândul sterilităţii lui. Vasăzică, el dorea să se căsătorească, să aibă copii şi nu bănuise că nu este un om întreg, ca ceilalţi. Ca istoric, stabili pe dată unele raporturi ereditare. Majoritatea surorilor lui erau nemăritate. O parte din mătuşi, la fel. Şi-n fiecare generaţie câţiva membri rămâneau celibatari, ca nişte mere închircite înainte de a se rupe din pom. Prin urmare, era şi el steril, fără seve creatoare, nerodnic. Atunci el purta în el moartea unei rase, putreziciunea, şi ucidea, o dată cu el, crăcile mari şi posibile ale generaţiilor viitoare. Zadarnic consulta aşadar „soarta”. El era o cracă uscată dintr-un copac bătrân, în care înverzea acum numai lăstarul lui Jim.

Obsesia sterilităţii deschise deodată în conştiinţa lui Silivestru o problemă pe care n-o înfruntase niciodată în faţă: *moartea.* La început îl nelinişti, şi încetul cu încetul îl

teroriză sub forma extincţiei. Nu putea pricepe cum el, care trăia şi gândea, avea să devină *nimic.* Acest nimic îl îngrozi întâi fiziceşte. Să nu mai simtă, să nu mai respire, să n-audă, să nu vadă, iată lucruri ininteligibile. Oricât somnul şi leşinul i-ar fi demonstrat posibilitatea inexistenţei, trupul, încă zdravăn, se cutremura la gândul golului etern. Începu să se exerciteze pentru repaosul veşnic, încercând să se anuleze parţial sau să regăsească în conştiinţa lui un moment de nulitate. Se întindea pe pat cu mâinile pe piept şi-şi încetinea voit pulsaţiile sângelui, respirând din ce în ce mai lent. O răceală îi cuprindea vârfurile membrelor, tâmplele îi zvâcneau şi plămânul comprimat îl înăbuşea atât de tare, încât, nemaiputând rezista, respira o dată larg, umflând tot coşul pieptului. În loc însă ca această experienţă să-l facă să iubească viaţa, îl umplea şi mai mult de teroare. Se gândea că timpul alerga vertiginos şi că în curând nu va mai putea, *voind,* să reumfle plămânul. Atunci se va petrece acea surpare groaznică în gol, acel înec în nimic pe care nu-l va putea amâna şi care îl va împiedica să ştie măcar că a murit. A muri! Dar acest cuvânt era înspăimântător! Niciodată nu meditase bine la soarta, umană: şi nu înţelesese în moartea altuia destinul irevocabil ce-l pândea. Moartea fusese pentru el o vorbă goală, amintirea unui om sau a unei ceremonii, şi avusese, ca şi copil, în genere, ca şi surorile lui, sentimentul că e un fenomen fabulos, cu totul îndepărtat. Avea totuşi cincizeci de ani, şi de la această vârstă oamenii încep să moară. Silivestru deschidea cu febrilitate *Universul* la anunţurile mortuare, ca să se convingă că oamenii mor la o sută, două sute şi mai multe de ani. Dar decedaţii aveau 18, 30, 41, 52 de ani, rar mai mult, ceea ce însemna, că el ajunsese de mult în raza morţii.

Silivestru se strădui să găsească în conştiinţă momentul cel mai blând pentru înţelegerea morţii. Încă din copilărie avusese oroarea extincţiei, şi la gândul de a-şi pierde toate simţurile pentru câteva ore se îndărătnicea

să nu doarmă, de teama unui somn fără vise. Acest somn aşa de firesc în timpull funcţiunii lui îl înspăimânta a doua zi la analiză. Silivestru avea oroare de gol, de inexistent, şi somnul îi plăcea numai când îl furai. În forma stupefiantă a somnului vru să găsească o analogie împăciuitoare a morţii. Într-adevăr, după o zi întreagă de alergături în copilărie, de trudă la maturitate, i se întâmpla nu rareori „să pice de somn”, să simtă neputinţa de a mai suporta imaginea lumii, nevoia de a intra în neant. Acest somn era plăcere, şi dacă nefiinţa morţii era de natura aceasta, atunci ea era suportabilă. Alteori, în copilărie mai ales, după un somn greu, se simţea cuprins de trândăvie şi de voluptatea de a se întoarce din nou în întuneric, fără nevoia fiziologică a odihnei. Atunci închidea ochii cu putere, se încolăcea, asfixiindu-se, sub plapumă, şi luând instinctiv forma atât de recentă a fetusului din uter, trăia din căldură şi nimic, până ce mamă-sa îi smulgea plapuma de pe el şi-l transforma subit în fiinţă evoluată. Pe atunci Silivestru înţelegea foarte bine existenţa râmelor, a cârtiţelor, a peştilor, a animalelor tăcute şi aproape inconştiente de sine, şi noaptea visa chiar că este una din aceste fiinţe. Încercă şi acum să-şi reducă conştiinţa până la recea stupiditate a unei râme, dar conştiinţa era acum un fenomen dureros de acut şi ireductibil, şi cu cât o analiza mai mult, cu atât ea se umfla cu flăcări mai mari, făcându-i cu neputinţă acceptarea neantului. Când un pahar de vin îi încălzea inima şi creierul şi-i dădea acea voluptate panteistică ce face ideea morţii dulce, avea un început de înţelegere pentru fenomenul decesului. Extincţia i se părea grozavă numai fiindcă era bruscă. Dacă însă fiecare element al conştiinţei s-ar fi stins pe rând, ca lumânările unui mare sfeşnic, atunci intrarea în nimic s-ar fi petrecut cu aceeaşi bucurie vitală cu care pruncul se desface din viscerele matern. Silivestru începu să moară ipotetic în acest chip: întâi renunţă la orice gând despre lumea înconjurătoare, şi, întins pe pat, în obscuritatea vesperală a odăii, trăi

numai fiziologiceşte, respirând şi fixând pe sub pleoape un nucleu negru de neant. Dacă ar fi stat aşa multă vreme – fără să ştie că moare – orice legături cu lumea înconjurătoare s-ar fi rupt şi ar fi rămas ca într-o barcă părăsită pe un imens ocean de nimic. Atunci somnul l-ar fi cuprins, transformându-l într-un vis confuz, asemeni gândului divin ce plutise peste ape înainte de facerea lumii. Visul s-ar fi subţiat şi el ca un fum şi dispariţia s-ar fi făcut pe nesimţite şi pentru totdeauna. Când însă gândul lui Silivestru ajungea la acest punct suprem, conştiinţa zbucnea brusc înspăimântată. Pentru ca acest proces de degradare a vieţii să se întâmple fără revolte, ar fi trebuit ca conştiinţa să se prefacă de la sine cu vremea şi să se piardă tăria analitică. Aşa se întâmplă cu bătrânii care refac invers drumul spre nivelul copilăriei, pierzând inteligenţa, afecţiunile, dorinţele şi rămânând într-o imbecilitate vecină cu somnul. Dacă oamenii ar fi trecut rând pe rând în stadiul animalelor de pe întreaga scară zoologică, scoborându-se până la amibe şi apoi către plante, moartea aceasta prin metamorfoză n-ar fi avut nimic grozav. Dar căderea bruscă din sâmburele de foc al conştiinţei în nimicul fizic al pământului îl cutremura. Nici măcar speranţa morţii naturale, prin îmbătrânire, aşa de posibilă în familia lui, unde Iaca murise centenară, nu-l mângâia, fiindcă acum conştiinţa îi era aşa de dureros ascuţită, încât îl treceau sudorile la gândul că tot ce iubise în viaţă avea să-l lase indiferent. Chiar regresiunea cu imaginaţia spre copilărie îl îndurera. Acum n-ar mai fi vrut – fiind ce era – să redevină copil. I se părea absurd să se revadă prunc printre cărţile strânse în rafturi şi să nu înţeleagă ce cuprind, tot aşa cum i s-ar fi părut curios să devină vrabie şi să nu mai ştie bunăoară că există disciplinele istoriei şi geografiei. Conştiinţa e un fenomen ireductibil, şi cu cât Silivestru o scruta, cu atât ea durea.

Neputând să gândească extincţia şi nimicul, Silivestru introducea în meditaţia lui despre moarte elemente fizice

externe ce nu-i aparţineau propriu-zis şi care presupuneau dăinuirea sub formă latentă a mai tuturor simţurilor. Aşa, de pildă, îl făcea să sufere nemişcarea morţii, deşi, nemaiavând conştiinţa mişcării, n-ar mai fi avut-o nici pe aceea relativă a rigidităţii. Moartea pe ninsoare sau pe ploaie îl cutremura. Simţea dinainte degerăturile membrelor, pietrificarea şi învineţirea lor la ger, căderea în pământul îngheţat şi împulberat cu zăpadă. Ploaia şi umiditatea autumnală îi descompunea trupul, dinainte, în imaginaţie. Noroiul se întindea pe el, îl pătrundea în gură şi în ochi, îl veştejea ca pe o frunză, apoi îl umfla, îl putrezea şi-l umplea de viermi. De-ar fi căzut de viu într-un canal, într-o hazna de murdării, soarta nu i s-ar fi părut mai grozavă decât această dospire subterană, pe care o vedea cu ochii de dincoace. Incineraţia străveche i se înfăţişa mai blândă decât inhumaţia, dar şi acolo oroarea de coacere îl tortura. Se apropia de gura ardentă a sobei spre a înfrunta marile temperaturi, dar se trăgea repede înapoi, doritor de răceală şi integritate.

Examinând mereu şi cu febrilitate problema morţii, Silivestru izbuti să disocieze oroarea absurdă a simţurilor carnale de simţul de dincolo, care fără îndoială era indiferent faţă de agenţii fizici. Acum extincţia i se părea un moment secundar şi-l chinuia numai forma existenţei sau inexistenţei după deces. El nu credea în suflet, în viaţa viitoare şi în rai nu fiindcă ar fi ajuns la această convingere pe cale dialectică, ci fiindcă *instinctul* îi spunea că moartea înseamnă anularea oricărei conştiinţe de sine. Această presimţire găsea sprijin chiar în meditaţie. „Este cu neputinţă ca *sufletul* să existe, îşi zicea el. Eu vreau ca spiritul meu să dăinuie mai departe, cu tot ce alcătuieşte esenţa lui: cu dragostea şi cu ura, cu foamea şi cu setea, cu căldura şi cu frigul. Dar fără trup aceste funcţiuni n-au nicio probabilitare de a fi şi fiindcă nu mai este aparatul care să le producă, şi fiindcă nu mai au un scop. Atunci ar însemna că ţipătul pe care îl

scoatem în momentul naşterii durează, independent, în eternitate. Fără organele corporale, sufletul nu este nimic. Dar presupunând totuşi că funcţiunea creierului nostru durează şi după uscarea ţestei, ar trebui ca şi păsările, şi peştii, şi câinii, şi toate animalele cu o conştiinţă să aibă o viaţă viitoare, ceea ce nimeni nu crede. Dacă, prin urmare, pisica aceasta neagră care se freacă de umărul meu, murind, intră în nimic, nimicul este cu putinţă, şi atât e de ajuns ca instinctul nostru să presimtă absurditatea sufletului nefuncţional."

Silivestru mai avea însă o speranţă, fundată pe nişte speculaţii filosofice originale. El îşi zicea că în univers există o conştiinţă permanentă, una şi multiplă în acelaşi timp, adică abstractă în totalitatea ei, şi individuală în diferite aspecte. Când un om moare, piere o conştiinţă individuală, dar în univers rămâne tot atâta conştiinţă, după cum pierind un val, în albia lacului rămâne tot atâta apă. Noi vedem numai cadavrul, dar nimeni nu ştie că a murit, pierind numai unele determinaţiuni istorice şi rămânând acelaşi suflet, acelaşi sentiment de a exista în ceilalţi rămaşi. Cu alte cuvinte, lumea va avea totdeauna atâta suflet cât să ia conştiinţă de sine şi moartea nu e decât un fenomen, adică o aparenţă. În momentul chiar în care un om îşi dă duhul, un copil se naşte, şi cele două acte pot fi aşa de bine îmbinate între ele încât între o existenţă şi alta să nu fie nicio clipă de moarte.

Silivestru căzu însă repede la întristare, reeunoscând că omenirea e un fenomen recent şi că a fost o eră pur geologico-mineralâ, în care conştiinţa n-a existat. El speră atunci într-un suflu universal din care omul iese şi în care cade, fără întreruperi de întuneric pur. Bunăoară, îşi închipuia că în momentul morţii, redevenit corp fizic, ar fi intrat în sensibilitatea lumilor siderale şi ar fi simţit zgomotul şi mişcarea stelelor, sau că, putrezit în pământ, ar fi redevenit ierburile şi scaieţii crescuţi din el şi s-ar fi înfiorat în obscuritate de picurii ploii.

Dar chiar această ipoteză a continuităţii între toate

simţurile lumii, nu-l satisfăcea. N-ar fi vrut ca murind, de pildă, să rămână pe lume sub chipul tantei Ghenca, sau pierind sub chipul omenirii să rămână în stadiul, animalelor inferioare. Silivestru voia să fie el, şi dacă l-ar fi întrebat cineva ce ar fi vrut să fie, de n-ar fi fost el, ar fi răspuns că nu dorea altceva decât să fie ceea ce este. Aşa fiind, orice fel de abstracţiuni filosofice îl lăsau rece, şi presimţind că nicio religie, nici filozofie nu puteau să-i promită că va rămâne neschimbat, aşa cum este, Silivestru fu cuprins de mâhnire şi de silă de viaţă, şi atâta dorinţă de a trăi îl făcu să dorească moartea.

Fiind mai mult istoric decât filosof, Silivestru nu căuta să-şi satisfacă raţiunea şi nu umbla după convingeri. În el sufereau simţurile, inima, sufletul tot de oroarea morţii, şi nu făcea altceva decât să dibuie o stare de conştiinţă prielnică pentru moarte.

Când se împăca cu ideea neantului privit ca un somn lung, se răscula de incomensurabilitatea lui. După moartea lui avea să treacă o sută de ani, o mie, un milion, pământul avea să se zbârcească şi să îngheţe, stelele aveau să cadă în haos, ca scânteile unei torţe pe sfârşit, şi apoi totul s-ar fi stins fără sunet, ca într-o vată, şi apoi tot aşa la infinit; iar el, Silivestru, n-ar mai fi ieşit niciodată din gol. Fără îndoială că intelectualul din el îşi dădea seama de absurditatea şi sterilitatea unor asemeni preocupări, dar omul era obsedat de nimic şi îngrozit de durata lui.

Nu de moarte mă cutremur, ci de veşnicia ei.

Acest vers al lui Vlahuţă impresionă acum pe Silivestru ca o sentinţă de foc, deşi înainte i se păruse o vorbă goală, poetică. El încercă să ucidă spaima eternităţii, analizând veşnicia prenatală, de care nimeni nu se îngrozea. Dar între aceste două infinituri era o mare deosebire. Căci una este să te scoli dintr-un somn lung şi odihnitor, şi alta să cazi într-un leşin greu. Prăpastia nu te

înspăimântă văzută de jos, din poale, ci pe vârf, şi Silivestru înţelegea naşterea din genuni, dar nu suferea gândul veşnicei nefiinţe.

La început lentă, meditativă, obsesia morţii deveni atât de violentă la Silivestru, încât, ca să nu fie prins de moarte, se gândi să o preîntâmpine. Şi astfel ideea sinuciderii prinse rădăcini, din ce în ce mai puternice în el, până ce se prefăcu în hotărâre nestrămutată. Din acel moment orice groază de infinit îi dispăru şi, redevenit calm, sociabil şi chiar viclean. Silivestru nu mai cugetă decât la *tehnica* morţii.

Deşi distrat ca şi mai înainte, Silivestru nu mai era sau nu mai părea celorlalţi aşa de ursuz. Zâmbetul ironic din colţul gurii şi o lucire neobişnuită, febrilă a ochilor îl făceau, în ciuda taciturnităţii, mai familiar. În realitate, el încetase de a mai iubi şi de a mai urî şi căuta un mijloc de extincţiune.

Ieşi afară din oraş pe lângă lacuri, privi îndelung oglinda veştedă, coclită a apei infectate de lintiţă şi păroase de stuf, cu toate astea ideea de a se arunca în ea nu-i zâmbi, din motive estetice. Se vedea umflat şi putred pe suprafaţa apei, cu pielea crăpată ca coaja de pâine udă, cu ochii plesniţi ca prunele prea coapte, mânjit de mătasea-broaştei şi puţind a peşte alterat.

Să se arunce înaintea unei locomotive imense cu douăsprezece roate tăioase? Imaginea cărnii zdrobite amestecate cu bucăţi de stofă era hidoasă şi acoperea identitatea la care ţinea atâta chiar şi în moarte.

Să-şi taie vinele în baie, ca anticii, nu era cu putinţă în casa cu molii, neexistând baie şi unde expunerea trupului său gol la atâtea femei îi repugna. Otrava i se păru tot aşa de nepotrivită fie pentru elementul dureros şi trivial, fie pentru că putea să nu-şi facă efectul, discreditându-l.

Într-o zi Silivestru izbuti să fure dintr-o ladă de campanie a lui dom’ Popescu un revolver mare şi câteva gloanţe. Cum nu mânuise niciodată o astfel de armă, îşi dădu numaidecât socoteală că pentru a nu da greş,

provocând scene penibile, trebuia să facă exerciţii. După oarecare chibzuire încărca cu prudenţă revolverul, deschise portiţa sobei şi trase un foc în vatră. O zguduitură surdă şi un pocnet opac se auzi în toată casa, şi cristalele lămpii din odaia în care erau adunate toate femeile începură să clipocească. Tanti Magdalina îngălbeni:

— Vai de mine, cutremur!

— Cutremur! şopti încremenită şi tanti Fira.

— la fugiţi d-acolo şi voi, a trecut vreun camion! zise cu calm aparent Ghenca.

— Ce camion şi tu, tu nu vezi că a tunat ceva?! zise Caterina. Trebuie să fie explozie la Arsenal.

— Haideţi, frate, afară. Doamne fereşte, casa asta veche cade pe noi! strigă alarmată tanti Magdalina, şi se năpusti pe uşă afară, urmată de celelalte surori.

Agepsina bătu în geamul lui Silivestru.

— Silivestru, tu n-ai auzit nimic? Parcă a pocnit ceva!

Acesta apăru palid şi zăpăcit la geam, dând din umeri:

— N-am auzit nimic!

— Îh! făcu Ghenca pe furiş cu mâna spre el. Parcă ăsta trăieşte pe lumea noastră! Haideţi în casă, fetelor, că nu e nimic!

Reintrară una după alta în odaie, înviorate de frig, şi Caterina zise:

— Da’ ştii că s-a lăsat ger!

— Când îţi spuneam eu! decise cu superioritate tanti Magdalina. Mie-mi spune umărul. Cum s-o schimba vremea, îmi dă ace prin os.

Un ger alb, sclipitor acoperea ca sticla toate suprafeţele, şi cerul era uscat şi incolor, asemeni unei cupole de tablă.

Silivestru aruncă revolverul sub un raft de cărţi, aprinse lampa şi se întinse pe pat, cu mâinile sub cap.

În vreme ce şedea astfel, cu ochii pironiţi spre fereastră, înspre întunericul incert de afară, i se păru că vede un licăr auriu, care se apropia din ce în ce de geam,

mărindu-se vertiginos. O adiere rece îi trecu peste frunte. Când Silivestru se urcă în capul oaselor, vedenia se lipise de fereastră şi privea înăuntru. Era un tânăr cu mari bucle blonde, căzând pe umeri, îmbrăcat într-un talar alb de velur sclipitor. Ochii făceau ape ca briliantele, iar la umeri, două aripi mari şedeau întredeschise ca la un imens cocostârc. Tânărul făcu semn de chemare cu mâna, şi Silivestru, vrăjit, se lăsă pe marginea patului. Atunci vedenia se dădu înapoi, lumina se rări, şi când Silivestru merse la geam i se păru că vede pe marele întraripat alunecând pe zăpadă printre pomii desfrunziţi din fundul curţii şi urcându-se apoi ca un abur subţire în lună.

Două zile după aceasta nu se mai întâmplă nimic deosebit, şi Silivestru crezu că a avut o halucinaţie. A treia zi însă, intrând seara după masă în odaia luminată numai de pâlpâitul focului din sobă, văzu un lucru de spaimă, îngerul cu bucle blonde şedea întins pe spate în patul său, cu mâinile încrucişate pe piept şi cu ochii închişi, şi în jurul lui aerul tremura ca flacăra unor lumânări. Silivestru dădu un ţipăt instinctiv de groază şi ieşi repede în curte, galben, tocmai când ceilalţi ieşeau doi câte doi din refectoriu.

— E pe pat... E pe pat... avu el timp să bolborosească, şi se prăbuşi ameţit în zăpadă.

Când îşi veni în fire se afla pe un scaun din refectoriu. Ghenca, Agepsina, Caterina, Fira, Magdalina şi baba Chiva erau strânse în cerc în jurul lui, Magdalina îi freca tâmplele cu oţet aromatic. Nimănui nu-i trecuse prin cap să cheme vreun medic şi nimeni nu credea în gravitatea faptului.

— Nu e nimic! decretă medical tanti Magdalina. Cine ştie cum ţi-a venit ameţeală! Te-a bătut soba la cap!

— Ai răcit! zise serios Agepsina.

— Fugiţi şi voi de-acolo cu răceala! se răsti Ghenca. Ăsta e un năduf care vine din urât. Mai du-te şi tu şi te plimbă ca oamenii. Prea stai închis în casă ca un

pustnic...

Silivestru, cu barba udă de oţet şi cu ochii rătăciţi, bolborosi slab:

— Mai este... pe pat?

Femeile se uitară una la altă nedumerite:

— Ce să fie pe pat?

Apoi, deodată, Caterina, luminată la faţă de o mare descoperire, izbucni străpunsă de adevăr:

— Pisica a fost, frate! A învăţat să-şi facă culcuş în pat! Şi pe mine m-a speriat!

Silivestru se ridică de pe scaun şi ieşi clătinându-se pe uşă afară.

De aci încolo îngerul îl vizită şi-l chemă în fiecare zi. În zorii zilei, când privea pe fereastră, îl vedea stând pe un morman de zăpadă în lividitatea dimineţii, cu faţa în mâini. Când trecea pe străzile tăcute şi pustii îl zărea în fundul drumului trecând transparent şi cu aripile deschise. De cele mai multe ori îngerul îl aştepta în fundul curţii pustii din jurul Iachii, cu buclele aurii sub talerul lunii. Încetul cu încetul, îngerul se multiplică, desfăcându-se în două umbre albe, apoi în patru, în opt, în douăsprezece, prefăcându-se în legiune, care apărea pe înserat şi şedea până în zori, topindu-se cu întâiul zgomot şi cu întâia licărire.

Din cauza paznicilor de lumină, Silivestru nu numai că nu mai dormea noaptea, lucru ce i se întâmpla de mult, dar nu mai îndrăznea să se urce în pat. Şedea zgribulit pe un scaun lângă masă, cu lampa aprinsă, şi privea un punct apropiat, de teama flăcărilor eterice pe care le presimţea lângă ferestre. El înţelese curând că îngerul îl cheamă la el şi că existenţa lui pe pământ era încheiată, în timp ce sta astfel, desprins cu totul de lume, ca un om în mijlocul cuferelor, într-o casă pe care stă s-o părăsească pentru totdeauna, mâinile îi căzură pe cordonul gros al halatului său roşu. Atunci, liniştit de gândul care luase fiinţă în el, îşi aprinse o ţigară, luă tocul şi scrise caligrafic mai multe hârtii, pe care le împături

bine într-un plic, scriind deasupra numele şi adresa lui Jim mai rupse unele foi, pe care le aruncă în sobă, şi apoi, când zăpada începu să strălucească afară de zorile încă pâlpâitoare, făcând un semn amical de aşteptare îngerului din curte, se urcă pe un scaun, legă cordonul roşu de cârligul din tavan, îl petrecu în nod solid în jurul gâtului şi, scuipând mucul de ţigară, dădu cu piciorul brânci scaunului, rămânând în gol.

A doua zi dimineaţa baba Chiva, vrând să intre în odaie, bătu în uşă, dar nu-i răspunse nimeni. Crezând că Silivestru doarme, trecu peste un ceas, dar şi de astă dată bătu în zadar.

— Ce-a păţit că doarme atâta? bombăni ea către tanti Magdalina.

Aceasta, mare amatoare de a pândi la uşi şi la ferestre, deschise binişor uşa şi, negăsind pe nimeni pe pat, o dădu de perete

— Vai de mineee! răcni ea când văzu greutatea roşie ce atârna de tavan.

Ieşind, mai mult jălalnică decât îndurerată, în curte, începu să strige din răsputeri:

— Fetelor, ieşiţi, fetelor, că s-a spânzurat Silivestru! Vai de mine, s-a spânzurat Silivestru! Vai de mine, vai de mine!

Toate femeile ieşiră din odăile lor şi năvăliră spre odaia sinucisului.

— Cuţitul, repede cuţitul! strigă Agepsina autoritar.

Baba Chiva veni zăpăcită şi înlăcrimată cu cinci cuţite deodată.

— Să cheme un doctor! se hazarda Fira când trupul fu dat jos.

— Ce doctor! se răsti Ghenca înspăimântată de această perspectivă. Aduceţi oţetul aromatic, să-l frecăm la gât.

Toate ieşiră ca nişte zăpăcite pe uşă, neştiind bine ce să facă şi lăsând cadavrul întins pe duşumea.

Numai tanti Mali, care stătuse aspră şi solemnă în pelerina ei de cardinal, rămase pe loc. Privi cu precauţie

în dreapta şi-n stânga, se aplecă spre Silivestru, luă cu o mână cordonul (pe care-l credea aducător de noroc) şi-l ascunse repede în sân. Apoi se strecură pe uşă în vârful picioarelor, şi înainte ca celelalte femei să prindă de veste, fugi hoţeşte în odăile ei.

MOARTEA LUI SILIVESTRU

SILIVESTRU ŞEDEA ÎNTINS ÎN RAcla sa, căptuşită cu hârtie brodată, între patru lumânări mari. Flăcările se lungeau, subţiindu-se, şi se lăţeau, făcând aerul să tremure uşor, cum tremură primăvara deasupra câmpurilor. Mirosul de ceară şi de frunze de brad făcea respiraţia funebră. Silivestru, îmbrăcat în redingota sa de zile mari, era foarte grav şi ţinea mâinile la piept, aşa cum obişnuia la solemnităţile şcolare.

Aşezate în cerc pe scaune, tanti Mali, tanti Ghenca, tanti Magdalina, tanti Agepsina, tanti Fira şi tanti Caterina, în rochii negre cu multe cerculeţe, datând de la străvechi decesuri, contemplau mortul cu seriozitate. Niciuna nu plângea. Conform tradiţiei familiale, ele voiau să trăiască toate momentele „evenimentului”, care în forme sumbre era pentru ele totuşi o schimbare, şi mai ales doreau să-şi întipărească bine în minte şi pentru ultima dată chipul lui Silivestru. În acest scop, priveau cu atenţie şi cu metodă mortul. Îl priveau drept ca pe un tablou, apoi lăsau capul pe un umăr, îl scuturau a jale şi-l pironeau din nou asupra sicriului.

La început palid şi inert, dar totuşi carnal, Silivestru se prefăcu încetul cu încetul în os. Globurile ochilor se cufundară în gropile orbitelor şi buzele se lipiră de dinţi, scoţând în evidenţă conturul dur al maxilarelor. Osul deveni unsuros şi străveziu, şi pe alocuri prinse plăci de sidef, iar perii bărbii părură înfipţi într-o epidermă de ceară. Din acest moment Silivestru nu mai semăna cu el însuşi de până ieri, şi complet sidefizat, se confundă cu

florile şi lemnul din jurul capului său.

Pe măsură ce femeile îl priveau sub pâlpâirea lumânărilor din sfeşnice, rămâneau nedumerite de înstrăinarea, mortului, care fugea de lângă ele pe încetul, furându-şi asemănarea şi lăsând în locu-i o mască străină. O fotografie de pe un scrin al lui Silivestru se uita vie la originalul ciudat dintre sfeşnice şi părea că zâmbeşte de grosolana imitaţie.

După ce contemplară în tăcere pe decedat câtăva vreme, femeile dădură drumul meditaţiilor care le oprimau:

— Muri şi Silivestru, săracu! oftă Magdalina clătinând din cap.

— Ca mâine murim şi noi! spuse ca pentru sine Agepsina.

— Să ne ferească Dumnezeu şi Maica Domnului! protestă închinându-se cu evlavie Ghenca, indignată, ca şi cum moartea ar fi fost un eveniment accidental, de care ar fi putut scăpa.

Tanti Mali, cu desăvârşire ostilă oricărei speculaţii filosofice, se ridică şi rupse cu două degete uscate mucul scrumit al unei lumânări.

— Ce-ai avut tu, Silivestru, ce-ai avut tu, să faci tu asta? se jelui Magdalina, clătinând din cap cu ochii la răposat. Nu trebuia, fetelor, să-i facem inimă rea când a vrut să se însoare! Nu trebuia!

Ghenca şi Caterina săriră, atinse, aproape amândouă deodată:

— Ia taci şi tu din gură, că te-aude lumea şi ies vorbe! Ce? l-am împiedicat eu să se însoare? N-avea decât să-şi facă de cap, Doamne iartă-mă! Astea-s păcatele! Cine ştie ce-a făcut el în tinereţea lui, Dumnezeu să-l ierte, şi l-a pedepsit Dumnezeu tocmai acum!

— Ba eu cred că a avut vreo racilă ascunsă, care l-a ros până când n-a mai putut răbda!

Agepsina puse cu cea mai mare seriozitate unicul ei diagnostic:

— O fi răcit!

Magdalina se înlăcrimă brusc, fără tranziţie, şi începu să se jeluiască:

— De ce n-ai spus tu, Silivestru, ce te roade, de ce n-ai spus? Poate că azi era altfel şi nu te duceai în pământ, tocmai acum, în floarea vârstei! Frumos erai, stare aveai... E mai bine aşa, să putrezească oscioarele tale?

La această întrebare mustrătoare, Silivestru nu-i răspunse, fireşte, nimic. Luminat la faţă şi transfigurat, dormea zâmbind între fuioarele mişcătoare ale celor patru lumânări, pierdut într-o ceremonie de arhangheli.

— Fetelor! zise Caterina, dând expresie prin asociaţie unei preocupări ce-i sta de mult în încreţitura frunţii, eu ştiu că el a avut bani. Unde-or fi, că eu nu i-am găsit! Am întors toate cărţile, şi nimic!

— Să vă spun eu ce este! se oţeti Ghenca. L-a tocat nebuna. I-a sucit capul şi i-a mâncat banii, până ce şi-a făcut omul seamă. Asta este, na!

— Tot ce se poate! confirmă Agepsina. Aşa sunt astea. N-a păţit la fel bietul Costică, Dumnezeu să-l ierte?

Tanti Fira avu o tresărire zâmbitoare, ca atunci când vine în convorbire un punct interesant, pe care de mult voiai să-l atingi:

— Ce-a mai fost şi cu Costică, săracul! Adevărat!

— De care Costică vorbeşti şi tu? întrebă Caterina. Nu-mi mai aduc bine aminte!

Atunci toate femeile traseră scaunul cu interes.

— Tu nu ştii de Costică al Leonorii, care avea hotel în Gabroveni?

— Ştiu!

— Ei! Costică şi Leonora se luaseră din dragoste. El era bărbat în putere, parcă-l văd, înalt, voinic şi cu mustaţa neagră răsucită. Ea n-avea decât optsprezece ani. Ce nuntă! Ce cupeuri! Cum era pe atunci!

— Am şi acum cornetul cu bomboane, spuse cu satisfacţie tanti Mali.

— Au trăit aşa doi-trei ani liniştiţi. Ea a făcut doi copii.

Unul a murit de mic, dar fata trăieşte, o ştiţi voi. Leonora avea o verişoară mai mică decât ea cu vreo doi ani, orfană. Asta a venit la ei şi a început să se roage: Că n-am pe nimeni şi mi-e frică ca fată singură, că să mă luaţi pe lângă dumneavoastră, c-am să vă fiu ca o slugă în casă, şi tot aşa, până a înduplecat pe Leonora! Ce să vezi? I-a sucit capul lui Costică, până l-a înnebunit! Şi-a gonit omul nevasta şi copiii şi şi-a tocat toată averea cu desfrânata şi pe urmă a fugit şi ea şi l-a lăsat fără un ban. Atunci s-a împuşcat şi el. Şi-acum mi-aduc aminte, că eram copil, când a venit Leonora la mama ţipând: „Madam Capitanovici, mi-a omorât stricata bărbatuuu, mi-a omorât bărbatuuu!”

Povestirea Agepsinei făcu asupra asistenţei o impresie profundă, manifestată printr-o lungă tăcere meditativă. Aşa vor fi rămas curtenii unui castel medieval când poetul rătăcitor povestea dragostele nefericite ale perechilor legendare Tristan şi Isolda, Lancelot du Lac şi Regina Ginevra, şi pentru cele şase femei, Costică şi Leonora nu erau mai prejos de Romeo şi Julieta sau Paolo Malatesta şi Francesca da Rimini. Cu o singură deosebire! Aceste femei nu credeau în diavol şi soartă, ci pentru ele cauza tuturor relelor era femeia. Bărbatul, chiar depravat, era o victimă, şi vinovat de pierzarea lui trebuia să fie o „nebună” oarecare.

Anecdota Agepsinei produse atâta interes, încât fiecare pe rând începu să povestească un exemplu ilustrativ, reeditând în mod spontan principiul circular al *Decameronului.*

— Ascultă – întrebă Magdalina înseninată – voi ştiţi de Greceanu?

— Parcă mi-aduc aminte…

— Greceanu ăsta a fost un mujeratic până la bătrâneţe. A avut trei neveste şi pe toate le-a îngropat. Umbla toată ziua după fete, şi în casă avea numai tablouri cu fie la el acolo! Îl ştiau toate desfrânatele, şi la el în casă era nuntă toată noaptea. La bătrâneţe de tot – o fi avut şaptezeci de

ani. – s-a legat de el una, Lenuţa, de vreo optsprezece ani, şi nu l-a lăsat până ce n-a luat-o de nevastă!

— Bine – glăsui bunul-simţ în tanti Fira – dar el, dacă se simţea cu piciorul în groapă, de ce umbla, după prostii?

— Da' stricata – sări înţepat Ghenca – de ce umbla după un bătrân, să-l ameţească şi să-l moştenească? Eu pe ea aş fi omorât-o!

— Să vedeţi! A cheltuit el o grămadă de parale pentru nuntă, a dat masă mare la salon, a adus lăutari. Când să intre în odaia miresei şi să facă isprava, l-a lovit Dumnezeu pe ghiuj, chiar în braţele ei, aşa gol cum era. Râs ce-a fost atunci n-am mai pomenit! Îl ducea lumea la groapă şi râdea. Ea însă a rămas cu averea şi trăieşte şi acum.

Râseră toate din inimă de această întâmplare ciudată, şi Caterina chiar zise:

— Doamne iartă-mă, mortul în casă, şi am râs cu lacrimi!

Tanti Fira privi cu melancolie la fotografie.

— Ei, asta-i viaţa; râzi, plângi, te zbaţi, şi pentru ce? Ca mâine vine rândul la toţi!

După o pauză de linişte absolută, în care se auzi clar cum ardeau lumânările sfârâind, Fira, făcând o asociaţie între ciclul anecdotic şi o fotografie a lui Silivestru tânăr şi imberb, care era pe scrin, zise:

— Fetelor! Voi vă mai aduceţi aminte de Marioara, pe care era s-o ia Silivestru când ieşise din şcoală?

— Ce-a mai fost şi atunci! continuă nostalgic Magdalina. De-abia ieşise din şcoală, n-avea decât nouăsprezece ani, şi nu, să se însoare! Asta avea el, să se însoare de tânăr! Ce nebunii n-a făcut! Stătea toată noaptea în faţa casei fetei, a căzut în genunchi la părinţii ei să i-o dea, a ameninţat pe tata că se împuşcă! „Silivestru – zicea biata mama – tu de asta eşti bun acum? Aşteaptă să te faci bărbat în putere, să ai şi tu rostul tău, nu aşa! Ce să faci tu cu o fată crudă de şaisprezece ani?" Un an a fost aşa zăpăcit şi pe urmă i-a

trecut!

— Aşa sunt bărbaţii, observă Ghenca. Umblă după lele crude! Ce ştiu astea de casă şi de greutăţile vieţii? Unui bărbat îi trebuie femeie voinică, serioasă, să ştie să crească copii. Eu, dacă aveam băiat, îl însuram cu o femeie mai în vârstă decât el!

Tanti Fira privi cu melancolie la fotografie.

— Cum se schimbă omul! Ce vioi era Silivestru când era mai tânăr! Cânta toată ziua şi ne povestea tot ce făcea. Acum, în urmă, se făcuse tăcut şi posac.

— Fiindcă i-a făcut farmece „nebuna”! zise Ghenca. Să dea Dumnezeu să nu moară până n-oi dezlega-o eu!

În timpul acesta dom’ Popescu intră pe uşă. Era sumbru şi grav, dar din oscilaţia paşilor se vedea că şi acum era „afumat”. Îşi scoase pălăria şi se închină cu evlavie excesivă, rămânând cu mâhnire mare în faţa sicriului.

— Unde-ai fost până acum, domnule? se răsti încet la el Caterina. Ne laşi aci şase femei singure?

— Aşa-mi trebuie! declară dom’ Popescu potolit şi solemn. Toată viaţa m-am lăsat dus de nas de d-voastră! Eu am crezut că d-voastră, ca surori, ştiţi ce se întâmplă în casă şi vă daţi seama de boala unui frate. Dacă aş fi ştiut eu aşa ceva, l-aş fi luat, l-aş fi descusut, şi nu l-aş fi lăsat până ce nu-l puneam pe calea bună. Aşa se distrug elementele de elită! D-aia ne iau înainte americanii şi piere ţara de criză…

Dom’ Popescu ar mai fi spus multe, dar toate femeile făcură un gest de dispreţ, şi Caterina ordonă cu mare asprime:

— Ieşi afară de aici şi să vii când te-oi trezi!

Dom’ Popescu se mai închină încă o dată cu evlavie şi cu plecăciune şi apoi ieşi afară cucernic, ca dintr-o biserică.

Câtă vreme mortul fu în casă, femeile vorbiră şi chiar râseră cu familiaritate. Li se părea că veghează la căpătâiul unui om care doarme şi care va rămâne în

această stare multă vreme. Îi potriveau cu multă atenţie florile, îl priveau ca pe o mobilă şi-i înviorau din când în când flăcările lumânărilor. Când însă veniră cioclii să-l ridice şi să-l scoată afară, se produse repede o nelinişte grozavă, ca de ceva smuls pe neaşteptate. Ochii tuturor începură să picure şi buzele să tremure. Apoi urlară toate ca nişte vite surprinse de flăcări în grajd şi se precipitară două câte două jălalnice şi chiuitoare pe treptele casei. Afară se auzea clopotul bisericii, şi copii şi femei se îngrămădeau la poartă cu lacomă curiozitate.

Silivestru fu dus astfel împărăteşte pe drumuri cu zăpezi murdare şi, salutat de toată lumea, opri pentru întâia oară circulaţia tramvaielor. Apoi, către seară, fu purtat lin pe umeri, sub lungi alei de pomi, depus în groapa udă şi bombardat cu bulgări în sunetele clopotelor şi răcnetele rudelor.

FACEREA LUMII

BOBBY ÎŞI TRASE REPEDE PĂLĂ-ria de fetru mai pe faţă şi-şi rectifică nodul cravatei, căci văzuse înaintea lui o elevă de liceu, mergând alene cu servieta în mâna dreaptă. Fata, deşi îmbrăcată în şorţ cadrilat de uniformă, prezenta graţii de amănunt ce dovedeau cochetăria. Avea ciorapi negri foarte subţiri, în pantofi cu tocuri joase, dar supli, ca de bal, şi cascheta îi era întoarsă strengăreşte în stil *chasseur,* lăsând să i se vadă pletele blonde, foarte bine frizate. Când mergea îşi clătina lent şoldurile, încă înguste, şi scotea înainte sânii tari, proeminenţi sub şorţ.

„E bine!” gândi Bobby străfulgerat, şi-şi iuţi paşii.

De când înfloriseră liliecii şi aerul sufla călduţ, mişcând acele verzi ale ierburilor proaspete, Bobby era tulburat de o nelinişte generală, de un fior ce-i trecea prin şira spinării, învârtindu-se în jurul coapselor şi ramificându-se spre genunchi. Nu-şi găsea loc şi lipsea mereu de la şcoală, hoinărind prin Cişmigiu, Parcul Carol şi la Şosea. În fond, destul de iniţiat în tainele sexuale, ştia ce voia. Avea nevoie de o „damă”, de o „tipesă”, însă nu din acelea pe care le-ar fi găsit aşa de uşor, ci de o fiinţă deosebită, care să-i satisfacă amorul propriu juvenil. Într-un cuvânt, Bobby voia „să dea o lovitură”.

Domnişoara păşea mereu înainte, fără vreun scop anumit, şi Bobby deliberă repede, cu arterele în flăcări, cum să înceapă. În sfârşit, îşi înghiţi nodul emoţional şi, aşezându-se aproape în rând cu fata, zise:

— Sunteţi bine, duduie!

Fata nu întoarse capul, nu se grăbi, nici nu răspunse, dar faţa toată îi tremura într-un zâmbet rău disimulat, de vanitate măgulită. Bobby prinse inimă:

— Dacă nu mă-nşel, v-am mai cunoscut!

Domnişoara pufni de râs fără să întoarcă ochii şi iuţi puţin paşii. Bobby iuţi şi el mersul şi se aşeză în rând cu ea. Apoi, scoţând pălăria şi descoperindu-şi frizura lucioasă de pomezi, spuse ceremonios:

— Îmi daţi voie să mă recomand, duduie, sunt sigur că ne cunoaştem!

Fata încercă să facă un gest de sfidare şi întoarse capul într-un mod original, plecându-l pe o parte, dar văzându-l pe Bobby, care clipea din ochi *à la* Maurice Chevalier, se roşi toată şi încercă în zadar să simuleze indiferenţa şi seriozitatea. Bobby se ţinu scai după ea, îi puse o floare de liliac pe braţ, pe care ea o lăsă să cadă jos, şi n-o slăbi din complimente.

— Semănaţi foarte mult cu Greta Garbo! declară el în sfârşit.

Domnişoara păru sensibilă la această identificare şi făcu paşi mai rezonabili, clătinând servieta în dreapta şi-n stânga, prin faţa genunchilor.

— Duduie, vă place cinematograful?

Fata strâmbă puţin din gură şi... o victorie!... răspunse:

— Îmi place, ce-ţi pasă dumitale?

Atât îi trebui lui Bobby! Cu o volubilitate uimitoare, începu să pună întrebări şi să vorbească singur despre vedetele de cinematograf, despre Anny Ondra şi Lilian Harvey se înţelege, apoi de boxeri, de Max Schmelling îndeosebi, făcu neîntrebat profesiuni de credinţă, mărturisi că visa un automobil mare şi un bazin de înot propriu. Încetul cu încetul, fata fu cucerită la intimitate, şi Bobby mărturisind că era şi el licean, începură să-şi povestească unul altuia întâmplări din şcoală, temeri, simpatii şi antipatii. După o jumătate de ceas şedeau amândoi pe o piatră din Cişmigiu şi domnişoara arăta lui Bobby fotografii de prietene. Acesta scrise în albumul ei

cu oracol o dedicaţie. Ceva mai târziu îşi declarau natura sufletului. Domnişoara zicea că e „sinceră” şi că a suferit din cauza aceasta, iar Bobby o asigură că este pentru dragostea idealistă, chiar cu sacrificiul morţii, precum a spus „Eminescu” (?!). În sfârşit, îşi deteră unul altuia numele şi-şi promiseră să se revadă. La despărţire, Bobby luă mâna fetei şi vru s-o sărute, aceasta trase de ea, de teamă să nu fie văzută. Bobby trase şi el mai tare şi în sfârşit izbuti să i-o sărute, ceea ce intimidă de moarte pe domnişoară.

Când rămase singur, Bobby o luă în sus pe bulevard.

— Inima îi era parfumată de un mare lan de trandafiri. „Dăduse lovitura”, avea adică cu ce se lăuda la colegi, dar mai era o tresărire necunoscută până atunci, care îl îndemna dimpotrivă să tacă, să-şi ascundă pentru sine victoria şi să nu vateme „reputaţia” domnişoarei. Gingăşii inedite înfloriră în sufletul lui, şi el, care până acum înţelegea prin femeie „o damă”, adică un mijloc de bravadă genitală, îşi goni imaginea sexului şi visă pentru prima oară să îmbrăţişeze ca la cinematograf şi mai ales să sărute. Cu această sărutare în suflet porni sprinten spre casa lui Jim, aşa de încrezător în graţiile sale virile, încât, trecând pe lângă trei tinere doamne, le făcu cu ochiul şi-şi netezi locul virtualei mustăţi. Doamnele râseră şi se uitară cu mult umor după el.

Ajuns în Udricani, Bobby intră pe poarta nouă de fier şi sună în faţa unei uşi scunde moderniste de stejar. După câteva clipe, uşa se deschise, şi Vera apăru în cadrul ei zâmbind.

Casa şi interiorul lui Jim erau acum tot ce poate fi mai paradoxal pe locul acela. În plicul lui Silivestru se găsi o dispoziţie testamentară care lăsa toate casele din acea curte întinsă lui Jim şi Vera, cu condiţia de a găzdui, la dorinţă, şi pe mătuşi într-unul din apartamente. Silivestru mai ruga pe Jim să radă până la pământ, în măsura putinţelor, toate acele locuinţe şi să „cureţe locul de molii”, ridicând deasupra case noi, pentru oameni noi.

Această moştenire produse spume la gurile bătrânelor. Ele se adunară în casele din fund, scoaseră toate lăzile cu lucruri vechi şi ascunse de prin odăi şi le depozitară în casa Iachii, ca într-un cavou. Apoi rupseră orice legături cu Jim şi Vera şi nu le mai vorbiră. De altfel, nici nu aveau prilejul, fiindcă în afară de dom' Popescu şi baba Chiva nimeni nu mai ieşea din curte.

La început din entuziasm, apoi de voluptatea facerii în necaz, Jim şi Vera făcură nişte inovaţii scandaloase. Transformară apartamentele putrede şi afumate din faţă, dar trainice totuşi, în cuburi moderniste, cu ferestre late ca la cabinele de vapor şi cu terase mărginite cu bare de metal. Făcură un gard de fier acoperit cu tablă, ca să închidă vederea străzii, şi-n chiar mijlocul curţii, tapetate cu gazon englezesc, săpară un bazin destul de încăpător. Acolo, în văzul „babelor" şi în costume de baie, se bălăceau toată ziua, alternând înotul cu şederea pe *chaise-long*-uri de pânză, spre indignarea tantei Ghenca, din fund, care făcea observaţii tari, să se audă:

— Femei tinere şi neruşinate! Astea strică bărbaţii!

Deseori venea chiar Bobby, şi toţi trei făceau „plajă", şi uneori chiar coregrafie atletică.

Jim îşi mobilase odăile într-un mod excesiv de igienic, punând sticlă şi zinc pe mucegaiul rasei Capitanovici, oglinzi fixate în perete, lămpi ascunse în interstiţiile duşumelei, mese de cristal gros, fotolii plate din metal şi piele roşie. Toate mobilele cariate şi desfundate ale lui Silivestru fură rupte şi aruncate intenţionat în fundul curţii, spre furia mătuşilor, care se văitau prin odăile lor de acest sacrilegiu. Peste noapte însă toate cioburile şi fragmentele de scaune şi lucruri dispărură. Tanti Mali, zisă şi „Colivăreasa", le furase. Dar ceea ce forma mândria casei Jim era vesela. Îşi cumpăraseră puţine, dar complete truse de porţelan şi cristal, pentru toate momentele unei consumaţii de aparat, în forme curajoase, neprevăzute până la derutarea ochiului. Deşi veşnic în „lună de miere" şi nevoind să primească pe

nimeni, Jim şi Vera se jucau de-a viaţa, oferindu-şi unul altuia recepţii, la care uneori era admis şi Bobby. În urma unei asemeni invitaţii venise acum junele cuceritor.

Jim pofti pe Bobby ca pe un bărbat matur şi-i oferi o ţigară, pe care i-o şi aprinse. Acesta trase din ea cu aer critic şi se întinse în fotoliu ca un mare financiar. De altfel, Jim însuşi era îmbrăcat în smoching, ţinând să respecte în chip abstract, pe locul moliilor, ceremonialul oamenilor vii. Vera reapăru în rochie de seară decoliată până la capătul de jos al şirii spinării, cu atât mai graţioasă cu cât capul îi era veşnic copilăresc, numai cu o lucire de femeie în pupile.

— Domnii mei – anunţă ea, înclinându-se ceremonios – ceaiul este servit!

Trecură în sufrageria cu pereţii netezi, vopsiţi cu roşu pompeian, şi în care, în jurul unei lungi mese de cristal, fixată pe bare de metal poros vopsit în albastru de bronz, se aflau o mulţime de scaune simple din drugi de acelaşi metal şi de piele. Pe masa neacoperită, translucidă, un ceainic şi câteva ceşti, întinse ca nişte cochilii, fumegau de un ceai pur, vinos, neadulterat cu felii de lămâie. Sorbiră ceaiul în picioare, întrecându-se în politeţi comice, apoi Jim, înclinându-se în faţa Verei, o complimentă pentru graţia desăvârşită cu care făcuse onorurile casei şi-i întinse braţul. Bobby potrivi aparatul de radio Atwater Ivent – evitând postul Bucureşti, ca fiind, după părerea lui, execrabil – până ce talgere şi plângeri de saxofon răsunară în odaia alăturată, lipsită de orice covoare şi mobile complicate şi ornamentată de jur împrejurul pereţilor cu cele mai confortabile, mai joase şi mai bizare fotolii. Jim prinse atunci de talie pe Vera şi începu s-o poarte lin prin odaie, strângându-i imperceptibil şalele şi sărutându-i uşor lobul urechii stângi.

Jim, Vera şi Bobby petrecură astfel până seara târziu, alternând glumele cu dansul şi audiţiile cu consumaţia. Bobby se produse solo, executând cu multă frenezie rumba şi schiţând platonic câteva lovituri de box. Erau

toţi tineri şi erau fericiţi să se simtă trăind. Când Vera încercă din nou cu Jim câţiva paşi de dans, simţi deodată o ameţeală şi o senzaţie de dezgust visceral şi fu pe punctul de a se prăbuşi. Înspăimântat, Jim o luă în braţe şi o întinse pe pat şi, neobişnuit cu boala, trimise după doctor pe Bobby, care alergă ca din puşcă. Un tremur interior zgudui pe Jim, slăbit de atâta fericire, încât, deşi Vera nu se mai simţea rău, aştepta cu nerăbdare doctorul.

În curând Bobby sosi cu un bătrân zâmbitor, complet depilat pe faţă şi pe cap, care întrebă foarte familiar:

— Unde-i bolnava, tinere?

Dus în faţa Verei, care îngălbenise din nou, de astă dată de frica doctorului, bătrânul se aşeză pe un scaun în faţa patului şi zise râzând:

— Cum, dumneata eşti bolnava? Fugi d-acolo!

Apoi făcu semn lui Bobby, care se îndesa curios, să iasă afară. Ascultă puţin inima Verei, pipăi pântecele în toate părţile şi mai ales în dreptul ovarelor, o puse să scoată limba, se uită în ochii ei, apoi spuse ca pentru sine:

— Mda!

Jim şi Vera aşteptau tremurând o sentinţă neaşteptată şi absurdă.

— Câţi ani aveţi? întrebă doctorul.

— Eu 25 şi ea 18 ani.

— Felicitările mele! zise doctorul. Şi de când sunteţi căsătoriţi?

— De vreo câteva luni!

— Uite ce e, amicilor, aţi lucrat bine, nu v-aţi încurcat! Tânăra dumitale doamnă e însărcinată! Să vă fie de bine şi să consultaţi un mamoş!

Zicând acestea, bătrânul doctor le strânse mâna la amândoi, îi ciupi de obraz şi fugi pe uşă, smulgând din mâna lui Jim şi strecurând în buzunar bancnota pe care acesta i-o întindea.

— Jim – strigă Vera când tânărul soţ se întoarse de la uşă – sunt aşa de fericită! Tu nu?

— Se înţelege, Vera!

— Nu e aşa că acum o să avem un scop în viaţă?

— Se înţelege, Vera!

Şi Jim o sărută lung pe gură, în vârful nasului, în orbitele ochilor, tulburat profund de dragoste, dar altfel, indicibil altfel.

— Acum tu trebuie să te odihneşti! zise el. Îi scoase pantofii din picioare, îi trase ciorapii, îi desfăcu şi dezbrăcă rochia, şi dând la o parte plapuma, o depuse în inima patului. În mişcarea picioarelor lungi şi zvelte, cămaşa căzu la o parte, şi pântecele rămase dezgolit ca un mare taler de sidef. Gândindu-se că acolo, dedesubt, se concepea acea fiinţă mică, ce avea să strige în curând tulburătoarele vorbe *tată* şi *mamă,* Jim îngenunche la marginea patului şi, prânzind pe Vera de mijloc, o sărută în mijlocul pântecului.

— Vezi tu – zise el, mângâind-o pe păr şi sărutând-o – aci, în viscerele tale, este principiul universal al facerii! Câtă vreme tu vei rodi, universul există. Dintr-un astfel de uter au ieşit la facere aştrii şi stelele, pământul şi natura. Dacă viscerele tale s-ar usca şi împreunarea noastră ar fi seacă, atunci o dată cu moartea noastră s-ar produce moartea virtuală a generaţiilor. Pământul s-ar răci şi zbârci, stelele ar cădea la loc spre nucleele lor, ca fulgii de cenuşă în vatră, scânteile lumii eterice s-ar strânge într-o singură flacără tremurată şi chircită, care la rândul ei, învinsă de gheţurile golurilor eterne, s-ar îndoia într-o zgură de neguri, restabilind întunericul fără margini şi fără sfârşit.

Vera îl privi cu cea mai profundă recunoştinţă şi, întinzând mâna spre mâna lui, şopti:

— Jim, te iubesc ca pe nimeni pe lume!... Te iubesc fiindcă tu eşti tatăl copilului nostru!

SFÂRŞIT

Lei 6

Colecția
«Romanul de dragoste»
45

În colecția
«ROMANUL DE DRAGOSTE»
au apărut:

20	Panait Istrati	Neranțula
21	Jane Austen	Mîndrie și prejudecată
22	x x x	Tristan și Iseut
	Abatele Prévost	Manon Lescaut
	Bernardin de Saint-Pierre	Paul și Virginia
23	Honoré de Balzac	Șuanii
24	Guy de Maupassant	Mont-Oriol
25	Guy de Maupassant	Bel-Ami
26	G. Călinescu	Enigma Otiliei
27	André Maurois	Climate
28	Camil Petrescu	Ultima noapte de dragoste, întîia noapte de război
29	Eugen Lovinescu	Mite • Bălăuca
30	Anișoara Odeanu	Anotimpul pierdut
31	George Sand	Mauprat
32	I.S. Turgheniev	Prima iubire • Fum
33–34	Boleslaw Prus	Păpușa
35	Daphne du Maurier	Rebecca
36	Petru Popescu	Prins
37	Jožo Nižnánsky	Fîntîna dragostei
38	Émile Zola	O pagină de dragoste
39	Zaharia Stancu	Pădurea nebună
40	Stefan Zweig	Suflete zbuciumate
41	Claude Anet	Mayerling
42	Charlotte Brontë	Jane Eyre
43	Alexandre Dumas-tatăl	O aventură de dragoste • Herminie
44	Jane Austen	Elinor și Marianne